

IRISGARRITASUNA SUSTATZEKO
EUSKAL KONTSEILUA
CONSEJO VASCO PARA LA
PROMOCIÓN DE LA ACCESIBILIDAD

**Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren
lehen Ekintza Planean jasotako ekintzak bultzatzea,
ezartzea, jarraipena egitea eta gauzatzea**

Etxebizitza, Lurzoru eta Arkitektura Zuzendaritza

**EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO**

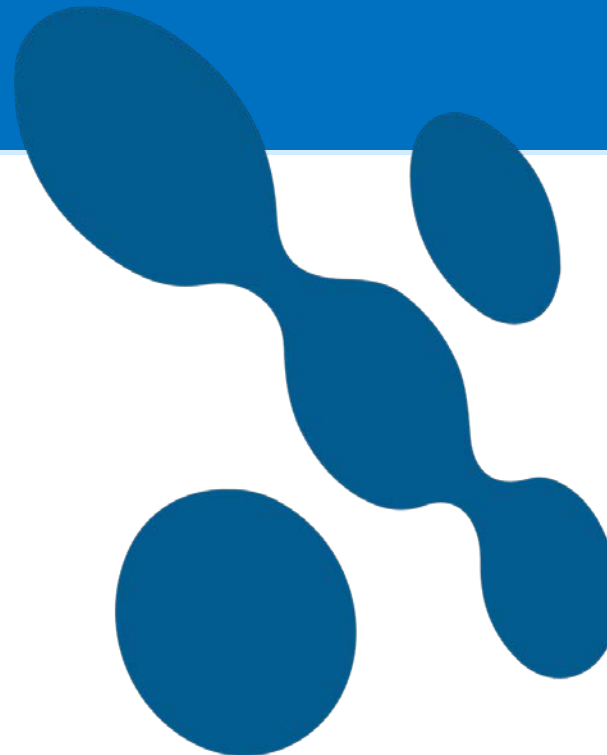
LURRALDE PLANGINTZA,
ETXEBIZITZA
ETA GARRAIO SAILA

DEPARTAMENTO DE PLANIFICACIÓN
TERRITORIAL, VIVIENDA
Y TRANSPORTES

IRISGARRITASUN UNIBERTSALAREN EUSKADIKO ESTRATEGIAREN I. EKINTZA-PLANA

2023. urteko ebaluazio-txostena

2024ko otsaila

AURKIBIDEA

1. SARRERA.....	5
2. IRISGARritASUN UNIBERTSALAREN EUSKADIKO ESTRATEGIAREN EKINTZA PLANA.....	8
3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AUrrERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA..	11
3.1 Sarrera.....	12
3.2 Ebaluaziorako informazioa biltzeko egindako zereginak.....	13
3.3 1. ardatza: 1. egitura. Gobernantza: Irigarritasunaren kudeaketa.....	18
a) 1. ekintza: ISEKi baliabide ekonomikoak eta giza baliabideak ematea.....	19
b) 2. ekintza: Laguntza- eta aholkularitza-zerbitzua	20
c) 3. ekintza: Irigarritasun-arduradunak identifikatzea.....	21
d) 4. ekintza: Lau urteko irigarritasun-planak	24
e) 5. ekintza: Irigarritasunaren Euskal Behatokia.....	32
3.4 2. ardatza: 2. egitura. Eskubideak bermatzeko esparru juridikoa	34
a) 6. ekintza: Lantaldeen definizioa eta diseinua.....	38
b) 7. ekintza: Lantaldeak abian jartzea	39
c) 8. ekintza: 7. ekintzaren eta 29. ekintzaren txostenak egitea	40
d) 9. ekintza: Araudia aplikatzeko eskuliburuak egitea	41
e) 10. ekintza: Irigarritasun-gidak egitea.....	42
f) 11. ekintza: Eskumenak mugatzeko txostena.....	45
g) 12. ekintza: Hautemandako problematikarako irtenbideak diseinatzea.....	48
h) 13. ekintza: Gorabeherak biltzeko sistema.....	49
i) 14. ekintza: Klinika juridikoa diseinatzea.....	50
3.5 3. ardatza: 1. Beharrezko aldagetak. Erantzukidetasuna eta partaidetza.....	51
a) 15. ekintza: Irigarritasunari buruzko ekitaldiak antolatzea.....	52
b) 16. ekintza: Ekitaldietan irigarritasun-irizpideak behatzea	54
c) 17. ekintza: Irigarritasun Eskubideen Gutuna idaztea	56
d) 18. ekintza: Eskubideen gutunari atxikitze gogokitzea	57
e) 19. ekintza: Eztabaida-guneak, ponentziak eta topaketak sortzea	58
f) 20. ekintza: Irigarritasunaren ikuspegia txertatzea plan guztietan.....	60
3.6 4. ardatza: 2. Beharrezko aldagetak. Irigarritasunean trebatzea.....	61
a) 21. ekintza: Irigarritasuna hezkuntza-zikloetan sartzea.....	62
b) 22. ekintza: Irigarritasun unibertsalaren lanbide-profila zehaztea	63
c) 23. ekintza: Irigarritasun unibertsalari buruzko etengabeko prestakuntza-jarduerak ..	64
d) 24. ekintza: Profesionaltasun-ziurtagiriak egokitzea.....	67
e) 25. ekintza: Gaitasun profesionalak ebaluatzea eta egiaztatzea.....	68
3.7 5. ardatza: 1. Irigarritasuna sustatzea. Irigarritasuna sustatzea.....	69
a) 26. ekintza: Arreta-zerbitzuen irigarritasuna bultzatzea.....	72
b) 27. ekintza: Arretan jarduteko protokoloak ezartzea.....	75
c) 28. ekintza: Irigarritasuna egiaztatzen duen zerbitzu aditua	76
d) 29. ekintza: Eremu desberdinen irigarritasun-katea diagnostikatzea	77
e) 30. ekintza: Beharrak eta gabeziak biltzeko sistemak	80
f) 31. ekintza: Irigarritasun unibertsalerako aurrekontu publikoak	81
g) 32. ekintza: Irigarritasun-proiektuetarako finantzaketa-lerro pribatua	83

AURKIBIDEA

h) 33. ekintza: Parte-hartze politikoko prozesuaren irisgarritasun-katea	84
i) 34. ekintza: Hauteskunde-programa irisgarriak idazteko konpromisoa.....	86
3.8 6. ardatza: 2. Irisgarritasuna sustatzea. Berrikuntzaren bidezko irtenbideak	87
a) 35. ekintza: Diseinu unibertsala enpresak baloratzeko irizpide gisa	90
b) 36. ekintza: Finantzaketa publikoko lerroak irisgarritasun-produktuak egiteko	91
c) 37. ekintza: Eragileen arteko lankidetzarako gune irekiak	93
d) 38. ekintza: Berrikuntza eta teknologia autonomia pertsonalerako	96
e) 39. ekintza: Pertsonen arretan irisgarritasuna sustatzeko gizarte-programak	97
f) 40.ekintza: Gatazkak konpontzeko prozedura alternatiboak.....	98
g) 41. ekintza: Prozedura alternatiboetan espezializatutako taldeak	99
4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKEKO KIDEEEN JARDUERA.....	100
4.1 Sarrera.....	101
4.2 Eusko Jaurlaritzako sailen jarduera	103
a) Gobernantza saila.....	103
b) Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila	109
c) Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila.....	114
d) Segurtasun saila.....	124
e) Osasun Saila	128
f) Turismo, Merkataritza eta Kontsumo Saila	130
g) Kultura eta Hizkuntza Politika Saila	139
h) Lan eta Enplegu Saila	141
i) Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saila.....	144
j) Ekonomia eta Ogasun Saila.....	145
k) Hezkuntza Saila	146
4.3 Elkarte eta elkargo profesionalen jarduera	147
a) Arabako Arkitektoen Elkargo Ofiziala	147
b) Euskal Herriko Arkitektoen Elkargo Ofiziala	148
c) Eginaren Eginez.....	149
d) FEVAS	153
e) Elkartu	154
5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA.....	156
5.1 41 ekintzetan izandako aurrerapen-mailaren aginte-taula	157
a) "Beharrezko egitura sortzea"	160
b) "Beharrezko Aldaketak"	163
c) "Irisgarritasuna sustatzea"	164
5.2 Ekintza Planeko adierazleen aginte-taula	167
6. GOMENDIOAK ETA HURRENGO URRATSAK	172
6.1 Gomendioak	173
6.2 Hurrengo urratsak	175
a) Beharrezko Egitura	175
b) Beharrezko Aldaketak.....	176
c) Irisgarritasuna sustatzea.....	177

AURKIBIDEA

TAULEN AURKIBIDEA

2.1. taula	Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren Ekintza Planaren egitura	10
3.1 taula	Irisgarritasun-arduradunak Lurralde Historikoen arabera	22
3.2 taula	Udaletako irisgarritasun-arduradunen kargua.....	23
3.3 taula	Eusko Jaurlaritzak udalei Irisgarritasun Planak eta Irisgarritasuna hobetzeko obrak egiteko emandako dirulaguntzen zenbatekoa	27
3.4 taula	Eusko Jaurlaritzak emandako dirulaguntzen bilakaera	28
3.5 taula	Irisgarritasun planak lurralde historikoen arabera	28
3.6 taula	Irisgarritasun planetan aurreikusitako eta gauzatutako aurrekontuen zenbateko osoa	30
3.7 taula	Eusko Jaurlaritzako sailek irisgarritasuna hobetzera bideratutako zenbatekoak.....	82
5.1 taula	Ekintza Planeko ekintzen aurrerapen-mailari buruzko aginte-aula.....	158
5.2 taula	Ekintza Planeko adierazleen aginte-aula	169

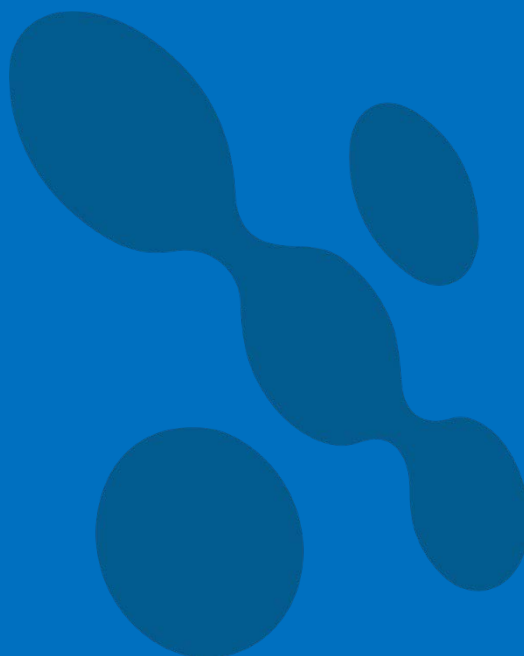
GRAFIKOEN AURKIBIDEA

3.1 grafikoa	Udaletan irisgarritasun-arduradunak identifikatzea.....	22
3.2 grafikoa	Eusko Jaurlaritzaren irisgarritasunerako laguntzak Lurralde Historikoen arabera	28
3.3 grafikoa	Euskal Autonomia Erkidegoko udalen irisgarritasun planak.....	28
3.4 grafikoa	Irisgarritasun planen banaketa, plana onartu zen urtearen arabera.....	29
3.5 grafikoa	Irisgarritasun Planetan aurreikusitako aurrekontuaren zenbateko osoa (milioi eurotan), plana onartu zen urtearen arabera.....	29
3.6 grafikoa	Irisgarritasun planen gauzatze-ehunekoa	30
3.7 grafikoa	Irisgarritasuna hobetzeko jarduerak garatu al dituzte, Irisgarritasun Planean sartuta ez daudenak?	31
3.8 grafikoa	Irisgarritasuna hobetzeko urteko aurrekonturik ba al dute?.....	31
3.9 grafikoa	Ekitaldiak antolatzeo orduan irisgarritasun-irizpiderik behatu al da?	55
3.10 grafikoa	Erabiltzaileek hautemandako beharrak edo/eta gabeziak jasotzeo sistemarik ba al da?	80
3.11 grafikoa	Irisgarritasuna hobetzeko urteko aurrekontua duten udalak.....	83

1.

Sarrera

1. SARRERA

1. Sarrera

Irisgarritasuna sustatzeko abenduaren 4ko 20/1997 Legea hiri-ingurunearen, espazio publikoen, eraikinen, garraiobideen eta informazio- eta komunikazio-sistemen irisgarritasuna bermatzeko helburuarekin onartu zen, pertsona guztiek, eta, bereziki, mugikortasun murriztua, komunikatzeko zailtasunak edo aldi baterako edo betiereko beste edozein muga psikiko zein sentzorial dutenek modu autonomoan gozatzeko aukera izan dezaten.

Irisgarritasuna Sustatzeko 20/1997 Legearen V. tituluak, 24. artikuluan, **IRISGARritasUNA SUSTATZEKO EUSKAL KONTSEILUA** sortzen du, aholku- eta partaidetza-organo gisa, eta bertan honako hauek egongo dira ordezkatura: euskal administrazio publikoak, irisgarritasunean zailtasunak dituzten pertsonen eskubideen alde jardutea xede duten elkarte-erakundeetatik ordezkaria handiena dutenak, kontsumitzaile eta erabiltzaileen erakundeak, sustatzaile eta eraikitzaileen elkarteetatik ordezkaria handiena dutenak eta Arkitektoen, Aparejadore eta Arkitekto Teknikoen eta Bide, Ubide eta Portu Ingeniarien elkargoak. Lege horren 25. artikuluan aurreikusitako osaera eta egitura izango ditu.

26. artikuluan ezarritakoaren arabera, hauek dira Irisgarritasuna Sustatzeko Euskal Kontseiluaren eginkizunak:

- a) Urtean behin txosten bat egitea, lege honetan oharmandakoa zein mailataraino betetzen den ezagutarazteko, eta gero Legebiltzarrera bidaltzea.
- b) Irisgarritasunaren arloan aginpidedun diren organoei laguntza eman eta jarduteko irizpideak proposatzea, lege honetan xedatutakoaren arabera.
- c) Horren antolamendu eta funtzionamendurako araudia onestea.
- d) Bere esku uzten diren beste egiteko batzuk.

Euskadik irisgarritasun unibertsala bultzatzeko konpromisoa hartu du, **Irisgarritasunaren Euskal Kontseiluan lehendakariak egindako adierazpenaren bidez**. Adierazpen hori Irisgarritasuna Sustatzeko Legea onartu zeneko 20. urteurrena gogoratzeko egin zen (2017ko abendua).

2020ko otsailaren 4ko Gobernu Kontseiluan, [Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategia](#) onartu zen, eta estrategia hori [Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren Lehen Ekintza Plana](#) egiteko oinarri izan da, ISEK-Irisgarritasuna Sustatzeko Euskal Kontseiluaren ohiko bilkuran onartu zena 2021eko uztailaren 21ean, eta Gobernu Kontseiluak 2021eko azaroaren 2an onartu zuena.

Dokumentu hau Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren lehenengo Ekintza Planaren ezarpenaren ebaluazio-txostena da, lehenengo bi gauzatze-urteei dagokienez (2022 eta 2023). Ekintza Plan honek 6 ardatz estrategiko, 18 jarduera-ildo eta 41 ekintza ditu.

Ekintza-plana Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren tresna da. Pertsona guztien bizikaltatea hobetzeko sortutako estrategia da, desgaitasunen bat izan ala ez, eta jarduera-eremu guztietarako zeharkako gai gisa ulertzen da. Ekintza-plan hau ezartzea erakunde publiko eta pribatu guztien eta herritar guztien ardura da.

1. SARRERA

Ilido horretan, Plana arlo edo eremu bakoitzean eboluzionatuko duen eta garatuko den prozesu baten abiapuntutzat hartu behar da. Prozesu horrek oztopo fisikoak eta mentalak, sozialak eta instituzionalak eraitsi beharko ditu, gizarte osoa eta eragileak inplikatzuz joango da, zeharkakotasuna eta unibertsaltasuna ardatz hartuta, eta garaietara egokituko da. Plan hau dinamikoa eta inspiratzailea da.

Planean ezarritako ekintza askoren eragile arduraduna ISEK bera da, eta ekintza horiek egin ahal izateko baliabide ekonomikoez eta giza baliabideez hornitu da. Ekintza horietako bat Planaren ezarpenaren jarraipena eta ebaluazioa egitea da, eta dokumentu honek eskakizun horri erantzuten dio.

Dokumentua sei kapitulutan egituratua dago, sarrera hau barne. Bigarren kapituluan, ebaluazioaren helburua aurkezten da, hau da, Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren Ekintza Plana bera.

Hirugarren kapituluak Ekintza Planean jasotako ekintzen aurrerapen- eta ezarpen-maila jorratzen ditu. Kapitulu honetan, Planean jasotako 41 ekintzetako bakoitzaren esparruan garatutako jarduera bakoitza zehazten da. Kapitulu hau zortzi azpiataletan egituratu da, kapituluaren sarrera barne, eta informazioa biltzeko egindako lanen deskribapena eta ardatz estrategiko bakoitzerako atal bana ditu, ekintza bakoitzari dagokion fitxarekin.

Laugarren kapitulua Eusko Jaurlaritzako sailen (zuzendaritzak, sozietate publikoak eta erakunde autonomoak) eta ISEKeko beste kide batzuen (elkarteak, elkargo profesionalak) jarduerari buruzkoa da.

Bosgarren kapituluan, Ekintza Planean jasotako 41 ekintzen aurrerapen-mailaren aginte-taula aztertzen da, eta datozen urteetarako ekintza bakoitzaren programazioaren aurreikuspena jasotzen da. Halaber, Ekintza Planak bere jarraipena egin ahal izateko adierazleen aginte-taula aurkezten da.

Bukatzeko, seigarren kapituluan, Ekintza Planaren ezarpenean aurrera egiteko talde ebaluatzaileak emandako gomendioak jasotzen dira, 2024ko ekitaldian egitea aurreikusten diren hurrengo jarduerak barne.

2.

**Irisgarritasun
Unibertsalaren
Euskadiko Estrategiaren
Ekintza Plana**

2. IRISGARRITASUN UNIBERTSALAREN EUSKADIKO ESTRATEGIAREN EKINTZA PLANA

2. Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren I. Ekintza Plana

2020ko otsailaren 4an, **Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategia** onartu zen. Estrategia horren bidez, irisgarritasuna hobetu nahi da, hau da, desgaitasuna duten pertsonentzako oztopoak ezabatu nahi dira. Estrategiaren eta haren lehen Ekintza Planaren (2021eko uztailan onartu zen eta dokumentu honetan ebaluatu da) azken helburua honakoa da: “ingurune, prozesu, produktu, zerbitzu eta komunikazio guztiak pertsona guztientzat guztiz irisgarriak, erabilgarriak eta ulergarriak izatea bermatzea”.

Beraz, Estrategiaren eta Ekintza Planaren arabera, irisgarritasuna pertsona ororen eskubidea da, desgaitasuna izan ala ez izan. Planaren unibertsaltasunaren kontzeptuak pertsona guztiak kontuan hartzen ditu.

Era berean, irisgarritasuna eremu guztietarako zeharkako gaia da. Helburua, irisgarritasunaren kontzeptuak hirigintzarekin edo eraikuntzarekin duen lotura hori saihestea da.

Ekintza Plana 6 ardatz estrategikoren inguruan egituratzen da, 3 multzo handitan antolatuta:

- Oinarria edo **beharrezko egitura**
- Bidea, edo azken helburura iritsi ahal izateko **beharrezko aldaketak**
- Helburua, hau da, nora iritsi nahi den: **irisgarritasuna sustatzea**

Lehen multzo handian, “Beharrezko egitura” izenekoan, Planak oinarritzko zutabe gisa ezartzen du **Gobernantza**. Planaren lehen ardatza da, eta erakunde guztien gaia da, hau da, eragile guztien erantzukidetasuna barne hartzen du. Bigarren ardatza **Esparru Juridikoa** da, pertsona guztien irisgarritasunerako eskubidea bermatzeko ezinbesteko gaia.

Bigarren multzoari dagokionez (“Beharrezko aldaketak”), Planaren hirugarren ardatzak eragile guztien **Erantzukidetasuna** eta **Partaidetza** ezartzen ditu. Lortu nahi diren helburuen irismena guztion sentsibilizazioaren eta parte-hartzearen baitan dago. Era berean, beharrezkoa da **Trebakuntzan** aurrera egitea (laugarren ardatza), prestakuntza egokiaren bidez, bai oinarritzkoa eta zeharkakoa prestakuntza-eremu guztietan, bai zehatzagoa irisgarritasuneko profesionalak trebatzeko.

Hirugarren eta azken multzoak, “Irisgarritasuna sustatzea” izenekoak, irisgarritasuna esparru guztietan txertatuko duten ekintza zehatzak aurreikusten ditu, berrikuntza teknologiko eta sozialaren ezinbesteko laguntzarekin. Hala, bosgarren ardatzak **Irisgarritasuna Sustatzea** du helburu maila eta jarduera-eremu guztietan; seigarrenak, berriz, **Berrikuntzaren bidezko irtenbideak** bilatzen ditu, berrikuntza teknologiko eta soziala, ikerketa eta garapena oinarri hartuta.

Plana, beraz, 3 multzotan, 6 ardatz estrategikotan, 18 jarduera-ildotan eta 41 ekintzatan egituratuta dago. Hurrengo taulan Ekintza Planaren egitura zehazten da.

2. IRISGARRITASUN UNIBERTSALAREN EUSKADIKO ESTRATEGIAREN EKINTZA PLANA

2.1. taula Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren Ekintza Planaren egitura

ARDATZA	JARDUERA-ILDOA	EKINTZAK	HELBURUA
BEHARREZKO EGITURA	5 jarduera-ildo	14 ekintza	
1. Gobernantza: Irisgarritasunaren kudeaketa	1.1. Lidergoa instituzionala eta politikoa izatea eta Planaren egitura arduraduna sortzea	4 ekintza	Gobernantza-eredu berria sortzea, estrategiaren buru izateko eta ezagutza sortzeko
	1.2. Informazioa eta ezagutza sortzea eta partekatzea	1 ekintza	
2. Eskubideak bermatzeko esparru juridikoa	2.1. Araudia berrikustea, kontzeptuak argitzeko eta irizpideak ezartzeko	2 ekintza	Irisgarritasun unibertsalaren arloan indarrean dagoen araudia betetzen dela bermatzea
	2.2. Araudia interpretatzen eta aplikatzen lagunduko duten tresnak lantzea	3 ekintza	
	2.3. Araudia betetzeko figurak eta eskumenak sortzea	4 ekintza	
BEHARREZKO ALDAKETAK	6 jarduera-ildo	11 ekintza	
1. Erantzukidetasuna eta partaidetza	1.1. Gizarte osoarekin irisgarritasunaren balioak partekatzea	2 ekintza	Gizarte osoaren erantzukidetasuna, partaidetza eta kontzientziazioa areagotzea
	1.2. Erakunde publikoak eta pribatuak erantzukide egitea irisgarritasun unibertsalaren balioetan	2 ekintza	
	1.3. Kontsulta publikoko eta partaidetzako ekimenak bultzatzea	2 ekintza	
2. Irisgarritasunean trebatzea	2.1. Hezkuntza-zikloetan irisgarritasunean trebatzea	2 ekintza	Pertsonak irisgarritasunaren arloan gaitzea
	2.2. Profesionalak gaitzea	1 ekintza	
	2.3. Irisgarritasun unibertsalaren arloan pertsonak duten ezagutza eta esperientzia formalki aitortzea	2 ekintza	
IRISGARRITASUNA SUSTATZEA	7 jarduera-ildo	16 ekintza	
1. Irisgarritasuna sustatzea	1.1. Administrazioaren eta herritarren arteko harreman-eredu irisgarria sustatzea	3 ekintza	Irisgarritasuna oinarritzko elementu gisa txertatzea eremu guztietan
	1.2. Planaren eremu guztietan irisgarritasuna bermatzea	2 ekintza	
	1.3. Irisgarritasuna sustatzeko ekintzak finantzatzea	2 ekintza	
	1.4. Parte hartze politikoa bermatzea	2 ekintza	
2. Berrikuntzaren bidezko irtenbideak	2.1. Irisgarritasunari irtenbide teknologikoak emateko gizarte eta enpresa sare sendo bat sortzen laguntzea.	4 ekintza	Ikerketaren, garapenaren eta berrikuntza teknologiko eta sozialaren bidez irtenbideak sortzea
	2.2. Gizarte berrikuntzaren bidez, zerbitzuak emateko laguntza eta arreta ereduak bultzatzea	1 ekintza	
	2.3. Gatazkak saihestea eta konpontzea formula alternatiboen bidez	2 ekintza	

3.

**Ekintza Planean
jasotako ekintzen
aurrerapen- eta
ezarpen-maila**

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3.1 Sarrera

Kapitulu honetan, Ekintza Planean jasotako 41 ekintzetako bakoitzaren aurrerapen-maila zehazten da, Plana gauzatzeko lehen bi urteei dagokienez. Kasu bakoitzean, egindako lanak eta lortutako emaitzak zehazten dira, eta, hala badagokio, eskura dagoen informazioaren arabera, jarraipen-adierazleetan lortutako balioak jasotzen dira.

Joan den urtean Plana gauzatzeko lehen urtearen ebaluazioarekin gertatu zen bezala, aipatzekoa da kontsultatutako erakundeek datu kuantitatiboak lortzeko izandako zailtasunak. Gai horri aurre egiteko, erakundeek berek irisgarritasuna hobetzeko egindako jardueren eta gauzatutako aurrekontuaren jarraipen zehatza egin beharko lukete. Egiaz, erakunde gutxik egiten dute jarraipen hori, eta, beraz, ezin dute daturik eman adierazleak betetzeko.

Azken batean, dokumentu osoan informazio asko eskaintzen den arren, kasu batzuetan datu kuantitatiboak barne, Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren Ekintza Planaren ezarpenaren ebaluazioa kualitatiboa da nagusiki.

Plana gauzatzeko lehen urtean, erakunde publikoek Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren eta haren Ekintza Planaren berri ez zuten, batez ere Estrategiaren eta Ekintza Planaren zabalkundean, irisgarritasun unibertsalaren kontzeptuan eta eragile eta eremu tematiko guztien zeharkako erantzukidetasunean jarri zen arreta.

Bigarren urte honetan, irisgarritasun unibertsalaren ezagutzan sakondu da, prestakuntza-saioak eta gaikako lantaldeak eginez.

Bildutako informaziotik abiatuta, ekintza bakoitzerako fitxa bat osatu da. Fitxa horretan ikus daiteke ekintza bakoitza zein talde, ardatz eta jarduera-ildotan dagoen txertatuta. Era berean, ekintzaren xehetasuna eta helburua, eragile arduraduna eta ekintza horrekin lortzea aurreikusten diren helburu partzialak eta amaierakoak azaltzen dira. Ekintzaren aurrerapen-maila eta egindako zereginak izeneko atalean, ekintza bakoitzaren esparruan egin diren zeregin zehatzak zehazten dira. Azkenik, ekintza bakoitzaren jarraipena egiteko Ekintza Planak zehaztu dituen adierazleak jasotzen dira.

Kapitulu hau zortzi ataletan egituratu da, sarrera hau barne. 3.2 atalean, ebaluazioa egiteko beharrezkoa den informazioa biltzeko egindako lanen xehetasuna jaso da. Hurrengo ataletan, planaren 6 ardatzetako bakoitzaren jarraipena egiten da, eta Planean jasotako 41 ekintzen fitxak txertatzen dira.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3.2 Ebaluaziorako informazioa biltzeko egindako zereginak

Ekintza asko ISEKen beraren erantzukizuna badira ere, administrazio publiko eta erakunde pribatu guztiek lagundu behar dute Ekintza Planean jasotako ekintza gehienak betetzen. Hori dela eta, Plana gauzatu den lehen bi urteetan, eragileek egindako jardueri buruzko informazioa bildu da, eta, horrela, Ekintza Planean jasotako ekintza bakoitzaren betetze-maila ebaluatu ahal izan da.

Horretarako, iaz **online formulario** bat prestatu zen, eta ekintzak ezartzeko ardura zuten eragile guztien artean banatu zen.

Bigarren urte honetan, bai udalei eta gainerako erakunde publikoei bai ISEKi berari gauzatutako ekintzen jarraipena egitea errazteko, Excel liburu bat egin eta banatu da, irigarritasunaren arduradun bakoitzak bere ekintzak jaso ahal izan ditzan egiten diren unean, eta informazio hori ISEKi eman ahal izan diezaioten eskatzen zaienean.

Exceleko lehen orria Ekintza Planean jasotako ekintza bakoitzaren laburpena da, eta erakunde publiko eta pribatu guztiek lagundu behar dute hori betetzen. Excelean Planaren indarraldiko lau urteak jasotzen dira, 2022tik 2025era bitartekoak. Gainerako orrien helburua da gaikako esparruetan egindako ekintza bakoitzaren xehetasuna erregistratzea: antolatutako jardunaldiak eta ekitaldiak, aurrez aurreko arreta, telefono bidezkoa eta online bidezkoa hobetzea, prestakuntza-jarduerak egitea, oztopo arkitektonikoak ezabatzeko egindako inbertsioak, etab.

Ekintzak Acciones	2022	2023	2024	2025	
Udalaren izena Nombre del Ayuntamiento					
Territorio Historiko Territorio Histórico					
Biztanleria Población					
3. ekintza. BA AL DAGO IRISGARritasun ARLOKO ARDURADUNIK? Acción 3. ¿TIENE RESPONSABLE DE ACCESIBILIDAD?					
Izena Nombre					
Abizenak Apellidos					
Kargua Cargo					
Udalerria Municipio					
Probintzia Provincia					
Helbide elektronikoa Dirección de correo electrónico					
Telefona Número de teléfono					
4. ekintza. BA AL DUZUE IRISGARritasun SUSTATZEKO LAU URTEKO PLANIK? Acción 4. ¿TIENE EL AYUNTAMIENTO PLAN CUATRIENAL DE ACCESIBILIDAD?					
Indatzen dagoen azken Irigarritasun Plana onartu zen urtea Año de aprobación/actualización del último Plan en vigor					
Aurrekustaltza aurrekontua Presupuesto previsto					
Gauzatutako aurrekontua Presupuesto ejecutado					
Erantsi, mesedez, Irigarritasun Planaren dokumentua ¿Puede adjuntar el documento del Plan?					
Plan berri bat egiteko edo eguneratzeko prozesuan al zaudete? ¿Está en proceso de elaboración de un nuevo Plan o actualización?					
Udalentziko irigarritasun-diagnostikorik egin al da? ¿Han elaborado diagnósticos de accesibilidad del municipio?					
Hirigunearen diagnostikorik egin al da? ¿Se ha realizado un diagnóstico del entorno urbano?					
Erailin publikoen diagnostikorik egin al da? ¿Se ha realizado un diagnóstico de las edificaciones públicas?					
Garraioaren eta mugikortasunaren diagnostikorik egin al da? ¿Se ha realizado un diagnóstico del transporte y la movilidad?					
Herriaren arretaren diagnostikorik egin al da (informazio-kanalak, edukia, IKT tresnak...)? ¿Se ha realizado un diagnóstico de la atención ciudadana (canales de información, contenido, herramientas TIC...)?					
Irigarritasuna hobetzeko jarduera gehigarriak egin al da lau urteko planean aurreikusi gabekoa?					

< >

Laburpen Fitxa-Ficha resumen

IrigarritasunEkintzak-Acciones

Ekitaldien zerrenda-Eventos

Prestakuntza-Formación

Arreta irisg.neurriak-medidas

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

Irisgarritasuna hobetzeko egindako ekintzen zerrenda xehea Detalle de las acciones realizadas para la mejora de la accesibilidad	2022ko aurrekontua Presupuesto 2022	2023ko aurrekontua Presupuesto 2023	2024ko aurrekontua Presupuesto 2024	2025eko aurrekontua Presupuesto 2025

Egindako lehen harremanari esker, Estrategia eta Ekintza Plana zein irisgarritasun unibertsalaren kontzeptua ezagutarazi dira. Euskal Autonomia Erkidegoko erakunde publikoei eta erakunde pribatu askori zuzendu zaie kontsulta. Era berean, ISEKeko kide guztiek irisgarritasun unibertsalaren arloan egindako lanari buruzko informazioa bildu da.

Udalei dagokienez, Euskadiko 251 udalekin harremanetan jarri da hainbat kanalen bidez. Zehazki, honako zereginak burutu dira:

2022ko zereginak:

- Udalekin webinar bat egitea, Ekintza Plana, beren eskumeneko ekintzak eta informazioa biltzeko diseinatutako tresna azaltzeko (2022ko ekainaren 7an):
 - ✓ EUDELekin harremanetan jartzea webinarren formatua eta edukia zehazteko
 - ✓ Udalak webinarra gonbidatzeko aurkezpen-gutuna egitea
 - ✓ Webinarren deialdia bidaltzeko kontaktu teknikoen zerrenda prestatzea
 - ✓ Webinarreko izen-emateen jarraipena egitea
 - ✓ Aurkezpen-dokumentua prestatzea
 - ✓ Webinarra egitea
- Webinarrerako azalpen-dokumentuak prestatzea, gaztelaniaz eta euskaraz. Dokumentu horiek webinarrean aurkeztu ziren, eta, ondoren, udal guztiei helarazi zitzaizkien posta elektroniko bidez.
- Udalei zuzendutako mailinga egitea (lehen mailinga 2022ko ekainaren 10ean egin zen), formularioa betetzeko eskatuz.
- Kontsultak jasotzea eta zalantzak argitzea (telefonoz eta posta elektroniko bidez).
- Udal guztiekin telefonoz harremanetan jartzea, Ekintza Planean jasotako ekintzen gauzatze-mailari buruzko informazioa eskatzeko. Hiru dei-txanda egin ziren udal guztietara 2022ko ekainetik 2023ko otsailera bitartean.
- Aurrez aurreko bilera Bilboko Udalarekin:
 - ✓ Kalitate eta Ebaluazio Arloa eta Mugikortasun Arloa, 2022/12/02
 - ✓ Etxebizitza Arloa, 2022/12/02
- Gasteizko Udalarekin eta Donostiako Udalarekin aurrez aurreko bilera egiteko eskaera.
- Hainbat mailingen bidalketa, gogorarazpen gisa.
- Irisgarritasuna hobetzeko planak eta obrak egiteko Eusko Jaurlaritzaren laguntza-deialdien ebazpenak aztertzea.
- Arabako Foru Aldundiaren obra eta zerbitzuetarako laguntzen deialdietako ebazpenak aztertzea, eta Bizkaiko eta Gipuzkoako Foru Aldundien bestelako laguntzak bilatzea.
- Uдалen web-orriak kontsultatzea.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

2023ko zereginak:

- Udalei zuzendutako hainbat mailing egitea: lehenengo mezua 2023ko urria eta abendua bitartean bidali zen, formularioa betetzeko eskatuz.
- Mezu horretan Excel liburu berria bidali zitzaien, ekintzen jarraipena errazteko, eta, horrekin batera, irakurketa errazeko dokumentuak egiteko gida ere erantsi zitzaien.
- Kontsultak jasotzea eta zalantzak argitzea (telefonoz eta posta elektronikoko bidez).
- Udal guztiekin telefonoz harremanetan jartzea, Ekintza Planean jasotako ekintzen gauzatze-mailari buruzko informazioa eskatzeko. Hiru dei-txanda egin ziren udal guztietara 2023ko urritik 2024ko otsailera bitartean.
- Udalei zuzendutako mailing berria, oraingo honetan jardunbide egokiak edo ekintza nabarmenak identifikatzeko fitxa bidaliz.
- Gasteizko Udalarekin eta Donostiako Udalarekin aurrez aurreko bilera egiteko eskaera.
- Hainbat mailingen bidalketa, gogorazpen gisa.
- Udalen web-orriak kontsultatzea.

Eusko Jaurlaritzako sailei dagokienez, lehenik eta behin, sail bakoitzak ISEKen dituen ordezkariekin harremanetan jarri da. Hasierako harreman horri esker, sail bakoitzean irisgarritasunaren arloko arduradunak eta/edo solaskideak identifikatu ahal izan dira. Garrantzitsua da adieraztea prozesu hori oraindik ez dela amaitu; izan ere, arlo berriak identifikatu dira, eta horiek oraindik ez dute aukerarik izan irisgarritasuna hobetzeko asmoz beren jarduera-eremuetan egindako aurrerapenak partekatzeko.

Zehazki, zeregin hauek egin dira:

2022ko zereginak:

- Eusko Jaurlaritzako sail guztiei zuzendutako mailinga egitea (2022ko ekainaren 3an)
- Eusko Jaurlaritzako sail guztietara telefonoz deitzea, solaskideak identifikatzeko eta ekintza-plana eta informazioa biltzeko prozesua azaltzeko informazio-saioak hitzartzeko.
- Eusko Jaurlaritzako sailetarako berariazko formularioak prestatzea.
- Formularioak eta horiek betetzeko jarraibideak bidaltzea.
- Eusko Jaurlaritzako sailekin informazio-bilerak egitea:
 - ✓ Garraio Plangintzaren Zuzendaritza. 2022/06/27
 - ✓ Seguritasun Saila (Joko eta Ikuskizun Zuzendaritza). 2022/07/07
 - ✓ Gobernantza Publiko eta Autogobernu Saila (Baliabide Orokorren Zuzendaritza). 2022/07/07
 - ✓ Turismo, Merkataritza eta Kontsumo Saila (Zerbitzu Zuzendaritza). 2022/07/14
 - ✓ Osasun Saila (Osakidetzako Zuzendariordetza). 2022/07/15
 - ✓ Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila (Gizarte Zerbitzuen arduraduna). 2022/07/21
 - ✓ Kultura eta Hizkuntza Politika Saila (Zerbitzu Zuzendaritza eta Kultura Ondarearen Zuzendaritza). 2022/07/28
 - ✓ Lan eta Enplegu Saila (Lanbideko Zerbitzu Zuzendaritza). 2022/08/03
 - ✓ Hezkuntza Saila. 2022/09/02

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

- ✓ Gizarte Politika eta Justizia Saila. 2022/11/24
- ✓ Garraio Saila. 2022/11/24
- ✓ Kultura eta Hizkuntza Politika Saila. 2022/11/24
- ✓ Gobernantza Publiko eta Autogobernu Saila. 2022/11/29
- ✓ Osasun Saila. 2022/11/29
- ✓ Lanbideko Zerbitzu Orokorraren Zuzendaritza. 2022/11/29

2023ko zereginak:

- Eusko Jaurlaritzako sailekin informazio-bilerak egitea:
 - ✓ Zuzenean. Herritarrek Hartzeko Zuzendaritza. 2023/01/31
 - ✓ Turismo, Merkataritza eta Kontsumo Saila. 2023/02/01
 - ✓ IREKIA. Gobernu Irekia. 2023/02/01
 - ✓ Segurtasun Saila. 2023/02/09
 - ✓ Basquetour. 2023/02/10
 - ✓ Kontsumobide. 2023/02/23
 - ✓ Osalan. 2023/03/02
 - ✓ Turismo eta Ostalaritza Zuzendaritza. 2023/05/24
 - ✓ Merkataritza Zuzendaritza. 2023/06/12
 - ✓ Teknologia, Berrikuntza eta Eraldaketa Digitaleko Sailburuordetza. 2023/06/01
 - ✓ Justizia Zuzendaritza. 2023/11/10
 - ✓ Araubide Juridikoaren, Zerbitzuen eta Hauteskunde Prozesuen Zuzendaritza. 2024/01/26
- Eusko Jaurlaritzako sail guztiei zuzendutako mailinga egitea (2023ko azaroa)
- Mezu horretan Excel liburu berria bidali zitzaienten, ekintzen jarraipena errazteko, eta, horrekin batera, irakurketa errazeko dokumentuak egiteko gida ere erantsi zitzaienten.
- Kontsultak jasotzea eta zalantzak argitzea (telefonoz eta posta elektronikoko bidez).
- Telefonoz harremanetan jartzea Ekintza Planean jasotako ekintzen gauzatze-mailari buruzko informazioa eskatzeko.
- Mailing berria (2024ko urtarrila), oraingo honetan jardunbide egokiak edo ekintza nabarmenak identifikatzeko fitxa bidaliz.
- Hainbat mailingen bidalketa, gogorarazpen gisa.
- Sailen arteko mahaia eratzea eta bi saio egitea:
 - ✓ Lehen saioa: 2023/05/30
 - ✓ Bigarren saioa: 2023/11/29

Azkenik, hiru foru-aldundiei zuzendu zaie kontsulta:

- Hiru foru-aldundiekin telefonoz harremanetan jarri da, erakundearen irisgarritasunaz arduratuko den solaskidea identifikatzeko.
- Aldundientzako berariazko formularioak prestatzea.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

- Formularioak eta jarraibideak bidaltzea.
- Arabako Foru Aldundiko irisgarritasun-arduradunarekin informazio-saioa egitea. 2022/10/27.
- Arabako Foru Aldundiko irisgarritasun-arduradunak Arabako Foru Aldundian egingo duen sailarteko informazio-bilera antolatzea. (Gerora, AFaren beraren barne-arazoengatik bertan behera gelditu zen. Ezin izan da bilera hau egin).
- Bizkaiko Foru Aldundiaren informazio-saioa (Autonomia Pertsonala Sustatzeko Zuzendaritza Nagusia). 2022/10/28.
- 2023an, harremanak izan dira hiru foru-aldundietako hainbat pertsonarekin, solaskide gisa jardungo duen pertsona bat edo gehiago identifikatzeko asmoz eta erakundearen irisgarritasun unibertsala sustatzeko helburuarekin. Irisgarritasunaren arloko berrikuntza-taldean hainbat pertsonak parte hartzea lortu da, baina ezinezkoa izan da erakunde-mailako solaskidea lortzea.

Irisgarritasuna Sustatzeko Euskal Kontseiluaren (ISEK) Batzorde Iraunkorrak hiru bilera egin ditu 2022an, eta beste bilera bat 2023an.

- ✓ 2022ko martxoaren 30a
- ✓ 2022ko maiatzaren 5a
- ✓ 2022ko irailaren 29a
- ✓ 2023ko apirilaren 25a

Gainera, ISEKeko kide gehienek irisgarritasun unibertsaleko plan integralen eta araudiaren berrikuspenaren inguruan egindako ponentzietan parte hartu dute (gai hori txosten honen beste atal batean azaltzen da).

Bestalde, 70 barne-bilera baino gehiago egin dira ISEKen eta laguntza teknikoaren artean, 2022ko martxoaren 30etik 2024ko otsailaren 22ra bitartean, Ekintza Plana ezartzeko eta haren jarraipena egiteko.

Era berean, 20 jarraipen-bilera baino gehiago egin dira Irisgarritasunaren Euskal Behatokiaren webgunea sortzeko.

Aipatu behar da txosten honetan erakundeek eman duten informazioa islatzen dela. Beraz, litekeena da zenbait erakundek irisgarritasun unibertsalaren esparruan jarduera interesgarriak egin izana, baina horien berri ez eman izana, eta, horregatik, ezin izan dira ebaluazio-txosten honetan sartu.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3.3 1. ardatza: 1. egitura. Gobernantza: Irigarritasunaren kudeaketa

Ardatz honek 2 jarduera-ildo eta 5 ekintza ditu:

- 1. ekintza: ISEKi baliabide ekonomikoak eta giza baliabideak ematea.
- 2. ekintza: Irigarritasunaren arloan eskumena duten organoei eta, oro har, herritarrei laguntza eta aholkularitza emateko zerbitzua abian jartzea.
- 3. ekintza: Erakunde publikoetan irigarritasunaren ardura duten erakundeen, organoen, administrazio-unitateen eta/edo langileen sarea identifikatzea.
- 4. ekintza: Irigarritasuna sustatzeko lau urteko programak idaztea eta eguneratzea.
- 5. ekintza: Irigarritasunaren Euskal Behatokia sortzea.

Ardatz honen helburua gobernantza-eredu berria sortzea da, estrategia gidatzeko eta ezagutza sortzeko. Horretarako, finantza- eta giza-baliabideak eman zaizkio ISEKi (1. ekintza), eta laguntza teknikoa kontratatu da Irigarritasun Unibertsalaren Estrategiaren Lehen Ekintza Plana garatzeko, bultzatzeko, haren jarraipena egiteko eta ebaluatzeko lanetan ISEKi laguntzeko.

Gobernantzak erakunde guztiak barne hartzen ditu, eta eragile guztien zeharkako erantzukidetasun gisa ulertu behar da; beraz, garrantzi handiko gaia da erakunde guztiek irigarritasunaren arloko arduradunak izatea (3. ekintza). Arrazoi honengatik, Plana gauzatu den lehen bi urte hauetan, Ekintza Planaren zabalkundean eta haren inplikazioetan, zeharkakotasunean eta beharrezko erantzukidetasunean jarri da arreta, baita irigarritasun unibertsalari buruzko informazioan eta sentsibilizazioan eta arduradun horien identifikazioan ere.

Era berean, abenduaren 4ko 20/1997ko Legearen 13. artikulua ezartzen du erakunde publiko bakoitzak irigarritasunari buruzko lau urteko plana izan behar duela (4. ekintza), kanpoko espazioak, eraikinak, azpiegiturak eta zerbitzu publikoak barne hartzen dituen. Azken 20 urteetan ia udal guztiek Irigarritasun Plan bat burutu dutela egiaztatu da, hala ere, plan horietako gehienak zaharrak dira edo eguneratu gabe daude. Bestalde, kasu gehienetan, ez da Plan horien betearazpenaren jarraipenik egin, eta hori oztopo izan da Irigarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren Ekintza Planaren jarraipen- eta ebaluazio-adierazleak kalkulatzeko informazioa lortzeko.

Bestetik, gaur egun, udal-planak hirigintza- eta etxebizitza-arloaren mende daude, eta udal-eraikinetan eta hiri-espazioetan arkitektura-oztopoak kentzera bideratzen dira. Hau da, ez dira erakunde osorako zeharkako plan gisa planteatzen. Gai hori aldatzen saiatzen ari da ISEK, Irigarritasun Unibertsaleko Plan Integralak bultzatuz, udal-arlo guztiak tartean direla.

Horretarako, gida bat egin da, erakunde publikoek Irigarritasun Unibertsaleko Plan Integralak (IUPI) egiteko eredu gisa izan dezaten. Plan horietan, erakundeak eskaintzen dituen espazio, produktu eta zerbitzu guztien irigarritasuna jasoko da. Gainera, 2023ko azaroan, Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza Sailak ezohiko laguntza-deialdia egin zuen, eredu horri jarraiki irigarritasun-planak eta plan horietan jasotako obrak egiteko. Laguntza horri esker, 2024an eta 2025ean EAEko udalek arian-arian irigarritasun unibertsala beren jarduera-eremuetan ezartzea lortu nahi da. Guztira 90 eskaera jaso dira.

Azkenik, gobernantzaren beste alderdi bat Euskadiko irigarritasunari buruzko informazioa eta ezagutza sortzeko eta partekatzeko beharra da. Erakunde publikoetara hurbiltzeko prozesu horretan, egiaztatu da udal-langileek eta harremanetan jarritako Eusko Jaurlaritzako solaskideek aholkularitza eta laguntza eskatzen dutela irigarritasun unibertsalaren ezarpenean aurrera egiteko, gidaliburu, jarraibideen eta gomendioen bidez. Ildo horretan, Irigarritasunaren Euskal Behatokia (5. ekintza)

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

informazioa zabaltzeko tresna izango da, baina, horrez gain, aholkularitza-zerbitzua ere izango du (2. ekintza), bai irisgarritasunaren arloan eskumena duten organoentzat, bai herritarrentzat oro har, eta herritarrek hautemandako gorabeherak, gabeziak eta beharrak biltzeko zerbitzua ere eskainiko du (13. ekintza). 2023an zehar, behatoki hori sortzeko lanak egin dira, eta 2024ko lehen hiruhilekoan irekiko da jendearentzat.

a) 1. ekintza: ISEKi baliabide ekonomikoak eta giza baliabideak ematea

1. ekintza: ISEKi baliabide ekonomikoak eta giza baliabideak ematea		
TALDEA	1. BEHARREZKO EGITURA	
ARDATZA	1. EGITURA. GOBERNANTZA: IRISGARritasunAREN KUDEAKETA	
JARDUERA-ILDOA	1.1. Lidergo instituzional eta politikoa izatea eta Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren Ekintza Planaren egitura arduraduna sortzea.	
Ekintzaren XEHETASUNAK / HELBURUA	ISEKen antolamendu- eta funtzionamendu-erregelamendua berrikustea, sektore arteko mahai gisa lan egin dezan eta administrazioen, herritarren, Euskadiko Hirugarren Gizarte Sektorearen, elkargo profesionalen, finken administrazioen, enpresa-esparruaren eta abarren arteko lankidetzarako bidea izan dadin, Ekintza Planean aurreikusitako ekimenak eskala guztietan ezarriko direla bermatzeko.	
ARDURADUNA	ISEK	
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	ISEKek Ekintza Planaren jarraipena egiteko erabilitako formularioak eta prozedura definitzea.
	AZKEN HELBURUAK	
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
- ISEKi Irisgarritasun Unibertsaleko Estrategiaren lehen Ekintza Plana garatzen, bultzatzen, jarraipena egiten eta ebaluatzen laguntzeko laguntza teknikoak kontratatzea. - Irisgarritasuna Sustatzeko Euskal Kontseiluan parte hartzen duten erakundeek araudia eta zerrenda berrikusi dira, eragile edo gonbidatu berriak proposatzeko. - Ponentzietara/lantaldeetara eta beste ekintza batzuetara honako eragile hauek gonbidatzeko aukera proposatzen da: ✓ CERMI Euskadi (EDEKA) ✓ FEDEAFES (Osasun mentala) ✓ FEVAS (Gizarteratze osoa) - ISEKek Ekintza Planaren jarraipena egiteko behar duen informazioa biltzeko formularioak zehazten dira. Online formularioak prestatzen dira eta posta elektronikoz banatzen dira Ekintza Plana gauzatzeko ardura duten eragile guztien artean. - Excel tresna bat ere prestatu da, udalek eta beste erakunde publiko batzuek irisgarritasun unibertsalaren arloan egindako jardueren jarraipena errazteko, bai jardueren xehetasunari dagokionez, bai haietara bideratutako aurrekontuaren zenbatekoari dagokionez.		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

b) 2. ekintza: Laguntza- eta aholkularitza-zerbitzua

2. ekintza: Irigarritasunaren arloan eskumena duten organoei eta, oro har, herritarrei laguntza eta aholkularitza emateko zerbitzua abian jartzea					
TALDEA		1. BEHARREZKO EGITURA			
ARDATZA		1. EGITURA. GOBERNANTZA: IRISGARRITASUNAREN KUDEAKETA			
JARDUERA-ILDOA		1.1. Lidergo instituzional eta politikoa izatea eta Irigarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren Ekintza Planaren egitura arduraduna sortzea.			
EKINTZAREN XEHETASUNAK / HELBURUA		• Beharrezko egitura zehaztea eta ezartzea (figurak, funtzioak, berariazko lan-batzordeak eta metodologia)			
ARDURADUNA		ISEK			
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	• Aholkularitza-zerbitzu orokorra abian jartzea			
	AZKEN HELBURUAK				
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK					
- Ekintza hau, "Irigarritasunaren Euskal Behatokia" sortzeko 5. ekintzari lotuta dago; izan ere, Behatoki honen eginkizunetako bat irigarritasunaren arloan eskumena duten organoei eta, oro har, herritarrei, laguntza eta aholkularitza emateko zerbitzua eskaintzea izango da. Behatokia sortu da, baina ez da jendearentzat eskuragarri egongo 2024ko martxora arte. - Laguntza- eta aholkularitza-zerbitzuaren jarduera-protokoloa prestatu da, eta, bertan, zerbitzuaren irismena, kudeaketa, formatua eta erantzun-motak definitzen dira, besteak beste. - Irigarritasunaren Euskal Behatokiaren webguneko "Laguntza eta aholkularitza zerbitzua" atalaren egitura eta edukiak landu dira, webguneko "Kontaktua" atalaren barruan: - sarrerako testuak landu dira - formularioaren eremuak - gaikako kategoriak - datuak babesteko klausula - Bi urte hauetan, gune hau sortu bitartean, ISEKek aholkularitza-zerbitzua eskaintzen jarraitu du:					
Kontsulta mota		2022		2023	
Telefono bidez		67		77	
Posta elektroniko bidez		117		103	
Beste baliabide batzuk		82		48	
Guztira		266		228	
Gainera, udalek 143 salbuespenen berri eman diote ISEKi 2023an, obra-lizentziak emateko irigarritasun-baldintzak betetzeari dagokionez:					
Lurraldea		2022		2023	
		Espedienteak	Udalerriak	Espedienteak	Udalerriak
Araba		5	3	9	4
Bizkaia		68	14	75	19
Gipuzkoa		58	16	59	19
EAE guztira		131	33	143	42
ADIERAZLEAK				2022	2023
Laguntza eta aholkularitza-zerbitzuak emandako aholkularitza-kopurua, eskaera nork egiten duen zehaztuz, baita kontsultatutako gaia ere (administrazioak, auzo-erkidegoak, Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko erakundeak, enpresak, ekintzailetza- eta berrikuntza-nodoak, saltokiak eta establezimenduak)				266	228
Zerbitzua kudeatzeko protokoloa egitea				--	1
Irigarritasunaren Euskal Behatokiaren webgunean atal bat sortzea zerbitzu hori eman ahal izateko				--	1

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

c) 3. ekintza: Irigarritasun-arduradunak identifikatzea

3. ekintza: Erakunde publikoetan irigarritasunaren ardura duten erakundeen, organoen, administrazio-unitateen eta/edo langileen sarea identifikatzea		
TALDEA	1. BEHARREZKO EGITURA	
ARDATZA	1. EGITURA. GOBERNANTZA: IRIGARRITASUNAREN KUDEAKETA	
JARDUERA-ILDOA	1.1. Lidergo instituzional eta politikoa izatea eta Irigarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren Ekintza Planaren egitura arduraduna sortzea.	
EKINTZAREN XEHETASUNAK / HELBURUA	Erakunde bakoitzaren barruan irigarritasun unibertsala bultzatzeaz, haren jarraipena egiteaz eta ezartzeaz arduratuko diren figurak identifikatzea. Erakunde autonomoak eta mendeko beste erakunde publiko batzuk ere sartuko dira.	
ARDURADUNA	ISEK	
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	Administrazio publikoen inbentarioa egitea, bakoitzaren egitura eta antolamendua zehaztuta, eremu bakoitzeko balio-katean bakoitzak dituen eskumenak erakusteko (adibidez, garraioaren arloan, Elren, foru-aldundien eta udalen eskumenak daude) eta horrela, arduradunak eta/edo solaskide egokiak eta beharrezkoak identifikatzeko eta lau urteko planen kopurua eta irismena zehazteko irizpideak izateko. Administrazio bakoitzak bere esparruan egin beharko du ariketa hori. Administrazio publiko bakoitzak aztertu eta informatuko du horri buruz.
	AZKEN HELBURUAK	Erakunde publikoen % 100ean arduradunak identifikatzea. Euskal Autonomia Erkidegoan dauden erakunde publikoen errolda argitaratzea, eta horietako bakoitzean irigarritasun-arduradunak identifikatzea.
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
- Eragileen mapa egin da jarduera-eremu bakoitzari dagokionez: espazio publikoak eta eraikuntza, garraioak, informazioa eta komunikazioa, hezkuntza, osasuna, lana, gizarte-politika, kultura, aisialdia, turismoa, merkataritza, justizia eta segurtasuna. - Eremu bakoitzerako maila anitzeko egitura eta eskumenak identifikatu dira: Eusko Jaurlaritza, foru-aldundiak, udalak eta beste eragile batzuk. - Ekintza honi eta beste batzuei buruzko informazioa biltzeko online formularioa prestatu da, hori betetzea errazteko. Formulario hori Euskadiko udal guztiei, Eusko Jaurlaritzako sailei eta foru-aldundiei banatu zaie. - Gainera, Excel tresna bat prestatu da arduradun bakoitzak irigarritasuna hobetzeko jarduketei buruzko informazioa bete dezan, gauzatzen diren heinean, eta, horrela, ISEKi horren berri eman diezaion. - Urte hauetan, erakunde publikoetan irigarritasunaz arduratzen den solaskidea aurkitzeko zailtasun handiak daudela egiaztatu da. Orain arte, irigarritasuna hirigintzari egokitu zaio, hiri-ingurunean oztipo arkitektonikoak kentzeko duen ardura dela eta. Hala ere, irigarritasunak udal osoaren zeharkako gaia izan behar duenez, eta udalak eskaintzen dituen zerbitzu guztiei eragiten dienez, oso zaila da zeregin hori bete dezakeen edo bete nahi duen pertsona bat aurkitzea. Alkatetzatik gidatu beharreko gaia da, eta udal-arlo guztietara iritsi behar da. - Horregatik, identifikatutako arduradun asko behin-behineko solaskideak dira, ez baitira udal osorako zeharkako figura gisa identifikatzen. Udalerrri gehienek ez dute udal osorako zeharkako irigarritasunaren arduradunik. - Ñabardura hori kontuan hartuta, orain arte 201 arduradun identifikatu dira, hau da, udal guztien % 80,1. - Bestalde, Eusko Jaurlaritzako sail guztiekin harremanetan jarri da, eta irigarritasun-arduradunak identifikatu dira zuzendaritza, enpresa publiko eta erakunde autonomoen mailan. Irigarritasun-arduraduna identifikatu da, gutxienez, Eusko Jaurlaritzako 11 sailetatik 10etan (% 91). Guztira, 21		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

persona identifikatu dira; izan ere, sail batzuetan hainbat arduradun daude, zuzendaritzari edo sozietate publikoetako edo erakunde autonomoetako arduradunei dagokienez.

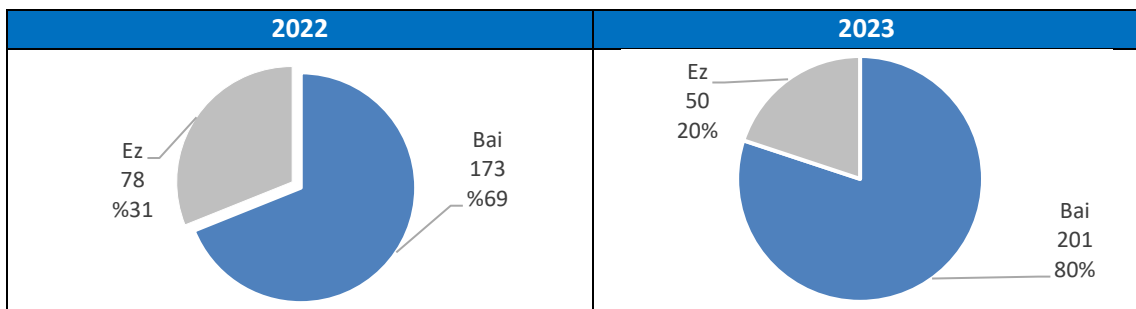
- Foru-aldundiei dagokienez, hiru foru-aldundiekin jarri da harremanetan, eta, hiru aldundietan solaskideak dauden arren, ez dago erakunde osoa barne hartzen duen irisgarritasun-arduradunik.
- Hainbat saiakera egin dira hiru foru-aldundietan solaskide bat lortzeko gobernantza-mailan, sailen arteko saioak antolatzeko eta irisgarritasun unibertsala sartzeko aldundien ardatz estrategikoen artean. Ezin izan dira saio horiek egin.

ADIERAZLEAK						
	2022			2023		
	Udalak	Eusko Jaurlaritzako sailak	Foru-aldundiak	Udalak	Eusko Jaurlaritzako sailak	Foru-aldundiak
Erakunde publikoetan identifikatutako Irisgarritasun-arduradunen kopurua	173	8	2	201	10	0
eta guztizkoarekiko %	68,9%	72,7%	66,6%	80,1%	90,9%	0%

c.1) Udaletatik lortutako informazioaren xehetasuna

Lurralde Historikoen araberako azterketak agerian uzten du Gipuzkoan identifikatu direla arduradun gehien (guztizkoaren % 90,8), gero Bizkaian (% 75,9) eta, azkenik, Araban (% 71,1). Arabari dagokionez, tamaina oso txikiko udalak dira nagusi, eta hainbat udalen kudeaketa partekatzen duten kanpoko arkitektoen presentzia handia egiaztatu da. Kasu gehienetan, irisgarritasunaren arduradun gisa aipatzen da figura hori. ISEKek azpimarratu nahi du irisgarritasuna udal osorako zeharkako gaia dela, eta eragina duela bai eraikitako elementuetan eta hiri-ingurunean, bai udalak eskaintzen dituen zerbitzuetan.

3.1 grafikoa Udaletan irisgarritasun-arduradunak identifikatzea

3.1 taula Irigarritasun-arduradunak Lurralde Historikoen arabera

	Udalak GUZTIRA	Arduradunak guztira, 2022		Arduradunak guztira, 2023	
		Kopurua	%	Kopurua	%
Udalak					
Araba	51	28	54,9%	37	71,1%
Bizkaia	113	71	62,8%	85	75,9%
Gipuzkoa	87	74	85,0%	79	90,8%
Euskadi GUZTIRA	251	173	68,9%	201	80,1%

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

Arduradunaren karguaren azterketan sakonduz, informazioa eman dutenei soilik erreparatuz gero, egiaztatzen da % 59,7 kargu teknikoei dagokiela, batez ere arkitektoei eta aparejadoreei. Bestalde, % 15,9k kargu politiko bat adierazi dute irisgarritasunaren arduradun gisa, % 14,9k profil administratiboagoa duten beste kargu batzuk, eta % 9,5ek kanpoko langileak (arkitekto aholkulariak).

3.2 taula Udaletako irisgarritasun-arduradunen kargua

KARGUA	KOPURUA	% guztizkoaren gainean	Erantzun dutenen %
Kargu politikoak	32	12,7%	15,9%
• Alkatea	25	10,0%	12,4%
• Alkateordea/2. alkateordea	4	1,6%	2,0%
• Zinegotziak (alkatetzakoak, hirigintzakoak)	3	1,2%	1,5%
Kargu teknikoak	120	47,8%	59,7%
• Udal-arkitektoa, obrak eta zerbitzuak,...	62	24,7%	30,8%
• Arkitekto teknikoa, aparejadorea	39	15,5%	19,4%
• Ingeniaria, ingeniari teknikoa	3	1,2%	1,5%
• Beste teknikari batzuk (mugikortasuna, ingurumena, iraunkortasuna, lurraldea)	16	6,4%	8,0%
Beste kargu batzuk (idazkari kontu-hartzailea, administraria)	30	12,0%	14,9%
Kanpoko langileak (arkitekto aholkularia, kanpoko enpresa)	19	7,6%	9,5%
Guztira arduradunarekin	201	80,1%	100,0%
Irisgarritasun-arduradunik gabe edo informaziorik eman ez dutenak	50	19,9%	
GUZTIRA	251	100,0%	

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

d) 4. ekintza: Lau urteko irisgarritasun-planak

4. ekintza: Irisgarritasuna sustatzeko lau urteko programak idaztea eta eguneratzea		
TALDEA	1. BEHARREZKO EGITURA	
ARDATZA	1. EGITURA. GOBERNANTZA: IRISGARRITASUNAREN KUDEAKETA	
JARDUERA-ILDOA	1.1. Lidergo instituzional eta politikoa izatea eta Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren Ekintza Planaren egitura arduraduna sortzea.	
EKINTZAREN XEHETASUNAK / HELBURUA	Abenduaren 4ko 20/1997 Legearen 13. artikulua betez, erakunde publiko bakoitzak lau urteko programa izan beharko du, eta programa horretan, kanpoko espazio guztiak, eraikinak, azpiegiturak eta erabilera edo zerbitzu publikoko zerbitzuak sartuko dira. Erakunde autonomoak eta mendeko beste erakunde publiko batzuk ere sartuko dira. Erakunde pribatuak, borondatez, lau urteko programa horiek egin ahal izango dituzte, beren jarduera-eremuko irisgarritasun baldintzen ezarpena eta egokitzapena planifikatzeko.	
ARDURADUNA	Hainbat erakunde publiko, beren eskumen-esparruetan	
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	- Herri-administrazioek urtean behin jakinaraziko diote ISEKi lau urteko programak prestatu dituztela, bai eta dauden programak eguneratu eta/edo handitu dituztela ere, bai eta programa horiek egiteko eta horietan jasotako esku-hartzeak gauzatzeko aurrekontu-zuzkidurak eguneratu eta/edo handitu dituztela ere - Urtero, esparru bakoitzeko arduradunen eta solaskideen izendapenen eta/edo izan daitezkeen aldaketen berri emango zaio ISEKi.
	AZKEN HELBURUAK	Lau urteko planak erakunde publikoen % 100ean
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
- Ekintza hau 3. ekintzari lotuta dago: irisgarritasunaren ardura duten erakundeek eta pertsonen sarea identifikatzea. - Euskadiko 251 udalekin harremanetan jarri da. 2023. urtearen amaieran, 229 udal identifikatu ziren aurreko urteren batean Irisgarritasun Plana egina zutenak. - Hala ere, kasu gehienetan plan zaharrak ziren, gerora eguneratu gabekoak eta egindako jardueren jarraipenik ez zutenak. Kopuru horretatik 35 baino ez dira 2020an edo beranduago egindakoak edo eguneratutakoak. - Nabarmentzekoa da Barakaldoko Udalaren kasua, Irisgarritasun Unibertsalaren Plan Integrala egiteko prozesua hasi duen lehen udala baita ISEKen esparruan landutako ereduaren arabera. - Gainera, Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailak toki-erakundeentzako dirulaguntza lerro berria abiarazi zuen 2023ko azaroan, Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralen bidez Irisgarritasun Unibertsalaren Estrategia ezartzeko eta bertan aurreikusitako jarduketak gauzatzeko. Gaur egun (2024ko otsaila) ebatzteke dagoen deialdi honetan 90 eskabide jaso dira guztira. - Informazio hori biltzeko, zeregin hauek egin dira: ✓ Mailinga udal guztietara ✓ Informazio-webinarra ✓ Udal guztiekin telefonoz harremanetan jartzea (hainbat dei-sorta) ✓ Udalei fitxak itzultzea, baliozkotu ditzaten ✓ 2023an udal guztiei bidali zaie 2022ko fitxa, 2023an egindako jarduketekin egunera dezaten. ✓ Eusko Jaurlaritzatik eta foru-aldundietatik jasotako dirulaguntzen azterketa		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

- Egiaztatu da udalek irisgarritasuna hobetzeko jarduerak egiten dituztela, batez ere oztopo arkitektonikoak kentzeari buruzkoak, baina, oro har, ez dute jarduketan gauzatzearen jarraipenik egiten, irisgarritasuna hobetzeko zenbatekoak eta irisgarritasun-planen gauzatze-maila identifikatzeko.
- Irisgarritasuna hobetzeko jarduketak obra handiagoetan sartzen dira, eta, gehienetan, kontsultatutako udaleko langileak ez dira gai (edo lan handia egin beharko lukete) berariaz irisgarritasunera bideratutako zenbatekoak bereizteko.
- Horregatik, udal gutxik ematen dute irisgarritasun-planen gauzatze-mailari buruzko informazioa.
- Eusko Jaurlaritzako sailei dagokienez, lege ez dute plan propiorik eduki beharrik, baina ekintza-planak hala eskatzen du. Hala ere, Eusko Jaurlaritzaren Ekintza Planaren helburuak betetzen lagundu behar dute, plan hori Planen Plana baita. Beraz, irisgarritasun unibertsalaren arloan egiten dituzten jardueren erregistroa izan beharko lukete, gutxienez.
- 2023ko ekitaldian, **irisgarritasunari buruzko sailen arteko mahaia** eratu da, eta bertan adierazi da beharrezkoa dela arlo bakoitzak bere Irisgarritasun Plana izatea eta bere jardueren jarraipena egitea. Txosten honen beste atal batean zehatzago azaltzen da 11. ekintzari dagokion mahaia hau.
- Nabarmenezkoa da berriki onartu dela **desgaitasuna duten pertsonen justiziarako sarbidea errazteko 2024-2027 Plana**, Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saileko Justizia Zuzendaritzak egina. Plan hau egiteko, parte hartzeko prozesu bat jarraitu da, eta tartean dauden eragile guztiek parte hartu dute prozesu horretan. Egoitza judizialako irisgarritasuna hobetzeko, guztira **2.300.000 euroko inbertsioa** aurreikusi da. Beste ekintza-ildo gehigarri bat desgaitasunaren bat duten eta polizia-egoitzan zein egoitza judizialean atxilotuta daudenei laguntzeko protokolo espezifikoak sortzea izango da. Horrez gain, prozedura judizialean beharrezkoak diren laguntzak eskura izatea erraztu nahi da. Planak erraztaileentzako prestakuntza- eta homologazio-prozesuak barne hartzen ditu. Baliabideen mapaketa ere egingo da, barruti judizialean modu eraginkorrean antolatze eta zerbitzu osoa eta eraginkorra eskaintzeko. Euskadiko Justiziaren eta Desgaitasunaren Sektore arteko Foroa sortuko da, adostutako ekintza guztiak betetzen direla zaintzeko eta jarduera-proposamen berriak proposatu eta eztabaidatzeko.
- Era berean, ETSk (Euskal Trenbide Sareak) bere Irisgarritasun Plana du. Plan hori 2019koa da, eta gaur egun eguneratzen ari dira. Plana eguneratzeko lanek 8 hilabeteko iraupena izango dute (2023ko azarotik 2024ko ekainera bitartean), 53.000 euroko aurrekontuarekin.
- Bestalde, Alokabideak 2020-2050 Plana du (Zero Plana), alokairuko parke publikoaren Birgaitze Energetikorako eta Irisgarritasunerako Plana. Planaren aurrekontua 7,5 milioi eurokoa da, eta irisgarritasun unibertsala sustatzeko partida espezifikoak 100.000 eurokoa izan da 2023an.
- Foru-aldundietan ez da Irisgarritasun Planik identifikatu.
- Foru-aldundietako gizarte-arloek desgaitasuna duten pertsonen bizi-kalitatea hobetzeko planak inplementatzen lan egin dute, baina ez dago arlo guztietarako eta herriar guztientzako irisgarritasuna zeharka lantzen duen planik.
- Irisgarritasun-planen kopurua eta horien kalitatea eta homogeneousitatea areagotzeko, eta guztiak Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralak (IUPI) izan daitezen, gida bat landu da, erakundeei Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralak egiten eta ezartzen laguntzeko. Lanketa horrek 4 lan-saiotan garatutako Ponentzia formatuko partaidetza-prozesua jarraitu du. Prozesu horretan, honako hauek egin dira:
 - ✓ Ponentzien funtzionamendurako protokoloa.
 - ✓ Saiok egiteko laguntza-dokumentuak eta
 - ✓ Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralak egiteko gida-dokumentua

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

- Informazioa duten planen guztizko aurrekontua 453 milioi eurokoa da. 81 udalek, gainera, gauzatutako aurrekontuari buruzko informazioa eman dute. 81 plan horien aurrekontua, guztira, gauzatutako aurrekontuari buruzko informazioa eman duten planena da: 311,5 milioi euroko aurrekontua aurreikusi da, eta 69,8 milioi euroko aurrekontua gauzatu da. Ondorioz, gauzatze-ehunekoa % 22,4koa da.	
ADIERAZLEAK	
Erakunde publikoetako lau urteko irisgarritasun-programen kopurua	229
Gutzizkoarekiko %	91%
Aurreikusitako aurrekontuari buruzko informazioa duten lau urteko planak	122
Gutzizkoarekiko %	48,6%
Udaletako lau urteko planetan aurreikusitako urteko aurrekontua (122 plan)	453.010.928,7 €
Gauzatutako aurrekontua ere adierazi duten udalen aurrekontua (81 plan)	311.478.520,4 €
Irisgarritasunaren arloan gauzatutako aurrekontua (81 plan)	69.827.176,3 €
Betetze-ehunekoa lau urteko programekiko	22,4%
Irisgarritasun Planetatik kanpo gauzatutako aurrekontua	30.189.124,9 €

d.1) Irisgarritasuna hobetzeko Eusko Jaurlaritzak emandako laguntzak

2023ko azaroan, Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailak beste laguntza-agindu bat onartu zuen, Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralen (IUPI) bidez Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategia ezartzeko toki-erakundeentzako salbuespenezko dirulaguntzak arautu eta horietarako deialdia egiten zuena. Dirulaguntza horiek bost milioi euroko aurrekontua izango dute (miloi bat 2024. urterako, bi milioi 2025erako eta gainerakoa 2026rako).

Laguntza horiek **irisgarritasunaren kontzeptu zabalagoa eta unibertsalagoa bilduko duten planak sortzen** lagunduko dute tokiko eremuan, Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiarekin eta haren ekintza-planarekin bat etorriz, 2020an eta 2021ean onartuak, hurrenez hurren. Bi dokumentu horiek irisgarritasunari heltzen diote, ingurune, prozesu, produktu eta zerbitzu guztiak pertsona guztiek erabiltzeko eta ulertzeko aukera izan dezaten bizitzako esparru guztietan.

Aginduak bi laguntza-ildo jasotzen ditu. Lehenengoa IUPI sortzeko da, irisgarritasunaren ikuspegi zabalaren arabera (oztopo arkitektonikoez gain, ikusizkoak, entzumenezkoak, kognitiboak edo organikoak barne hartzen ditu, bai ingurune fisikoan, bai zerbitzu publikoetan edo eremuetako informazio-kanaletan), 10.000 euroko edo hortik gorako aurrekontu babesgarriarekin eta 50.000 euroko gehieneko laguntzarekin (% 85erainoko dirulaguntza emango da).

IUPlak idazten laguntzeko, ISEK-Irisgarritasuna Sustatzeko Euskal Kontseiluak gida bat idatzi du, eta gida hori pertsona guztien eskura jarri da Eusko Jaurlaritzaren webgunean eta Irisgarritasunaren Euskal Behatokiaren webgunean.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

Bigarren lerroa IUPIetan aurreikusitako jarduketak gauzatzera bideratuta dago (ingurune fisiko irigarritasun fisikoaren, sentzorialaren eta kognitiboaren beharretara egokitzea, igogailuen edo plataforma jasotzaileen bidez ibilbide irigarriak diseinatzea, zerbitzu egokituak edo seinaleztapena hobetzea, besteak beste). Bigarren kasu horretan, aurrekontu babesgarriak 50.000 eurokoa edo handiagoa izan behar du, lan guztien % 50 eta % 85 artean finantzatuko da, jarduketa motaren arabera, eta laguntzaren zenbatekoa 500.000 eurokoa izango da gehienez.

Euskadiko udalek, mankomunitateek, udalerria baino lurralde-eremu txikiagoko erakundeek eta kuadrillek hilabeteko epea izan zuten laguntza horiek eskatzeko, eta **guztira 90 eskaera jaso dira**. Deialdi hau, txosten hau idatzi den egunean, ebatzteko dago.

Diruz lagundutako jarduerak 2025eko urriaren 1era arte gauzatu ahal izango dira planak egiteko ildoari dagokionez, eta 2026ko urriaren 1era arte, IUPIek jasotako ekintzak gauzatuz gero. Guztira, erakunde bakoitzak gehienez 500.000 euroko laguntzak jaso ahal izango ditu agindu honen bidez.

Aurretik, Eusko Jaurlaritzak 20 urtean (2001-2020 aldian) 6 milioi euro baino gehiago eman dizkie euskal udalei Irigarritasun Planak egiteko, eta 56,24 milioi euro udalerriko irigarritasuna hobetzeko obrak egiteko: guztira, 62,2 milioi euro 2001-2020 aldian. Hau da, Eusko Jaurlaritzak urtean 6,2 milioi eurotik gorako zenbatekoa bideratu du udalerrien irigarritasuna hobetzera.

Nabarmentzekoa da EAEko udal guztiek jaso dutela laguntzaren bat azken 20 urteetan, dela Irigarritasun Plana egiteko edo eguneratzeko, dela plan horretan jasotako obrak egiteko. Laguntza horiek, funtsean, Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailaren dirulaguntzen aginduen bidez bideratu dira.

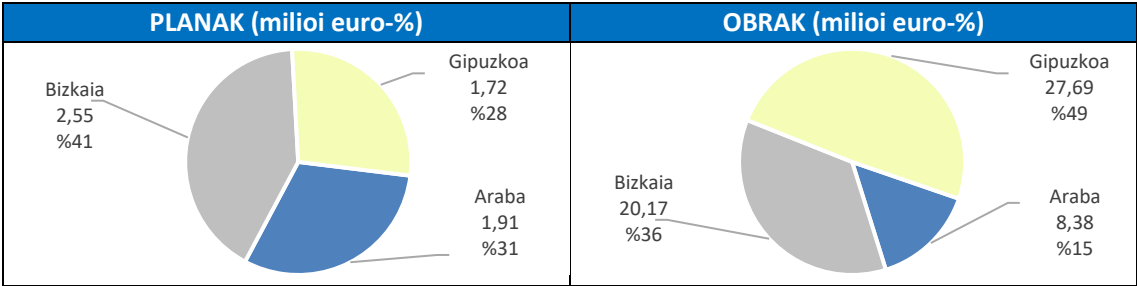
3.3 taula Eusko Jaurlaritzak udalei Irigarritasun Planak eta Irigarritasuna hobetzeko obrak egiteko emandako dirulaguntzen zenbatekoa

Lurralde Historikoa	EUSKO JAURLARITZAREN LAGUNTZAK, GUZTIRA (2001-2020)		
	PLANAK	OBRAK	GUZTIRA
Araba	1.907.658	8.376.818	10.284.476
Bizkaia	2.554.363	20.169.803	22.724.166
Gipuzkoa	1.719.773	27.690.303	29.410.076
EAE guztira	6.099.593	56.236.924	62.336.517

Laguntza horien lurralde banaketari dagokionez, Bizkaian Irigarritasun Planak egiteko dirulaguntzen % 41 metatzen dira, Araban % 31 eta Gipuzkoan % 28. Obrak egiteko laguntzei dagokionez, Gipuzkoak dirulaguntzen erdia (inguru) jaso ditu (guztizkoaren % 49), gero Bizkaiak (% 36) eta, azkenik, Arabak (% 15).

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3.2 grafikoa Eusko Jaurlaritzaren irigarritasunerako laguntzak Lurralde Historikoen arabera

3.4 taula Eusko Jaurlaritzak emandako dirulaguntzen bilakaera

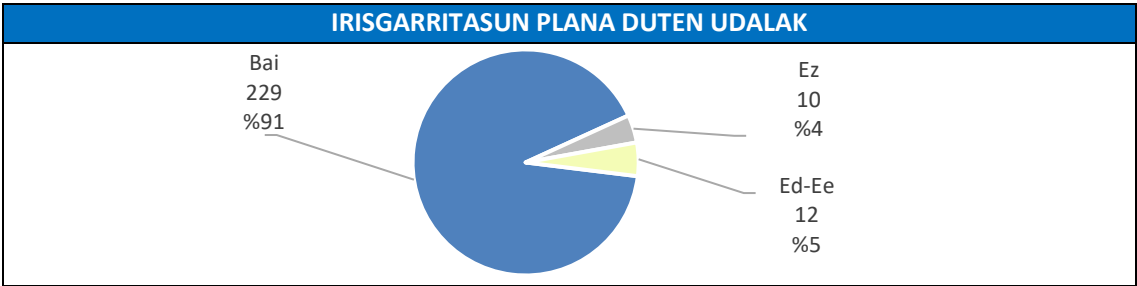
Lurralde Historikoak	2001-2016		2018		2019		2020	
	Planak	Obrak	Planak	Obrak	Planak	Obrak	Planak	Obrak
Araba	1.684.354	7.182.718	9.1113	538.656	83.666	315.523	48.525	339.921
Bizkaia	2.152.950	15.232.274	107.629	2.025.939	225.640	1.810.288	68.144	1.101.302
Gipuzkoa	1.387.505	18.720.400	174.767	3.177.915	56.693	3.439.563	100.808	2.352.425
EAE guztira	5.224.609	41.135.392	291.509	5.742.510	365.999	5.565.374	217.476	3.793.648

d.2) Euskadiko udalen Irigarritasun Planak

Aurreko atalean ikusi den bezala, Eusko Jaurlaritzaren laguntzek udaletako Irigarritasuneko Planen bolumen handia egiten lagundu dute. Horrela, Euskadiko 251 udaletatik 229k (guztizkoaren % 91) Irigarritasun Plan bat egin dute noizbait azken 20 urteetan. Hala ere, eskura dagoen informazioa kontuan hartuta, plan horietako asko zaharrak dira eta ez dira eguneratu, eta, beraz, 2020tik 2023ra bitartean egindako 34 irigarritasun-plan baino ez dira zenbatu. Gainera, gaur egun, Barakaldoko Udala irigarritasun-plan berria egiten ari da, IUPI ereduaren arabera.

IUPI eredu berriaren arabera plan berriak egiteko edo lehendik dauden planak eredu berri horren arabera eguneratzeko laguntzetarako eskaera asko jaso direnez (90 eskaera), datorren urtean irigarritasun-planen kopurua nabarmen handituko dela uste da.

3.3 grafikoa Euskal Autonomia Erkidegoko udalen irigarritasun planak

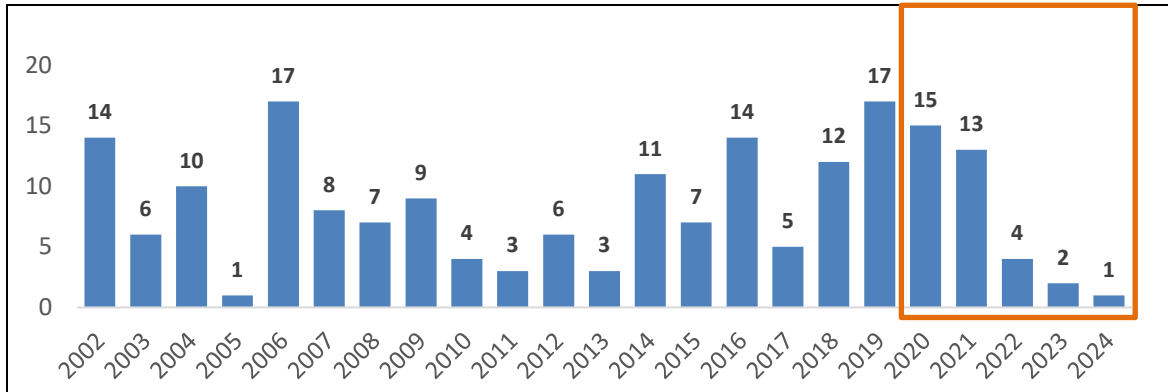

3.5 taula Irigarritasun planak lurralde historikoen arabera

Lurralde Historikoa	Euskadiko udalak GUZTIRA	Irigarritasun Plana duten udalak	
		Kopurua	% guztizkoaren gainean
Araba	51	47	% 92,2
Bizkaia	113	101	% 89,4
Gipuzkoa	87	81	% 93,1
Euskadi guztira	251	229	% 91,2

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

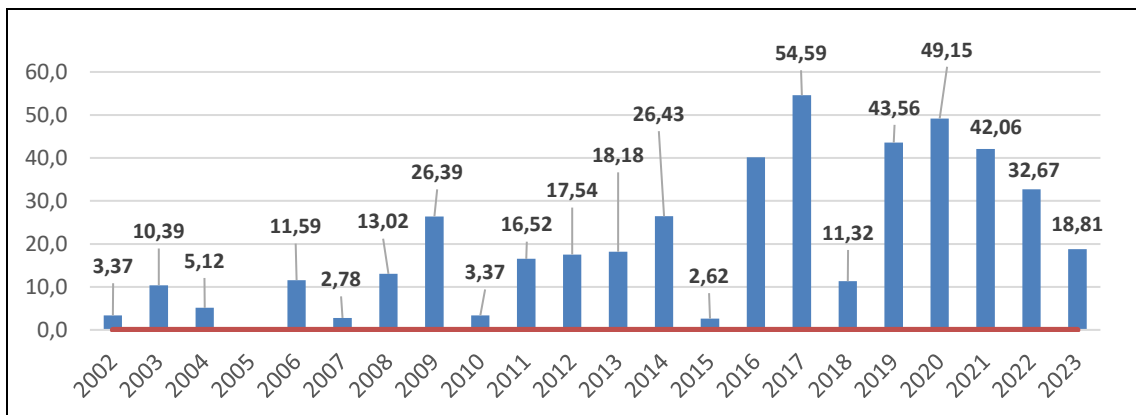
3.4 grafikoa Irisgarritasun planen banaketa, plana onartu zen urtearen arabera

Udal gehienek, aurreikusitako aurrekontuaren datua ematen dute, baina ez gauzatutako aurrekontuarena. Beren esanetan, oso zaila da datu hori kalkulatzeko, ez baitute jardueren jarraipenik egiten, edo jarduera horiek garrantzi handiagoko obretan sartuta daudenez, irismen handiagoarekin, oso zaila egiten zaie irisgarritasunerako erabilitako zenbatekoa banakatzea. Kasu batzuetan, gauzatutako ehunekoaren zenbatespenak ematen dituzte.

Informazio hori eman duten 122 Planetan jasotako obren zenbateko osoa 453 milioi eurokoa da. Ondoko grafikoa ikus daiteke zenbateko hori hainbat urtetan banatuta.

3.5 grafikoa Irisgarritasun Planetan aurreikusitako aurrekontuaren zenbateko osoa (milioi eurotan), plana onartu zen urtearen arabera

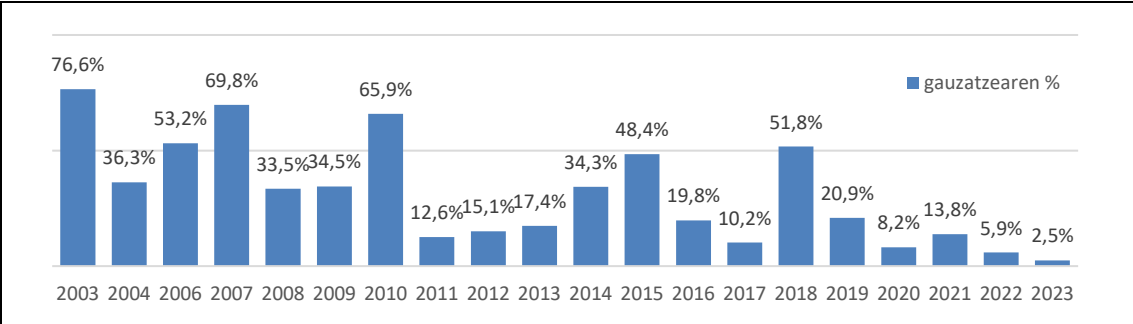
Taula honetan, urte bakoitzean onartutako planen kopurua, urte bakoitzerako aurreikusitako eta gauzatutako aurrekontuen zenbatekoa eta gauzatze-ehunekoak ageri dira, bi datu horiek eman dituzten 81 udalak kontuan hartuta, hau da, irisgarritasun planean aurreikusitako eta gauzatutako aurrekontua. Datu horiek kontuan hartuta, aurrekontuaren gauzatze-ehunekoak % 22,4koa dela egiaztatu da.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3.6 taula Irigarritasun planetan aurreikusitako eta gauzatutako aurrekontuen zenbateko osoa

Plana onartu zen urtea	Planak guztira		Gauzatutako aurrekontuaren datuak eman dituzten Planak			
	Planen kopurua	Aurreikusitako aurrekontuen zenbateko osoa	Planen kopurua	Aurreikusitako aurrekontuen zenbateko osoa	Gauzatutako aurrekontuen zenbateko osoa	Gauzatzearen %
2002	2	3.366.806	1	2.024.962	410.097	20,3%
2003	3	10.393.287	1	2.611.736	2.000.000	76,6%
2004	4	7.910.1014	2	1.827.495	663.950	36,3%
2006	8	11.593.238	5	5.673.715	3.019.861	53,2%
2007	3	2.776.393	2	1.399.188	977.222	69,8%
2008	6	13.024.689	3	7.748.888	2.592.153	33,5%
2009	8	28.733.440	7	25.163.452	8.671.895	34,5%
2010	2	4.120.668	2	4.120.668	2.715.501	65,9%
2011	2	1.437.733	1	892.742	112.285	12,6%
2012	5	29.758.817	5	29.758.818	4.508.074	15,1%
2013	3	18.178.995	2	16.817.354	2.932.764	17,4%
2014	9	26.427.575	9	26.427.575	9.057.908	34,3%
2015	2	2.616.293	2	2.616.293	1.266.046	48,4%
2016	12	40.173.865	6	17.158.043	3.396.036	19,8%
2017	5	54.586.847	4	44.358.897	4.506.340	10,2%
2018	8	11.316.098	4	5.557.303	2.877.765	51,8%
2019	11	43.561.472	9	39.676.956	8.288.952	20,9%
2020	13	49.147.241	7	24.665.814	2.029.839	8,2%
2021	11	42.406.591	7	17.206.968	2.377.922	13,8%
2022	4	32.672.471	1	16.963.356	994.235	5,9%
2023	1	18.808.298	1	18.808.298	460.823	2,5%
GUZTIRA	122	453.010.928	81	311.478.520	69.827.176	22,4%

3.6 grafikoa Irigarritasun planen gauzatze-ehunekoa

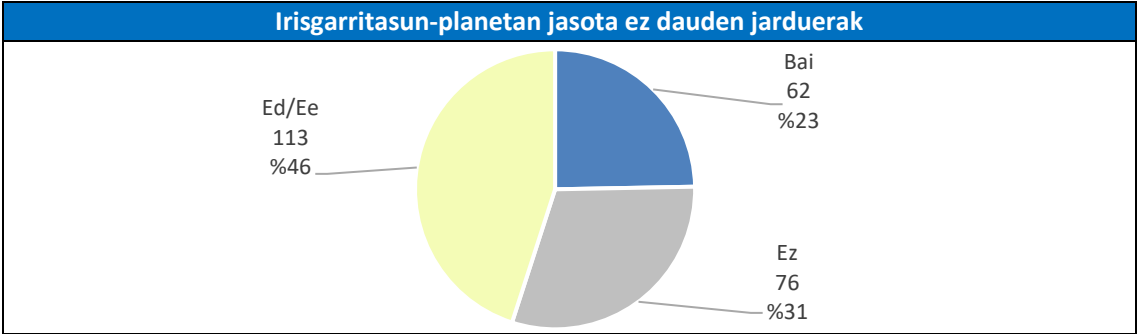

Aurreikusitako aurrekontua eta gauzatutakoa adierazi duten udalak bakarrik sartzen dira.

Bestalde, 62 udalek adierazi dute irigarritasuna hobetzeko jarduketak egiten ari direla, Irigarritasun Planetan sartuta ez daudenak. Horietatik, 32k adierazi dute jarduera horien zenbatekoa, guztira 29,86 milioi euro.

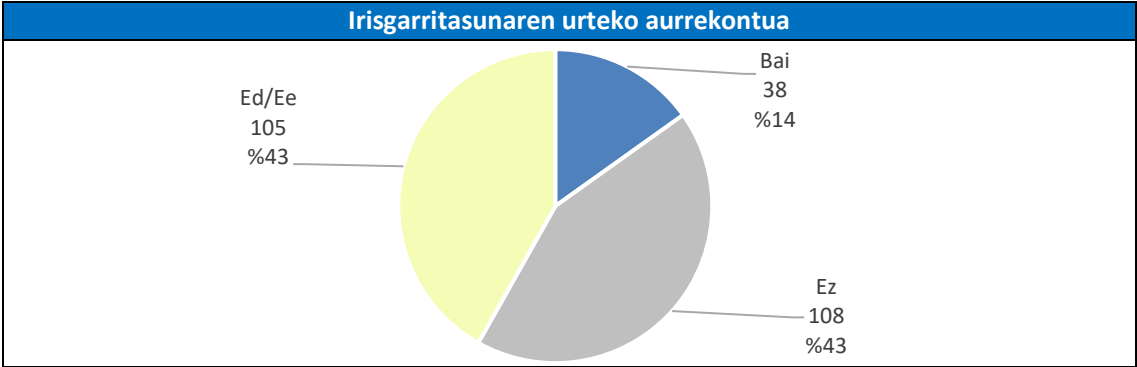
3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3.7 grafikoa Irisgarritasuna hobetzeko jarduerak garatu al dituzte, Irisgarritasun Planean sartuta ez daudenak?

Bestalde, 38 udalek adierazi dute urtean partida bat dutela udalerriko irisgarritasuna hobetzeko, edo azken urtean aurrekontu hori bideratu dutela. Guztira 31 udalek 14 milioi euroko aurrekontu metatua dute urtean.

3.8 grafikoa Irisgarritasuna hobetzeko urteko aurrekonturik ba al dute?

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

e) 5. ekintza: Irigarritasunaren Euskal Behatokia

5. ekintza: Irigarritasunaren Euskal Behatokia sortzea		
TALDEA	1. BEHARREZKO EGITURA	
ARDATZA	1. EGITURA. GOBERNANTZA: IRIGARRITASUNAREN KUDEAKETA	
JARDUERA-ILDOA	1.2. Euskadiko irigarritasunari buruzko informazioa eta ezagutza sortzea eta partekatzea	
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK	- Irigarritasunaren egoerari buruzko diagnostiko-estatistikarako hainbat erakundetatik irigarritasunaren arloan bildu beharreko informazioa definitzea. - Plan honen garapenak berak sortutako lanen emaitzak zabaltzea. - Erreferentziatzko plataforma digitala mantentzea. - Irigarritasunari buruzko diagnostikoak aztertzea, egitea eta zabaltzea eremu guztietan (inguruneen, produktuen, zerbitzuen eta komunikazioen inbentarioa). - Beste lurralde eremu batzuetako erakunde baliokideekiko identifikazioa eta harremana sartzea, bai estatukoak, bai nazioartekoak. - Beste estatistika-organo batzuekin koordinatzea, irigarritasunaren arloko adierazleak sartzeko (irigarritasuna sartzea EUSTATen azterlanetan). - Lehendik dauden beste behatoki batzuekin koordinatzea, hala nola IKUSMIRAK-Gizarte Zerbitzuen Behatokia edo Hirugarren Sektorearen Behatokia - Erreferentziatzko argitalpenetan eta plataformetan parte hartzea. - Dauden zerbitzuen irigarritasun-baldintzen jarraipena, berrikuspena eta egiaztatzea.	
ARDURADUNA	ISEK	
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	- Urtero, EAEko esparru desberdinetako “irigarritasunaz arduratzen diren unitateek” Ekonomia Gaietako eta Eraldaketa Digitalerako Ministerioaren Web Irigarritasunaren Behatokira bidaliko dituzte webguneen irigarritasunaren arloko betetze-mailari buruzko txostenak: Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkaria, Hezkuntza, Egoitza elektronikoa, Eusko Jaurlaritza (Herritarrak Hartzeko eta Administrazioa Berritzeko eta Hobetzeko Zuzendaritza), Osasun Saila, Lanbide (Lana), Zerga Sistema, Arabako Foru Aldundia, Bizkaiko Foru Aldundia, Gipuzkoako Foru Aldundia, Bilboko Udala, Donostiako Udala, Gasteizko Udala. - Arartekoaren Bulegoak egindako diagnostiko-txostenak eta hartu beharreko neurrien proposamenak biltzea. - EAEko Eraikinen Erroldaren irigarritasun-adierazleak biltzea eta egiaztatzea.
	AZKEN HELBURUAK	Irigarritasunaren arloan eskuragarri dagoen informazioaren iraulketa sistematizatzea, informazio hori zabaltzea errazteko eta EAEko irigarritasunaren benetako argazkia izateko, eta, horrela, metrikak egokitze eta/edo beharrezkoak diren neurriak hartzeko beharra baloratu ahal izateko.
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
2022an, Irigarritasunaren Euskal Behatokia sortzeko lehen urratsak eman ziren, haren ikuskerari, egiturari, formatuei, helburuei eta abarri dagokienez: - Behatokien dokumentu berrikuspena egin da, ISEKeko kideei aurkeztu zaien txostena prestatzeko. - Etorkizuneko sinergietarako zerrenda prestatu da. - Web-mapa eta maketaren zirriborroa garatu dira web-garapena ezartzeko. - Behatokiaren Jarduera Plana garatu da. - Behatokiako logoa egin da. - Eustaten estatistikei eta irigarritasunari buruzko dokumentazioa bildu da.		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

2023an, Behatokia sortzeko beharrezko zereginetan aurrera egin da. Esteka honen bidez sar zaitezke Behatokiaren webgunean: <https://isek.euskadi.eus/webisek00-isekquees/eu/>

Hauek dira egin diren zereginak:

- Webgunea informatikoki garatu da, eta argitaratu beharreko egituraren, atalen, formatuen eta edukiaren diseinua elkarlanean egin da informatika-taldearen eta irisgarritasunean espezializatutako talde teknikoaren artean, asteroko bileren bidez, atalak arazteko, doitzeko eta zehazteko.
- Berriak, dokumentazio interesgarria eta abar bilatu dira.
- Txantiloiak egin dira, baita formatuak definitu, edukiak eta testu alternatiboak idatzi ere.
- Edukiak webgunera igo dira: dokumentazioa, albisteak, jardunbide egokiak, etab.
- Webgunean irisgarritasunari buruzko aholkularitza- eta laguntza-zerbitzua ezarri da.
- Kontaktu interesgarriak bildu dira, Irisgarritasunaren Euskal Behatokiaren webgunea haien prentsa-mailingean sar dezaten, webgunearen erabilerraztasunari buruzko edukiak emateko.

Zer da?

Dokumentazioa eta Araudia

Albisteak

Herritarren parte-hartzea

Diagnostikoa

Berrikuntza

Euskadiko Irisgarritasunaren Behatokia

ZER DA?

FUNTZIOAK

MISIOA, IKUSPEGIA ETA PRINTZPIOAK

Webguneak sei atal ditu:

- **Zer da?** Atal horretan, gainera, Behatokiaren funtzioak, misioa, ikuspegia eta printzipioak azaltzen dira.
- **Dokumentazioa eta araudia.** Dokumentazioa, araudia, nazioarteko aintzatespen-estandarrak eta ohiko galderak barne hartzen ditu.
- **Albisteak:** irisgarritasunari eta ekitaldi interesgarriei buruzko albiste nabarmenenak.
- **Herritarren parte-hartzea:** Euskadiko Irisgarritasunaren Behatokiak herritarren eta interesa duten eragile guztien parte-hartzea sustatzen du, komunitatean irisgarritasuna sustatzeko. Txostenei, lantaldeei eta inkestei buruzko informazioa jasotzen da hemen.
- **Diagnostikoa:** garden eta argi erakusten du Irisgarritasunaren Euskal Behatokiak Euskadin garatutako irisgarritasun-ekintzei buruz bildutako informazio guztia.
- **Berrikuntza:** udalek, erakunde publikoek edo pribatuek abian jarritako "Jardunbide Egokien" adibideak sartzen dira, bai eta hirugarren sektoreak garatutako ekintzak ere, inguruneek, zerbitzuek eta produktuek egunetik egunera oztopo gutxiago izan ditzaten laguntzen dutenak.

ADIERAZLEAK	
Esparru desberdinetako irisgarritasun-baldintzei buruzko txosten-diagnostiko xehatuen kopurua	--
Plan eta zerbitzu sektorialetan sartutako jarraipen-adierazleen kopurua	--
Dauden webguneen irisgarritasuna berrikusteko eta egiaztatzeko txostenen kopurua, EN 301 549:2018 "IKT produktu eta zerbitzuetaako irisgarritasun-baldintzak" araua betez	--
Euskadiko irisgarritasun unibertsalari buruzko informazioa duen webgunearen trafikoa	--

Accesibilidad

33

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

LEKUALDE PLANINTZA,
ETXERINTZA
ETA GARAPEN BAIKA
DEPARTAMENTO DE PLANIFICACIÓN
TERRESTRIAL, VIVIENDA
Y TRANSPORTES

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3.4 2. ardatza: 2. egitura. Eskubideak bermatzeko esparru juridikoa

Ardatz hau 3 jarduera-ildotan eta 9 ekintzatan antolatuta dago:

- 6. ekintza: Indarrean dauden araudien artearen egoera (diagnostikoa) berrikusteko lantaldeen definizioari eta diseinuari buruzko dokumentua.
- 7. ekintza: Indarrean dagoen araudia aztertzeke (diagnostikoa) eta indarrean dagoen araudia egokitzeko lantaldeak martxan jartzea, posizionamendua, interpretazio-irizpideak eta hobetzeko iradokizunak, profesionalen elkargoekin eta desgaitasuna duten pertsonak eta Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko beste elkarte batzuk ordezkatzen dituzten erakundeekin batera.
- 8. ekintza: 7. ekintzan garatutako lanaren emaitza eta 29. ekintzatik lortutako emaitzak jasotzen dituzten txostenak egitea.
- 9. ekintza: Jarduketa-eremu bakoitzean aplikagarri diren irisgarritasun-araudiei buruzko laguntza-eskuliburuak eta/edo -aplikazioak egitea (egindako txostenen emaitzak).
- 10. ekintza: Eremu bakoitzeko balio-katean irisgarritasuna sartzeko gidak prestatzea (prozesuak, prozedurak, zerbitzu-prestazioak...): Administrazio Publikoaren eremu bakoitzari eta eremu pribatuari zuzendutakoak. Erakunde pribatuentzako jardunbide egokiak: marketin inklusiboa, hizkuntza argia, komunikazio-irisgarritasuna.
- 11. ekintza: Irisgarritasun unibertsalaren, arau-hausteen eta zehapen-araubidearen arloko eskumenak mugatzeko txostena.
- 12. ekintza: Hautemandako problematikarako irtenbideak diseinatzea: beharrezko errefortzuak neurtzea, lizentziak eta baimenak emateko eskumena duten organoei laguntzeko bulegoa sortzea, nahitaezko txostenak egitea, eta lizentziak eta baimenak emateko eskumena duten erakundeen irisgarritasunaren arloko ikuskapen- eta kontrol-funtzioa indartzea eta definitzea.
- 13. ekintza: Gorabeherak, beharrak eta gabeziak biltzeko sistema sortzea -atalka-. Sistema hori eremuko arduradunengana bideratuko da, irisgarritasun-planetan txerta dezaten, zuzen dezaten.
- 14. ekintza: Irisgarritasun unibertsalean espezializatutako klinika juridikoa diseinatzea.

Ardatz honen helburua irisgarritasun unibertsalari buruz indarrean dagoen araudia betetzen dela bermatzea da. Euskadiko Irisgarritasunari buruzko Legea 1997koa da, eta horri hainbat araudi sektorial gehitu behar zaizkio. Horregatik, beharrezkoa da kontzeptuak argitzea eta arauak aplikatzen erraztuko duten tresnak sortzea.

Horretarako, lantaldeak martxan jartzea proposatzen da Planean (6., 7., 8. eta 9. ekintzak), indarrean dagoen araudia aztertzeke eta araudia hobeto aplikatzen lagunduko duten gidak egiteko. Talde horiek lankidetzan oinarritutako lan metodologiatik abiatzen dira. Metodologia horretan hirugarren sektoreko elkarrekin, lanbide elkargoek, desgaitasunen bat duten pertsonak ordezkatzen dituzten erakundeek eta kasu bakoitzean landu beharreko arloan espezializatutako kanpoko eragileek parte hartzen dute.

2022an, Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralen (IUPI) inguruko lehen txostena egin zen. Elkarlaneko 4 saio egin ondoren, IUPlak egiteko gida sortu zen. Behin betiko dokumentua 2023aren hasieran onartu zen, eta dagoeneko ISEKen webgunean dago eskuragarri, Irisgarritasun Plan Integralak egiteko laguntzen deialdiaren eta plan horietan jasotako jardueren harira:

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

https://www.euskadi.eus/web01-a2acces/eu/contenidos/informacion/cvpa_universal/eu_ncvpa/index.shtml

< Etxebizitza

Irigarritasunaren Sustapena

Etxebizitza eta Hiri Agenda Saila

Irigarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategia	ISEK	Ohiko Galderak	Araudia	Irigarritasun Planak	Laguntzak
Dokumentazioa eta Argitalpenak	Esteka Interesgarriak				

ISEK - Irigarritasun Unibertsaleko Planak Euskadin

Dokumentu hau irigarritasun unibertsaleko estrategiak garatzeko laguntza eta erreferentzia gisa sortu da, batez ere Euskal Autonomia Erkidegoko toki-erakundeei eta erakunde publikoei zuzenduta; hala ere, beste erakunde batzuentzat edo horien unitate sektorialentzat ere baliagarria izan daiteke.

Irigarritasun unibertsaleko estrategia horiek **Irigarritasun Unibertsaleko Plan Integralen (PIAU)** bidez ezartzen dira. Euskadi erabat irigarria lortzeko. Eta irigarria diogunean ez gara ari hiriespazioei, eraikin publikoei, lantokiei eta etxebizitzetarako buruz bakarrik; horiez gain, komunikazio digitalaren horizonte berriak irekitzen dituzten ingurune ez-fisikoak eta herritarren eskubide guztiak ere hartzen ditugu kontuan, [Euskadiko Irigarritasun Unibertsalaren Estrategian](#) jasotzen den bezala.

Testuinguru horretan, eta Euskadiko hainbat erakunde publikorekin harremanetan jarri ondoren, beharrezkotzat jo da irigarritasun unibertsaleko lau urteko estrategia horien garapena eta inplementazioa bultzatzea erakunde publikoetan, toki-erakundeak zein organismo publikoak izan, eta baita erakunde pribatuaren artean ere, guztiak EAEko Estrategiarekin bat etorritik.

[Esteka](#) honen bidez deskarga dezakezu dokumentua

Irigarritasunaren Behatokiaren webgunea martxan jarrita, dokumentu hau eskuragarri dago webgune berrian ere:

<https://isek.euskadi.eus/hasiera/>

Era berean, 2023an, Euskadin irigarritasunari buruz indarrean dagoen araudi tekniko orokorra aztertzeke bigarren ponentziari buruzko 4 saio egin dira. Saio horien ondorioz, gida bat egin da, Euskal Autonomia Erkidegoko egungo irigarritasun-araudia (20/1997 Legea, abenduaren 4koa, Euskal Autonomia Erkidegoan Irigarritasuna Sustatzeko) aplikatzeko eta interpretatzeko irizpideak orientatzeko eta bateratzeko.

Eguneroko lana errazteko tresna praktikoa da, Euskal Autonomia Erkidegoan irigarritasunaren arloan indarrean dagoen Europako, Estatuko eta Autonomia Erkidegoko Legediak bat egiten duelako; beraz, ez da salbuesten haren erabilera erreferentziatzeko araudira eta profesional bakoitzak bere jardueran egoki jotzen dituen interpretazio-irizpideetara jotzeko beharretik.

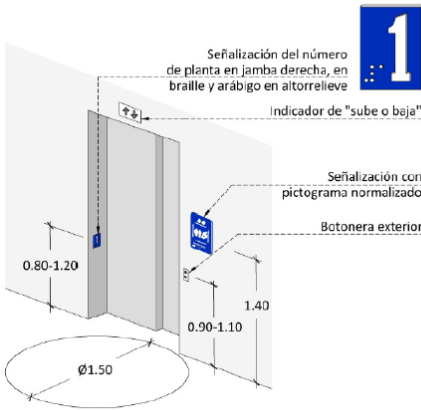
Gidak apirilaren 11ko 68/2000 Dekretuaren egitura mantentzen du, hiri-inguruneen, espazio publikoen, eraikinen eta informazio- eta komunikazio-sistemen irigarritasun-baldintzei buruzko arau teknikoak onartzen dituen. Dokumentu horri gehitu zaizkio EKTren TMA/851/2021 Aginduko, 2019/882 (EB) Zuzentarauko eta 1544 EDko zatiak. Era berean, legediari eta haren aplikazioari buruzko azterketa eta iruzkin teknikoak gehitu dira.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

Gidaz gain, elementu zehatzetarako azalpen-fitxak diseinatzeko eta egiteko lan-saioak egin dira. 2023an, igogailuetarako, oinezkoentzako pasabideetarako eta kanpoko oinezkoentzako ibilbideetarako irizpideak aplikatzeko fitxak egin dira.

2024an, talde horrekin lanean jarraituko da fitxa gehiago egiteko, elementu guztiak osatu arte. Dokumentazio hori guztia Irigarritasunaren Euskal Behatokiaren webgunean egongo da eskuragarri.

FICHA PARAMETROS EN LA EDIFICACION: CRITERIOS PARA ASCENSORES			E.1
PARÁMETROS	Decreto 68/2000	CTE (DBSUA y DB SI)	APLICACIÓN Rango compatible/comparativa
Cumplimiento de norma técnica de ascensores	Normas europeas armonizadas de la serie EN-81, especialmente la referente a la accesibilidad de las personas discapacitadas	Norma UNE EN 81-70:2004 relativa a la "Accesibilidad a los ascensores de personas, incluyendo personas con discapacidad".	Mismo criterio, debe cumplirse la norma UNE-EN 81-70, que a fecha de la realización de esta guía tiene una actualización de 2022, "Reglas de seguridad para la construcción e instalación de ascensores. Aplicaciones particulares para los ascensores de personas y personas y cargas. Parte 70: Accesibilidad a los ascensores de personas, incluyendo personas con discapacidad".
Emergencias		Cuando además deba ser ascensor de emergencia conforme a DB SI 4-1, tabla 1.1 cumplirá también las características que se establecen para éstos en el Anejo SI A de DB SI.	El CTE requiere una serie de características adicionales a la aplicación de la UNE que serán tenidas en cuenta respecto a características de ascensor de emergencia (Ver DB SI Anejo SI A Terminología) - En las plantas cuya altura de evacuación exceda de 28 m. - En las zonas de hospitalización y de tratamiento intensivo cuya altura de evacuación es mayor que 15 m.
Espacio frente a cabina	Círculo en el exterior con diámetro de 1,80 m, libre de obstáculos y de 1,50 m en edificios de vivienda	Círculo en el exterior con diámetro de ≥ 1,50 m, libre de obstáculos	1,80 m (uso público) 1,50 m (vivienda)
Caracteres que informen de la existencia del ascensor	Pictogramas, macrotipos, rótulos, etc. deberán cumplir las especificaciones establecidas en el apartado de Sistemas de Señalización del Anejo IV, sobre Accesibilidad en la Comunicación. Indicador de piso ubicado a 1,50 m. de altura sobre el suelo, preferiblemente al	Los ascensores accesibles se señalarán mediante SIA. Asimismo, contarán con indicación en Braille y arábigo en alto relieve a una altura entre 0,80 y 1,20 m, del número de planta en la jamba derecha en sentido salida de la cabina. Las características y dimensiones del Símbolo Internacional de Accesibilidad para la	Señalización con SIA Nº planta en braille y altorrelieve a una altura entre 0,80 y 1,20 m, del número de planta en la jamba derecha de la puerta del ascensor.

Era berean, 2024an zehar ponentzia berriak garatzea aurreikusten da.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

13. ekintzari dagokionez ("Gorabeherak, beharrak eta gabeziak jasotzeko sistema sortzea"), ekintza hori oso lotuta dago laguntza- eta aholkularitza-zerbitzuarekin (2. ekintza). Biak daude Irigarritasunaren Euskal Behatokiaren webgunean.

A través de este Servicio se atienden las consultas, dudas y sugerencias que pueden tener las personas interesadas en accesibilidad.
Los campos marcados con * son de inserción obligatoria.

Nombre*

Primer Apellido*

Segundo Apellido

Correo electrónico*

Lugar desde el que realiza la consulta

Tema de la consulta

Descripción de la consulta*

Bestalde, 10. ekintza Eusko Jaurlaritzako sailek, aldundiek, udalek edo irigarritasunaren alde lan egiten duten erakundeek gidak egiteari buruzkoa da.

Irigarritasunaren Euskal Behatokian zabalduko diren gida interesgarri asko aurkitu dira.

Gainera, ISEK-en esparruan hainbat gida egiten ari dira, eta erakunde publikoen artean banatzen ari dira. Zehazki, bi gida hauek egin dira orain arte:

- Irakurketa errazari buruzko gida
- Herritarren arreta-bideetan irigarritasunari dagokionez jarduteko protokoloa

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

a) 6. ekintza: Lantaldeen definizioa eta diseinua

6. ekintza: Indarrean dauden araudien artearen egoera (diagnostikoa) berrikusteko lantaldeen definizioari eta diseinuari buruzko dokumentua		
TALDEA		1. BEHARREZKO EGITURA
ARDATZA		2. EGITURA. ESKUBIDEAK BERMATZEKO ESPARRU JURIDIKOA
JARDUERA-ILDOA		2.1. Araudia berrikustea, kontzeptuak argitzeko eta jarduteko irizpide uniformeak ezartzeko
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK		ISEKen osoko bilkuran, urte bakoitzerako aurreikusitako lan taldeak onartzea, parte-hartzaileen konpromisoa, adituen identifikazioa, osaera, lan-plana, txostenak egitea, emailtzak zabaltzea barne.
ARDURADUNA		ISEK
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	
	AZKEN HELBURUAK	
XEDEA		Arau kontzeptuek ahalik eta definizio handiena izan dezaten lortzea, behar bezala bete daitezen.
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
- Irisgarritasunari buruzko araudi nabarmena biltzen duen dokumentua egin da. - Ponentziak kudeatzeko protokoloa garatu da (lantaldeak) - Araudiari buruzko ponentziaren lau saio egin dira, eta 2024an beste saio batzuekin jarraitzea aurreikusita dago. - Euskal Autonomia Erkidegoko egungo irisgarritasun-araudia (20/1997 Legea, abenduaren 4koa, Euskal Autonomia Erkidegoan Irisgarritasuna Sustatzekoa) aplikatzeko eta interpretatzeko irizpideak orientatzeko eta bateratzeko gida bat egin da. - Elementu zehatzetan irisgarritasun-araudia aplikatzea errazten duten hiru fitxa egin dira: ✓ Igogailuak ✓ Oinezkoen pasabideak ✓ Kanpoko oinezkoentzako ibilbideak 2024an fitxa berriak egiten jarraitzea aurreikusten da (lantaldeen saioetan)		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

b) 7. ekintza: Lantaldeak abian jartzea

7. ekintza: Indarrean dagoen araudia aztertzeko (diagnostikoa) eta indarrean dagoen araudia egokitzeko lantaldeak abian jartzea, posizionamendua, interpretazio-irizpideak eta hobetzeko iradokizunak, profesionalen elkargoekin eta desgaitasuna duten pertsonak eta Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko beste elkarte batzuk ordezkatzen dituzten erakundeekin batera			
TALDEA		1. BEHARREZKO EGITURA	
ARDATZA		2. EGITURA. ESKUBIDEAK BERMATZEKO ESPARRU JURIDIKOA	
JARDUERA-ILDOA		2.1. Araudia berrikustea, kontzeptuak argitzeko eta jarduteko irizpide uniformeak ezartzeko	
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK		- Jardun-eremu bakoitzean interpretazio-zalantza gehien sortzen dituzten arau-alderdiak definitzea. - Diagnostikoan hautemandako ahulguneen azterketa. - Eremu bakoitzean indarrean dagoen araudia aztertzea, irisgarritasunari nola heltzen zaion ebaluatzeko eta, hala badagokio, hura txertatzea bultzatzeko.	
ARDURADUNA		ISEK	
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	- Erakunde publiko bakoitzak bere jarduera-eremua erregulatzen duen araudia jaso beharko du urtero, eta bertan egindako aldaketak jaso beharko ditu urtero. - Edozein tresna, zerbitzu edo araudi sortzeko eta/edo diseinatzeko ekimenak aurreikusi behar du, aldeztu aurretik adierazita, horrek irisgarritasunean izan dezakeen eragina (prebenitzeko) eta behar bezala ebaluatzeko behar den monitorizazioa.	
	AZKEN HELBURUAK	- Plana egiteko prozesuan sortu diren gaiak eta 2019ko urtarilaren 31ko saioan planteatuta zeudenak jarriko dira mahai gainean. - Urtero, aukeratutako gaiekin hiru lantalde abiaraztea sustatuko du ISEKek. Erakunde arduradunek beren eraketari eta emaitzari buruzko informazioa emango dute, egungo planaren garapenean kontuan har daitezen.	
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK			
- Lehenengo bi lantaldeak zehaztu dira (Ponentziak): ✓ Irisgarritasun unibertsaleko plan integralak (2022an egindako saioak) ✓ Irisgarritasunari buruzko araudiak (2023an egindako saioak) - Sortutako talde bakoitzarekin lau lan-saio egin dira. - Irisgarritasun unibertsaleko plan integralak egiteko gida egin da, araudiari eta beste baliabide interesgarri batzuei erreferentzia eginez. - Euskal Autonomia Erkidegoko egungo irisgarritasun-araudia (20/1997 Legea, abenduaren 4koa, Euskal Autonomia Erkidegoan Irisgarritasuna Sustatzeko) aplikatzeko eta interpretatzeko irizpideak orientatzeko eta bateratzeko gida egin da. - Lantalde berri batekin saioak antolatzeko eta egiteko azterketa egin da: zentzuzko doikuntzak			
ADIERAZLEAK		2022	2023
Sortutako lantaldeen kopurua		1	1
Egindako lan-saioen kopurua		4	4
Lantaldeetan parte hartzen duten erakundeen kopurua		17	20
Lantaldeetako parte-hartzaileen kopurua		26	30

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

c) 8. ekintza: 7. ekintzaren eta 29. ekintzaren txostenak egitea

8. ekintza: 7. ekintzan garatutako lanaren emaitza eta 29. ekintzatik lortutakoak jasotzen dituzten txostenak egitea		
TALDEA		1. BEHARREZKO EGITURA
ARDATZA		2. EGITURA. ESKUBIDEAK BERMATZEKO ESPARRU JURIDIKOA
JARDUERA-ILDOA		2.2. Araudia behar bezala interpretatzen eta aplikatzen lagunduko duten tresnak eta mekanismoak prestatzea
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK		
ARDURADUNA		ISEK
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	
	AZKEN HELBURUAK	
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
7. ekintzan egindako saioei buruzko azterketa-txostenak egin dira. - Euskal Autonomia Erkidegoko erakundeetan irisgarritasun unibertsaleko plan integralak egiteko gida egin da. - Euskal Autonomia Erkidegoko egungo irisgarritasun-araudia (20/1997 Legea, abenduaren 4koa, Euskal Autonomia Erkidegoan Irisgarritasuna Sustatzekoa) aplikatzeko eta interpretatzeko irizpideak orientatzeko eta bateratzeko gida prestatzen ari da. Lan-dokumentu bat egin da, irisgarritasun-araudien analisiarekin, eta hiru analisi-fitxa, ezaugarriak eta aplikatzeko baldintzak jasotzen dituenak.		
ADIERAZLEAK		
	2022	2023
Lantaldeen emaitzak jasotzen dituzten txostenen kopurua	2	4

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

d) 9. ekintza: Araudia aplikatzeko eskuliburuak egitea

9. ekintza: Jarduketa-eremu bakoitzean aplikagarri diren irisgarritasun-arauei buruzko laguntza-eskuliburuak eta/edo -aplikazioak egitea (egindako txostenen emaitzak)			
TALDEA		1. BEHARREZKO EGITURA	
ARDATZA		2. EGITURA. ESKUBIDEAK BERMATZEKO ESPARRU JURIDIKOA	
JARDUERA-ILDOA		2.2. Araudia behar bezala interpretatzen eta aplikatzen lagunduko duten tresnak eta mekanismoak prestatzea	
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK			
ARDURADUNA		ISEK	
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK		
	AZKEN HELBURUAK		
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK			
- Euskal Autonomia Erkidegoko erakundeetan irisgarritasun unibertsalerako plan integralak egiteko gida egin da. - Dokumentu hau gin da: “Irisgarritasun unibertsalaren plana. Nondik hasi? Nire erakundean irisgarritasun unibertsala ezartzen hasteko gomendio batzuk”. Dibulgazio-dokumentua da, eta erakunde publikoetan irisgarritasun unibertsala ezartzen hasteko zenbait gomendio jasotzen ditu. - Euskal Autonomia Erkidegoko egungo irisgarritasun-araudia (20/1997 Legea, abenduaren 4koa, Euskal Autonomia Erkidegoan Irisgarritasuna Sustatzekoa) aplikatzeko eta interpretatzeko irizpideak orientatzeko eta bateratzeko gida prestatzen ari da. - Araudia errazago aplikatzeko 3 fitxa egin dira.			
ADIERAZLEAK			
		2022	2023
Araudiari buruzko laguntza-eskuliburuak kopurua		2	4

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

e) 10. ekintza: Irigarritasun-gidak egitea

10. ekintza: Eremu bakoitzeko balio-katean irigarritasuna sartzeko gidak prestatzea (prozesuak, prozedurak, zerbitzu-prestazioak...)		
TALDEA	1. BEHARREZKO EGITURA	
ARDATZA	2. EGITURA. ESKUBIDEAK BERMATZEKO ESPARRU JURIDIKOA	
JARDUERA-ILDOA	2.2. Araudia behar bezala interpretatzen eta aplikatzen lagunduko duten tresnak eta mekanismoak prestatzea	
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK	- Administrazio Publikoaren eremu bakoitzari zuzendutakoak. - Eremu pribatuari zuzendutakoak. Erakunde pribatuentzako jardunbide egokiak: marketin inklusiboa, hizkuntza argia, komunikazio-irigarritasuna	
ARDURADUNA	Ejko sail, aldundi eta udal eskudun bakoitzak. Irigarritasunaren alde lan egiten duten erakundeak	
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	- Urtero, administrazio publiko bakoitzak egin dituen txosten edo gidak bidaliko ditu, edo, hala badagokio, txostena egiteko prozesuaren egoerari buruzko informazioa emango du. - Eremuen balio-katean aldi berean dauden eskumenen kasuan, gaian eskumena duten administrazio guztiek parte hartu beharko dute, prozesu osoari koherentzia eta irizpidea emateko.
	AZKEN HELBURUAK	Estrategiaren eremuen % 70ek irigarritasun-araudi eta irizpide aplikagarriei buruzko eskuliburua izatea.
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
ISEKek bi gida egin ditu 2023an:		
- Irakurketa errazari buruzko gida - Herritarren arreta-bideetan irigarritasunari buruzko jarduera-protokoloa (2023an egiten ari dira, eta 2024ko urtarrilean amaitu da)		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza Sailak eta Alokabidek, alokabizi programaren esparruan, "Etxebizitza irigarriagoak diseinatzeko eta sortzeko" gomendioak biltzen dituen gida egin dute:

[irigarritasun-unibertsala.pdf \(euskadi.eus\)](#)

Helburuak	Parametroak
1. Autonomia pertsonalerako irigarritasuna maximizatzea.	1.1. Autonomia pertsonalerako irigarritasun fisikoa. 1.2. Autonomia pertsonalerako irigarritasun sentsoriala. 1.3. Autonomia pertsonalerako irigarritasun kognitiboa.
2. Autonomia pertsonalerako segurtasuna eta babesa areagotzea.	2.1. Erasoekiko segurtasuna. 2.2. Istripuekiko babesa.
3. Etxeko lanetan eta zaintza-lanetan irigarritasuna txertatzea.	3.1. Irigarritasuna eta funtzionaltasuna etxeko lanetan. 3.2. Irigarritasuna eta funtzionaltasuna zaintza-lanetan.
4. Gizarteratzea eta gizarte-kohesioa txertatzea.	4.1. Bizilagunen edo komunitatearen arteko harremanak sustatzea. 4.2. Bizilagunen edo komunitatearen arteko gatazkak saihestea. 4.3. Hurbileko ingurune komunitarioen/etarako eta publikoen/etarako irigarritasuna.

Gainera, egiaztatu da zenbait erakunde publikok eta elkartek beren gidak egin dituztela. Hona hemen identifikatutako gida batzuen zerrenda, baina zerrenda luzeagoa da, eta guztiak Irigarritasunaren Euskal Behatokiaren webgunean daude eskuragarri:

- Bilboko Udala:**
 - ✓ Irakurketa errazari buruzko gida
 - ✓ Bideo irigarriak egiteko gida
 - ✓ Jendeari arreta emateaz arduratzen diren langileentzako gida. Dibertsitate funtzionalaren arreta.
 - ✓ Ekitaldiak antolatzeke gida
- Gasteizko Udala:**
 - ✓ Udal-langileei zuzendutako gida, desgaitasunen bat duten pertsonen arreta emateko komunikazioetan erabil dezaten
- Basquetour:** Euskadiko turismo-irigarritasunaren eredua. Establezimendu mota bakoitzaren baldintza teknikoak barne hartzen ditu:
 - ✓ Hotelak eta apartamentu-hotelak
 - ✓ Pentsioak
 - ✓ Apartamentuak
 - ✓ Nekazalturismoak eta landetxeak
 - ✓ Kanpinak
 - ✓ Jatetxeak, upategiak, sagardotegiak eta txakolindegia
 - ✓ Interpretazio Zentroak. Kanpoaldea eta barrualdea
 - ✓ Turismo-bulegoak
- Kultura Saila:** Euskadiko museoen diagnostikoa
- Turismo Saila:** Turismo irigarria: oporrak guztiontzat dira Euskadin
- ETS:** Euskal trenbide sareko geltokiak genero ikuspegiarekin diseinatzeko irizpideen Liburu Zuria
- OSAKIDETZA:** Materialen memoria: gida praktikoa, gremioek instalazioak araudiaren arabera egiteko jarraibideak dituen.
- Elkartean:** Irigarritasun unibertsalari eta jabetza horizontalari buruzko gida
- Elkartu-K6 Kudeaketa:** Kultura inklusiborantz gida: museoak guztiontzat
- Eginaren eginez:**
 - ✓ Garraioaren irigarritasunari buruzko gida
 - ✓ Eraikinetako irigarritasunari buruzko gida
 - ✓ Hiri-inguruneetako irigarritasunari buruzko gida
 - ✓ Komunikazioaren irigarritasunari buruzko gida
 - ✓ Eraberritze-obretako irigarritasunari buruzko gida
 - ✓ Aire-garraioko bidaiarientzako gida
 - ✓ Terrazetako eta mahaietako irigarritasunari buruzko gida

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

• FEVAS: ✓ “Egizu erraz, irisgarritasun kognitiboa praktikatu” gida • Gizarteratze osoa: ✓ Irakurketa errazeko testuak baliozkotzeko eskuliburua ✓ Web- eta app-edukien irisgarritasun kognitiboaren jarraibideei buruzko gida ✓ Inguruneen irisgarritasun kognitiboa ebaluatzeko gida ✓ Eraikinetako irisgarritasun kognitiboko orientabideei buruzko gida ✓ Gida: "zer da irisgarritasun kognitiboa/gure eskubidea" ✓ Irisgarritasun kognitiboko piktogramen gida azkarra ✓ Piktogramen bankua ✓ Irakurketa errazeko piktogramak erabiltzeko gida ✓ Irakurketa erraza baliozkotzeko gida • MATIA Fundazioa- Travel for all: Turismo irisgarriaren gida: 6 opor-proposamen Euskadin		
ADIERAZLEAK		
	2022	2023
Hainbat esparrutan irisgarritasuna txertatzeko giden kopurua	36	40

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

f) 11. ekintza: Eskumenak mugatzeko txostena

11. ekintza: Irisgarritasun unibertsalaren, arau-hausteen eta zehapen-araubidearen arloko eskumenak mugatzeko txostena		
TALDEA	1. BEHARREZKO EGITURA	
ARDATZA	2. EGITURA. ESKUBIDEAK BERMATZEKO ESPARRU JURIDIKOA	
JARDUERA-ILDOA	2.3. Araudia betetzeko figurak eta eskumenak sortzea	
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK		
ARDURADUNA	ISEK	
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	- Lehenengo urtean, administrazio bakoitzak bere eskumen-mugaketari buruzko txostena aztertu eta aurkeztuko du, eta adieraziko du zeintzuk diren bere eskumen-arloak, bere ohiko jarduerak eta ikus-onesteko barruko eta kanpoko iragazkiak. Halaber, irisgarritasunak eragina duen bere jardueraren alderdiak baloratuko ditu. - Urtero, administrazio bakoitzak urtean izandako gorabeheren, sorburuaren, kudeaketan eta haietan esku hartzen duten organoen eta gorabehera bakoitzaren azken emaitzaren txostena ematen du.
	AZKEN HELBURUAK	Jardun-eremu guztiek eta eremu horietako administrazio eskudunek definituta izango dituzte irisgarritasunaren arloan dituzten eskuduntzak, haien operatiba, beste administrazio batzuekiko elkarrekintza beren zereginetan, eta definituta izango dituzte beren gabeziak eta beharrezkoak diren errefortzuak eta baliabideak.
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
- Lehen dokumentu bat egin da, non jarduera eremu bakoitzean eskumenak dituzten eragile guztiak sartzen diren. - Egiaztatu da herri administrazioek oztopoak kentzearekin zerikusia duten gai fisikoekin lotzen dutela irisgarritasuna, eta, beraz, udalen kasuan, irisgarritasuna hirigintzaren eta etxebizitzaren gaia dela. - Erakundearen jarduera-eremu bakoitzean irisgarritasunak duen eragina identifikatzeko, beharrezkoa da erakunde bakoitzak irisgarritasuna zeharkako gai gisa ulertzea eta irisgarritasunaren arduradun bat izendatzea, edo irisgarritasunaren batzorde espezifiko bat sortzea. - Udalekin eta Eusko Jaurlaritzako sailekin izandako harremanari esker, irisgarritasun unibertsalaren kontzeptua eta haren zeharkakotasunera hurbildu ahal izan zaie. - Udal gehienek oraindik ere zaila ikusten dute pertsona bat edo arlo bat erakunde osoaren irisgarritasun unibertsalaren arduraduna izatea. 2023an, gaikako lantalde batzuk jarri dira abian, eta lantalde horietan, beren sailetan irisgarritasun-arduradun izendatu diren edo beren eskumeneko esparruetan irisgarritasuna hobetzen aurrera egin duten hainbat pertsonak parte hartu dute - Zehazki, azpimarratzekoa da Eusko Jaurlaritzaren sailen arteko lan-mahaia eratu dela. - Mahai hori Eusko Jaurlaritzako zuzendaritza eta erakunde hauetako 21 pertsonak osatzen dute: ✓ Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila: - Etxebizitza Zuzendaritza - Garraio Zuzendaritza - ETS. I+G+b, Kalitate eta Ingurumen Zuzendaritza - Euskotren. Teknikaren eta Eragiketen Arloko Zuzendaritza		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

- ✓ Kultura eta Hizkuntza Politika Saila:
 - Kultura Ondarearen Zuzendaritza
- ✓ Segurtasun Saila:
 - Kudeaketa Ekonomikoaren eta Baliabide Orokorraren Zuzendaritza
- ✓ Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila:
 - Justizia Zuzendaritza
 - Gizarte Zerbitzuen Zuzendaritza
- ✓ Lan eta Enplegu Saila:
 - Lanbide
 - OSALAN
- ✓ Turismo, Merkataritza eta Kontsumo Saila:
 - Turismo eta Ostalaritza Zuzendaritza
 - Basquetour
 - Kontsumobide
- ✓ Osasun Saila:
 - Osakidetza
- ✓ Gobernantza Publiko eta Autogobernu Saila:
 - Baliabide Orokorraren Zuzendaritza
 - Herritarrei Laguntzeko eta Zerbitzu Digitaletarako Zuzendaritza: Zuzenean
 - Antolaketa eta USIP sistemak
 - Web zerbitzuak: Irekia
- ✓ Ekonomiaren Garapen, Iraunkortasun eta Ingurumen Saila:
 - Teknologia eta Berrikuntza Zuzendaritza
 - SPRI
- Hau ez da talde itxia, Eusko Jaurlaritzako zuzendaritza eta erakunde guztietako ordezkariak sartzea aurreikusten baita.
- Mahaia bi aldiz bildu da 2023an:
 - ✓ 2023/05/30eko bilera:
 - Lehen mahai horretan, irisgarritasun unibertsalaren kontzeptu orokorreari buruzko prestakuntza eskaini zitzaizen parte hartu zuten zuzendaritzei.
 - Era berean, Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategia, Ekintza Plana eta Planaren ezarpenaren lehen urteko emaitzak aurkeztu ziren.
 - Talde horretan, sail bakoitzak irisgarritasun unibertsalaren arloan egindako aurrerapenak bateratu ziren, eta elkarrekin lan egiteko balizko eremuak identifikatu ziren. Identifikatutako arloetako bat herritarrei administrazio-izapideak errazteko beharra izan zen, hizkera argi eta erraza erabiliz.
 - Sailen arteko mahaiaren bigarren saioa gai horretan aurrera egiteko erabiltzea erabaki zen.
 - ✓ Parte-hartzaileek irisgarritasun unibertsala garatzeko aurkitutako zailtasun nagusiak honako hauek izan ziren:
 - Irisgarritasun Unibertsalaren kontzeptua eta Estrategia eta Ekintza Plana ez ezagutzea.
 - Irisgarritasun unibertsala ezartzeko lidergo eta konpromiso politikorik eza.
 - Irisgarritasun unibertsala hobetzeko ekintzak gauzatzeko aurrekontu espezifiko bat izateko zailtasunak.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

✓ <u>2023/11/29ko bilera:</u>	
▪ Bilera horretan hizkuntza argi eta errazaren garrantzia aztertu zen, zer den eta zergatik den hain beharrezkoa administrazio publikoan ezartzea. ▪ Adibideak eman ziren eta erreferentziak eta ereduak eskaini ziren, Eusko Jaurlaritzako zuzendaritzek beren dokumentuak irizpide horien arabera egiteko lan egin dezaten. ▪ Zuzenean zerbitzuaren eskumenak aurkeztu ziren, Zerbitzuen Kartan jasotakoak: - "Herritarrek informazioa eta arreta modu argian eta erraz ulertzeko moduan jasotzeko duten eskubidea, hizkera argia erabiliz modalitate, bitarteko, kanal eta euskarri guztietan. - Hizkuntza argiaren irizpideekin diseinatutako inprimaki, eskari eta eskabide errazak izatea. ▪ Herritarrek Eusko Jaurlaritzaren administrazioarekin egin ohi dituzten izapideak aurkeztu ziren. ▪ Herritarrek Eusko Jaurlaritzaren administrazioarekin duten harremanean eta elkarreraginean dituzten kexa nagusiak aurkeztu ziren. ▪ Era berean, Eusko Jaurlaritzako zuzendaritzetan eta erakundeetan hizkera argi eta errazean egindako jardunbide egokien adibideei buruzko informazioa eman zen. ▪ Hizkuntza argiari buruzko gida interesgarri bat eskuratzeko aukera eskaini zen. ▪ Saio horretan, Justizia Zuzendaritzak Desgaitasuna duten pertsonen justiziarako sarbidea errazteko Eusko Jaurlaritzaren Ekintza Plana lantzeko prozesua azaldu zuen. Prozesu parte-hartzailea izan da, desgaitasuna duten kolektiboen ordezkari diren elkarteekin lankidetzan, eta eredu gisa jarri da beste sail batzuek ere bide bera jarrai dezaten. ▪ Azkenik, bilera horren ondorioz, lan-ildo bat sortu da Zuzenean eta Irekiarekin, hizkuntza argi eta errazeko dokumentuak homogeneousatzeko jarraibideak ezartzeko. • Ekintza honi lotutako beste adierazle bat gehitu da: "Sailen artean egindako lan-bileren kopurua". Adierazle horrek Eusko Jaurlaritzan egindako bilerak jasoko ditu, baita beste administrazio publiko batzuetan, foru-aldundietan edo udaletan egindakoak ere.	
ADIERAZLEAK	
	2023
11. ekintzari lotutako txostena egitea	--
Egindako lan-bileren kopurua	2

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

g) 12. ekintza: Hautemandako problematikarako irtenbideak diseinatzea

12. ekintza Hautemandako problematikarako irtenbideak diseinatzea		
TALDEA	1. BEHARREZKO EGITURA	
ARDATZA	2. EGITURA. ESKUBIDEAK BERMATZEKO ESPARRU JURIDIKOA	
JARDUERA-ILDOA	2.3. Araudia betetzeko figurak eta eskumenak sortzea	
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK	- Beharrezko errefortzuak neurtzea. - Lizentziak eta baimenak emateko eskumena duten organoei laguntzeko bulegoa sortzea. - Nahitaezko txostenak. - Lizentziak eta baimenak emateko eskumena duten erakundeen irisgarritasunaren arloko ikuskapen- eta kontrol-funtzioa indartzea eta definitzea.	
ARDURADUNA	ISEK	
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	
	AZKEN HELBURUAK	
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
Ez da aurrerapenik egin irisgarritasunaren arloko ikuskapena, kontrola eta zehapenak ezartzera bideratutako gaitetan.		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

h) 13. ekintza: Gorabeherak biltzeko sistema

13. ekintza: Gorabeherak, beharrak eta gabeziak biltzeko sistema bat sortu -atalka-; sistema hori eremuko arduradunengana bideratuko da, irisgarritasun-planetan txerta dezaten, zuzen dezaten		
TALDEA	1. BEHARREZKO EGITURA	
ARDATZA	2. EGITURA. ESKUBIDEAK BERMATZEKO ESPARRU JURIDIKOA	
JARDUERA-ILDOA	2.3. Araudia betetzeko figurak eta eskumenak sortzea	
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK	Gorabeherak, beharrak eta gabeziak biltzeko sistema bat sortu -atalka-; sistema hori eremuko arduradunengana bideratuko da, irisgarritasun-planetan txerta dezaten, zuzen dezaten	
ARDURADUNA	ISEK	
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	
	AZKEN HELBURUAK	
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
- Ekintza hau 2. ekintzari lotuta dago: "Irisgarritasunaren arloan eskumena duten organoei laguntza eta aholkularitza emateko zerbitzua abian jartzea". Ekintza hori, aldi berean, "Irisgarritasunaren Euskal Behatokia" sortzearen eta abian jartzearen mende dago. - Euskadiko Irisgarritasun Behatokia 2024ko lehen hiruhilekoan jarri da martxan. Behatoki horri esker, irisgarritasunaren arloko gorabeherak edo beharrak jaso ahal izango dira, eta kasuan kasuko erakunde arduradunetara bideratuko dira. - Webguneko "Kontaktua" atalean herritarrek antzemandako gorabeherak, beharrak eta gabeziak jasoko dira, eta erakunde arduradunei helaraziko zaizkie, irisgarritasun-planetan sartu eta zuzentzeko.		
ADIERAZLEAK		
Jasotako gorabeheren kopurua		--
Organo eskudunari birbideratutako gorabeheren kopurua		--
Konpondutako gorabeheren kopurua		--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

i) 14. ekintza: Klinika juridikoa diseinatzea

14. ekintza: Irisgarritasun unibertsalean espezializatutako klinika juridikoa diseinatzea		
TALDEA	1. BEHARREZKO EGITURA	
ARDATZA	2. EGITURA. ESKUBIDEAK BERMATZEKO ESPARRU JURIDIKOA	
JARDUERA-ILDOA	2.3. Araudia betetzeko figurak eta eskumenak sortzea	
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK		
ARDURADUNA	• ISEK • Irisgarritasunaren alde lan egiten duten erakundeak • Unibertsitateak • Elkargo profesionalak	
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	
	AZKEN HELBURUAK	
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
• 6., 7., 8. eta 9. ekintzekin lotuta dago. • Ponentzia bat garatu da, eta, bertan, indarrean dagoen araudia aztertu eta hura aplikatzea errazteko gida bat egin da. • Gainera, berariazko fitxak egiten ari dira, araudia errazago aplikatzeko. • 2023an 3 fitxa egin dira, eta 2024an 9 fitxa gehiago egitea aurreikusi da.		
ADIERAZLEAK		
Klinika juridiko espezializatua sortzea		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3.5 3. ardatza: 1. Beharrezko aldaketak. Erantzukidetasuna eta partaidetza

Ardatz hau 3 jarduera-ildotan eta 6 ekintzatan antolatuta dago:

- 15. ekintza: Estrategiaren eta Ekintza Planaren irisgarritasun-eredu berria eraikitzeko prozesuari buruz herritarrei, oro har, edo interes-talde zehatzei zabaltzeko ekitaldiak eta kanpainak antolatzea.
- 16. ekintza: Irisgarritasun-irizpideak behatzea herritar guztientzako ekitaldi, argitalpen, publizitate-kanpaina eta abarren antolaketan, edozein arlotakoak direla ere, zeinu-hizkuntza truke-hizkuntzat hartuta.
- 17. ekintza: Irisgarritasun Eskubideen Gutuna idaztea.
- 18. ekintza: Irisgarritasun Eskubideen Gutunari eta Irisgarritasun Unibertsalaren Estrategiari atxikitzeak gutun espezifikoak sinatzea.
- 19. ekintza: Eztabaida-guneak, irisgarritasunari buruzko txosten espezializatuak eta parte hartzeko adituen topaketak sortzea.
- 20. ekintza: Irisgarritasunaren ikuspegia txertatzea herritarrek parte hartzeko planak, arauak edo estrategiak eta prozesuak sortzeko edo berrikusteko aurretiazko prozesu guztietan.

Ardatz honen helburua da gizarte osoaren erantzukidetasuna, partaidetza eta kontzientziazioa areagotzea. Beraz, ardatz honetako ekintzak gizartea sentibilizatzera bideratuta daude, bai herritarrek oro har, bai erakunde publiko eta pribatuetan lan egiten duten pertsonak. Esan behar da aurreko ardatzen esparruan egindako ekintzek Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategia hurbildu dietela udaletako pertsonen eta Eusko Jaurlaritzako sailei, pertsona horiek irisgarritasun unibertsalaren inguruan sentibilizazio handiagoa izan dezaten.

Erakunde publikoek herritarrei zuzendutako ekitaldiak, jardunaldiak eta parte hartzeko saioak antolatzen dituzte maiz. Helburua da ekitaldi horiek guztiak irisgarritasun fisikoaren, sentsorialaren eta kognitiboaren irizpideen arabera antolatzea (16. ekintza), eta, gainera, Estrategiak eta Ekintza Planak bultzatutako irisgarritasun-eredu berriari buruzko ekitaldi espezifikoak antolatzea (15. ekintza).

Azken hori ISEKen erantzukizuna da, irisgarritasunaren alde lan egiten duten erakundeekin batera; 16. ekintza, berriz, herritarrei zuzendutako edozein ekitaldi antolatzen duten erakunde guztiei dagokie.

Herritarrei zuzendutako jarduerak eta ekitaldiak egiteko irisgarritasun-irizpideak hartzeari buruz galdetu zaie erakunde publiko guztiei. Egiaztatu da erakunde gehienek kontuan hartzen dutela ekitaldiak egiten diren espazioek irisgarritasun fisikoaren irizpideak betetzen dituztela. Kasu askotan, ekitaldi horien antolaketa enpresa espezializatuak azpikontratatzeko zaienez, erakunde publikoak ez ditu gai horiek kontrolatzen, eta enpresa horiek bermatu behar dute irisgarritasun hori.

Hala ere, oso kasu gutxitan adierazi dute kontsultatutako pertsonak irisgarritasun sentsoriala edo kognitiboa bermatzeko irizpideak kontuan hartu dituztela. Kontsultatutako erakunde askok gaia ezagutzen ez dutela ziurtatu dute, eta informazioa eskatu dute, irisgarritasun unibertsala bermatzeko ekitaldi bat nola egin behar den jakiteko. Hori dela eta, ISEKen esparruan administrazio publikoei eta eragile pribatuei zeregin hori erraztuko dien gida bat egiten ari da, ekitaldi eta prozesu parte-hartzaile guztiak pertsona guztientzat irisgarriak izango direla bermatzeko.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

a) 15. ekintza: Irisgarritasunari buruzko ekitaldiak antolatzea

15. ekintza: Estrategiaren eta Ekintza Planaren irisgarritasun-eredu berria eraikitzeko prozesuari buruz herritarrei, oro har, edo interes-talde zehatzei zabaltzeko ekitaldiak eta kanpainak antolatzea		
TALDEA		2. BEHARREZKO ALDAKETAK
ARDATZA		1. ALDAKETA. ERANTZUKIDETASUNA ETA PARTAIDETZA
JARDUERA-ILDOA		1.1. Gizarte osoarekin irisgarritasunaren balioak partekatzea
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK		- Estrategiarekin konpromisoa hartzeko ekintza ofiziala antolatzea. - Irisgarritasunari buruzko aldizkako kongresua antolatzea, erakunde publiko eta pribatuentzat. Landutako giden edukia zabaltzea, jardunbide egokiak. - Herritarrentzako informazio kanpainak antolatzea, eta gizarte osoaren mesedetan irisgarritasunaren alde lan egiten duten pertsonak eta erakundeak ikusaraztea (telebista, irratia, prentsa idatzia, sare sozialak).
ARDURADUNA		ISEK Irisgarritasunaren alde lan egiten duten erakundeak
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	Gutxienez jardunaldi bat lurralde historiko bakoitzeko
	AZKEN HELBURUAK	Irisgarritasun-irizpideen arabera antolatutako ekitaldi publikoen %100
XEDEA		Euskal herritar guztiek irisgarritasunaren eta diseinu unibertsalaren balioak ulertzea eta partekatzea.
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
2022an, Estrategia, Ekintza Plana eta administrazio publiko guztiek pertsona guztien irisgarritasun unibertsalerako eskubidea bermatzeko dituzten betebeharrak ezagutzera emateko ekintzak egin ziren. - Irisgarritasun unibertsalaren kontzeptuari buruzko sentsibilizazioan eta pertsona gehienek duten ezjakintasuna gainditzeko bidean aurrera egin da. 2022an egindako lanak: ✓ Euskadiko udalei zuzendutako webinarra egin da (2022ko ekaina), non Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategia, horri lotutako Ekintza Plana eta Ekintza Plan hau betetzen laguntzeko udalen erantzukizuna azaldu diren. ✓ Udal guztiei telefonoz eta posta elektronikoz eman zaie Estrategiari, Planari eta horiek betetzeko erantzukizunei buruzko informazioa. ✓ Estrategiari eta Ekintza Planari buruzko informazio-saioak antolatu dira Eusko Jaurlaritzako zuzendaritza gehienekin. ✓ Sail arteko bilera bat antolatu zen Arabako Foru Aldundian, AFAko irisgarritasun-arduradunari eta ISEKeko kideari esker. Bilera hori azkenean ezin izan zen egin. 2023an egindako lanak: ✓ Informazio-bilerak egiten jarraitu da Eusko Jaurlaritzako zuzendaritzetan, foru-aldundietan eta udaletan. ✓ Hasteko, informazio-saioak egin dira hainbat eragile pribaturekin: hiru lurralde historikoetako ostalaritza-elkarteak. 2024an banketxeekin, energia-enpresekin eta telefonia-konpainiekin jarraitzea aurreikusten da. ✓ Udalei zuzendutako prestakuntza-ekintza bat egin da apirilaren 26an eta 27an, Euskadiko udaletako teknikariei irisgarritasun unibertsalaren inguruan sentsibilizatzeko eta gai hori hurbiltzeko. Prestakuntzak, "Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategia udal-politika		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

eta -zerbitzuetan" izenburupean, ikasleak gaitzea zuen helburu, irisgarritasun unibertsalaren kontzeptua udal-jarduerara eramateko.		
✓ Prestakuntzan 24 udaletako 44 pertsonak hartu zuten parte.		
✓ Parte-hartzaileek positiboki baloratu zuten ekintza eta prestakuntza-jarduera gehiagotan parte hartzeko interesa adierazi zuten.		
✓ Talde honekin prestakuntza-saio berriak egitea aurreikusten da 2024an. Ekintza horiek 2024ko lehen hiruhilekoan egingo den prestakuntzan jasoko dira (ikus 23. ekintza).		
✓ Pertsona horietako askok parte hartu dute irisgarritasunari buruzko araudiaren aplikazioa berrikusteko egin zen ponentzian.		
✓ Irisgarritasun unibertsalari buruzko jardunaldi bat antolatzeko lanak hasi dira: "Euskadi irisgarria: denok batera". Jardunaldi hori 2024ko irailean egitea aurreikusten da.		
• Ez da identifikatu webguneen irisgarritasunari buruzko araudia zabaltzeko jardunaldi espezifikorik.		
• Irisgarritasun unibertsala bermatzeko baldintza guztiak betetzen dituen webgunea izateko konpromisoa hartu duten udalak identifikatu dira.		
• Eusko Jaurlaritzaren webguneek AA mailan WCAG jarraibideak (Web Edukiaren Erabilerraztasunerako Jarraibideak) betetzen direla bermatzen dute.		
• euskadi.eus ingurunean webguneen irisgarritasuna bermatzeko eskumena duen Eusko Jaurlaritzako Saila Herritarrak Hartzeko eta Zerbitzu Digmaletako Zuzendaritza da.		
ADIERAZLEAK		
	2022	2023
Irisgarritasun-eredua zabaltzeko administrazio publikoei zuzendutako jardunaldi/kanpainen kopurua	3	10
Parte hartu duten eragileen kopurua	280	300
Sektore publikoko webguneen eta aplikazio mugikorren irisgarritasun-araudiari buruzko dibulgazio-programetan parte hartzen duten sailen eta erakundeen kopurua (1112/2018 Errege Dekretua)	--	--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

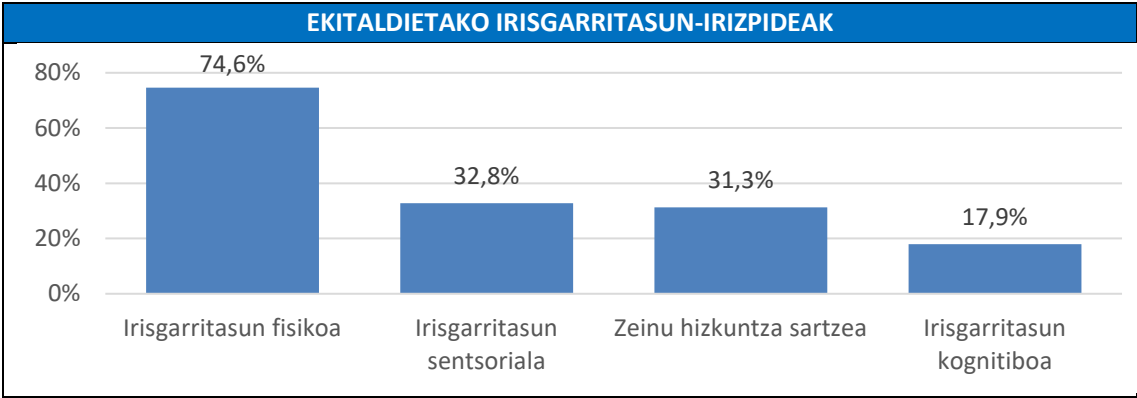
b) 16. ekintza: Ekitaldietan irisgarritasun-irizpideak behatzea

16. ekintza: Irisgarritasun-irizpideak behatzea herritar guztientzako ekitaldi, argitalpen, publizitate-kanpaina eta abarren antolaketan, edozein arlotakoak direla ere, zeinu-hizkuntza truke-hizkuntzatzat hartuta		
TALDEA	2. BEHARREZKO ALDAKETAK	
ARDATZA	1. ALDAKETA. ERANTZUKIDETASUNA ETA PARTAIDETZA	
JARDUERA-ILDOA	1.1. Gizarte osoarekin irisgarritasunaren balioak partekatzea	
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK		
ARDURADUNA	Eusko Jaurlaritzako sail, aldundi eta udal eskudun bakoitza. Irisgarritasunaren alde lan egiten duten erakundeak.	
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	
	AZKEN HELBURUAK	Irisgarritasun-irizpideen arabera antolatutako ekitaldi publikoen %100
XEDEA		Euskal herritar guztiek irisgarritasunaren eta diseinu unibertsalaren balioak ulertzea eta partekatzea.
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
- Asko dira herritarrei zuzendutako ekitaldiak, jardunaldiak edo partaidetza-prozesuak antolatu dituzten udalak, Eusko Jaurlaritzako sailak eta beste erakunde publiko batzuk. - Ekitaldi horien antolaketan eta garapenean, kasu gehienetan irisgarritasun fisikoko irizpideak hartu dira kontuan. - Kasu batzuetan egiaztatzen da ekitaldi horien antolaketa enpresa espezializatu bati azpikontratatu zaiola, eta ez dira ezagutzen kontuan hartu diren irizpideak. Kontratututako enpresak irisgarritasuna kontuan hartu duela ulertzen da, baina hori ez du erakunde arduradunak kontrolatu, edo ez du jarduera horien jarraipena egin ahal izateko moduan erregistratu du. - Herritarrei zuzendutako ekitaldi, kanpaina edo prozesu parte-hartzaileren bat antolatu dutela adierazi duten 61 udaletatik 44 udalek adierazi dute irizpide fisikoak kontuan hartu dituztela antolatutako ekitaldi guztietan. Hala ere, irisgarritasun sentsoziala, kognitiboa edo zeinu-hizkuntza bezalako beste gai batzuek presentzia minoritarioa dute (16 udalek irisgarritasun sentsoziala kontuan hartu dute, eta 15ek, aldiz, irisgarritasun kognitiboa). - Eusko Jaurlaritzako sailei, sozietateei eta erakunde autonomoei dagokienez, horietako 6k adierazi dute herritarrei zuzendutako ekitaldiren bat antolatu dutela. Kasu guztietan, irisgarritasun fisikoaren, sentsozialaren eta kognitiboaren irizpideak kontuan hartu dituztela esan dute. - Bai Eusko Jaurlaritzako sailek bai tamaina handiagoko udalek ez dute zenbatuta antolatzen dituzten ekitaldien kopurua. - Hori dela eta, "irisgarritasun-irizpideekin antolatutako ekitaldien kopurua" jatorrizko adierazlearen ordezt, "irisgarritasun-irizpideekin ekitaldiak antolatzen dituzten erakundeek kopurua" jarri da, baita irisgarritasun fisikoarekin, irisgarritasun sentsozialarekin eta irisgarritasun kognitiboarekin lotutako ekitaldiak antolatzen dituzten erakundeek ehunekoa ere (%). - Erakunde publiko askok adierazi dute ez dakitela zer irizpide bete behar dituen ekitaldi edo parte hartzeko prozesu batek irisgarritasun unibertsala bermatzeko. Hori dela eta, ISEK en esparruan ekitaldi irisgarriak antolatzeko gida bat egiten ari da, eta administrazio publikoen eta eragile pribatuen artean zabalduko da. Gidak pertsona guztien irisgarritasun unibertsala bermatzen lagunduko die ekitaldiak antolatzen dituzten arduradunei.		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

ADIERAZLEAK		
	2022	2023
Irisgarritasun-irizpideen arabera ekitaldiak antolatu dituzten erakundeen kopurua	47	50
Irisgarritasun fisikoko irizpideen arabera ekitaldiak antolatu dituzten erakundeen %	75,8%	74,6%
Irisgarritasun sentsozialeko irizpideen arabera ekitaldiak antolatu dituzten erakundeen %	32,2%	32,8%
Irisgarritasun kognitiboko irizpideen arabera ekitaldiak antolatu dituzten erakundeen %	27,4%	31,3%
Zeinu hizkuntza erabiliz ekitaldiak antolatu dituzten erakundeen %	16,1%	17,9%

3.9 grafikoa Ekitaldiak antolatzeko orduan irisgarritasun-irizpiderik behatu al da?

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

c) 17. ekintza: Irisgarritasun Eskubideen Gutuna idaztea

17. ekintza: Irisgarritasun Eskubideen Gutuna idaztea		
TALDEA	2. BEHARREZKO ALDAKETAK	
ARDATZA	1. ALDAKETA. ERANTZUKIDETASUNA ETA PARTAIDETZA	
JARDUERA-ILDOA	1.2. Erakunde publikoak eta pribatuak erantzukide egitea irisgarritasun unibertsalaren balioetan	
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK		
ARDURADUNA	Arartekoa	
Inplikaturako eragileak		
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	
	AZKEN HELBURUAK	
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
- Ekintza honetan ez da aurrera egin - Gutun hau 2024an idaztea aurreikusten da.		
ADIERAZLEAK		
Pertsonaren Irisgarritasun Eskubideen Gutuna		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

d) 18. ekintza: Eskubideen gutunari atxikitzeko gutunak sinatzea

18. ekintza: Irisgarritasun Eskubideen Gutunari eta Irisgarritasun unibertsalaren Estrategiari atxikitzeko gutun espezifikoak sinatzea		
TALDEA	2. BEHARREZKO ALDAKETAK	
ARDATZA	1. ALDAKETA. ERANTZUKIDETASUNA ETA PARTAIDETZA	
JARDUERA-ILDOA	1.2. Erakunde publikoak eta pribatuak erantzukide egitea irisgarritasun unibertsalaren balioetan	
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK	Eragile publikoen, profesionalen, enpresa-erakundeen, desgaitasuna duten pertsonen elkarteen eta Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko eragileen aldetik.	
ARDURADUNA	Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saila. Gobernantza Publiko eta Autogobernu Saila. ISEK. Eusko Jaurlaritzako sailak, aldundiak eta udal eskudunak. Enpresa-erakundeak. Elkargo profesionalak. Ekintzailetza-espazioak. Irisgarritasunaren alde lan egiten duten erakundeak	
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	
	AZKEN HELBURUAK	Erakunde publikoen %100 atxikitzea
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
17. ekintzari lotutako ekintza. - Ez da aurrera egin ekintza honetan. 2024an gutuna idatzi eta ahalik eta atxikimendu handiena lortzea aurreikusten da.		
ADIERAZLEAK		
Irisgarritasun unibertsalaren estrategiari atxikitzeko gutunaren kopurua		--
Irisgarritasun unibertsalaren estrategia sinatu duten erakundearen kopurua		--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

e) 19. ekintza: Eztabaida-guneak, ponentziak eta topaketak sortzea

19. ekintza: Eztabaida-guneak, irisgarritasunari buruzko txosten espezializatuak eta parte hartzeko adituen topaketak sortzea		
TALDEA	2. BEHARREZKO ALDAKETAK	
ARDATZA	1. ALDAKETA. ERANTZUKIDETASUNA ETA PARTAIDETZA	
JARDUERA-ILDOA	1.3. Kontsulta publikoko eta partaidetzako ekimenak bultzatzea	
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK		- Edukiak (analogikoa eta digitala) eta erabilera-eremuak (hirikoa, hirikoa ez dena, arkitektura, diseinua, informatika) sortzen dituztenei zuzendutakoak, topaketa-foroen bidez. - Interes-talde zehatzei zuzenduak: osasun-langileei, hezkuntza arloko profesionalei, enpresaburuei, alderdi politikoei, sindikatuiei, jendeari arreta emateko langileei... - Hiri inguruneak eta hiri inguruneak ez direnak, zerbitzuak eta komunikazio-prozesuak kudeatzen dituztenei zuzendutakoak.
ARDURADUNA		- ISEK - Eusko Jaurlaritzako sail bakoitzak, aldundiak eta udal eskudunak. - Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila. - Gobernantza Publiko eta Autogobernu Saila
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	20.000 biztanletik gorako udalerrietan, urtean behin, gutxienez, parte hartzeko topaketa bat egitea.
	AZKEN HELBURUAK	
XEDEA		Euskadiko irisgarritasuna parte hartze prozesuen bidez eraikitzea eta jarraitzea.
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
- Eusko Jaurlaritzako Justizia Zuzendaritzak "Desgaitasuna duten Pertsonen Justiziarako Sarbidea Errazteko Plana" egin du 2023an. Plana egiteko prozesua oso parte-hartzailea izan da, eta lantalde oso anitza osatu da, profil guztiak ordezkaturak: epailetza, fiskaltza, abokatuak, prokuradorea, abokatutza, udalerriak, aldundiak, tutoretza-erakundeak, desgaitasunen bat duten pertsonen elkarteak eta abar. Parte hartzeko ikuspegi hori oso positibotzat jo dute parte-hartzaileek. Partaidetza-prozesuari esker, hobetu beharreko arloak eta jarduteko proposamenak hauteman ahal izan dira. - ISEKek gaikako ponentziak egiteko ekintzaren esparruan, Plana gauzatu eta lehenengo bi urteetan bi ponentzia egin dira. ✓ Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralen ereduari buruzko ponentzia. Gida berri bat egin da elkarlanean, irisgarritasun-zailtasun bereziak dituzten pertsonen zuzeneko parte-hartzearekin. (4 saio: hiru 2022an eta bat 2023an) ✓ Irisgarritasunari buruzko araudiaren berrikuspenari eta aplikazioari buruzko ponentzia, eta irisgarritasun-zailtasunak dituzten pertsonen ere zuzenean parte hartu dute. (4 saio 2023an). Ponentzia horien ondorioz, irisgarritasunari buruzko araudiaren interpretazioa eta aplikazioa errazteko gida bat egin da. Gainera, lankidetzan, fitxa espezifiko bat diseinatu da araudia eremu zehatzetan aplikatzeko. Fitxa-eredu hori hiru eremutan ezarri da: igogailuak, oinezkoentzako pasabideak eta oinezkoentzako ibilbide irisgarriak. ✓ Aurreikuspenen arabera, 2024an 3 saio gehiago egingo dira araudiari buruz, eta elkarlanean 9 fitxa gehiago egingo dira (3 saio bakoitzeko). Kultura eta Hizkuntza Politika Sailak irisgarritasun-zailtasun bereziak dituzten pertsonen zuzeneko parte-hartzearekin egin ditu topaketak. Topaketa hauetan AransGI (Gipuzkoako pertsona gorren elkarte), ATZEGI (adimen urritasuna duten pertsonen aldeko Gipuzkoako		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

elkartea) edo Euskal Gorrak (Gorren Elkarteen Euskal Federazioa) bezalako elkarteek parte hartu dute: ✓ Lehenengo topaketa Bergarako LABORATORIUMen izan zen, eta honako gai hauek landu ziren: zeinu-hizkuntzaren interpretazioa, azpituluek ikus-entzunezkoetan duten garrantzia, etab. ✓ Bigarrena, 2022ko uztailan, Ormaiztegi Zuzendaritzaren museoan (irisgarritasun kognitiboari buruz, irakurketa errazeko testuak nola egin, etab.) ✓ Hirugarrena 2022ko azaroan, Bilboko Itsasmuseum-en • Garraio Plangintzaren Zuzendaritzak, Euskadiko garraio-agintaritzaren idazkaritza teknikoaren aldetik, irisgarritasunari buruzko ponentziak (lantaldeak) antolatu zituen. Talde horietan parte hartu zuten ISEKek eta desgaitasuna duten pertsonen ordezkari diren erakundeak. Bertatik bertara jaso ahal izan ziren desgaitasuna duten pertsonen garraioaren sektorean dituzten beharrak eta zailtasunak. E-mailen dokumentua egin zen, eta ISEKekin partekatu zen. • Gizarte Zerbitzuen Sailak hainbat partaidetza-topaketa antolatu ditu, irisgarritasun-zailtasun bereziak dituzten pertsonen parte-hartze zuzenarekin. • Bilboko Udalak honako ekitaldi hauek antolatu ditu irisgarritasunaren arloan: ✓ Urriaren 6an ospatzen den Garun Paralisisaren Munduko Eguna dela eta, 2022an, alkateak sentsibilizazio-jardunaldi bat antolatu zuen garun-paralisiari buruzko hizlari batekin, udaleko zuzendaritza-taldea bultzatzeko Bilbon irisgarritasun unibertsala sustatzeko konpromiso irmoan aurrera egiten jarraitzeko. ✓ "Gure herri eta hirietako irisgarritasuna aztertzen eta pentsatzen" jardunaldia antolatzea. Jardunaldia 2022/12/12an izan zen, eta ONCE Fundazioak antolatu zuen, ACS Fundazioarekin, Bilboko Udalarekin, UNE Espainiako Normalizazio Elkartarekin eta Bilbao Urban & Cities Designekin lankidetzan, irisgarritasunari eta hirigintzari buruzko eztabaida sustatzeko. ✓ BILBO Balioen Hiria: alkateak Balioen Karta irisgarria sinbolikoki eskura eman die Bilbon desgaitasunaren arloan lan egiten duten elkarte ugarietako ordezkariak. Gutuna hainbat formatutan garatu da: testu-dokumentu (digitala) irisgarria, ahozko irakurketa duen audioa, Braillean inprimatua eta bideoa azpituluekin eta zeinu-hizkuntzarekin. ✓ Deustuko Unibertsitateak eten digitalari buruzko egindako jardunaldian parte hartzea.		
ADIERAZLEAK		
	2022	2023
Auzoak eta inguruak hobetzeko eta irisgarritasun-zailtasun bereziak dituzten pertsonen zuzenean parte hartzeko udaletan egiten diren partaidetza-topaketen kopurua	9	10
Parte hartze prozesuetan parte hartzen duten erakundearen kopurua	--	

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

f) 20. ekintza: Irisgarritasunaren ikuspegia txertatzea plan guztietan

20. ekintza: Herritarren partaidetzako plan, arau edo estrategiak sortu edo berrikusteko aldez aurreko prozesu guztietan irisgarritasunaren ikuspegia txertatzea		
TALDEA	2. BEHARREZKO ALDAKETAK	
ARDATZA	1. ALDAKETA. ERANTZUKIDETASUNA ETA PARTAIDETZA	
JARDUERA-ILDOA	1.3. Kontsulta publikoko eta partaidetzako ekimenak bultzatzea	
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK	Desgaitasuna duten pertsonen elkarteak, adinekoak eta zuzenean inplikaturako Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko beste elkarte batzuk.	
ARDURADUNA	- Gobernantza Publiko eta Autogobernu Saila. - Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila	
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	
	AZKEN HELBURUAK	Irisgarritasun-arazo bereziak dituzten pertsonen elkarten diseinuan zuzenean parte hartuz ebaluatutako edo jarraitutako irisgarritasun-planen % 100
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
- Ekintzaren izendapenaren, mugarriaren eta jarraipenerako zehaztutako adierazlearen artean inkongruentzia antzeman da. Hala, ekintzak irisgarritasun-ikuspegia plan, estrategia edo partaidetza-prozesu guztietan txertatzeko beharrari egiten dio erreferentzia, eta mugarrria eta adierazlea, berriz, irisgarritasun-planen ebaluazioan irisgarritasun-zailtasunak dituzten pertsonen elkarten parte-hartzeari buruzkoak dira. - Bi ekintza desberdin dira, baina biak dira interesgarriak; horregatik, adierazle berri bat sartzea erabaki da: ✓ Irisgarritasunaren ikuspegia txertatzen duten plan, estrategia eta prozesu parte-hartzaileen kopurua		
ADIERAZLEAK		
Irisgarritasun-arazo bereziak dituzten pertsonen elkarten diseinuan zuzenean parte hartuz ebaluatutako edo jarraitutako irisgarritasun-planen kopurua		--
Irisgarritasunaren ikuspegia txertatzen duten plan, estrategia edo prozesu parte-hartzaileen kopurua		--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3.6 4. ardatza: 2. Beharrezko aldaketak. Irisgarritasunean trebatzea

Ardatz hau, 3 jarduera-ildotan eta 5 ekintzatan antolatzen da:

- 21. ekintza: Hezkuntza-zikloetan (lehen hezkuntza, bigarren hezkuntza, lanbide heziketa eta unibertsitate-hezkuntza) ikasleek eta irakasleek irisgarritasun unibertsalaren eta guztientzako diseinua ulertzea.
- 22. ekintza: Lanbide-profila definitzea, ikasketa programetan irisgarritasunari eta diseinu unibertsalari buruzko prestakuntza ezartzeko.
- 23. ekintza: Irisgarritasunaren esparruan, profesionalen etengabeko prestakuntzako jarduerak planifikatu, diseinatu eta ezartzea, bai eta material didaktikoa zabaltzea ere.
- 24. ekintza: Profesionaltasun-ziurtagiriak eta gaitasun-unitateak irisgarritasuna sustatzera egokitzea.
- 25. ekintza: Lan-esperientziaren bidez edo bide ez-formalen bidez eskuratutako lanbide-gaitasunak ebaluatzeko eta egiaztatze prozedura.

Ardatz honen helburua pertsonak irisgarritasunari dagokionez gaitzea da. Hala, aurreko ardatza kontzientziazioan eta sentsibilizazioan oinarritzen bada, ardatz horrek urrats bat gehiago ematen du, kontuan hartuta beharrezkoa dela irisgarritasunaren arloko prestakuntza maila guztietan sartzea.

Zehazki, 21. ekintzak irisgarritasun unibertsala hezkuntza-ziklo guztietan eman beharreko irakasgai gisa sartzea aurreikusten du. Hezkuntza Sailarekin izandako lehen harremanari esker, egiaztatu ahal izan da ekintza horrek konpromiso politikoa eskatzen duela, epe laburrean gauzatzen zaila dena. Gauza bera gertatzen da 22., 24. eta 25. ekintzekin, profesionaltasun-ziurtagiriak egokitu eta irisgarritasunaren arloko gaitasun profesionalak egiaztatu nahi baitira. Horregatik, aurrerago adierazten den bezala, ekintza horiek 2025. urteko programaziora eraman dira.

Hala ere, irisgarritasunaren esparruan profesionalak etengabe prestatzera bideratutako 23. ekintzari dagokionez, ekintza eskuragarriagoa dela uste dute, eta oso emaitza onak eman ditzake planaren gainerako ekintzak ezartzeari begira. Zehazki, Eusko Jaurlaritzako eta udaletako langileek parte hartu duten hainbat prestakuntza ekintza detektatu dira.

Gainera, ISEKek garatuko dituen hainbat prestakuntza jarduera daude aurreikusita:

- Euskadiko udalei zuzendutako prestakuntza-ekintza: 2023ko apirilaren 26-27a
- Foru-aldundiei eta Eusko Jaurlaritzako sailei zuzendutako prestakuntza-ekintza: 2023ko maiatzaren 30a
- Euskal Herriko Ordezkaritzako Bide, Ubide eta Portuetako Ingeniarien Elkargoak garatutako Irisgarritasun Unibertsalaren ikastaroaren bigarren edizioa garatzeko laguntza.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

a) 21. ekintza: Irigarritasuna hezkuntza-zikloetan sartzea

21. ekintza: Hezkuntza-zikloetan (lehen hezkuntza, bigarren hezkuntza, lanbide heziketa eta unibertsitate-hezkuntza) ikasleek eta irakasleek irisgarritasun unibertsalaren kontzeptua eta guztientzako diseinua ulertzea		
TALDEA		2. BEHARREZKO ALDAKETAK
ARDATZA		2. ALDAKETA. IRISGARRITASUNEAN TREBATZEA
JARDUERA-ILDOA		2.1. Hezkuntza-zikloetan irisgarritasunean trebatzea
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK		- Hezkuntza-ziklo guztietan, bai eta araubide bereziko irakaskuntzetan ere, irisgarritasun unibertsalari eta aniztasunaren kudeaketari buruzko materiala eta ezagutzak sartzea, edukiak eta espazio fisiko eta digitalak sortzea eta diseinatzea barne, eta zeinu-hizkuntza gainerako hizkuntzen tratamendu berarekin sartuz. - Ikasleentzako partaidetza jardunaldiak ezartzea, irisgarritasunean adituak diren eragileekin
ARDURADUNA		Hezkuntza Saila
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	- Irisgarritasun unibertsalari buruzko erreferentziak ikasketa-programen % 100ean. - Campusetako ikasleekin jardunaldi bat egitea gutxienez, irisgarritasun unibertsalera hurbiltzeko.
	AZKEN HELBURUAK	
XEDEA		Hezkuntzan, ikasleek eta irakasleek uler dezatela inguruneak, produktuak eta zerbitzuak pertsona guztiek erabili ahal izateko pentsatu behar direla.
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
Ekintza honetan ez da aurrera egin, eta ez da aurreikusten 2024an aurrera egiterik.		
ADIERAZLEAK		
Irisgarritasun unibertsalari buruzko erreferentziak ikasketa-programetan		
Hezkuntza-zikloetan zabaltzeko garatutako material didaktikoa		
Ikasleekin parte hartzeko jardunaldien kopurua, irisgarritasun unibertsalera hurbiltzeko		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

b) 22. ekintza: Irisgarritasun unibertsalaren lanbide-profila zehaztea

22. ekintza: Lanbide-profila definitzea, ikasketa-programetan irisgarritasunari eta diseinu unibertsalari buruzko prestakuntza ezartzeko		
TALDEA	2. BEHARREZKO ALDAKETAK	
ARDATZA	2. ALDAKETA. IRISGARRITASUNEAN TREBATZEA	
JARDUERA-ILDOA	2.1. Hezkuntza-zikloetan irisgarritasunean trebatzea	
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK		
ARDURADUNA	- Hezkuntza Saila - Lanbide	
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	
	AZKEN HELBURUAK	Irisgarritasun unibertsalaren profil profesionala definitzea
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
Ekintza honetan ez da aurrera egin, eta ez da aurreikusten 2024an aurrera egiterik.		
ADIERAZLEAK		
Irisgarritasun unibertsaleko profil profesionala sortzeari buruzko txosten-azterlana		
Irisgarritasun unibertsalean espezializatzeko ikastaroen kopurua		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

c) 23. ekintza: Irisgarritasun unibertsalari buruzko etengabeko prestakuntza-jarduerak

23. ekintza: Irisgarritasunaren esparruan, profesionalen etengabeko prestakuntzako jarduerak planifikatu, diseinatu eta ezartzea, bai eta material didaktikoa zabaltzea ere		
TALDEA	2. BEHARREZKO ALDAKETAK	
ARDATZA	2. ALDAKETA. IRISGARRITASUNEAN TREBATZEA	
JARDUERA-ILDOA	2.2. Profesionalak gaitzea	
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK	- Irisgarritasun-ikastaroak diseinatzea eta administrazio publikoetako teknikariei ematea. - Dokumentuen edukiaren irisgarritasunari buruzko prestakuntza. Hizkuntza argia, irakurketa erraza, testu egokituak, edukiak interpretatzeko tresnak. - Espazio eta komunikazio digitalak (sare sozialak eta dokumentazioa). - Edozein eremutako arreta-zerbitzuak, pertsona guztiei arreta egokia eman ahal izateko.	
ARDURADUNA	- Lanbide. - Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundea. - Osasun Saila. - Gizarte Zerbitzuen Zuzendaritza. - Foru-aldundiak. - Udalak. - Elkargo profesionalak. - Unibertsitateak. - Irisgarritasunaren alde lan egiten duten erakundeak. - Justizia Sailburuordetza. - EJko sail bakoitza, aldundiak eta udal eskudunak. - EAEko Justizia Auzitegi Nagusia. - Enpresa-erakundeak.	
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	Irisgarritasunari eta hainbat eremutako prestakuntzetarako zeharkako diseinu unibertsalari buruzko ikastaro pilotua sortzea
	AZKEN HELBURUAK	Irisgarritasun unibertsaleko prestakuntza duten profesionalen presentzia funtsezko eremu guztietan
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
2022ko ekainean, ISEKek informazio webinar bat egin zuen, Euskadiko Irisgarritasun Estrategiaren Ekintza Plana udalei hurbiltzeko. 2023an, EUDELen Prestakuntza Planaren barruan udalei zuzendutako prestakuntza-ekintza bat egin zen apirilaren 26an eta 27an: "Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategia udal-politika eta zerbitzuetan": - Prestakuntzan 24 udaletako 44 pertsonak hartu zuten parte. - Parte-hartzaileek positiboki baloratu zuten ekintza, eta prestakuntza-jarduera gehiagotan parte hartzeko interesa adierazi zuten. - Talde honekin prestakuntza-saio berriak egitea aurreikusten da 2024an. Ekintza horiek 2024ko lehen hiruhilekoan egingo den prestakuntza-planean jasoko dira. - Pertsona horietako askok parte hartu dute irisgarritasunari buruzko araudiaren aplikazioa berrikusteko egin den ponentzian. - ISEKek irisgarritasun unibertsalari buruzko hainbat material didaktiko landu ditu: - Udalei eta Eusko Jaurlaritzako sailei emandako prestakuntza-ekintzetarako prestatutako materiala. - Irakurketa errazari buruzko gida		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

- Herritarren arreta-bideetan irisgarritasunari dagokionez jarduteko protokoloa
- 2024an bi gida berri egitea aurreikusi da.
- 2024an, prestakuntza-plana egitea aurreikusten da, ISEKek 2024 eta 2025. urteetan garatzea aurreikusten dituen ekintzak jasotzeko.
- Bestalde, erakunde publikoei kontsulta egin zaie beren teknikariak irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastaroetara joateari buruz.
- Udalei dagokienez, 10 udalek adierazi dute beren erakundeko langileen artean prestakuntza-ekintzak egin dituztela (4 Gipuzkoan, 4 Bizkaian eta 2 Araban).
- **Bilboko Udalak** informazio zehatza eman du irisgarritasunaren arloan jaso duten prestakuntzari buruz:
 - ✓ Oztoporik gabeko arreta (dibertsitate funtzionala duten pertsonen arreta emateko teknikak): 46 edizio, 527 parte-hartzaile. Desgaitasun mota desberdina duten irakasleak.
 - ✓ Irisgarritasun unibertsala: UNE 170001:13 kudeaketa- eta ziurtapen-sistema; ikastaro 1
 - ✓ Ingurune, ekitaldi eta zerbitzuetako irisgarritasuna ebaluatzen fitxen aplikazioan trebatutako pertsonak: 12 pertsona, ikastaro 1
 - ✓ Informazio irisgarria: irakurketa errazean materialak sortzeko teknikak (144 parte-hartzaile; 17 ikastaro).
 - ✓ Zeinu Hizkuntzako oinarritzako komunikazioa: 44 pertsona eta 5 edizio 2022an; 66 pertsona eta 6 edizio 2023an.
 - ✓ Aniztasun funtzionalaren eta irisgarritasunaren ikuspegia txertatzea udal-programa eta -zerbitzuetan: 8 pertsona, ikastaro 1
 - ✓ Dokumentu elektronikoen irisgarritasuna, 48 parte-hartzaile, 5 ikastaro
- **Gasteizko Udalak** prestakuntza ekintza hauek egin ditu:
 - ✓ Bizikidetzako Zerbitzuko talde teknikoari irisgarritasun unibertsalari buruzko prestakuntza ematea.
 - ✓ Irisgarritasunari eta desgaitasunaren bat duten pertsonen komunikazioari buruzko prestakuntza
- **Donostiako Udalak** akordio bat du Elkartarekin irisgarritasunaren arloko prestakuntza emateko udal teknikariei.
- Eusko Jaurlaritzako sailei dagokienez, irisgarritasunari buruzko prestakuntza ikastaroetan parte hartu duten 4 sail edo sozietate publiko identifikatu dira.
 - ✓ **ETS (Euskal Trenbide Sarea):** 2 pertsona prestatzea hizkera argian eta irakurketa errazean eta ekipamendu eta espazio fisikoen inguruan.
 - ✓ **Kultura Saila.** Irisgarritasunari buruzko ikastaro bat antolatu da Euskadiko museoetako teknikarientzat, desgaitasunaren bat duten pertsonentzako arreta hobetzeko eta gai horren inguruan kontzientziatzeko: 33 museoetako 55 pertsona.
 - ✓ **Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila:** Saileko pertsona batzuek parte hartu zuten IVAPeke antolatutako irakurketa errazari buruzko ikastaroan. Ikastaro horren harira, irakurketa errazeko dokumentuak sortzeko lantalde bat sortu zen, eta ereduak dokumentu bat egin zen, oraindik erreferentzia gisa balio dezakeena.
 - ✓ **Herritarrak Hartzeko eta Administrazioa Berritzeko eta Hobetzeko Zuzendaritza (HHABHZ), IVAPeke lankidetzan:** Aipatutako ikastaroaren 5 edizio egin dira, hizkera argian eta irakurketa errazean, eta 46 pertsonak hartu dute parte. Gaur egun (2023) ikastaroaren seigarren edizioa egiten ari dira, eta 12 pertsona parte hartzen ari dira. Programak prestakuntza presentziala eta birtuala, teorikoa eta praktikoa konbinatzen ditu, komunikazio argiaren kontzeptuak ilustratzeko eta praktikatzeko balio duten benetako administrazio testuak landuz. Komunikazio argiaren praktika, pixkanaka, Eusko Jaurlaritzako zerbitzu guztietara zabaltzeko helburu estrategikoari erantzuten dio horrek.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

✓ Basquetour: 2019an, irisgarritasunari buruzko prestakuntzaren eta sentsibilizazioaren eremua indartzen hasi zen: 69 pertsona prestatu ziren irisgarritasunean (turismo-lankidetzako erakundeetako langileak, turismo-aholkularitzako enpresetako profesionalak, turismoko, ostalaritzako eta abarreko titulazioetako ikasleak). Sentsibilizazio- eta prestakuntza-jardunaldiak ere egiten dira euskal turismo-enpresentzat: 150 turismo-enpresek parte hartu zuten. • Beste erakunde batzuei dagokienez, aipatzekoa da Ingeniarien Elkargoak antolatzen duen Irisgarritasun Unibertsaleko Ikastaroa.	
ADIERAZLEAK	
Irisgarritasunari buruzko material didaktikoa sortzea eta argitaratzea, eta hainbat arlotako prestakuntzen zeharkako diseinu unibertsala egitea	3
Hainbat lanbide-eremutan emandako ikastaroen kopurua	2
Hainbat lanbide-eremutan emandako ikastaroetan bertaratutako pertsonen kopurua	71
Herritarrei oro har zuzendutako zerbitzu edo programen erabilgarritasuna hobetzeko hizkuntza argiari eta irakurketa errazari buruzko prestakuntza eta ekintza programan prestatutako prestakuntza eta pertsonen kopurua	27
Zeinu hizkuntzari buruzko ikastaroen eta ikastaroetara bertaratutako pertsonen kopurua	--
Irisgarritasunari eta diseinu unibertsalari buruzko material didaktikoa zabaltzea, edukia (ekipamenduak) eta erabilera-espazio fisikoak (arkitektura, diseinua...) sortzen dituzten profesionalentzat. Araudi eta protokolo argiei buruzko gida	3
Sare Sozialeko edukiak eta dokumentu irisgarriak sortzeko prestakuntza espezifikoan prestatutako prestakuntza eta pertsonen kopurua, bezero-ingurunean erabilgarritasun- eta irisgarritasun-teknikak aplikatzea. Edukia (ekipamenduak) eta erabilera espazio fisikoak (arkitektura, diseinua...) sortzeko prestakuntza espezifikoaren kopurua eta horietan parte hartutako pertsonen kopurua.	--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

d) 24. ekintza: Profesionaltasun-ziurtagiriak egokitzea

24. ekintza: Profesionaltasun-ziurtagiriak eta gaitasun-unitateak irisgarritasuna sustatzera egokitzea		
TALDEA		2. BEHARREZKO ALDAKETAK
ARDATZA		2. ALDAKETA. IRISGARRITASUNEAN TREBATZEA
JARDUERA-ILDOA		2.3. Pertsonen irisgarritasun unibertsalaren arloan duten ezagutza eta esperientzia formalki aitortzea
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK		
ARDURADUNA		Lanbide
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	
	AZKEN HELBURUAK	
XEDEA		Irisgarritasun unibertsalaren arloko ezagutzak aitortu eta egiaztatzea.
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
Ekintza honetan ez da aurrera egin, eta ez da aurreikusten 2024an aurrera egiterik.		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

e) 25. ekintza: Gaitasun profesionalak ebaluatzea eta egiaztatzea

25. ekintza: Lan-esperientziaren bidez edo bide ez-formalen bidez eskuratutako lanbide-gaitasunak ebaluatze eta egiaztatze prozedura		
TALDEA	2. BEHARREZKO ALDAKETAK	
ARDATZA	2. ALDAKETA. IRISGARRITASUNEAN TREBATZEA	
JARDUERA-ILDOA	2.3. Pertsonen irisgarritasun unibertsalaren arloan duten ezagutza eta esperientzia formalki aitortzea	
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK		
ARDURADUNA	• Lanbide	
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	
	AZKEN HELBURUAK	• Lanbidek irisgarritasun unibertsalaren arloko esperientzia aitortzea.
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
Ekintza honetan ez da aurrera egin, eta ez da aurreikusten 2024an aurrera egiterik.		
ADIERAZLEAK		
Esperientziaren bidez eskuratutako lanbide-gaitasunen egiaztapenen kopurua		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3.7 5. ardatza: 1. Irisgarritasuna sustatzea. Irisgarritasuna sustatzea

Ardatz hau 4 jarduketa-ildotan eta 9 ekintzatan antolatzen da:

- 26. ekintza: Erakunde publikoen, gizarte-eragileen eta herritarren arteko interakzio-eremu guztietan irisgarritasuna eta erabilgarritasuna bultzatzea, erabilgarritasunean, hizkuntza argian eta irakurketa errazean oinarrituta.
- 27. ekintza: Arreta mota bakoitzerako (aurrez aurrekoa, telefono bidezkoa) irisgarritasunari buruzko jarduera-protokoloa ezartzea
- 28. ekintza: Administrazioaren eta herritarren arteko harremanean irisgarritasuna eta erabilgarritasuna egiaztatzeko zerbitzu aditu bat abian jartzea, artearen egoera kontuan hartuta.
- 29. ekintza: Eremu desberdinen irisgarritasun-katea diagnostikatzea, ondoren lau urteko ekintza-planean islatzeko.
- 30. ekintza: Eremu bakoitzerako, erabiltzaileek identifikatutako beharrak eta/edo gabeziak biltzeko sistemak antolatzea, ondoren aztertu eta kasuan kasuko lau urteko planetan sartu ahal izateko.
- 31. ekintza: Entitate bakoitzaren baliabide propioetan irisgarritasun unibertsala ezartzeko proiektuak gauzatzeko aurrekontu publikoak erreserbatzea, helburu bakar gisa edo entitate handiagoko proiektuen barruan.
- 32. ekintza: Irisgarritasun unibertsala sustatzeko proiektuetarako finantzaketa-lerroak sor daitezen bultzatzea, erakunde pribatuetatik abiatuta eta horiei bideratuta.
- 33. ekintza: Politikan parte hartzeko prozesuaren irisgarritasun-katea diagnostikatzea eta bermatzea.
- 34. ekintza: Hauteskunde-programak irakurketa errazean eta informazio eskuragarrian idazteko konpromisoak hartzea, pertsona guztiek bizitza politikoan parte hartzeko aukera izan dezaten.

5. ardatzaren helburua da irisgarritasuna oinarritzko elementu gisa sartzea eremu guztietan. Ardatz honetako ekintzak irisgarritasunaren lau urteko planetan sartu beharreko irtenbide zehatzak dira, eta irtenbide horiek inguruneak, produktuak eta zerbitzuak egokitzeko balio behar dute.

26., 27. eta 28. ekintzek, herritarrei arreta emateko moduetan jartzen dute arreta, administrazioaren eta herritarren arteko harreman ereduan aurrera egiteko. Administrazio publikoek irisgarritasun fisikoa, sensoriala eta kognitiboa bermatu behar dute aurrez aurreko arretan, telefono bidezkoan eta arreta digitalean, bai eta edozein euskarritan argitaratutako edukietan ere. Ingurune digitalek erabilgarritasunean eta hizkuntza argi eta irakurketa errazeko edukietan oinarrituta egon behar dute.

Kontsultatutako udalen % 27,8k diote irisgarritasun fisikoa bermatzeko neurriak sartu dituztela aurrez aurreko arreta-bulegoetan, % 20,8k arreta digitala hobetzeko neurriak sartu dituzte, % 11,6k telefono bidezko arretan eta % 10,8k edukiak landu dituzte eskuragarriagoak izan daitezen (26. ekintza). Zifra horiek, hasiera batean, ez dira oso nabarmenak, baina, lehen esan bezala, udaletan kontsultatutako pertsona askok ez dituzte ezagutzen zerbitzuetan egin diren jarduera guztiak. Berriz ere, erakunde osoarentzat irisgarritasun-arduradun bat izateko beharra berretsi da, eskainitako arlo eta zerbitzu guztietan zeharkako ikuspegia izango duena.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

Eusko Jaurlaritzari dagokionez, Gobernantza Saileko Baliabide Orokorren Zuzendaritza arduratzen da, bere Bulego Teknikoaren bitartez, kudeaketa bateratuko eraikinak birgaitzeaz. Irisgarritasun-planik ez duten arren, eraikinen alderdi fisikoak hobetzeko jarduketak egiten dituzte urtero: arrapalak, barandak, ateen zabalera. Egindako jarduerak hiru taldetan banatzen dira:

- Irisgarritasun fisikoa bermatzeko jarduketak: sarbideak eta mugikortasuna hobetzea...
- Eraikin bakoitzaren irisgarritasun-fitxak egitea: fitxa horietan, inguruneke irisgarritasunari eta eraikinaren barruko ibilbide irisgarriei buruzko informazioa jasotzen da.
- Irisgarritasun-proiektua, ikusmen murriztuko pertsonentzat: Lakuan ezarria

Eraikin horien artean hauek daude:

- Gasteizen:
 - ✓ Lakuako administrazio-gunea
 - ✓ Samaniego
 - ✓ Artxibo orokorra
 - ✓ Zuzenean
- Bilbon:
 - ✓ Concha jenerala
 - ✓ Kale Nagusia
 - ✓ Bizkaia plazako eraikina
 - ✓ Eustaten lokalak
- Donostian:
 - ✓ Andia
 - ✓ Easo
 - ✓ Miracruz eraikina
 - ✓ Marina

2022an 51.569,5 € erabili dira irisgarritasuna hobetzeko, eta 2023an 90.000 €-ko aurrekontua erabili da Lakuako lurpeko aparkalekura sartzeko eskailera eraberritzeko, irisgarritasun handiagoa ahalbidetzeko asmoz. Gainera, hainbat proiektu azterketa-fasean daude.

Bestalde, Herritarrei Arreta Emateko eta Zerbitzu Digitaletako Zuzendaritzak (Gobernantza Saila) Zuzenean zerbitzua du. Zerbitzu horren helburua Eusko Jaurlaritzak eskaintzen dituen zerbitzuak koordinatzea eta informazioa herritarrei ematen zaiela erraztea da, edozein dela ere erabilitako kanala: aurrez aurrekoa, telefono bidezkoa, internet bidezkoa edo telegram.

Erabilgarritasunean eta hizkuntza argian oinarritutako arreta irisgarria bermatzeko neurriak sartu dira Zuzenean zerbitzuan, bai aurrez aurreko arreta, bai telefono bidezkoan eta digitalean. Zuzenean zerbitzuak egindako argitalpenetan, irisgarritasun-irizpideak hartzen dira kontuan, eta hizkuntza argia duten eta erraz ulertzeko modukoak diren dokumentuak egiten dira.

Urtero, emandako zerbitzuei buruzko igurikimenen eta gogobetetzearen azterketa independentea egiten da, eta, horri esker, erabiltzaileek antzemandako beharrak eta/edo gabeziak jaso daitezke.

Gainera, Berrikuntza Publikoari Laguntzeko Unitatean (Gobernantza Saila), IUA (Irisgarritasunaren Unitate Arduraduna) eratu da, sektore publikoko erakundeen webguneen eta gailu mugikorreterako aplikazioen irisgarritasunari buruzko 2016/2012 EB Zuzentaraua betetzeko. IUAn webmasterraren

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

figura dago, Eusko Jaurlaritzaren web-atariak (euskadi.eus) irisgarritasun-irizpideak betetzen dituztela berrikustez arduratzen dena.

Gobernu Irekiaren Zuzendaritzak kudeatzen duen Irekia plataforma digitalari dagokionez, irisgarritasun-tresnak biltzen dituen atala sartu da, arreta irisgarria bermatzeko. Atal honetan, Insuit tresna (web erabilgarritasun eta erabilerraztasunerako) edo Irakurketa Errazeko dokumentuak eskura daitezke. Ahozko testua, zeinu-mintzaira edo bideoen azpigituluak ere badaude.

Bestalde, ISEKek **herritarrentzako arreta-bideak irisgarriak izateko jarduera-protokoloen gida** egin du (27. ekintza). Eusko Jaurlaritzako hainbat udalek eta sailek laguntza eta aholkularitza eskatzen dute zerbitzu irisgarria eskaintzeko nola jokatu behar duten jakiteko. Protokolo horiek irisgarritasun unibertsalaren irizpideak betetzen dituzten herritarrentzako zerbitzuak ulertzen eta ezartzen lagunduko diete entitateei.

Aurrerago, ISEKek zerbitzu-aditua sortzea aurreikusten du, irisgarritasun eta erabilgarritasun hori egiaztatzeko (28. ekintza).

Irisgarritasun-planak egin aurretik, udalek beren udalerrietako irisgarritasun-diagnostikoak egiten dituzte, baina hainbat gai-eremutan administrazio publikoen eskumenak biltzen dira. Lehen aipatu bezala, 29. ekintza irisgarritasunaren arloko eskumenak mugatzeko 11. ekintzarekin lotuta dago.

Horregatik, ISEK gaikako taldeak antolatzen ari da, eta talde horietan aurrera egiten ari da, bai araudiaren interpretazioan, bai eskumenen mugaketan.

Irisgarritasun unibertsalaren sustapenean aurrera egiteko, beharrezkoa da administrazio publiko bakoitzak erabiltzaileek antzemandako beharrak eta/edo gabeziak biltzeko sistema batzuk artikulatzea (30. ekintza).

Eusko Jaurlaritzaren kasuan, Zuzenean Zerbitzuak eta Irekiak kexak eta iradokizunak jasotzeko sistema bat dute. Udalei dagokienez, kontsultatutako udalerrien % 16k diote sistema hori badutela.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

a) 26. ekintza: Arreta-zerbitzuen irisgarritasuna bultzatzea

26. ekintza: Erakunde publikoen, gizarte-eragileen eta herritarren arteko interakzio-eremu guztietan irisgarritasuna eta erabilgarritasuna bultzatzea, erabilgarritasunean, hizkuntza argian eta irakurketa errazean oinarrituta		
TALDEA		3. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA
ARDATZA		1. SUSTAPENA. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA
JARDUERA-ILDOA		1.1. Administrazioaren eta herritarren arteko harreman-eredu irisgarria sustatzea.
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK		• Aurrez aurreko arretan (bulego fisikoak). • Telefono bidezko arretan (jendaurreko informazio zenbakiak...). • Arreta digitalean (egoitza elektronikoak). • Euskarri fisiko eta digital guztietan argitaratutako edukietan. • Erabilgarritasunean, hizkuntza argian eta irakurketa errazean oinarritua.
ARDURADUNA		Inplikaturako eremu guztietako sailak. Foru Aldundiak. Udalak. Beste entitate publiko batzuk.
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	
	AZKEN HELBURUAK	
XEDEA		Arreta-bide tradizional eta digitalek, araudia betetzeaz haratago, benetako erronkei erantzutea.
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
• Ondoren, udaletan arreta irisgarria hobetzeko egindako aurrerapenak adierazten dira. Galdera horri erantzun dioten udalei buruzko datuak baino ez dira jasotzen: ✓ Udalen % 27,8k adierazi du aurrez aurreko arreta hobetzeko neurriak hartu dituela ✓ Udalen %11,6k adierazi du telefono bidezko arreta hobetzeko neurriak hartu dituela ✓ Udalen % 20,8k adierazi du arreta digitala hobetzeko neurriak hartu dituela ✓ Udalen % 10,8k dio edukiak hobetzeko neurriak hartu dituela • Eusko Jaurlaritzari dagokionez, Gobernantza Sailaren mende dauden zerbitzu zentralizatu hauek nabarmendu behar dira: ✓ Baliabide Orokorren Zuzendaritza, bere Bulego Teknikoaren bitartez, kudeaketa bateratuko eraikinak berritzeko obrak eta oin berriko obrak idazteaz eta zuzentzeaz arduratzen da. ✓ Baliabide Orokorren Zuzendaritzak irisgarritasunaren arloko hainbat esku-hartze egin ditu bere eraikinetan: - o Obra berriei edo eraikinak eraberritu eta eguneratzeari lotutako irisgarritasunaren arloko jarduerak: Urtero, erreformak egiten dira irisgarritasun fisikoa bermatzeko, sarbideak eta mugikortasun hobetzeko, etab. - o Eraikin bakoitzaren irisgarritasun-fitxak egitea: duela zenbait urte, irisgarritasun-plano edo -fitxa batzuk egin ziren, kudeaketa bateratuko eraikin guztien sarbideak, ibilbide irisgarriak/egokituak eta abar adieraziz. Fitxa horiek inguruaren irisgarritasunari buruzko informazioa jasotzen dute, baita eraikinaren barruko ibilbide irisgarriei buruzkoa ere (igogailuak, ibilbideak, bainugelak). - o Ikusmen murriztua duten pertsonentzako irisgarritasun-proiektua: Lakuako eraikinean ezarritako proiektu honetan, sarbideak, zoladura, ibilbideak, harrera, braillezko panelak eta abar berrikusi eta egokitu ziren. ONCEko teknikariekin eta goi erliebeko errotulazioan espezializatutako enpresa batekin egin zen.		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

- ✓ **Herritarrei Arreta Emateko eta Zerbitzu Digitaletako Zuzendaritzak kudeatzen duen Zuzenean Zerbitzuan:** Erabilgarritasunean eta hizkuntza argian oinarritutako arreta irisgarria bermatzeko neurriak txertatu dira, bai aurrez aurreko arretan, bai telefono bidezko arretan eta arreta digitalean. Erakundeak argitalpenak egin eta herritarrentzako kanpainak abiarazi ditu. Zuzenean zerbitzuak egindako argitalpenetan irisgarritasun-irizpideak hartzen dira kontuan, hizkuntza argia erabiliz eta erraz ulertzen diren dokumentuak eginez.
- ✓ **Bestalde, Berrikuntza Publikoari Laguntzeko Unitatean IUA** (Irisgarritasunaren Unitate Arduraduna) eratu da, Web Irisgarritasunari buruzko Zuzentarauaren (Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2016ko urriaren 26ko 2016/2102 (EB) Zuzentzua, sektore publikoko erakundeen webguneen eta gailu mugikorretarako aplikazioen irisgarritasunari buruzkoa) baldintza guztiak betetzeko. Ildo horretan, IUAn "webmaster" figura dago, eta Eusko Jaurlaritzaren web-atariak (euskadi.eus) irisgarritasun-irizpideak betetzen dituztela berrikustez arduratzen da. Web edukien erabilerraztasunari buruzko jarraibideen arabera (WCAG), Euskadi.eus-eko atariak AA maila bete behar dute. 2023an, irisgarritasun-auditoretza egin da, eta, bertan, <https://www.euskadi.eus> atariaren 35 orrialde sakon aztertu dira, EN 301 549 arauaren arabera, eta Web Irisgarritasunaren Behatokiaren IRA (.xls) txostena bete da.
- ✓ **Gobernu Irekiaren Zuzendaritzak kudeatutako Irekia plataforman,** erabilgarritasunean, hizkuntza argian eta irakurketa errazean oinarritutako arreta irisgarria bermatzeko neurriak hartu dira. 2022tik, irisgarritasunera bideratutako berariazko aurrekontu-lerroa dago: 54.000 € urtean 2022an eta 2023an. Webgunearen goiko aldean, irisgarritasunari buruzko tresnak biltzen dituen atala dago, arreta irisgarria bermatzeko. Bertan, adibidez, InSuit (web erabilgarritasun eta erabilerraztasunerako) eta Irakurketa Errazeko tresnetara sartzeko logoak agertzen dira.
- ✓ Ildo horretan, ahotsezko testua, zeinu-hizkuntza edo bideoen azpitoluak bezalako neurriak sartu dira. Adibidez, Irekitik zuzenean igortzen diren Gobernu Kontseiluaren prentsaurreko guztietan, zeinu hizkuntzan interpretatzeko zerbitzua eta aldi bereko azpitolu-zerbitzua sartzen dira. Sail guztiek bideoetarako azpitoluen zerbitzua ere erabil dezakete (a posteriori, ez zuzenean).
- ✓ Gobernu Irekiaren Zuzendaritzak 3 edo 4 albiste argitaratzen ditu astean Irakurketa Errazeko formatuan (denak euskaraz eta gaztelaniaz). Azpikontratutako zerbitzua da, aurrekontu zehatz batekin.
- ✓ 2023an, IREKIAko taldea Euskadi irakurketa errazeko sarietarako izendatua izan zen administrazio publikoaren kategorian.
- ✓ Bestalde, erakundeak parte hartzeko ekitaldiak edo prozesuak antolatzen ditu; esaterako, "Topaketak" (online topaketak sailburuekin eta lehendakariarekin). Topaketa horietan irisgarritasun irizpideak hartzen dira kontuan, irakurketa erraza eta zeinu hizkuntzaren interpretazioa erabiltzen baitira.

Eusko Jaurlaritzako beste sail batzuei dagokienez:

- **Segurtasun Saila:** aurrez aurreko arretan irisgarritasuna hobetzeko neurri ugari hartu dira: arrapalak, informazio-pantailak, informazio-kartelak, kexa eta iradokizunetarako postontziak, etab. Gainera, hizkuntza argian oinarritutako neurriak txertatu dira eta kartelak berritu dira, letra handiagoko informazioarekin eta sare sozialetan Ertzaintzaren Apparekin konektatzen duten QR kodeekin.
 - Bestalde, **Araubide Juridikoaren, Zerbitzuen eta Hauteskunde Prozesuen Zuzendaritzak** irisgarritasuna hobetzeko hainbat neurri sartu ditu, botoa emateko eskubidea bermatzeko. Zerbitzuetako batzuk alde aurretik eskatu behar dira, hala nola begizta magnetikoa edo brailleko botoa. Irakurketa errazeko gidak egin dira bozketa-prozedurari buruz, eta kanpaina bat egiten ari da, desgaitasuna eta/edo ulertzeko zailtasunak dituzten pertsonentzako hizkera espezifikoarekin bozkatzeko

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

prozedura azaltzeko. Bestalde, Gurutze Gorriarekin eta DYArekin, hauteslekuetara iristeko zailtasunak dituzten pertsonak lekualdatzeko akordioa dago. Azkenik, nabarmentzekoa da hauteslekuetako ibilbideen irisgarritasunari buruzko proiektu pilotua, 2024ko hurrengo hauteskundeetan EAEko hiru hiriburuetan ezarriko dena.

- Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila:** hizkuntza argia eta irakurketa erraza erabili dira web atarian eskuragarri dauden fitxa eta gidetan. Tramitaziorako fitxak eta ebazpenak eta zuzenketak hizkuntza errazagoan idatzi dira: adibidez, SATEVIren fitxa (Genero-indarkeriaren biktimak diren emakumeei telefono bidez arreta emateko zerbitzua). Entzumen-desgaitasuna duten pertsonekin komunikatzeko aukera ematen duen SVisual tresna txertatu da (zeinu-hizkuntzako interpretazioa). Telelaguntza-zerbitzua, piktogramen eta sinboloen bidezko komunikazioarekin. 2023an, indarkeria matxistaren biktimak diren emakumeentzako baliabide eta zerbitzuen gida eguneratu da, hizkuntza errazaren eta irakurketa errazaren irizpideen arabera.
- ETS:** Erabilgarritasunean, hizkuntza argian eta irakurketa errazean oinarritutako sistemak txertatu dituzte, bai aurrez aurreko arretan, bai telefono bidezkoan. Era berean, entzumen-desgaitasuna duten pertsonentzako begizta inductiboko sistema eta ikusmen-desgaitasuna duten pertsonentzako Navilens sistema gidatua jarri dira.
- Lanbide:** entzumen-desgaitasuna duten pertsonentzako laguntza eta interpretazio-zerbitzua, irakurketa erraza eta hizkuntza argia. Herritarrei igortzeko ebazpenak sinplifikatu dira, baina administrazio-prozedura betetzeari eutsiz. Erabilerraztasun- eta erabilgarritasun-irizpideak webgunean eta Apean.
- Turismo Saila:** online arreta irisgarria webgunean: AA maila

Bestalde, Bilboko eta Gasteizko udalek neurri hauek hartu dituzte:

- Gasteizko Udala:** EZHIZ (Espainiako Zeinu Hizkuntzako Interpreteen Zerbitzua eta interpreteen gidak) txertatzea udaleko kirol eta kultura jardueretan. SVisual zerbitzua (zeinu hizkuntzan interpretatzeko bideo-zerbitzua).
- Bilboko Udala:** 3 laguntza-bideo egin dira udalarekin harremanetan nola jarri, hitzordua nola eskatu eta errolda nola egin azaltzeko. Begizta magnetikoa, zeinu hizkuntzako interpretearen protokoloa.

ADIERAZLEAK	
Aurrez aurreko zerbitzu publikoen kopurua. Irisgarrien %	--
Identifikatutako telefono bidezko arretarako zerbitzu publikoen kopurua. Irisgarrien %	--
Identifikatutako egoitza elektronikoen kopurua. Irisgarrien %	--
Identifikatutako argitaratutako edukien kopurua (edozein euskarritan). Irisgarrien %	--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

b) 27. ekintza: Arretan jarduteko protokoloak ezartzea

27. ekintza Arreta-mota bakoitzerako (aurrez aurrekoa, telefono bidezkoa) irisgarritasunari buruzko jarduera-protokoloa ezartzea		
TALDEA	3. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA	
ARDATZA	1. SUSTAPENA. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA	
JARDUERA-ILDOA	1.1. Administrazioaren eta herritarren arteko harreman-eredu irisgarria sustatzea.	
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK		
ARDURADUNA	• ISEK	
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	• Arreta-mota bakoitzerako protokoloak sortzea
	AZKEN HELBURUAK	
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
2023an herritarrentzako arreta-mota bakoitzerako (aurrez aurrekoa, telefono bidezkoa/BackOffice eta digitala) protokoloak biltzen dituen gida egin da. Gidak kanal bakoitzerako irisgarritasun-gomendioak jasotzen ditu. Aurrez aurreko arretan funtsezko hiru gai nabarmendu behar dira: • Pertsona guztientzako tratu eta arreta egokiari buruzko prestakuntza duten profesionalak izatea • Ingurune fisikoa irisgarria izatea • Komunikazio-kanal irisgarriak eta komunikazioa errazteko laguntzak izatea. Irisgarritasuna eremu guztietan bermatu behar da: • Hiri-ingurunea • Eraikinerako sarbidea • Atariak eta kontrol- eta informazio-gunea • Eraikineko joan-etorriak/mugikortasuna • Aurrez aurreko arreta-gunea Arreta digitalean (web-orriak eta mugikorrerako aplikazioak) kontuan izan behar da informazioa irisgarria izateko hiru baldintza bete behar direla: • Erraz aurkitzeko modukoa izatea • Edukia eskuragarria eta ulergarria izatea • Erabilgarria izatea Gidak Word, PDF eta PowerPoint-eko dokumentuek jarraitu behar dituzten jarraibideak jasotzen ditu, eta informazio gehiagorako gida espezifikoek erreferentziak ere biltzen ditu. Azkenik, telefono eta BackOfficeko arreta-zerbitzuetarako irisgarritasun-gomendioak ematen dira: posta elektronikoa, SMS mezuak, WhatsApp eta papera barne, liburuxken, kartelen edo posta arruntaren bidez. Gida hau euskarara itzuli da, eta Irisgarritasunaren Euskal Behatokiaren webgunearen bidez zabalduko da, halaber, posta elektronikoz banatuko da erakunde publiko eta pribatu guztietara. Administrazio publikoko langileei prestakuntza-ekintza bat egitea ere aurreikusten da (ekintza hori 2024ko lehen hiruhilekoan egin beharreko Prestakuntza Planean sartuko da).		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

c) 28. ekintza: Irisgarritasuna egiaztatzen duen zerbitzu aditua

28. ekintza Administrazioaren eta herritarren arteko harremanean irisgarritasuna eta erabilgarritasuna egiaztatzeko zerbitzu aditua abian jartzea, artearen egoera kontuan hartuta.	
TALDEA	3. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA
ARDATZA	1. SUSTAPENA. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA
JARDUERA-ILDOA	1.1. Administrazioaren eta herritarren arteko harreman-eredu irisgarria sustatzea.
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK	ISEKen mendeko zerbitzua, profesional espezializatuekin eta kolektibo desberdinak ordezkatzeko dituzten erakundeen aholkularitza adituarekin.
ARDURADUNA	ISEK
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK - Herritarrekiko interakzioarako bideak identifikatzea eta horien irisgarritasuna eta erabilgarritasuna aztertzea. - Egiaztapen-zerbitzu aditua sortzea. - Urtero, aztertutako zerbitzuen artean, irisgarritzat kalifikatutako zerbitzuen kopurua handitzea lortzea (28. ekintza).
	AZKEN HELBURUAK - Arreta-zerbitzuen % 100ek irisgarritasuna bete dezaten lortzea, zerbitzu adituaren bidez neurtuta (28. ekintza). - Plan honen aldian egindako jardura jasotzen duen azken txostena, ildo horretan identifikatutako adierazleei aipamen berezia eginez.
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK	
Ekintza honetan ez da aurrerapenik egin.	
ADIERAZLEAK	
Identifikatutako aurrez aurreko zerbitzu publikoen kopurua. Irisgarrien %	
Identifikatutako telefono bidezko arretarako zerbitzu publikoen kopurua. Irisgarrien %	
Identifikatutako egoitza elektronikoen kopurua. Irisgarrien %	
Identifikatutako argitaratutako edukien kopurua (edozein euskarritan). Irisgarrien %	

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

d) 29. ekintza: Eremu desberdinen irigarritasun-katea diagnostikatzea

29. ekintza Eremu desberdinen irisgarritasun-katea diagnostikatzea, ondoren lau urteko ekintza-planean islatzeko (4. ekintza)		
TALDEA		3. IRISGARITASUNA SUSTATZEA
ARDATZA		1. SUSTAPENA. IRISGARITASUNA SUSTATZEA
JARDUERA-ILDOA		1.2. Planaren eremu guztietan irisgarritasuna bermatzea.
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK		• Etxebizitza: ekipamenduak eraikitzea, mantentzea, ikuskatzea eta hobetzea. • Mugikortasuna: inguruneak, geltokiak eta geralekuak, ibilgailuak, informazioa (geltokiak eta geralekuak, ibilgailuak, webguneak), erabiltzaileentzako arreta, laguntza pertsonalak. • Kultura-, turismo-, kirol- eta aisialdi-zerbitzuak: inguruneak, informazioak, pertsonen arreta, laguntza pertsonalak. • Hezkuntza-zerbitzuak: ikastetxeak, materialak (mahaiak, liburuak, ordenagailuak), zerbitzuak (jangela, garraioa, eskolaz kanpoko jarduerak, etab.), laguntza pertsonalak. • Osasun-zerbitzuak: eraikitako ingurunea, emandako zerbitzuak, tresnak, prozedurak. • Justizia, bai azpiegiturretan bai zerbitzuetan. • Lana: sarbidea, bete beharreko eginkizunak, lanpostuak eta prozesu egokituak. • Gizarte-zerbitzuak: sarbideak, zerbitzuak, azpiegiturak...
ARDURADUNA		• Etxebizitzaz arduratzen den administrazioa • Mugikortasun-zerbitzuaren ardura duen administrazioa • Kultura-, turismo-, kirol- eta aisialdi-zerbitzuen ardura duen administrazioa. • Hezkuntza-zerbitzuaren ardura duen administrazioa. • Osasun-zerbitzuaren ardura duen administrazioa • Justizia-zerbitzuaren ardura duen administrazioa • Lan-zerbitzuaren ardura duen administrazioa
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	• Irisgarritasunaren arloko beharrak eta gabeziak lantzeko gai diren eremu guztietan prestatutako pertsona-taldeak izatea.
	AZKEN HELBURUAK	• Eremu guztiek gutxienez diagnostikoa eginda izatea lortu behar da (eremu askotan diagnostikoak bat baino gehiago izan beharko direla jakinda, erakunde eskudunak bat baino gehiago baitira), eta diagnostiko horretatik dagokion lau urteko planean jasotako ekintzak eratortzea (4. ekintza), plan hori planen plana dela dioen logikari jarraituz.
XEDEA		• Pertsona guztiek etxebizitza, mugikortasuna, hezkuntza, osasuna, kultura, kirola, aisialdia, turismoa eta lana autonomoki eskuratzeko aukera izatea.
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
• Udalek irisgarritasun-planak egiteko diagnostikoak egin dituzte, eta, beraz, udal gehienek unerren batean diagnostikoa egin dute, nahiz eta kasu askotan diagnostiko horiek udal-eraikinetara eta hiri-ingurunera mugatu diren eta, batez ere, oztopo arkitektonikoak atzematera bideratuta dauden. • Etxebizitza, Lurzoru eta Arkitektura Sailak eta Alokabidek alokairu sozialeko parke babestua osatzen duten eraikin guztien irisgarritasuna diagnostikatu dute, eta, gaur egun, etxebizitza guztien barnealdea diagnostikatzen ari dira. • Diagnostiko hori, Alokabideren webgunean dago eskuragarri: "alokabizi": https://www.alokabide.euskadi.eus/alokabizi/etxebizitzak-irisgarritasun-unibertsala/		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

alokabizi soziala

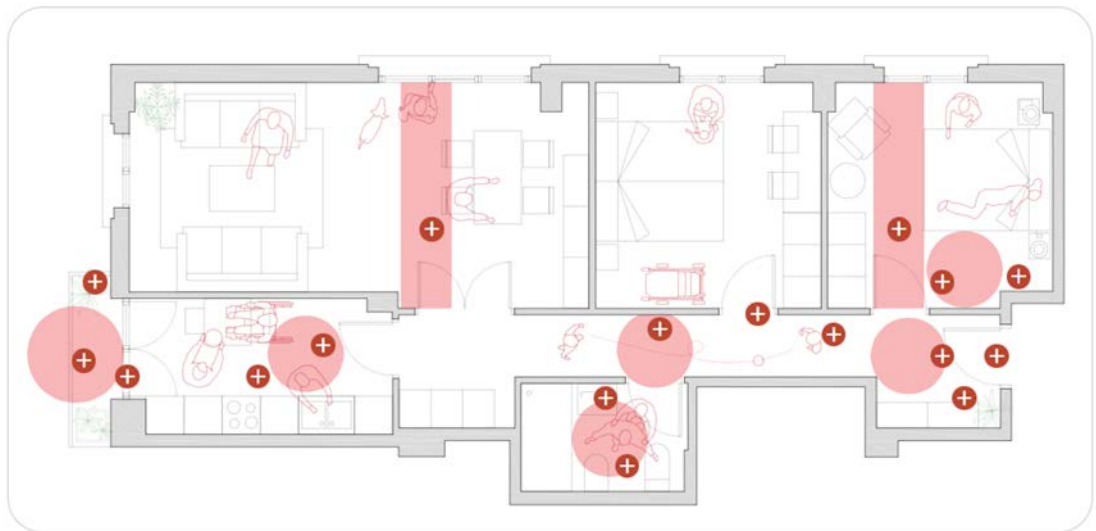
Irigarritasun unibertsala bermatzen duten etxebizitzak

Alokabidek kudeatzen dituen etxebizitzetan irigarritasun unibertsala bermatzeko birgaitzea.

Laburpen bideoa

Ezagutu irigarritasun unibertsala

- 2023an, **Desgaitasuna duten Pertsonen Justiziarako Sarbidea Errazteko Plana** egin aurretik, irigarritasunari buruzko diagnostikoa egin zen. Diagnostiko hori egiteko estatistika- eta dokumentu-iturriak aztertu ziren, partaidetza-tailerretan eztabaidak egin ziren, desgaitasuna duten pertsonen inkesta bat egin zitzaizen (147 pertsonak erantzun zuten) eta egoitza judizialako irigarritasun-oztopoen azterketa egin zen, ebaluatu beharreko eraikinen irigarritasun fisikoko elementu nagusiak biltzen zituen taula oinarri hartuta.
- Egindako diagnostikoa zehatza izan da, eta eremu guztiak estali ditu: oztopo fisikoak, komunikazio-oztopoak, ulermen-oztopoak, prozeduren doikuntzak, pertsonen trebakuntza eta hautemandako tratua.

Oztopo fisikoak

- Eraikin judizialak iristeko zailtasunak
- Eraikinetako egokitzapenak eta laguntza-elementuak
- Seinale adierazleak

Prozedura-doikuntzak

- Doikuntza eraginkorrak
- Eskabidearen izapidea
- Komunikazio-elementu egokiak
- Erraztaileak edo interpreteak

Komunikazio-oztopoak egotea

- Informazio-eskaerei egoki erantzutea
- Parte hartzea
- Ideiak erraz adieraztea
- Solaskideek ulertu eta sinestea

Pertsonen trebakuntza

- Epaileak, fiskalak eta JAL
- Langileak
- Kanpoko operadore juridikoa

Ulermen-oztopoak egotea

- Informazio ulerkorra ematea, pertsonala zein orokorra
- Telefonoz edo Internetez jasotako informazioa
- Epaiketa-aretoetan laguntza-elementuak egotea
- Erabilitako hizkera

Hautemandako tratua

- Diskriminazioaren pertzepzioa
- Hurbiltasuna, enpatia
- Oharrak

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

- Plana eta haren egoeraren diagnostikoa webgune honetan daude eskuragarri:
https://www.justizia.eus/contenidos/informacion/jus_plan_justi_21_26/eu_def/adjuntos/Desgaitasuna-duten-pertsonei-justiziarako-sarbidea-errazteko-plana.pdf
 - Plan hori jardunbide egokitza jo du ISEKek, eta hala nabarmendu da Euskadiko Irigarritasun Behatokiaren webgunean.
- Lehenengo bi urteetan, gaikako hainbat lantalde antolatu dira, eta hainbat erakunde-mailak parte hartu dute, baita elkarteek eta bestelako eragile batzuek ere:
- Irigarritasun Unibertsaleko Plan Integralaren (IUPI) eredia egiteko ponentzia
 - irigarritasunari buruz indarrean dagoen araudia berrikusteko ponentzia
 - jardunbide egokiak bateratzeko sailen arteko mahaia, hizkuntza errazean aurrera egiteko eta administrazio-izapideak sinplifikatzeko.
 - Irigarritasunari buruzko berrikuntza-taldea.
- 2024an lantalde horien saio gehiago egitea aurreikusten da, baita gaikako lantalde berriak sortzea ere. Ekintza asko daude horri lotuta, eta, beraz, lantalde horiek aukera emango dute ekintza hauetan aurrera egiteko:
 - ✓ 3. ekintza: Irigarritasunaren arduradunak identifikatzea
 - ✓ 7. ekintza: Araudia aztertzea gaika banatuta
 - ✓ 11. ekintza: Eskumenak mugatzea
 - ✓ 29. ekintza: Eremu desberdinen irigarritasun-katea diagnostikatzea
 - Era berean, ISEKek tresna bat prestatuko du, checklist modukoa, erakunde publiko eta pribatuak beren lan-eremuko irigarritasun-katearen ezagutza aurrera egin ahal izan dezaten.

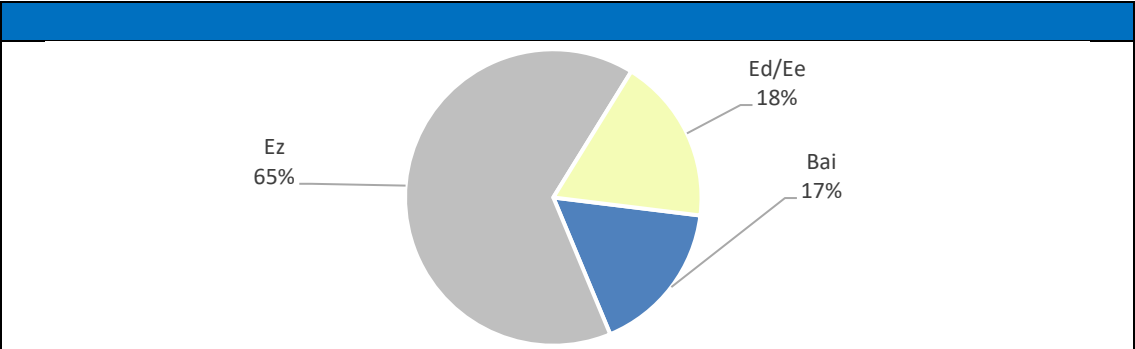
ADIERAZLEAK	
Egindako diagnostikoen kopurua	
Prestatutako pertsonen kopurua	
Ezarritako lantaldeen kopurua. Irigarriak (%)	

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

e) 30. ekintza: Beharrak eta gabeziak biltzeko sistemak

30. ekintza Eremu bakoitzerako, erabiltzaileek identifikatutako beharrak eta/edo gabeziak biltzeko sistemak antolatzea, ondoren aztertu eta kasuan kasuko lau urteko planetan sartu ahal izateko		
TALDEA	3. IRISGARritASUNA SUSTATZEA	
ARDATZA	1. SUSTAPENA. IRISGARritASUNA SUSTATZEA	
JARDUERA-ILDOA	1.2. Planaren eremu guztietan irisgarritasuna bermatzea.	
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK	- Eremu berean begirada desberdinak dituzten pertsonen taldeak. - Diziplina arteko taldeak, begirada unibertsala eta zeharkakoa izateko. - Irisgarritasunaren alde lan egiten duten erakundeek ekarpena barne.	
ARDURADUNA	Eremu bakoitzeko administrazio arduraduna	
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	
	AZKEN HELBURUAK	
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
Irisgarritasunaren Euskal Behatokiaren webgune berriak "Kontaktua" izeneko atala du, erabiltzaileek antzemandako gorabeherak edo premiak jasotzeko. Komunikazio horiek dagozkien erakunde edo sail arduradunetara bideratuko dira. Zuzenean: zerbitzuarekin lotutako kexak, iradokizunak eta eskerrak jasotzeko zerbitzua kudeatzen du (itxaropenak eta herritarrekiko konpromisoak kudeatzeko sistema aplikatzen da). Urtero, emandako zerbitzuei buruzko itxaropenen eta gogobetetzearen azterketa independentea egiten da, eta, horri esker, erabiltzaileek antzemandako beharrak edo/eta gabeziak jasotzen dira. Irekia: erabiltzaileek antzemandako beharrak edo/eta gabeziak jasotzeko sistema bat du: Irekiaren webguneko "Hobetzen lagundu" atala da. Hainbat sailek erreklamazio orriak edo/eta kexa eta iradokizunetarako postontziak dituzte herritarren eskura. - Udalen % 17k adierazi du erabiltzaileek identifikatutako beharrak eta gabeziak biltzeko sistema duela. Hala ere, irisgarritasun-premia espezifikoak detektatzeko berariaz ez bada ere, udal gehienek herritarren postontzia dute beren webguneetan eta aurrez aurreko arreta-bulegoetan.		
ADIERAZLEAK		
Beharrak biltzeko abian jarritako sistemen kopurua		

3.10 grafikoa Erabiltzaileek hautemandako beharrak edo/eta gabeziak jasotzeko sistemarik ba al da?

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

f) 31. ekintza: Irigarritasun unibertsalerako aurrekontu publikoak

31. ekintza: Entitate bakoitzaren baliabide propioetan irigarritasun unibertsala ezartzeko proiektuak gauzatzeko aurrekontu publikoak erreserbatzea, helburu bakar gisa edo entitate handiagoko proiektuen barruan		
TALDEA	3. IRISGARITASUNA SUSTATZEA	
ARDATZA	1. SUSTAPENA. IRISGARITASUNA SUSTATZEA	
JARDUERA-ILDOA	1.3. Irigarritasuna sustatzeko ekintzak finantzatzea.	
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK	- Esparru bakoitzean irigarritasuna sustatzeko aurrekontu-partidak sartzea. - Irigarritasun-irizpideak sartzea, beste funtsezko printzipio batzuekin bezala (berdintasuna, euskara), eremu desberdinetako dirulaguntzen urteko aginduetan. - I+G+b dirulaguntzak. - Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko erakundeekin batera sustatutako sentsibilizazio-kanpainei laguntzeko.	
ARDURADUNA	- Administrazioko estratu bakoitzeko Ekonomia Sustatzeko Sailak - Eusko Jaurlaritzako sailak, aldundiak eta udal eskudunak	
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	Administrazio publiko guztien aurrekontuetan urteko partida ekonomiko zehatzak egotea.
	AZKEN HELBURUAK	Lau urteko planetan (4. ekintza) zehaztutako ekintzen %100ek gauzatu ahal izateko finantzaketa nahikoa izan dezaten zaintzea.
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
Udalei dagokienez: ✓ Lehen esan bezala, udal gehienek ez dute beren irigarritasun-planen betearazpenaren jarraipenik egiten. Hala ere, horietako askok diru-kopuru handiak bideratu dituzte irigarritasuna hobetzera. Horietako batzuek urteko partida espezifikoak dituzte, beste batzuek aldiz, antzemandako beharrei erantzuteko jardun dute. ✓ 38 udalek adierazi dute urteko partida bat dutela udalerriko irigarritasuna hobetzeko, eta beste 22k, urteko aurrekonturik esleitzen ez badute ere, Planetan sartuta ez dauden irigarritasun-jarduketetara bideratutako zenbatekoa erregistratu dute. ✓ 60 udal horiek guztira 67,73 milioi euro bideratu dituzte 2022 eta 2023 bitartean (33,9 milioi euro urtean, batez beste). Eusko Jaurlaritzako sailei eta sozietate publikoei dagokienez, 7k adierazi dute irigarritasun unibertsala sustatzeko berariazko diru-partida dutela. 7 sail hauek 2023an esleitutako zenbatekoa 2,75 milioi euro dira guztira. ✓ Justizia Zuzendaritza: 2.300.000 euroko inbertsioa aurreikusten du Desgaitasuna duten Pertsonen Justiziarako Sarbidea Errazteko Plana gauzatzeko: 575.000 € urtean, batez beste. ✓ Segurtasun Saileko Kudeaketa Ekonomikoaren eta Baliabide Orokorren Zuzendaritza: 2021-2022 aldian, 1.953.800 € erabili ditu irigarritasuna hobetzeko. ✓ Osakidetza: urtean, milioi bat euroko aurrekontu-partida du irigarritasuna hobetzeko (2018az geroztik esleitu da partida hori). ✓ Kultura eta Hizkuntza Politika Saila: urtean 85.000 euroko aurrekontua du irigarritasun unibertsalaren aldeko ekintzetarako. ✓ Gobernu Irekiko Zuzendaritza (Gobernantza Saila): 2022tik, irigarritasunerako berariazko aurrekontuen lerroa du (lehen, irigarritasunari lotutako gastuak partida orokorrago batean sartzen ziren). Zehazki, 2022an eta 2023an, aurrekontu-partida hori 54.000 €-koa izan zen.		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

✓ Baliabide Orokorren Zuzendaritza (Gobernantza Saila): 2022an, 51.479,5 € bideratu ditu irisgarritasunaren arloko ekintzetara. ✓ Kontsumobide: 2023an, 20.376 euroko aurrekontua gauzatu du irisgarritasuna hobetzeko jardueretan. ✓ Alokabide: 2023an, 100.000 euroko partida espezifikoa bideratu du irisgarritasun unibertsala sustatzeko.	
ADIERAZLEAK	
Irisgarritasun unibertsaleko proiektuei esleitutako administrazio publikoen aurrekontuen kopurua	52
Esleitutako aurrekontuen bolumen osoa	40,87 M€

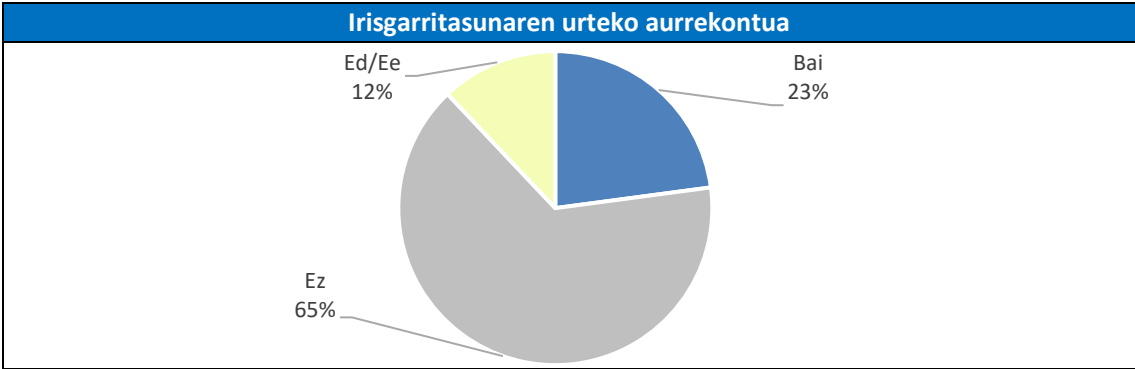
3.7 taula Eusko Jaurlaritzako sailek irisgarritasuna hobetzera bideratutako zenbatekoak

Erakundea	Zenbatekoa (€)
Urteko aurrekontuan sartuta:	2.752.168
✓ Kultura Saila	85.000
✓ Irekia	54.000
✓ Justizia Saila	575.000
✓ ETS	738.168
✓ Euskotren	200.000
✓ Alokabide	100.000
✓ Osakidetza	1.000.000
Urteko aurrekontutik kanpo:	3.713.190
✓ Zuzenean	4.000
✓ Gobernantza Saila (Baliabide Orokorren Zuzendaritza)	90.000
✓ Azpiegitura eta Garraio Sailburuordetza	2.371.762
✓ Euskotren	170.500
✓ Segurtasun saila (Baliabide Orokorren Zuzendaritza)	1.056.552
✓ Kontsumobide	20.376
Irisgarritasuna hobetzeko laguntza-programak:	508.309
✓ Osakidetza toki-erakundeei emandako laguntzak	500.000
✓ Turismo Zuzendaritzak turismo-enpresei emandako laguntzak	8.309
GUZTIRA	6.973.667

- Etxebizitza Sailburuordetzak hainbat laguntza-lerro ditu etxebizitzak eta eraikinak birgaitzeko, eta horien artean irisgarritasuna hobetzea dago. Hala ere, eskuragarri dagoen informazioa ez da bereizita adierazten irisgarritasunera bideratutako zenbatekoei dagokienez (energia-eraginkortasunaren hobekuntzarekin eta eraikuntza-birgaitzearekin batera biltzen dira).
- Hainbat sailek irisgarritasuna hobetzeko jarduketak egin dituzte, baina ez dute gastua kontabilizatu.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3.11 grafikoa Irigarritasuna hobetzeko urteko aurrekontua duten udalak

g) 32. ekintza: Irigarritasun-proiektuetarako finantzaketa-lerro pribatua

32. ekintza: Irigarritasun unibertsala sustatzeko proiektuetarako finantzaketa-lerroak sor daitezen bultzatzea, bai erakunde pribatuentzat bai haietatik		
TALDEA	3. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA	
ARDATZA	1. SUSTAPENA. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA	
JARDUERA-ILDOA	1.3. Irigarritasuna sustatzeko ekintzak finantzatzea.	
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK		- Banku hitzarmenak. - Gizarte-funtsak. Enpresen Gizarte Erantzukizuna, banku-entitateen gizarte-ekintzak. - Erakunde pribatuen ekarpenak. - Lehendik dauden dirulaguntza-lerroetan, hala nola Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialera bideratutakoetan, irigarritasunaren betekizuna sartzea.
ARDURADUNA		- ISEK. - Eusko Jaurlaritzako sail bakoitza, aldundiak eta udal eskudunak
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	
	AZKEN HELBURUAK	Eremu pribatuan, finantzaketa lerro pribatuak egituratzea eta horien bolumena urtero handitzen joatea.
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
Ekintza honetan ez da aurrerapenik egin.		
ADIERAZLEAK		
Sortutako finantzaketa-lerro pribatuen kopurua		
Sortutako finantzaketa-lerroen bolumen osoa		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

h) 33. ekintza: Parte-hartze politikoko prozesuaren irisgarritasun-katea

33. ekintza: Parte-hartze politikoko prozesuaren irisgarritasun-katea diagnostikatzea eta bermatzea		
TALDEA	3. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA	
ARDATZA	1. SUSTAPENA. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA	
JARDUERA-ILDOA	1.4. Parte-hartze politikoa bermatzea.	
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK	- Hauteslekuen irisgarritasuna, ulergarritasuna eta adeitasuna eta posta bidezko botoaren prozedurak eta baliabideak aztertzea. - Hauteskunde-txartelen eskuragarritasunaren eta irakurketa errazaren eskakizunak aztertzea	
ARDURADUNA	- Hauteskunde-batzarrak - Eusko Jaurlaritza	
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	
	AZKEN HELBURUAK	Hauteslekuen, boto-txartelen eta hauteskunde-programen % 100 irisgarriak izan daitezen lortzea.
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
Eusko Jaurlaritzako hauteskunde-zerbitzu eta -prozesuen arloak ez du irisgarritasun-planik. Era berean, ez du irisgarritasun unibertsalaren diagnostikorik egin, eta ez dago irisgarritasuna hobetzeko berariazko aurrekontu-partidarik. Hala ere, eta bereziki Hauteskunde Araubide Orokorraren Lege Organikoaren aldaketaren ondorioz (2/2018 Lege Organikoa, desgaitasuna duten pertsona guztien boto-eskubidea bermatzen duena), irisgarritasuna hobetzeko neurri interesgarri ugari sartu dira, desgaitasun fisikoa, sentsoziala edo intelektuala duten pertsonentzat. Eskaintzen diren zerbitzu guztiak aldez aurretik eskatu behar dira. - Hauteskunde-mahaiko kide izendatutako <u>entzumen-desgaitasuna duten pertsoneri dagokienez</u>, doako interprete-zerbitzua dute eskuragai; zerbitzu hori aurreko prozesuetan ere eskaini da. Berrikuntza gisa, aurten (2024) begizta magnetikoa instalatzeko aukera eskaini da inplanteak edo audifonoak erabiltzen dituzten pertsonentzat. <u>Bi zerbitzu horiek aldez aurretik eskatu behar dira.</u> <u>Boto-emaile itsuei</u> dagokienez, braillez eskura dezakete botoa. Duela urte batzuetatik hona, hauteskunde-mahaian botoa braillez emateko maletatxo bat izan dezakete (boto autonomia eta sekretua bermatzen duena). Duela gutxi, Euskal Autonomia Erkidegoko Hauteskunde Batzordeari eskatu zaio braillez bozkatzeko maletina hauteskunde-mahaira bidali beharrean, zuzenean eskatzailearen etxera bidaltzeko (oraindik ez da erantzunik jaso). Horrela, etxean botoa prestatu eta mahaira eraman ahal izango dute (aukera berri hau hautazkoa litzateke). <u>Bi zerbitzu horiek aldez aurretik eskatu beharko lirateke.</u> <u>Adimen-desgaitasuna duten boto-emailei</u> dagokienez, eta bozketaren mekanika zertan datzan uler dezaten, bozketa-prozedurari buruzko irakurketa errazeko gida dago eskuragai webgunean. Gainera, kanpaina bat egiten ari da (publizitate-iragarkia), bozkatzeko prozedura/mekanikari buruzkoa, desgaitasuna eta ulertzeko zailtasunak dituzten pertsoneri zuzendutakoa eta hizkuntza espezifikoa erabilia. - Era berean, hauteskunde-mahaiko kide izendatutako adimen-desgaitasuna duten pertsonentzat, web-orrian eskuragarri egongo da hauteskunde-mahaiko jarraibideen eskuliburuaren bertsioa irakurketa errazean. <u>Gaixoen zat edo mugitzeko arazoak dituztenentzat</u>, akordio bat egon da Gurutze Gorriarekin eta DYArekin aurreko hauteskundeetan, hasiera batean 2024ko hauteskundeetan berrituko dena. Akordio horren bidez, anbulantzia, ibilgailu egokituan edo hauteslekura beren kabuz iristeko zailtasunak dituzten pertsoneri laguntzen zaie. <u>Zerbitzu hori ere aldez aurretik eskatu behar da.</u>		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

- Era berean, hauteskunde-mahaia osatzen duten pertsonen, oro har, bermatu behar dute desgaitasuna duten pertsonen ahalik eta autonomia eta irisgarritasun handienarekin bozka dezatela. Horretarako, hauteskunde-mahaiaren eskuliburuan jarraibide batzuk ematen dira. Gainera, mahaiko kideei zuzendutako bideoan (Eusko Jaurlaritzaren webgunean egongo da eskuragarri: www.euskadi.eus/hauteskundeak), ohar horiek errepikatzen dira. - Bestalde, hauteslekuetako ibilbideen irisgarritasunari buruzko proiektu pilotua nabarmentzen da. Proiektu hori hurrengo hauteskundeetan (2024) ezarriko da, eta adimen-desgaitasuna edo ulertzeko zailtasunak dituzten pertsonen zuzenduta dago. EAEko hiru hiriburuetan jarriko da abian: Gasteizen, Donostian eta Bilbon, eta baita Barakaldon ere (udalerrri bakoitzeko bi lokal/hauteslekutan), eta joan-etorriari buruzko kartelak jarriko dira irakurketa errazean. Helburua da adimen-desgaitasuna eta/edo ulertzeko zailtasunak dituzten pertsonen kartel horiek erabiltzea dagokien hauteskunde-mahaia erraz aurkitzeko. Horretarako, parte hartzen duten udalei irakurketa errazeko kartel elebidunak eta horiek jartzeko jarraibideen gida banatuko zaizkie. Hauteskundearen egunean, APNABiren baliozkotze-talde bat egongo da, erabilitako joan-etorrien kartelen egokitasuna egiaztatzeko. Asmoa da ekintza horretatik txosten bat sortzea, kartel irisgarrien proiektu hau EAEko udalerrri guztietara zabaltzeko oinarria izan dadin.	
ADIERAZLEAK	
Hautesleku irisgarrien kopurua	
Boto-txartel irisgarriak dituzten hauteskundearen %	

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

i) 34. ekintza: Hauteskunde-programa irisgarriak idazteko konpromisoa

34. ekintza: Hauteskunde-programak irakurketa errazean eta informazio eskuragarrian idazteko konpromisoak hartzea, pertsona guztien bizitza politikoan parte hartzeko atea irekitzeko.		
TALDEA	3. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA	
ARDATZA	1. SUSTAPENA. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA	
JARDUERA-ILDOA	1.4. Parte-hartze politikoa bermatzea.	
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK		
ARDURADUNA	ISEK	
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	Legebiltzarrean ordezkaritza duten indar politiko guztien konpromisoa izatea hauteskunde-programak irakurketa errazean idazteko
	AZKEN HELBURUAK	
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
Ekintza honetan ez da aurrerapenik egin.		
ADIERAZLEAK		
Hauteskunde-programa irisgarrien kopurua		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3.8 6. ardatza: 2. Irisgarritasuna sustatzea. Berrikuntzaren bidezko irtenbideak

Ardatz hau 3 jarduera-ildotan eta 7 ekintzatan antolatzen da:

- 35. ekintza: Funts pribatuek diseinu unibertsala balorazio-irizpide gisa txerta dezaten bultzatzea, enpresa, produktu edo zerbitzu berriak finantzatu edo mentorizatzeke.
- 36. ekintza: Berrikuntzako eta sustapen ekonomikoko programa publikoetan ildo espezifikoak bultzatzea, irisgarritasuna konpontzen lagunduko duten oinarri teknologikoko azken zerbitzu edo produktuak garatzeko.
- 37. ekintza: Berrikuntzarako eta metodologiarako gune irekiak diseinatzea eta sortzea, teknologian eta berrikuntzan eta gizarteratzean adituak diren eragileen arteko lankidetzarako, agenda batekin eta iraunkortasun-proiektzioarekin.
- 38. ekintza: Autonomia pertsonala esparru guztietan sustatzen duten berrikuntza eta teknologiaren aplikazioa sustatzea.
- 39. ekintza: Pertsonen arretan irisgarritasuna garatzen laguntzen duten gizarte-programak bultzatzea.
- 40. ekintza: Gatazkak konpontzeko bide judizialaren ordezkiko mekanismoetan sakontzea, irisgarritasun unibertsalaren esparruan, eta informazio-materiala egitea, herritarrei begira, irizpide didaktikoak eta ulerterrazak erabiliz.
- 41. ekintza: Irisgarritasunaren arloko prozedura alternatibo horietan espezializatutako ekipoak prestatzea eta egiaztatzea.

Ikerketaren, garapenaren eta berrikuntza teknologiko eta sozialaren bidez irtenbideak sortzea da ardatz honen helburua. Helburu horrekin, irisgarritasuna konpontzen lagunduko duten oinarri teknologikoko zerbitzu edo produktuen garapena bultzatuko duten laguntza-lerroen bidez finantzaketa bilatzen saiatuko diren hainbat ekintza aurreikusten ditu, baita pertsonen arreta emateko irisgarritasuna bermatuko duten gizarte-berrikuntzako programak ere. Ez da identifikatu helburu horretara berariaz bideratutako laguntza-lerrorik.

Dauden ildoak aztertzeke eta ildo espezifiko bat bultzatzeko, ISEK 2023an laguntza-programa hauek dituzten eragileekin jarri zen harremanetan:

- Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saileko Teknologia eta Berrikuntza Zuzendaritza
- SPRI
- Gipuzkoako Foru Aldundiko Ekonomia Sustatzeko Departamentua
- Gipuzkoako Foru Aldundiko Zaintza eta Gizarte Politiketako Departamentua (Gizarte Berrikuntza)
- Adinberri. Fundazio honek Gipuzkoako Foru Aldundiaren estrategia berritzailea gauzatzen du, zahartze osasuntsuaren zerbitzura dagoen berrikuntza-potentziala maximizatzeke.
- Bizkaiko Foru Aldundiko Ekonomia Sustatzeko Saila
- Arabako Foru Aldundiko Ekonomiaren Garapen eta Inbertsio Saila.

Laguntza-programen arduradunek ez dute beharrezkotzat jotzen irisgarritasunaren arloko berrikuntzarako laguntza-lerro espezifikoak sortzea. Hala ere, desgaitasuna duten pertsonen

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

elkartek, sektorean lan egiten duten enpresek eta ISEKek uste dute komenigarria dela berrikuntza bultzatuko duen lerro espezifikoa izatea, irigarritasun unibertsalaren alde eta pertsona guztientzat.

Etxebizitza Zuzendaritzak Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailaren mendeko laguntza-lerro berri hori sortzeko aukera aztertuko du.

Bestalde, 37. ekintzak berrikuntza teknologiko eta sozialeko gune ireki bat sortzea aipatzen du, irigarritasunari irtenbideak emango dizkiona.

Ekintza horren eta aurrekoaren esparruan, ISEKek lantalde berri bat jarri du abian, honako erakunde hauen ordezkariak osatua:

- Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza, Lurzoru eta Arkitektura Zuzendaritza
- Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen, Iraunkortasun eta Ingurumen Saileko Teknologia eta Berrikuntza Zuzendaritza
- SPRI
- Gipuzkoako Foru Aldundiko Ekonomia Sustatzeko Departamentua
- Gipuzkoako Foru Aldundiko Zaintza eta Gizarte Politiketako Departamentua (Gizarte Berrikuntza)
- Adinberri. Fundazio honek Gipuzkoako Foru Aldundiaren estrategia berritzailea gauzatzen du, zahartze osasuntsuaren zerbitzura dagoen berrikuntza-potentziala maximizatzeko.
- Bizkaiko Foru Aldundiko Ekonomia Sustatzeko Saila
- Arabako Foru Aldundiko Ekonomiaren Garapen eta Inbertsio Saila.
- EHUko Informatika Fakultateko Egokituz taldea
- Mondragon Unibertsitateko produktu eta zerbitzuen diseinu estrategikoko masterra
- Tecnaliako arkitektura-eremua (etxebizitza lagunkoia)
- Tecnaliako pertsonen eta ordenagailuen arteko interakzio-proiektuetako ikerketa-arloa
- Elkartu
- FEVAS
- FEKOOR
- ONCE Fundazioa
- Euskal Gorra

Talde hori 2023ko azaroaren 27an bildu zen lehen aldiz, eta bertan eztabaidatu zen irigarritasun unibertsalean berrikuntza sustatzeko bideei buruz. Lantaldearen ondorio batzuk:

- Irigarritasunean berrikuntza bultzatuko duen ildo espezifikoa sortzea.
- Berrikuntzarako laguntzen deialdien balorazio-irizpideetan irigarritasuna sartzea: proiektuak irigarritasun unibertsala hobetzen egiten duen ekarpenagatiko puntuak ematea.
- Irigarritasunaren klusterra sortzeko aukera aztertzea
- Elkartek jarduera berritzailea duten enprekin harremanetan jartzea

Era berean, ekintza honetan Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza, Lurzoru eta Arkitektura Sailaren ekimena nabarmendu behar da, **alokabizi** proiektua garatu baitute. 30 enpresa eta erakunde baino gehiago elkarlanean ari dira Alokabideren alokairu sozialeko etxebizitza babestuen parkea iraunkorragoa, digitalagoa eta sozialagoa izan dadin.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

Proiektu honen ikerketa-ildoetako bat **irisgarritasun unibertsala** da, etxebizitzak irisgarriagoak eta inklusiboagoak izan daitezen. Proiektu horren esparruan, Alokabideren eraikin guztiak diagnostikatu dira, eta etxebizitzaren barruko irisgarritasuna ere diagnostikatzeko ari da, irisgarritasunaren arloan etxebizitza-parkeak dituen defizit mugatzaile eta ohikoenak identifikatzeko. Diagnostiko hori amaitutakoan, irisgarritasun unibertsala eta etxebizitza guztien inklusibotasuna hobetzeko plana egingo da.

Proiektu honen esparruan, ahotsaren eta mugikorrerako aplikazioen bidez funtzionatzen duen indukzio-plaka ere garatu da bluetooth eta wifi konexioarekin. Konponbide teknologiko horrek janaria prestatzea errazten du, eta arriskuak minimizatzen dizkie ikusteko zailtasunak dituzten pertsonari.

Bestalde, irisgarritasunaren arloko gatazkak konpontzeko berrikuntzak ere txertatu nahi ditu Ekintza Planak, bide judiziala saihestuz (40. eta 41. ekintzak). Ez da aurrera egin ekintza horiek abian jartzeko orduan, eta Gobernantza Publiko eta Autogobernu Sailaren ardura da.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

a) 35. ekintza: Diseinu unibertsala enpresak baloratzeko irizpide gisa

35. ekintza: Funts pribatuek diseinu unibertsala balorazio-irizpide gisa txerta dezaten bultzatzea, enpresa, produktu edo zerbitzu berriak finantzatu edo mentorizatzeko		
TALDEA		3. IRISGARritASUNA SUSTATZEA
ARDATZA		2. SUSTAPENA. BERRIKUNTZAREN BIDEZKO IRTENBIDEAK
JARDUERA-ILDOA		2.1. Irisgarritasunari irtenbide teknologikoak emango dizkion gizarte- eta enpresa-sare sendoa sortzen laguntzea
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK		- Dauden funtsak identifikatzea eta irisgarritasunaren arlotik proposamenak egiteko aukera. - Organo arduradunei irisgarritasunaren inguruko enpresa-sare baten sustapena eta sorrera bultzatzeko alternatibak eta proposamenak eskaintzea.
ARDURADUNA		Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saila. Foru-aldundiak. Ekonomia Sustapena. Udalak. Ekonomia Sustapena.
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	Diseinu unibertsaleko irizpideak sartzeko aukera ematen duten lineak edo funtsak identifikatzea.
	AZKEN HELBURUAK	
XEDEA		Ikerketa eta berrikuntza teknologikoak irisgarritasunari soluzioak eskaintzea, eremu guztietan autonomia pertsonala sustatzea eta bere garapenerako finantzaketa eta lankidetzak espazioak izatea.
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
Ekintza honetan ez da aurrerapenik egin.		
ADIERAZLEAK		
Ikerketa eta berrikuntza teknologikora bideratutako aurrekontu publikoa eta pribatua, irisgarritasunerako irtenbideak eskaintzeko.		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

b) 36. ekintza: Finantzaketa publikoko lerroak irisgarritasun-produktuak egiteko

36. ekintza: Berrikuntzako eta sustapen ekonomikoko programa publikoetan ildo espezifikoak bultzatzea, irisgarritasuna konpontzen lagunduko duten oinarri teknologikoko azken zerbitzu edo produktuak garatzeko		
TALDEA		3. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA
ARDATZA		2. SUSTAPENA. BERRIKUNTZAREN BIDEZKO IRTENBIDEAK
JARDUERA-ILDOA		2.1. Irisgarritasunari irtenbide teknologikoak emango dizkion gizarte- eta enpresa-sare sendoa sortzen laguntzea
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK		- Dauden lineak identifikatzea eta irisgarritasunaren arlotik proposamenak egiteko aukera. - Organo arduradunei irisgarritasunaren inguruko enpresa-sare baten sustapena eta sorrera bultzatzeko alternatibak eta proposamenak eskaintzea.
ARDURADUNA		Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saila. Foru-aldundiak. Ekonomia Sustapena. Udalak. Ekonomia Sustapena.
Inplikaturako eragileak		
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	Hainbat eragileren arteko lankidetzarako gida metodologikoa argitaratzea.
	AZKEN HELBURUAK	
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
Eusko Jaurlaritzaren, foru-aldundien eta udalen berrikuntza eta sustapen ekonomikoko programetan dauden laguntza-ildoen bilduma egin da. Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen, Iraunkortasun eta Ingurumen Sailaren laguntza-programek 379,7 milioi euro bideratu dituzte guztira 2023ko deialdian. Kopuru horretatik, 208,3 milioi euro I+G teknologia-programetara bideratu dira, 20,5 milioi euro eraldaketa digitalera eta 6,5 milioi euro berrikuntza-programetara. Ez dago irisgarritasunaren arloko berrikuntza-jarduketak berariaz babesten dituen ildo espezifikorik. Jarraian, identifikaturako laguntza-ildo nagusiak zehazten dira: - Eusko Jaurlaritzaren laguntzak: - Hazitek - Elkartek - Hazinnova - Ekintzailatza-programak (ekintzaile, barneekintzaile, Basque Funtsa...) - Arabako Foru Aldundiaren laguntzak: - Araba Innova – Digitaliza 2023 - Gizarte Berrikuntza - Araban ekitea - Gipuzkoako Foru Aldundiaren laguntzak: - Industria 4.0: Gipuzkoa Digitala - Gizarte-berrikuntzako proiektuetarako laguntzak - Zahartzearen erronkari heltzeko I+G+b-ko jardueretarako laguntzak (Adinberri) - Berrikuntzaren erosketa publikoa (Adinberri) - Ekintzailatza-programak		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

• Bizkaiko Foru Aldundiaren laguntzak: ○ Enpresa berritzaileak sortzeko programa ○ Enpresak hazteko berrikuntzarako laguntzak ○ Gizarte-berrikuntzako programak • Donostiako Udalaren laguntzak: ○ Ekin+ programa ○ Ekintzailletza-programa • Gasteizko Udalaren laguntzak: ○ Enpresak sortzeko eta finkatzeko laguntzak ○ Enpresa-ideia bat garatzeko laguntzak • Bilboko Udalaren laguntzak: ○ Ideia ekintzaileen garapena ○ Ekimen ekintzaileak abiaraztea 2023an sortutako berrikuntza- eta irisgarritasun-lantalde espezifikoa (ikus 36. ekintza), ildo espezifikoa bat sortzearen komenigarritasunari buruz eztabaidatu zen. Laguntza-programen arduradunek behar hori ikusten ez duten bitartean, enpresek eta elkarteek beharrezko ikusten dute. Aipatzekoa da bilera horretan Teknologia eta Berrikuntza Zuzendaritzak konpromisoa hartu zuela laguntza-programen deialdietako pleguetan irisgarritasuna txertatzeko, eta dagoeneko, Hazitek 2024 programaren deialdian, "Proposamenaren ingurumen- eta gizarte-inpaktua" proiektuen balorazio-irizpidean sartu dela proiektuak irisgarritasun unibertsalari egiten dion ekarpena. Orain arte, proiektuak energia-, klima- eta gizarte-trantsizioei, genero-ikuspegiaren integrazioari eta euskararen garapenari egindako ekarpena baloratzen zen. Mondragon Unibertsitateak, Tecnaliak eta elkarteek uste dute gutxienez hitz hori pleguetan sartzeak eragin positiboa izango lukeela. Halaber, adierazi da beharrezkoa izango litzatekeela RIS3ren osasun-eremua irisgarritasunari lotuta egotea. Etxebizitza Zuzendaritzak irisgarritasun unibertsalean berrikuntza sustatzeko berariazko laguntza-lerro berria sortzeko aukera aztertuko duela aurreikusten da.	
ADIERAZLEAK	
Diseinu unibertsala txertatzeagatik finantzaturako edo mentorizatutako enpresa, produktu edo zerbitzu berrien kopurua.	

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

c) 37. ekintza: Eragileen arteko lankidetzarako gune irekiak

37. ekintza: Berrikuntzarako eta metodologiarako gune irekiak diseinatzea eta sortzea, teknologian eta berrikuntzan eta gizarteratzean adituak diren eragileen arteko lankidetzarako, agenda batekin eta iraunkortasun-proiektzioarekin		
TALDEA	3. IRISGARritasUNA SUSTATZEA	
ARDATZA	2. SUSTAPENA. BERRIKUNTZAREN BIDEZKO IRTENBIDEAK	
JARDUERA-ILDOA	2.1. Irisgarritasunari irtenbide teknologikoak emango dizkion gizarte- eta enpresa-sare sendoa sortzen laguntzea	
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK	- Unibertsitateen, zentro teknologikoen, kluster sektorialen, elkarteen, enpresen eta ekintzaileen arteko lankidetzarako metodologiak eta espazioak sortzea, berrikuntza teknologiko eta sozialerako irisgarritasun unibertsalean, benetako beharretatik abiatuta eta erabiltzailearengandik berrituz. - Esperientziak trukatzea hainbat esparrutan. Berrikuntza eta laguntza teknikoak sortzea. - Proiektuen diseinuan bertan irisgarritasuna txertatzea. - Lankidetz-a-hitzarmenak sortzea unibertsitateekin, ikerketa-zentroekin eta garapen teknologikoko zentroekin, I+G+b arloan eta irisgarritasun unibertsaleko irtenbide berritzaileetan aurrera egiteko. - Irisgarritasunean irtenbide berritzaileak sortzeko aukera-nitxoak identifikatzea.	
ARDURADUNA	- Teknologia, Berrikuntza eta Lehiakortasun Sailburuordetza. - Foru-aldundiak. Ekonomia Sustapena. - Udalak. Ekonomia Sustapena. - Irisgarritasunaren alde lan egiten duten erakundeak. - Enpresa-erakundeak. - Ekintzailatza-espazioak. - Teknologia-zentroak. - Unibertsitateak.	
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	Bi urteren buruan, irisgarritasunerako gizarte-teknologian berritzeko gune ireki bat izatea gutxienez, lurralde historiko bakoitzeko
	AZKEN HELBURUAK	Plan honen aldian sortutako berrikuntza-guneetan garatutako jarduera jasotzen duen azken txostena, ildo horretan identifikatutako adierazleak bereziki aipatuta.
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
Ekintza horren eta aurrekoaren esparruan, ISEKek "Irisgarritasun unibertsaleko berrikuntza-taldea" izeneko lantalde berria jarri du abian, honako erakunde hauen ordezkariak osatua: - Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza, Lurzoru eta Arkitektura Zuzendaritza - Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen, Iraunkortasun eta Ingurumen Saileko Teknologia eta Berrikuntza Zuzendaritza - SPRI - Gipuzkoako Foru Aldundiko Ekonomia Sustatzeko Departamentua - Gipuzkoako Foru Aldundiko Zaintza eta Gizarte Politiketako Departamentua (Gizarte Berrikuntza) - Adinberri. Fundazio honek Gipuzkoako Foru Aldundiaren estrategia berritzailea gauzatzen du, zahartze osasuntsuaren zerbitzura dagoen berrikuntza-potentziala maximizatzeko. - Bizkaiko Foru Aldundiko Ekonomia Sustatzeko Departamentua - Arabako Foru Aldundiko Ekonomiaren Garapen eta Inbertsio Departamentua.		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

- EHUko Informatika Fakultateko Egokituz taldea
- Mondragon Unibertsitateko produktu eta zerbitzuen diseinu estrategikoko masterra
- Tecnaliako arkitektura-eremua (etxebizitza lagunkoiak)
- Tecnaliako pertsonen eta ordenagailuen arteko interakzio-proiektuetako ikerketa-arloa
- Elkartu
- FEVAS
- FEKOOR
- ONCE Fundazioa
- Euskal Gorrak

Lehen saioa egin aurretik, elkarriketak egin ziren erakunde guztiekin, irisgarritasun unibertsalean berrikuntza bultzatzeko aukerei buruz dituzten iritziak ezagutzeko.

Lantalde horren lehen bilera 2023ko azaroaren 27an izan zen.

Hona hemen bilera horren ondorioetako batzuk:

- **Berrikuntzako Erosketa Publikoa** formula egokia izan daitekeela uste da merkatuan gabezia hautematen den eremuetan berrikuntza bultzatzeko, eta, horrela, Administrazioak trakzio-efektua izan dezake, irisgarritasunean berrikuntza sustatuz.
- I+G arriskutsua da errentagarritasun handiena ematen dieten produktuak aukeratzen dituzten enpresentzat. Gaur egun, irisgarritasuna ez da negozio gisa ikusten, eta, horregatik, beharrezkoa da administrazio publikoak hori bultzatzea.
- Irisgarritasun unibertsalaren kontzeptua berrikuntzarako laguntzen deialdien pleguetako ebaluazio-irizpideetan sartzea proposatzen da.
- Era berean, irisgarritasun-baldintzak plegu guztietan sartu behar dira, aurkeztu diren enpresek baldintza horiek bete behar izan ditzaten. Kontuan izan behar da, batzuetan, lehiaketa batzuk hutsik geratu direla, merkatuan ez dagoelako eskatutako produkturik. Horiek erosketa publiko berritzailerak jotzeko adibide argiak izango lirateke.
- Irisgarritasunaren berrikuntzan (benchmarking) lanean ari diren enpresetara hurbilduko da, eta, horrela, balizko ikerketa-bideei buruzko balorazioa eta analisisa ezagutuko da.
- Dagoeneko irisgarritasun-irizpideak betetzen dituzten eta ezjakintasunagatik erabiltzen ez diren konponbideak ezagutzera emateko beharra planteatzen da.
- Garrantzitsua da finantzaketarik ezagatik aurrera jarraitzen ez duten proiektu interesgarriak jarraipena ematea.
- Enpresei pedagogia egin behar zaie: pertsona guztientzat irisgarria dena erabilerrazagoa da, hau da, produktu irisgarriak ahalik eta pertsona gehientzat dira, eta, beraz, merkatu handiagoa dute.
- Finantzaketa eskuratzea oztupo garrantzitsua da hirugarren sektoreak berritzeko aukera izan dezan.

Elkarteek antzemandako premia nagusiak honako hauek dira:

- Ikertzea, berrikuntzaren bidez prezioan ere irisgarriak diren produktuak lortzeko
- Pertsonengan eragin handia duten gauza txikietan aurrera egitea
- Ikertu nahi diren produktuak:
 - Tiket-makinak, vending-makinak, kutxazainak,...
 - Hirigintza-elementuak: bankuak, iturriak, zabuak, parkeetako kirol-makinak, komun publiko eramangarriak

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

d) 38. ekintza: Berrikuntza eta teknologia autonomia pertsonalerako

38. ekintza: Autonomia pertsonala esparru guztietan sustatzen duten berrikuntzaren eta teknologiaren aplikazioa sustatzea		
TALDEA		3. IRISGARritasUNA SUSTATZEA
ARDATZA		2. SUSTAPENA. BERRIKUNTZAREN BIDEZKO IRTENBIDEAK
JARDUERA-ILDOA		2.1. Irisgarritasunari irtenbide teknologikoak emango dizkion gizarte- eta enpresa-sare sendoa sortzen laguntzea
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK		
ARDURADUNA		
Inplikaturako eragileak		
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	
	AZKEN HELBURUAK	
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
Ekintza honetan ez da aurrerapenik egin.		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

e) 39. ekintza: Pertsonen arretan irisgarritasuna sustatzeko gizarte-programak

39. ekintza: Pertsonen arretan irisgarritasuna garatzen laguntzen duten gizarte-programak bultzatzea		
TALDEA		3. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA
ARDATZA		2. SUSTAPENA. BERRIKUNTZAREN BIDEZKO RTENBIDEAK
JARDUERA-ILDOA		2.2. Gizarte-berrikuntzaren bidez laguntza- eta arreta-ereduak bultzatzea
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK		- Berrikuntzako eta sustapen ekonomikoko programa publikoetan pertsona guztientzako metodologiak eta zerbitzuak berritzeko berariazko ildoak sortzea. - Dauden ildoak identifikatzea eta irisgarritasunaren esparrutik proposamenak egiteko aukera. - Organo arduradunei beste aukera eta proposamen batzuk eskaintzea, pertsonen arreta emateko zerbitzuak eta laguntza-produktuak sustatzea eta sortzea sustatzeko, bizitza-eredu independentearen elementu gisa.
ARDURADUNA		Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saila. Foru-aldundiak. Ekonomia Sustapena. Gizarte Zerbitzuen Zuzendaritza.
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	- Diseinu unibertsaleko irizpideak sartzeko aukera ematen duten lineak edo funtsak identifikatzea. - Bi urtean, metodologiak berritzeko eta pertsona guztientzako zerbitzuak emateko lerro espezifiko bat sortzea, gutxienez.
	AZKEN HELBURUAK	Plan honen aldiari sortutako berrikuntza-guneetan garatutako jardura jasotzen duen azken txostena, ildo honetan identifikatutako adierazleak bereziki aipatuta.
XEDEA		Gizarte-programetan eta ekonomia sustapeneko programetan ereduak, protokoloak, metodologiak eta, hala badagokio, pertsona guztiek programa horiek erabiltzeko aukera izan dezaten sustatzea, berritzea eta txertatzea.
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
Ekintza hori 36. ekintzarekin lotuta dago, berrikuntza-taldean teknologia- eta gizarte-berrikuntza aztertzen ari baitira.		
ADIERAZLEAK		
Finantzatutako arreta-programen eta -proiektuen kopurua		
Pertsonen arretan irisgarritasuna garatzen laguntzen duten programetarako aurrekontua		
Metodologiak berritzeko eta pertsona guztientzako zerbitzuak emateko lerro espezifikoaren kopurua		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

f) 40.ekintza: Gatazkak konpontzeko prozedura alternatiboak

40. ekintza: Gatazkak konpontzeko bide judizialaren ordezeko mekanismoetan sakontzea, irisgarritasun unibertsalaren esparruan, eta informazio-materiala egitea, herritarrei begira, irizpide didaktikoak eta ulerterrazak erabiliz		
TALDEA		3. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA
ARDATZA		2. SUSTAPENA. BERRIKUNTZAREN BIDEZKO IRTENBIDEAK
JARDUERA-ILDOA		2.3. Formula alternatiboen bidez gatazkak prebenitzea eta konpontzea
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK		Irisgarritasunaren arloko gatazkak konpontzeko, gabeziak antzemateko eta hobetzeko proposamenak egiteko dauden mekanismoak identifikatzea.
ARDURADUNA		Gobernantza Publiko eta Autogobernu Saila
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	Bi urteren buruan, gida bat izatea gatazkak konpontzeko dauden aukerei buruz eta horiek herritarrei zabaltzeari buruz. Bi urtez behin eguneratzea.
	AZKEN HELBURUAK	
XEDEA		Irisgarritasunaren arloko gatazkak prebenitu eta konpondu ahal izatea, judizializazioa saihestuz.
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
Ekintza honetan ez da aurrerapenik egin.		
ADIERAZLEAK		
Sistema alternatibo horiek herritarrei zabaltzeko kanpainen kopurua.		
Mekanismo horien bidez esku hartutako gatazken kopurua. %, epaitutako kasuen kopuruari dagokionez		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

g) 41. ekintza: Prozedura alternatiboetan espezializatutako taldeak

41. ekintza: Irisgarritasunaren arloko prozedura alternatibo horietan espezializatutako eki­poak prestatzea eta egiaztatzea		
TALDEA	3. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA	
ARDATZA	2. SUSTAPENA. BERRIKUNTZAREN BIDEZKO IRTENBIDEAK	
JARDUERA-ILDOA	2.3. Formula alternatiboen bidez gatazkak prebenitzea eta konpontzea	
EKINTZAREN / HELBURUAREN XEHETASUNAK	Irisgarritasunaren, gabeziak antzematearen eta hobetzeko proposamenen arloko gatazkak konpontzeko dauden mekanismoak identifikatzea.	
ARDURADUNA	- Gobernantza Publiko eta Autogobernu Saila. - Lan eta Enplegu Saila	
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	
	AZKEN HELBURUAK	Plan honen aldian garatutako jarduera eta landutako materiala jasotzen dituen azken txostena, ildo horretan identifikatutako adierazleei aipamen berezia eginez.
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
40. ekintzari lotutako ekintza. - Ekintza honetan ez da aurrerapenik egin.		
ADIERAZLEAK		
Profesional espezializatuen kopurua.		
Profesionalak eta taldeak espezializatzeko egindako prestakuntza-saioen kopurua.		

4.

**Eusko Jaurlaritzako
sailen eta ISEKeko
kideen jarduera**

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

4.1 Sarrera

Kapitulu honetan, ISEKeko kideek eta Eusko Jaurlaritzako sailek, sozietate publikoek eta erakunde autonomoek irisgarritasun unibertsalaren arloan egindako jarduerari buruzko informazioa jaso da.

Hasiera batean, Eusko Jaurlaritzako sailekin harremanetan jarri da, ISEKen dituzten ordezkarien bitartez. Hasierako harreman horri esker, sail bakoitzean irisgarritasunaren arloko arduradunak edo/eta solaskideak identifikatu ahal izan dira. Kasu batzuetan, zuzendaritzetara, sozietate publikoetara, erakunde autonomoetara eta abarretara iritsi da. Informazio-saioak egin dira, aurrez aurrekoak eta birtualak, Estrategia eta Ekintza Plana azaltzeko eta, aldi berean, irisgarritasun unibertsalaren arloan egin dituzten ekintzei buruzko informazioa biltzeko.

Prozesu hori ez da amaitu, izan ere, egindako kontaktuak bide ematen ari zaizkie beren jardun-eremuetan irisgarritasuna hobetzeko egindako aurrerapenak partekatzeko aukerarik izan ez duten arlo berriei.

Kapitulu honetan, orain arte harremanetan jarritako erakundeen fitxak biltzen dira:

- a. Gobernantza Saila:
 - ✓ Herritarren Arreta eta Zerbitzu Digitalak
 - ✓ Irekia
 - ✓ Baliabide orokorrak
- b. Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila:
 - ✓ Justizia Zuzendaritza
 - ✓ Gizarte Zerbitzuen Zuzendaritza
- c. Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila:
 - ✓ Garraio Plangintzaren Zuzendaritza
 - ✓ ETS (Euskal Trenbide Sarea)
 - ✓ Euskotren
 - ✓ Etxebizitza Sailburuordetza
- d. Segurtasun Saila:
 - ✓ Kudeaketa Ekonomikoaren eta Baliabide Orokorraren Zuzendaritza
 - ✓ Araubide Juridikoaren, Zerbitzuen eta Hauteskunde Prozesuen Zuzendaritza
- e. Osasun Saila
 - ✓ Osakidetza
- f. Turismo, Merkataritza eta Kontsumo Saila:
 - ✓ Basquetour
 - ✓ Kontsumobide
 - ✓ Turismo eta Ostalaritza Zuzendaritza
 - ✓ Merkataritza Zuzendaritza
- g. Kultura eta Hizkuntza Politika Saila
- h. Lan eta Enplegu Saila
 - ✓ Lanbide
 - ✓ Osalan
- i. Ekonomiaren Garapen, Iraunkortasun eta Ingurumen Saila:
 - ✓ Berrikuntza eta Eraldaketa Digitaleko Zuzendaritza

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

- j. Ekonomia eta Ogasun Saila
- k. Hezkuntza Saila

Halaber, ISEKeko gainerako kideei fitxa bat bidali zaie, azken urtean irisgarritasunaren alde egindako jardueraren berri eman dezaten. Informazioa eman duten eragileen fitxak sartu dira:

- a. COATAraba (Arabako Arkitektoen Elkargoa)
- b. COAVN (Euskal Herriko Arkitektoen Elkargo Ofiziala)
- c. Eginaren Eginez
- d. FEVAS
- e. Elkartu

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

- Bestalde, **Zuzenean zerbitzuak** zerbitzuarekin lotutako **kexak, iradokizunak eta eskerrak kudeatzen ditu** (Itxaropenak eta Herritarrekiko Konpromisoak Kudeatzeko Sistema aplikatzen da). Urtero, emandako zerbitzuei buruzko igurikimenen eta gogobetetzearen azterketa independentea egiten da, eta, horri esker, erabiltzaileek hautemandako beharrak eta/edo gabeziak jaso daitezke.
- Bestalde, Berrikuntza Publikoari Laguntzeko Unitatean, IUA (Irigarritasunaren Unitate Arduraduna) eratu da, Web Irigarritasunari buruzko Zuzentarauak (*Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2016ko urriaren 26ko 2016/2102 (EB) Zuzentaraa, sektore publikoko erakundeen webguneen eta gailu mugikorretarako aplikazioen irigarritasunari buruzkoa*) ezarritako baldintza guztiak betetzeko. Ildo horretan, IUAn "webmaster" figura dago, eta Eusko Jaurlaritzaren web-atariak (euskadi.eus) irigarritasun-irizpideak betetzen dituztela berrikustez arduratzen da. Web edukien erabilerraztasunari buruzko jarraibideen arabera (WCAG), Euskadi.eus-eko atariak AA maila bete behar dute.
- 2023an, 4.000 € erabili dira kanpoko enpresa bati azpikontratatu zaion irigarritasun-auditoretza egiteko. Kontratazio horrek irigarritasunaren arloko auditoretza eta txosten hauek egitea dakar:
 - o <https://www.euskadi.eus> atariko 35 orrialdeko lagin baten irigarritasun-auditoretza sakona, EN 301 549 arauaren arabera, eta Web Irigarritasunaren Behatokiaren IRA (.xls) txostena betetzea.
 - o Txosten betearazlea eta garatzaileentzako txosten xehatua egitea.
 - o "Irigarritasuna" orrialderako atariaren adostasun-adierazpena idaztea, 1112/2018 Errege Dekretuak zehaztutako egungo ereduaren arabera.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

a.2. Gobernu Irekiaren Zuzendaritza (Irekia)	
GOVERNANTZA PUBLIKO ETA AUTOGOBERNU SAILA	
IRISGARRITASUN-ARDURADUNAREN DATUAK	
Web-kudeatzailea	
Ba al du irisgarritasun planik?	Ez
Plana onartu zen urtea	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du irisgarritasun unibertsala sustatzeko berariazko partida ekonomikorik?	Bai
2023ko aurrekontua	54.000€
Bestelako jarduerak	
Irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik egin al dute?	Bai
Herritarrentzako ekitaldiak, kanpainak, partaidetza prozesuak... antolatu dituzte?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun irizpideak zure erakundean?	Bai
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al zaie?	Ez
Arreta irisgarria sustatzeko neurririk hartu al da?	Bai
Zure erakundeak egin al du irisgarritasunaren araudiari edo irizpideei buruzko gida/txosten/eskulibururik?	Ez
Erabiltzaileek hautemandako beharrak jasotzeko sistemarik jarri al dute martxan?	Bai
Ekintzen ezarpenean egindako aurrerapenak	
- Gobernu Irekiaren Zuzendaritzak Irisgarritasun Planik ez duen arren, irisgarritasun unibertsala hobetzeko hainbat jarduera garatu ditu. 2023an egindako ekintzek 32.705 € inguruko aurrekontua izan dute. 2022tik, Gobernu Irekiaren Zuzendaritzak irisgarritasunerako berariazko aurrekontu-lerroa du (lehen, irisgarritasun-gastuak partida orokorrago batean sartzen ziren). Zehazki, 2022an eta 2023an, aurrekontu-partida hori 54.000 eurokoa izan zen urtean. - Irekia plataforma digitala Gobernu Irekiaren Zuzendaritzak kudeatzen du, baina argitaratzen diren eduki gehienak ez ditu Zuzendaritza honek zuzenean sortzen, baizik eta inplikaturikotako sail bakoitzeko prentsa-arloak lantzen ditu. Irekiak beti azpimarratzen die sailei beren edukietan hizkera argia eta erraza erabiltzearen garrantzia. - Irekia plataforman, erabilgarritasunean, hizkuntza argian eta irakurketa errazean oinarritutako arreta irisgarria bermatzeko neurriak sartu dira. Webgunearen goiko aldean, irisgarritasun-tresnen atala dago, arreta irisgarria bermatzeko. Bertan, adibidez, InSuit (web erabilgarritasun eta erabilerraztasunerako) eta Irakurketa Errazeko tresnetara sartzeko logoak agertzen dira. 2023an, Irekiako taldea Euskadiko Irakurketa Errazeko sarietarako izendatu zuten, Administrazio Publikoaren kategorian. - Hainbat neurri sartu dira, hala nola ahozko testua (Readspeaker bidez), zeinu-hizkuntza edo bideoen azpigituluak. Adibidez, Irekiatik zuzenean igortzen diren Gobernu Kontseiluaren prentsaurreko guztietan zeinu-hizkuntzako interpretazio-zerbitzua eta aldi bereko azpigitulu-zerbitzua sartzen dira. Sail guztientzat ere bideoetarako azpigituluaren zerbitzua eskuragarri dago (a posteriori, ez zuzenean).	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

- Gobernu Irekiaren Zuzendaritzak astean 3 edo 4 albiste argitaratzen ditu Irakurketa Errazaren formatuan (denak euskaraz eta gaztelaniaz). Azpikontratutako zerbitzu baten bidez egiten dute, aurrekontu jakin bat duena.
- Bestalde, erakundeak ekitaldi edo prozesu parte-hartzaileak antolatzen ditu, hala nola "Topaketak" (online topaketak sailburuekin eta lehendakariarekin). Topaketa horietan irigarritasun-irizpideak hartzen dira kontuan, irakurketa erraza eta zeinu-mintzairaren interpretazioa erabiltzen baitira.
- Era berean, erabiltzaileek antzemandako beharrak eta/edo gabeziak jasotzeko sistema bat dago: Irekia-ren webguneko "Lagundu hobetzen" atala.
<https://www.irekia.euskadi.eus/eu/site/contact>
- Azkenik, aipatu behar da Irekiak, aldian-aldian, Web Irigarritasunaren Behatokiak eskaintzen duen lineako diagnostiko-zerbitzua erabiltzen duela bere web-atariaren irigarritasun-maila egiaztatzeko.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

a.3. Baliabide Orokorren Zuzendaritza	
GOBERNANTZA PUBLIKO ETA AUTOGOBERNU SAILA	
IRISGARritasun-ARDURADUNAREN DATUAK	
Bulego teknikoko arkitektoa	
Ba al du irigarritasun planik?	Ez
Plana onartu zen urtea	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du irigarritasun unibertsala sustatzeko berariazko partida ekonomikorik?	Ez
2023ko aurrekontua	-
Bestelako jarduerak	
Irigarritasuna hobetzeko jarduerarik egin al dute?	Bai
Herritarrentzako ekitaldiak, kanpainak, partaidetza prozesuak... antolatu dituzte?	Ez
Kontuan hartu al dira irigarritasun irizpideak zure erakundean?	-
Erakundeko langileei irigarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al zaie?	Bai
Arreta irigarria sustatzeko neurririk hartu al da?	Bai
Zure erakundeak egin al du irigarritasunaren araudiari edo irizpideei buruzko gida/txosten/eskulibururik?	Ez
Erabiltzaileek hautemandako beharrak jasotzeko sistemarik jarri al dute martxan?	Ez
Ekintzen ezarpenean egindako aurrerapenak	
- Baliabide Orokorren Zuzendaritza, Bulego Teknikoaren bitartez, kudeaketa bateratuko higiezin (KBH) oin berriko obrak eta eraberritzeko lanak idatzi eta zuzentzeaz arduratzen da. Eraikin horietako batzuk dira, adibidez, Gasteizen: Lakua, Samaniego, Zuzenean...; Bilbon: Concha Jeneraleko, Kale Nagusiko... eraikinak; Donostian: Andia, Easo, Mirakruz... - Irigarritasun-planik ez izan arren, Baliabide Orokorren Zuzendaritzak hainbat esku-hartze egin ditu bere eraikinetan irigarritasunaren arloan, eraikinak mantentzeko eta eguneratzeko urtero kudeatzen dituzten obra-kontratuen esparruan. - Oro har, irigarritasuna hobetzeko planteatzen diren beharrak eta eraikinen ohiko erabileraren ondorioz jasotako iradokizunak urteko aurrekontu erabilgarriaren arabera estaltzen dira, eta eraikinetako jarduketa orokorragoekin bat egiten dute. Urte zehatz honetan (2023) ez bada ere, zenbait eraikinetan azterketak egin dira irigarritasun-maila zehazteko. 2023an irigarritasunaren arloan egindako jarduketan artean, batzuk proiektu-fasean daude, beste batzuk obra hasita dutek eta beste batzuk azterketa-fasean daude. Garrantzitsuenen artean, honako hauek aipa daitezke: - Bilboko Concha Jeneralaren kaleko eraikinean egingo den eraberritzearen barruan, proiektuan (gaur egun gauzatze-fasean dago) beheko solairuko komunak eraberritzeko asmoa dago, irigarri egiteko. - Lakuako lurpeko aparkalekura sartzeko eskailera eraberritzen ari dira, irigarritasun handiagoa izateko. Artezpidearen trazadura zirkular bat aldatu eta marra zuzeneko eskailera jarriko da eskudel bikoitzarekin. Jarduera honetarako aurrekontua, gutxi gorabehera, 90.000 €-koa da.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

- Lakua 2ko eraikinaren beheko solairuko fatxadan babes-elementu batzuk instalatzeko azterlana egin da, sotoko solairuaren kanpoko espazioaren eta lurzoruaren arteko kota-aldea gaitzeko 1,10 m-ko gutxieneko babes-altuera lortzeko.
- Nahiz eta urte honetan egindako ekintza ez izan, baina bai orain dela gutxikoa, eta aurretik ez da nabarmendu, aipatzekoa da Lakua 2ko atarian egindako jarduketa, eremuaren berregituraketa planteatu baita, harrera-mahaia birkokatuz eta bilerak egiteko guneak jarritz. Jarduketa horien bidez, langileen eta bisitarien arteko topaketa erraztu nahi izan da atarian, Lakuako eraikinetan sartu beharrik izan gabe (batzuetan ibilbide horiek seinaleztatzea zaila izaten baita).
- Bestalde, irigarritasun unibertsalari buruzko prestakuntzari dagokionez, Zuzendaritzako teknikari bat Inguruneke Irigarritasun Unibertsalari buruzko ikastaroaren hainbat modulu egiten ari da. Ikastaro hori Euskadiko Bide, Ubide eta Portuetako Ingeniarien Elkargoak eta Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza, Lurzoru eta Arkitektura Zuzendaritzak antolatu dute.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

b) *Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila*

b.1. Justizia Zuzendaritza	
BERDINTASUN, JUSTIZIA ETA GIZARTE POLITIKETAKO SAILA	
IRISGARritasun-ARDURADUNAREN DATUAK	
Justiziako zuzendaria	
Ba al du irisgarritasun planik?	Bai
Plana onartu zen urtea	2023
Aurreikusitako aurrekontua (2024-2027)	2.300.000
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du irisgarritasun unibertsala sustatzeko berariazko partida ekonomikorik?	Bai
2023ko aurrekontua	-
Bestelako jarduerak	
Irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik egin al dute?	Bai
Herritarrentzako ekitaldiak, kanpainak, partaidetza prozesuak... antolatu dituzte?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun irizpideak zure erakundean?	Bai
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al zaie?	Bai
Arreta irisgarria sustatzeko neurririk hartu al da?	Bai
Zure erakundeak egin al du irisgarritasunaren araudiari edo irizpideei buruzko gida/txosten/eskulibururik?	Bai
Erabiltzaileek hautemandako beharrak jasotzeko sistemarik jarri al dute martxan?	Bai
Ekintzen ezarpenean egindako aurrerapenak	
- Justizia Zuzendaritzak desgaitasuna duten pertsonen justiziarako sarbidea errazteko 2023-2027 Plana du, eta plan hori 2023ko abenduan onartu zen. Plan horren helburua da desgaitasuna duten pertsonen beren gaitasun juridikoa modu autonomoan erabil dezaten laguntzea eta justiziarako sarbidea gainerako herritarren baldintza berdinetan bermatzea, behar dituzten babesekin. - Plana egiteko prozesua oso parte-hartzailea izan da, eta, horretarako, lantalde bat osatu da, anitza, mota guztietako profilekin (administrazio publikoko profil teknikoak eta desgaitasuna duten pertsonen elkarteak barne, besteak beste). Partaidetza-ikuspegi hori diagnostiko-prozesurako eta ekintza-proposamenak diseinatzeko aplikatu da. - Diagnostiko oso zabala egin da Eusko Jaurlaritzako Justizia Zuzendaritzaren eskumena den guztiari buruz. Adibidez, Euskadiko eraikin judizial guztiak berrikusi dira. Hori guztia luze eta zabal jasotzen da planaren eranskinetan. - Planaren ezarpenari dagokionez, 4 ildo estrategiko zehaztu dira: - Justiziarako sarbidea: desgaitasunean espezializatutako ofiziozko txanda bat sortzea aztertzea eta desgaitasuna duten pertsonentzako doako laguntza juridikoaren unibertsalizazioa aztertzea planteatzen du. - Egoitza judizialerako sarbidea: egoitza judizial fisikoak eta elektronikoak desgaitasunen bat duten pertsonentzat irisgarriak izatea ziurtatu nahi du. - Prozeduretarako sarbidea: prozesuetan gainerakoen baldintza berdinetan jarduteko beharrezko laguntzak eta doikuntzak lantzen dira. Neurri judizialak emateko	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

prozedurak hobetzea, prozesu judizialean prozeduraren egokitzapenak eta doikuntzak egiteko euskarri-zerbitzuak sortzea, prozedura-doikuntzak katalogatzea eta erraztaileen programa sortzea barne hartzen ditu.

4. Ezagutza: azken ildo hori honako hauei buruzkoa da: Justizia Administrazioak sortzen eta ematen duen informazioaren irisgarritasuna; informazio espezializatua eta desgaitasuna duten pertsonak justiziara iristeko gida argitaratzea; Justizia Administrazioako langileak prestatzea eta sentsibilizatzea, eta erabiltzaileen gogobetetasuna neurtzeko sistema ezartzea.

- Nabarmentzekoa da, halaber, planaren kudeaketa, jarraipena eta ebaluazioa egiteko eredu zehatza dagoela, planaren ezarpena monitorizatzeko aukera ematen duena. Plana kudeatzeko eredu bat jarri da abian, koordinazio-taldearen eta lantaldeen bidez, baita Euskadiko justiziari eta desgaitasunari buruzko sektorearteko foroa ere, planaren jarraipen- eta ebaluazio-organo gisa jardungo duena.
- Azkenik, eskura dauden baliabideei dagokienez, planak 2.300.000 euroko finantza-aurrekontua du 2024tik 2027ra bitartean.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

b.2. Gizarte Zerbitzuen Zuzendaritza	
BERDINTASUN, JUSTIZIA ETA GIZARTE POLITIKETAKO SAILA	
IRISGARritasun-ARDURADUNAREN DATUAK	
Gizarte Zerbitzuen Zuzendaritza	
Ba al du irigarritasun planik?	Ez
Plana onartu zen urtea	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du irigarritasun unibertsala sustatzeko berariazko partida ekonomikorik?	Ez
2023ko aurrekontua	-
Bestelako jarduerak	
Irigarritasuna hobetzeko jarduerarik egin al dute?	Bai
Herritarrentzako ekitaldiak, kanpainak, partaidetza prozesuak... antolatu dituzte?	Bai
Kontuan hartu al dira irigarritasun irizpideak zure erakundean?	Bai
Erakundeko langileei irigarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al zaie?	Bai
Arreta irigarria sustatzeko neurriak hartu al da?	Bai
Zure erakundeak egin al du irigarritasunaren araudiari edo irizpideei buruzko gida/txosten/eskulibururik?	Ez
Erabiltzaileek hautemandako beharrak jasotzeko sistemarik jarri al dute martxan?	Ez
Ekintzen ezarpenean egindako aurrerapenak	
- Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Sailak ez du Irigarritasun Planik, baina irigarritasun unibertsala sustatzeko hainbat ekintza ezarri ditu bere eskumenekoak diren zerbitzuei dagokienez. 2023an, aurreko urteetan hasitako jarduerak mantendu, indartu eta hobetzera bideratu dira ahaleginak, hala nola jarraian jasotzen diren jardueretara. - Arreta irigarria sustatzeko neurriak txertatu dira, hizkuntza argian eta irakurketa errazean oinarrituta. Gizarte Zerbitzuen Zuzendaritzaren web atariak "Irakurketa erraza" aukera eskaintzen du hainbat fitxa eta gidatan, adibidez: - SATEVIren fitxa – Indarkeriaren biktimak diren emakumeei telefono bidez arreta emateko zerbitzua, - Genero-indarkeriaren biktimak diren emakumeentzako laguntza ekonomikoaren fitxa... - Zehazki, 2023an, "Emakumeen aurkako indarkeria matxista: zer egin dezakezu?", indarkeria matxistaren biktimak diren emakumeei arreta emateko baliabide eta zerbitzuen gida¹ eguneratu da, hizkera argiaren eta irakurketa errazaren irizpideen arabera.	

¹ Ikusi Irakurketa Errazeko baliabideak Gizarte Zerbitzuen Zuzendaritzaren Atariko helbide honetan: <https://www.euskadi.eus/informazioa/genero-indarkeriaren-biktima-diren-emakumeentzako-zerbitzu-espezializatua/web01-a2gizar/eu/>; https://www.euskadi.eus/gizarte-zerbitzuak-genero-indarkeria/web01-a2gizar/eu/#id_6

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

- Gainera, administrazio-hizkera sinplifikatzen saiatzen ari da, irisgarritasuna eta erabilgarritasuna errazteko, eta, horrela, errazago irakurtzeko eta ulertzeko. Horrela, Telelaguntzako² (24x7 arreta iraunkorreko zerbitzua) eta Gizarte Bonu Termikoko³ fitxak hizkuntza argian daude. Gainera, bi zerbitzuak izapidetzeko, ebazpenak, zuzenketak eta izapideak hizkuntza argian idazten saiatzen da.
- Era berean, hizkuntza argia aplikatzen da Familia eta Haurren Zuzendaritzaren Laguntzetan, eta ebazpenak hizkuntza errazagoan idazten dira.
- Indarkeria matxistaren biktimak diren emakumeen arretan, SVisual tresna aplikatzen da, zeinu-hizkuntzako bideo-interpretazioko zerbitzua, entzuteko eta/edo hitz egiteko desgaitasuna duten pertsonen eta SATEVIko (Emakumeen kontrako indarkeriaren biktimak diren emakumeentzako informazio- eta arreta-zerbitzua) profesionalen komunikazioa ahalbidetzen duena. Zerbitzu hau Euskal Gorrak elkartearen laguntzarekin gauzatzen da.
- Bitartean, telelaguntza-zerbitzuak entzumen-arazoak dituzten pertsonen ematen die zerbitzua, piktogramen eta sinboloen bidezko komunikazioaren bidez.
- Adinekoei dagokienez, hainbat ekimen ezarri dira/ezartzen ari dira; horien artean, azpimarratzekoa da Euskadi Lagunkoia proiektua, Sailak sustatutako ekimena, adinekoen eta herritarren parte-hartzea bultzatzeko, Euskadiko udalerrietan auzoak eta inguruneak hobetzeko, hiri-diseinuaren, segurtasunaren eta etxeko giroen egokitasunaren lagunkoitasun-jarraibideen arabera. Hainbat gida egin dira, eta laguntza eskaintzen zaie udalerriei eta establezimenduei adinekoekiko lagunkoitasuna indartzeko. Proiektu honen esparruan hainbat arlo lantzen dira, eta horietako asko irisgarritasunarekin zuzenean lotuta daude.
- Bestalde, nahiz eta Sailak berak ez dien teknikariei irisgarritasunari buruzko ikastarorik eman, Saileko pertsona batzuek aspaldi parte hartu zuten IVAPeK irakurketa errazari buruz antolatutako prestakuntza-ikastaroan. Ikastaro horren ondorioz, lantalde bat sortu zen Eusko Jaurlaritzan, erraz irakurtzeko dokumentuak sortzeko, eta ereduak dokumentu batzuk egin ziren, oraindik erreferentzia gisa balio dutenak.
- Emandako laguntzei dagokienez, pertsona, familia, talde eta komunitateekiko esku-hartze sozialeko jardueretarako laguntzen deialdiaren esparruan (Euskal Autonomia Erkidegoko esku-hartze sozialaren eremuan hirugarren sektoreko jarduerak sustatzeko dirulaguntzak), Sailak urtero finantzaketa ematen die irisgarritasun unibertsala errazten duten hainbat proiektuari, hala nola:

Erakundea	Jarduera
DESGAITASUN FISIKO DUTEN PERTSONEN BIZKAIAKO FEDERAZIO KOORDINATZAILEA	Autonomia pertsonala babesteko eta partaidetza komunitarioa sustatzeko programa. Banakako laguntza.
ADEMG I GIPUZKOAKO ESKLEROSI ANIZKOITZAREN ELKARTEA	Esklerosi anizkoitza duten pertsonen eta haien familien autonomia pertsonala sustatzeko zuzeneko arreta.

² Ikus telelaguntzaren fitxa: <https://www.euskadi.eus/betion-telelaguntza/web01-tramite/eu/>

³ Ikus Gizarte Bonu Termikoaren fitxa: <https://www.euskadi.eus/dirulaguntza/2023/gizarte-bonu-termikoa-2022/web01-tramite/eu/>

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

ATECE HARTUTAKO KALTE ZEREBRALAREN ARABAKO EKARTEA	Nire autonomia hobetzen.
ARABAKO DOWN ELKARTEA-ISABEL ORBE	Down sindromea duten pertsonen trebetasunak eta gaitasunak garatzeko sustapen eta autonomia pertsonaleko programa.
EUSKADIKO DOWN SINDROMEAREN FUNDAZIOA	Adimen-desgaitasuna duten nerabe eta gazteentzako autonomia pertsonaleko programa.

- Azkenik, sail honek antolatutako partaidetza-ekitaldi eta -topaketetan, irisgarritasun-zailtasun bereziak dituzten pertsonen zuzenean parte hartu ala ez, irisgarritasun fisikoko eta irisgarritasun sentororialeko irizpideak aplikatu dira.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

c) Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila

c.1. Garraio Plangintzaren Zuzendaritza	
LURRALDE PLANGINTZA, ETXEBIZITZA ETA GARRAIO SAILA	
IRISGARritasun-ARDURADUNAREN DATUAK	
Plangintzaren zerbitzuko teknikaria	
Ba al du irisgarritasun planik?	Ez
Plana onartu zen urtea	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du irisgarritasun unibertsala sustatzeko berariazko partida ekonomikorik?	Ez
2023ko aurrekontua	-
Bestelako jarduerak	
Irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik egin al dute?	Ez
Herritarrentzako ekitaldiak, kanpainak, partaidetza prozesuak... antolatu dituzte?	Ez
Kontuan hartu al dira irisgarritasun irizpideak zure erakundean?	-
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al zaie?	Ez
Arreta irisgarria sustatzeko neurririk hartu al da?	Ez
Zure erakundeak egin al du irisgarritasunaren araudiari edo irizpideei buruzko gida/txosten/eskulibururik?	Ez
Erabiltzaileek hautemandako beharrak jasotzeko sistemarik jarri al dute martxan?	Ez
Ekintzen ezarpenean egindako aurrerapenak	
- Garraio publikoaren arloan, Eusko Jaurlaritzak (Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila) trenbideko garraioan baino ez du eskumena, errepideetako garraioa foru-aldundien edo udalen esku baitago. - Euskal Trenbide Sarea (ETS) eta Euskotren dira irisgarritasunaren arloan erantzukizuna dutenak. - Euskadiko Garraio Agintaritzaren idazkari tekniko gisa, Garraio Plangintzaren Zuzendaritzak irisgarritasunari buruzko ponentziak (lantaldeak) antolatu zituen duela urte batzuk. Talde horietan parte hartu zuten ISEKek eta desgaitasuna duten pertsonen ordezkari diren erakundeek, eta bertatik bertara jaso ahal izan ziren garraioaren sektoreko beharrak eta zailtasunak. Irisgarritasunari buruzko ponentzia honek Euskadiko Garraio Agintaritzaren barruan irekita jarraitzen badu ere, azken bilera 2020ko ekainean izan zen.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

c.2. ETS (Euskal Trenbide Sarea)	
LURRALDE PLANGINTZA, ETXEBIZITZA ETA GARRAIO SAILA	
IRISGARritasun-ARDURADUNAREN DATUAK	
Proiektuen kudeatzailea; Plangintza eta Proiektuen Zuzendaritza.	
Ba al du irigarritasun planik?	Bai
Plana onartu zen urtea	2019
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du irigarritasun unibertsala sustatzeko berariazko partida ekonomikorik?	Bai
2023ko aurrekontua	738.168,66 €
Bestelako jarduerak	
Irigarritasuna hobetzeko jarduerarik egin al dute?	Bai
Herritarrentzako ekitaldiak, kanpainak, partaidetza prozesuak... antolatu dituzte?	Bai
Kontuan hartu al dira irigarritasun irizpideak zure erakundean?	Bai
Erakundeko langileei irigarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al zaie?	Bai
Arreta irigarria sustatzeko neurririk hartu al da?	Bai
Zure erakundeak egin al du irigarritasunaren araudiari edo irizpideei buruzko gida/txosten/eskulibururik?	Bai
Erabiltzaileek hautemandako beharrak jasotzeko sistemarik jarri al dute martxan?	Bai
Ekintzen ezarpenean egindako aurrerapenak	
- Maiatzaren 21eko 6/2004 Legearen arabera, ETS (Euskal Trenbide Sarea) da Euskadiko trenbide-sistema garatzeko ardura duena. Halaber, Euskal Autonomia Erkidegoaren eskumenekoak diren trenbide-azpiegituren elkarrengarritasunaz ere arduratzen da, eta erabiltzaileen interesak babesteaz arduratu behar du, batez ere desgaitasuna duten edo mugikortasun murriztua duten pertsonen dagokienez. - ETSk kudeatzen ditu tren-azpiegiturak, eta geltokiak egokitzeaz, eraikitzeaz eta mantentzeaz arduratzen da. - ETSk Irigarritasun Plana du, 2019an onartua. Gaur egun, plan hori eguneratzen ari da, INGARTEK enpresarekin egindako kontratuaren bidez, 53.000 euroko zenbatekoarekin. Lanek 8 hilabeteko iraupena izango dute: 2023ko azarotik 2024ko ekainera bitartean. - Urtero berariazko partida ekonomiko bat esleitzen da irigarritasuna sustatzera lehendik dauden geltokien mantentze-lanen esparruan, eta 2023an zenbateko hori 738.168,56 eurokoa izan zen. Gainera, Eraikuntza, Instalazio eta Plangintza Zuzendaritzek lehendik zeuden geltokien irigarritasuna hobetzeko obrak eta proiektuak egin zituzten: 1.217.087,29 € proiektuetan eta 1.154.675,87 € instalazioetan 2023an. - Arreta irigarria bermatzeko neurriei dagokienez, entzumen-desgaitasuna duten pertsonentzako begizta inдукtiboak instalatzen jarraitu da iaz eraikitako geltoki berrietan, eta ikusmen-desgaitasuna duten pertsonentzako Navilens gidatze-sistema instalatu da Lasarte-Oria-Donostiako geltokietan eta Gasteizko tranbian. Gainera, SVisual sistema ezarri da Bilboko 3. lineako estazioetako larrialdi-interfonoetan, zeinu-hizkuntza erabiltzen duten pertsona gorrentzat.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

- ETSk euskal trenbide-sareko geltokiak genero-ikuspegiaren arabera diseinatzeko irizpideen Liburu Zuria aplikatzen du bere proiektuetan, irisgarritasun-irizpideei buruzko gida edo eskuliburu gisa balio duena, baita indarrean dagoen Irisgarritasun Planaren diagnostikoa ere.
- Ekitaldi honetan irisgarritasunari buruzko berariazko prestakuntzarik eman ez den arren, erakundeko teknikariei zeharkako prestakuntza eman zaie. Zehazki, 3. linean ezarri beharreko hobekuntzen diagnostikoan parte hartzen duten 3 pertsona trebatu dira, linea horren irisgarritasunari buruzko AENOR ziurtapenerako. Bestalde, joan den azaroaren 29an Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren I. Ekintza Planaren jarraipena egiteko sailarteko batzordeak egindako bileraren edukia helarazi zaie ETSko zuzendaritza-batzordeko kideei.
- Erabiltzaileek antzemandako beharrak eta gabeziak jasotzeko erreklamazio-orriak daude eskuragai geltoki guztietan. Iradokizunak eta kexak Eusko Jaurlaritzaren Zuzenean zerbitzuaren bidez ere jaso daitezke.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

c.3. Eusko Trenbideak, S.A. (Euskotren)	
LURRALDE PLANGINTZA, ETXEBIZITZA ETA GARRAIO SAILA	
IRISGARritasun-ARDURADUNAREN DATUAK	
Zuzendari teknikoa eta eragiketetakoa	
Ba al du irisgarritasun planik?	Ez
Plana onartu zen urtea	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du irisgarritasun unibertsala sustatzeko berariazko partida ekonomikorik?	Bai
2023ko aurrekontua	170.500 €
Bestelako jarduerak	
Irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik egin al dute?	Bai
Herritarrentzako ekitaldiak, kanpainak, partaidetza prozesuak... antolatu dituzte?	Ez
Kontuan hartu al dira irisgarritasun irizpideak zure erakundean?	-
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al zaie?	Ez
Arreta irisgarria sustatzeko neurririk hartu al da?	Ez
Zure erakundeak egin al du irisgarritasunaren araudiari edo irizpideei buruzko gida/txosten/eskulibururik?	Ez
Erabiltzaileek hautemandako beharrak jasotzeko sistemarik jarri al dute martxan?	Bai
Ekintzen ezarpenean egindako aurrerapenak	
- Euskotrenek herritarren mugikortasun-beharrak asetzeko zerbitzu publikoa eskaintzen du. Zehazki, Euskotrenek garraio-ibilgailuak kudeatzen ditu. 2023an zehar, material mugikorrean egin beharreko zenbait ekintza identifikatu dira (trenak eta tranbiak), unitate berrietan aplikatutako konponbideak ibilgailuen gainerako ataletara zabaltzeko eta irisgarritasun-baldintzak homogeneousatzeko. Material mugikorrari buruzko (trenak eta tranbiak) irisgarritasun-diagnostikoa egin da. - Gainera, dagoeneko hasi dira irisgarritasuna hobetzeko jarduketetako batzuk; zehazki, trenbideetako eta tranbietako material mugikorrean konponbideak homogeneousatzeko jarduketak. Horrela, 2023an, S900 serierako kanpoko zapaltzaileak fabrikatzeko eta hornitzeko lizitazioa egin da, trenaren barruko sarbidea homogeneousatzeko. Horniduraren zenbatekoa 170.500 €-koa da. Muntaketa 2024ko lehen seihilekoan egingo da. - Gaur egun, identifikatutako ekintzak ez daude Plan batean jasota, eta beharrezko finantzaketa osoa ebatzi gabe dute. Hau da, 2023an irisgarritasuna hobetzeko jarduketak egin dira, baina ez dago esleitutako aurrekontu edo kostu zehatzik, jarduketa horiek proiektu handiago baten barruan baitaude. 2024an Euskotrenen Irisgarritasun Plana idazteko lizitazioa egingo da. 2024rako, Euskotrenek 200.000 €-ko partida du irisgarritasun unibertsalerako. - Azkenik, Euskotrenen webgunean sistema bat dago erabiltzaileek hautemandako beharrak eta/edo gabeziak jasotzeko.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

c.4. Etxebizitza Sailburuordetza	
LURRALDE PLANGINTZA, ETXEBIZITZA ETA GARRAIO SAILA	
Ba al du irisgarritasun planik?	Ez
Plana onartu zen urtea	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du irisgarritasun unibertsala sustatzeko berariazko partida ekonomikorik?	Bai
2023ko aurrekontua	Ikus xehetasunak arloen arabera
Bestelako jarduerak	
Irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik egin al dute?	Bai
Herritarrentzako ekitaldiak, kanpainak, partaidetza prozesuak... antolatu dituzte?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun irizpideak zure erakundean?	Bai
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al zaie?	Bai
Arreta irisgarria sustatzeko neurririk hartu al da?	Bai
Zure erakundeak egin al du irisgarritasunaren araudiari edo irizpideei buruzko gida/txosten/eskulibururik?	Bai
Erabiltzaileek hautemandako beharrak jasotzeko sistemarik jarri al dute martxan?	Bai
Ekintzen ezarpenean egindako aurrerapenak	
Jarraian, erakunde hauetako bakoitzak emandako informazioa jasotzen da: - Etxebizitzako Plangintzaren eta Prozesu Eragileen Zuzendaritza - Etxebizitza, Lurzoru eta Arkitektura Zuzendaritza. Lurzoru Zerbitzua - Etxebizitza, Lurzoru eta Arkitektura Zuzendaritza. Proiektuen Zerbitzua - Etxebizitza, Lurzoru eta Arkitektura Zuzendaritza. Araudi, Kalitate Kontrol eta Arkitektura Zerbitzua - Arabako Etxebizitzako Lurralde Ordezkaritza - Visesa, Euskadiko Etxebizitza eta Lurzorua - Alokabide	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

c.4.1. Etxebizitzako Plangintzaren eta Prozesu Eragileen Zuzendaritza
Azterlan, Plangintza eta Aurrekontu Zerbitzua

PARTIKULARREN OBRETARAKO laguntzak eta mailegu kualifikatuak (1. LERROA), etxebizitzaren eta eraikinen birgaitzearen, irisgarritasunaren eta energia-efizientziaren arloko jarduketa babesgarrietarako finantza-neurrien programaren esparruan.

<https://www.euskadi.eus/partikularren-obrak/web01-tramite/eu/>

ERKIDEGOEN OBRETARAKO laguntzak eta mailegu kualifikatuak (2. LERROA), etxebizitzaren eta eraikinen birgaitzearen, irisgarritasunaren eta energia-efizientziaren arloko jarduketa babesgarrietarako finantza-neurrien programaren esparruan.

<https://www.euskadi.eus/komunitatea-birgaitze/web01-tramite/eu/>

Etxebizitza birgaitzeko dirulaguntzak: **1. eta 2. lerroek, 34.800.252 euroko** urte anitzeko aurrekontua dute 2024an, egitura, inguratzailer, irisgarritasun eta hirigintza-egokitzapeneko birgaitze-obrak egiteko. Aurrekontua ez da obra-motaren arabera bereizten, baina bai egikaritzea.

- 2023an sustapenak esleitzeko prozesuak:

Etxebizitzak guztira (2023an hasitako sustapenen esleipena)	Gordetako etxebizitzak Mugitzeko desgaitasuna
42 etxebizitza sozial, Amurrio	2
152 BOE, Arkaiate Gasteiz	7
6 alokairuko zuzkidura-bizitoki, Gasteiz	1
55 etxebizitza sozial, Bilbo Arangoiti	3
42 etxebizitza sozial, Santurtzi	2
51 BOE, Arrasate	3
48 alokairuko zuzkidura-bizitoki, Azpeitia	2
6 alokairuko zuzkidura-bizitoki, Orio	1

Etxebizitzari buruzko informazio eguneratua, **Etxebizitzaren Euskal Behatokia**:
<https://observatoriovivienda.euskadi.eus/eu/>

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

c.4.2. Etxebizitza, Berrikuntza eta Kontrol Zuzendaritza Lurzoru Zerbitzua	
Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralen bidez Irisgarritasun Unibertsaleko Estrategia ezartzeko eta bertan aurreikusitako jarduerak gauzatzeko toki-erakundeentzako dirulaguntzei buruzko Agindua argitaratzea. 2023 https://www.euskadi.eus/dirulaguntza/web01-tramite/eu/	
DIRUZ LAGUNDU DAITEZKEEN JARDUERAK (Irisgarritasun Planean aurreikusitako jarduerak)	AURREKONTU-FUNTSA
a) 1. lerroa. – Irisgarritasun unibertsaleko plan integralak (IUPI) egitea eta idaztea. Lehendik dauden irisgarritasun-planak eguneratzerik egongo da, baldin eta indarrean dagoen plana onartu zenetik lau urte baino gehiago igaro ez badira eta eguneratze horrek planaren edukia osatuko badu, harik eta IUPIetarako adierazitakora egokitu arte. Horrez gain, eguneratutako planaren esparruan lortutako emaitzen ebaluazioa ere egin beharko da. b) 2. lerroa. – Irisgarritasunaren arloko jarduketak gauzatzea. Irisgarritasun fisikoaren, sentensorialaren eta kognitiboaren beharretara egokitzeko ingurune fisikoan jarduteko proposamenak diruz laguntzeko modukotzat joko dira, baldin eta honako talde hauetakoren batean kokatzen badira: - Ibilbide irisgarriak diseinatzea, igogailuak edo plataforma jasotzaile bertikalak, higiene-zerbitzuak eta aldagela egokituak instalatuz, hiri-ingurunean zein eraikinen barrualdean. - Hiri-inguruneen eta eraikinen seinaleztapena hobetzea, edonorentzat ulargarria izan dadin; horretarako, wayfinding orientazio- eta mugikortasun-baliabideak erabiliko dira, sinbolo edo piktograma unibertsalak sartuko dira, edo informazioa eta orientazioa hobetuko duten sistemak edo teknologiak sartuko dira, hala nola begizta magnetikoak edo alerta-sistema edo abisu irisgarriak.	Dirulaguntzen deialdi honetarako aurrekontu-zukiduraren guztizko zenbatekoa bost milioi eurokoa da (5.000.000,00), honela banatuta: –2024. urtea: milioi bat euro (1.000.000,00). –2025. urtea: bi milioi euro (2.000.000,00). –2026. urtea: bi milioi euro (2.000.000,00)

c.4.3. Etxebizitza, Berrikuntza eta Kontrol Zuzendaritza Proiektuen Zerbitzua
BIRGAITZE INTEGRAL ETA ERAGINKORREKO OBRA KOMUNITARIOETARAKO (3. LERROA) itzuli beharrik gabeko laguntzak, etxebizitza eta eraikinak birgaitzeko, irisgarritasunerako eta energia-eraginkortasunerako jarduketa babesgarrietarako finantza-neurrien programaren esparruan. https://www.euskadi.eus/zerbitzuak/0048213/web01-tramite/eu/ 2023an ebatzitako aurrekontua 1.210.779,59 €-koa da (guztizko zenbateko horretan sartzen da onartutako espedienteetan irisgarritasunaren arloan diruz lagundu diren jarduketei dagokien zatia, diruz lagundutako jarduera guztietatik atera ezin izan dena, energia-eraginkortasuna eta eraikuntza-birgaitzea barne).

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

c.4.4. Etxebizitza, Berrikuntza eta Kontrol Zuzendaritza
Araudi, Kalitate Kontrol eta Arkitektura Zerbitzua

AGINDUA, 2022ko abenduaren 26koa, Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraioetako sailburuarena, 2023rako dirulaguntzak arautzen dituen eta haien deialdia egiten duena Euskal Autonomia Erkidegoko bizitegi-eraikuntzaren sektoreko enpresetan kudeaketa-sistemak ezartzeko eta hobetzeko, eraikuntzaren kalitate arkitektonikoa sustatzeko, jasangarritasuna indartzeko eta berrikuntzari laguntzeko (Eraikal 2023 programa).

<https://www.euskadi.eus/dirulaguntza/2022/i-ildo-berrikuntzarako-proiektu-edo-azterlanetarako-laguntzak-2023eko-eraikal-programa/web01-tramite/eu/>

Diruz lagundu daitezkeen jardueren artean, hauek identifikatzen dira:

I. lerroa: Bizitegi-eraikuntzaren kalitateari, funtzionaltasunari, arkitekturari eta eraikuntzari dagokionez, berrikuntza-proiektuak edo -azterlanak egitea, irisgarritasunaren gaia eta soluzio domotikoen ezarpena jorratzen dutenak, bai araugintzaren aldetik, bai alderdi operatiboari dagokionez.

II. lerroa. Informatikako tresnak garatzea, eta dibulgazio-kanpainak, jardunaldiak eta prestakuntza-ikastaroak egitea bizitegi-eraikuntzaren kalitateari, funtzionaltasunari, arkitekturari eta eraikuntzari dagokionez, irisgarritasunaren gaia eta soluzio domotikoen ezarpena jorratzen dutenak, bai araugintzaren aldetik, bai alderdi operatiboari dagokionez.

- Irisgarritasunaren arloan bildutako informazioa kudeatzea, **Eraikinen Ikuskapen Teknikoen bidez (Euskoregite)**, 50 urtetik gorako eraikinetan edo birgaitzeko laguntzen onuradun izango direnetan.

https://www.euskadi.eus/web01-a2ite/eu/contenidos/informacion/itecont_estadisticas/eu_def/index.shtml

Erregistroan argitaratutako 55.512 EITetarik, ikusten da ehuneko handi batek (% 89,10) Irisgarritasuna konpondu gabe duela. Horrek esan nahi du ez dagoela ibilbide irisgarri bide publikotik etxebizitzetara sartzeko espazio komun bidez.

Azpiarratu behar da maiatzaren 20ko 80/2014 Dekretua (gaur egun, uztailaren 24ko 117/2018 Dekretuak indargabetua) indarrean sartu aurretik egindako EITek ez dutela irisgarritasunari buruzko informaziorik, une horretan ez baitzen beharrezkoa informazio hori sartzeari; beraz, irisgarritasunaren arloko erreferentziarik gabeko EITen kopurua oso handia da, argitaratutako EIT guztien % 34,46 baitira.

Indarrean dagoen araudiaren arabera izapidetutako EIT ugari higiezin jabetzak planteatutako eraberritze- edo birgaitze-obra egin aurretik burutu ziren, birgaitzeko laguntzak eskatzeko baldintza gisa.

- Irisgarritasunarekin lotutako barneko eta kanpoko kontsultei erantzutea (228 kontsulta erantzun dira).
- Udalek bidalitako salbuespenak kudeatzea (143 espediente, guztira 42 udalerriri buruzkoak).
- Hainbat eragile antolatutako prestakuntza-saioak egitea, aurrez aurreko eta online formatuetan.
- Euskadiko Bide, Ubide eta Portuetako Ingeniarien Elkargoak sustatutako Irisgarritasun Unibertsaleko Ikastaroa diseinatzen laguntzea (2. edizioa).
- Sustapen libreko etxebizitzetan erreserbatutako elementuak jaregiteko 16 ebazpen eman dira, etxebizitza horien sustatzaileek eskatuta.
- ISEK Irisgarritasuna Sustatzeko Euskal Kontseilura joatea. Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren Ekintza Planaren jarraipena eta koordinazioa egitea.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

c.4.5. Arabako Etxebizitza Ordezkaritza

2023an Arabako Ordezkaritzan Obra eta Eraikuntzen Arloan egin den lanari dagokionez, honako hau adierazi behar da:

- Babes publikoko etxebizitzaren kalifikazioak, egokitutako etxebizitzak erreserbatzea:
 - Behin betiko kalifikazioa EB1-0594/19-LC, Visasaren 152 etxebizitza alokairurako: 7 etxebizitza egokitu
 - Behin-behineko kalifikazioa EB1-0493/22-LT, 49 etxebizitza: 2 etxebizitza egokitu
 - Behin-behineko kalifikazioa EB1-0597/22-LE, 40 etxebizitza: 2 etxebizitza egokitu
 - Behin-behineko kalifikazioa EB1-0626/22-LE, 64 etxebizitza: 3 etxebizitza egokitu
 - Behin-behineko kalifikazioa EB1-0661/22-LE, 63 etxebizitza: 3 etxebizitza egokitu
 - Behin-behineko kalifikazioa EB1-0674/22-LE, 48 etxebizitza: 3 etxebizitza egokitu
 - Behin-behineko kalifikazioa EB1-0675/22-LE, 15 etxebizitza: etxebizitza egokitu bat
 - Behin-behineko kalifikazioa EB1-0681/22-LT, 28 etxebizitza: 2 etxebizitza egokitu
 - Behin-behineko kalifikazioa EB1-0262/23-LT, 35 etxebizitza: 2 etxebizitza egokitu
 - Behin-behineko kalifikazioa EB1-0801/23-LE, 36 etxebizitza: 2 etxebizitza egokitu
- Egokitutako etxebizitzaren deskalifikazioa
Erreserbatutako 12 etxebizitza deskalifikatu dira 2023a baino lehen kalifikatutako sustapenetan, ez baita horien eskaerarik izan obra aurreratuta zegoenean.
- Zuzkidura-bizitoki obrak
 - 92 zuzkidura-bizitoki Orreaga 5ean, Gasteizen: egokitutako 2 bizitoki
 - 6 zuzkidura-bizitoki Arriagako atarian: egokitutako bizitoki bat
- Etxebizitzak birgaitzeko laguntzak
 - Irisgarritasunerako erkidegoen laguntzak:
51 espediente, aurrekontu babesgarria 10.155.936 €, dirulaguntzaren zenbatekoa: **1.779.930 €**
 - Irisgarritasuneko banakako laguntza berezia:
156 eskabide izapidetu dira, 26k aldeko ebazpena jaso dute eta 130 ezetsi egin dira. Dirulaguntzaren zenbatekoa: **25.900,32 €**

c.4.6. Visesa, Euskadiko Etxebizitza eta Lurzorua, S.A.

- Sustapenak diseinatzeko irizpideetan gutxieneko arauak gainditzen eta hobetzen dituzten ratioak aplikatzen dira, etxebizitzaren eta espazio komunaren irisgarritasuna hobetzen duten diseinu-gaiak: espazio komunen arotzeriaren irisgarritasuna, espazio komunaren ikusgarritasuna (kristalak altuera irisgarritan jartzea), piktogramen eta braillearen erabilera karteletan eta espazio komunaren eta etxebizitzaren identifikazio-plaketan, etxebizitzaren barruan geletan lasaiera dimentsional handiagoak bermatzen dira, kanpoko espazioetarako sarbidea bermatzen da irtengune txikienekin...

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

c.4.7. Alokabide

Alokabideren eta Etxebizitza, Lurzoru eta Arkitektura Zuzendaritzaren estrategia, etxebizitza sozialari buruzkoa zerbitzu publiko gisa. Estrategia horretan zeharkako alderdiak jasotzen dira, hala nola irisgarritasuna eta osasuna. Honako web-orri honetan ikus daiteke:

<https://www.alokabide.euskadi.eus/alokabizi-eu/webalo02-contentlite/eu/>

Irisgarritasunari buruzko zati espezifikoak url hauetan dago:

<https://www.alokabide.euskadi.eus/alokabizi/etxebizitzak-irisgarritasun-unibertsala/>

<https://www.alokabide.euskadi.eus/alokabizi/sukaldean-autonomo-seguru/>

- Alokabidek bere jarduera-eremuan irisgarritasuna kudeatzeko berariazko plana du:
 - Plana 2020. urtean onartu zen
 - Aurreikusitako aurrekontua 2020-2050 aldian (Zero Plana): **7.457.075,00 €**
 - Gauzatutako aurrekontua: **287.646,07 €**
- 2023an irisgarritasun unibertsala sustatzeko berariazko partida: **100.000,00€**

ALOKABIDEk irisgarritasunaren arloan egindako jarduketak, bai etxebizitzetan bai eraikinetan, bi jarduera-eremutara mugatzen dira funtsean:

- **Parke propioan eta Eusko Jaurlaritzaren parkean**, jarduketak errentariei informazioa ematean oinarritzen dira, gai horretan laguntzak eskaintzen dituzten erakundeekin laguntzak izapidetzeko sistematikari dagokionez, baita premia handienarekin baloratzen diren eskaerei arreta eta kudeaketa ematean ere. Alde horretatik, Alokabidek ZUZENEAN kudeatutako jarduera gehienak bainuontziaren ordeztutako jarduerak jartzean datza.
- **Alokabidek kudeatzen duen titulartasun pribatuko parkean** (Bizigune Programa), irisgarritasunaren arloko jarduera etxebizitza egokitzeko eskakizunak jabeek helaraztera mugatzen da, baliozkotu edo atzera bota ditzaten.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

d) Segurtasun saila

d.1. Kudeaketa Ekonomikoaren eta Baliabide Orokorren Zuzendaritza	
SEGURTASUN SAILA	
IRISGARritasun-ARDURADUNAREN DATUAK	
Segurtasun Saileko kalitatea kudeatzeko prozesuak ezartzeko aholkularia	
Ba al du irigarritasun planik?	Ez
Plana onartu zen urtea	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du irigarritasun unibertsala sustatzeko berariazko partida ekonomikorik?	Ez
2023ko aurrekontua	-
Bestelako jarduerak	
Irigarritasuna hobetzeko jarduerarik egin al dute?	Bai
Herritarrentzako ekitaldiak, kanpainak, partaidetza prozesuak... antolatu dituzte?	Ez
Kontuan hartu al dira irigarritasun irizpideak zure erakundean?	-
Erakundeko langileei irigarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al zaie?	Ez
Arreta irigarria sustatzeko neurririk hartu al da?	Bai
Zure erakundeak egin al du irigarritasunaren araudiari edo irizpideei buruzko gida/txosten/eskulibururik?	Bai
Erabiltzaileek hautemandako beharrak jasotzeko sistemarik jarri al dute martxan?	Bai
Ekintzen ezarpenean egindako aurrerapenak	
- Kudeaketa Ekonomikoaren eta Baliabide Orokorren Zuzendaritza da irigarritasun fisikoaren arduraduna. Beraz, Zuzendaritza honen ardura da Ertzaintzak erabiltzen dituen eraikinak eta lokalak mantentzea eta kudeatzea. - Irigarritasun Planik ez badago ere, 2022-2023 aldian irigarritasuna hobetzeko ekintzak egin dira, guztira 1.056.552 euroko aurrekontuarekin: - Erandio-Altzaga. Ertzain-etxeko urbanizazioaren irigarritasuna hobetzea. Aurrekontua: 680.552 €. - Basauriko ertzain-etxea. PIREP plana. Irigarritasuna hobetzeko jarduketa. Aurrekontua: 110.000 € (PIREP Planaren ekarpena 85.000 €-koa da). - Laudio. Ertzain-etxearen irigarritasuna hobetzea. Aurrekontua: 50.000 €. - Getxo. Kartel argitsu korporatiboak jartzea herritarrei arreta emateko bulegoetan, hiriko ikuspena hobetzeko. Aurrekontua: 3.000 €. - Itzultzaileentzako informazio-pantailak eta bideokonferentziak genero-indarkeriako arreta-geletan. Eragindako zentroak: Getxo, Portugalete, Barakaldo, Hernani, Gasteiz. Aurrekontua: 6.000 €. - Genero-indarkeriako arreta-gelen diseinu berria, biktimentzako giro atsegina sortuz: HAB. Portugalete, Barakaldo, Getxo, Hernani eta Gasteiz. Aurrekontua: 15.000 €. - Harrerako atzeritarrei informazioa emateko idazkunak, hainbat hizkuntzatan (ukrainera, siriera...). Aurrekontua: 2.000 €.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

8. Donostia. Hiri-bizikleten kokapenari buruzko urbanizazio-proiektua idaztea. 150.000 €.
9. Hernani. Irisgarritasuna hobetzeko eta herritarrei arreta emateko gunea egokitzeko egikaritze-proiektua egitea. Aurrekontua: 65.000 €. 2024. urteko inbertsioa 622.919€-koa da.

- 2023an ez da irisgarritasunari buruzko diagnostikorik egin, baina 2019an diagnostiko bat egin zen, eta, horretarako, kanpoko enpresa bat kontratatu zen. Zehazki, eraikinen irisgarritasunari buruzko diagnostikoa egin zen, eta gabezia batzuk antzeman ziren, konpontzen saiatu direnak.
- Gainera, 2023an, hainbat kulturatako pertsonekin harremanetan jartzeko terminoen katalogoa egin da, eragileei zuzendua eta pertsona horiekiko harremanetan iraina saihesteko eta errespetua zaintzeko asmoz.
- Halaber, Erandioko zentraleko lan-mugikortasuneko plana egin da, irisgarritasuna hobetzeko eta lanpostuarekiko jasangarriago egiteko.
- Azkenik, erabiltzaileek antzemandako beharrak eta/edo gabeziak jasotzeko, kexa- eta iradokizun-postontziak daude ertzain-etxeetan.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

d.2. Araubide Juridikoaren, Zerbitzuen eta Hauteskunde Prozesuen Zuzendaritza	
SEGURTASUN SAILA	
IRISGARritasun-ARDURADUNAREN DATUAK	
Hauteskunde Zerbitzuko burua	
Ba al du irisgarritasun planik?	Ez
Plana onartu zen urtea	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du irisgarritasun unibertsala sustatzeko berariazko partida ekonomikorik?	Ez
2023ko aurrekontua	-
Bestelako jarduerak	
Irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik egin al dute?	Bai
Herritarrentzako ekitaldiak, kanpainak, partaidetza prozesuak... antolatu dituzte?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun irizpideak zure erakundean?	Bai
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al zaie?	Ez
Arreta irisgarria sustatzeko neurririk hartu al da?	Bai
Zure erakundeak egin al du irisgarritasunaren araudiari edo irizpideei buruzko gida/txosten/eskulibururik?	Bai
Erabiltzaileek hautemandako beharrak jasotzeko sistemarik jarri al dute martxan?	Bai
Ekintzen ezarpenean egindako aurrerapenak	
- Zerbitzuen eta Hauteskunde Prozesuen arloan ez dago Irisgarritasun Planik. Era berean, ez da irisgarritasun unibertsalaren diagnostikorik egin, eta ez dago irisgarritasuna hobetzeko berariazko aurrekontu-partidarik. - Hala ere, eta bereziki Hauteskunde Araubide Orokorraren Lege Organikoaren aldaketaren ondorioz (2/2018 Lege Organikoa), desgaitasuna duten pertsona guztien sufragio-eskubidea bermatzen baitu, irisgarritasuna hobetzeko neurri interesgarri ugari sartu dira, desgaitasuna duten pertsonen zuzenduta. Adibidez: - Hauteskunde-mahaiko kide izendatutako entzumen-desgaitasuna duten pertsonen dagokienez, doako interprete-zerbitzua dute eskura, aurreko prozesuetan eskaini dena. Berrikuntza gisa, aurtun (2024) begizta magnetikoaren instalazioa eskaintzen da inplanteak edo audifonoak erabiltzen dituzten pertsonentzat. Bi zerbitzu horiek aldez aurretik eskatu behar dira. - Boto-emailei dagokienez, braillez eskura dezakete botoa. Duela urte batzuetatik hona, hauteskunde-mahaian botoa braillez emateko maletatxo bat izan dezakete (boto autonomia eta sekretua bermatzen duena). 2024ko otsailean, Euskal Autonomia Erkidegoko Hauteskunde Batzordeak braillezko boto-maleta eskatzaileen etxera bidaltzeko aukera onartu zuen, eta hauteskunde-mahaira bidaltzeko aukerari eutsi zion. Horrela, etxean botoa prestatu eta mahaira eraman ahal izango dute (aukera berri hau hautazkoa izango litzateke). Bi zerbitzu horiek aldez aurretik eskatu beharko lirateke. - Adimen-desgaitasuna duten boto-emailei dagokienez, eta bozketaren mekanika zertan datzan uler dezaten, bozketa-prozedurari buruzko irakurketa errazeko gida dago eskuragai webgunean. Gainera, bozkatzeko prozedura/mekanikari buruzko	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

kanpaina bat egiten ari dira (publizitate-iragarkia), desgaitasuna eta ulertzeko zailtasunak dituzten pertsonentzako hizkuntza espezifikoarekin.

- o Era berean, hauteskunde-mahaiko kide izendatutako adimen-desgaitasuna duten pertsonentzat, web-orrian eskuragarri egongo da hauteskunde-mahaiko jarraibideen eskuliburuaren bertsioa irakurketa errazean.
- o Gaixoenzat edo mugitzeko arazoak dituztenentzat, akordio bat egon da Gurutze Gorriarekin eta DYArekin aurreko hauteskundeetan, hasiera batean 2024ko hauteskundeetan berrituko dena. Akordio horren bidez, anbulantzia, ibilgailu egokitan edo hauteslekura beren kabuz iristeko zailtasunak dituzten pertsonei laguntzen zaie. Zerbitzu hori ere aldeztu aurretik eskatu behar da.
- Era berean, hauteskunde-mahaia osatzen duten pertsonek, oro har, bermatu behar dute desgaitasuna duten pertsonek ahalik eta autonomia eta irisgarritasun handienarekin bozka dezatela. Horretarako, hauteskunde-mahaiaren eskuliburuan jarraibide batzuk ematen dira. Gainera, mahaiko kideei zuzendutako bideoan (Eusko Jaurlaritzaren webgunean egongo da eskuragarri: www.euskadi.eus/hauteskundeak), ohar horiek errepikatzen dira.
- Bestalde, hauteslekuetako ibilbideen irisgarritasunari buruzko proiektu pilotua nabarmentzen da. Proiektu hori hurrengo hauteskundeetan (2024) ezarriko da, eta adimen-desgaitasuna edo ulertzeko zailtasunak dituzten pertsonei zuzenduta dago. EAEko hiru hiriburuetan jarriko da abian: Gasteizen, Donostian eta Bilbon, eta baita Barakaldon ere (udalerrri bakoitzeko bi lokal/hauteslekutan), eta joan-etorriari buruzko kartelak jarriko dira irakurketa errazean. Helburua da adimen-desgaitasuna eta/edo ulertzeko zailtasunak dituzten pertsonek kartel horiek erabiltzea dagokien hauteskunde-mahaia erraz aurkitzeko. Horretarako, parte hartzen duten udalei irakurketa errazeko kartel elebidunak eta horiek jartzeko jarraibideen gida banatuko zaizkie. Hauteskundearen egunean, APNABIren baliozkotze-talde bat egongo da, erabilitako joan-etorrien kartelen egokitasuna egiaztatzeko. Asmoa da ekintza horretatik txosten bat sortzea, kartel irisgarrien proiektu hau EAEko udalerrri guztietara zabaltzeko oinarria izan dadin.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

e) Osasun Saila

e.1. Osakidetza	
OSASUN SAILA	
IRISGARritasun-ARDURADUNAREN DATUAK	
Azpiegituren Zuzendariordetzako teknikaria	
Ba al du irisgarritasun planik?	Ez
Plana onartu zen urtea	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du irisgarritasun unibertsala sustatzeko berariazko partida ekonomikorik?	Bai
2023ko aurrekontua	1.000.000€
Bestelako jarduerak	
Irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik egin al dute?	Bai
Herritarrentzako ekitaldiak, kanpainak, partaidetza prozesuak... antolatu dituzte?	Ez
Kontuan hartu al dira irisgarritasun irizpideak zure erakundean?	-
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al zaie?	Ez
Arreta irisgarria sustatzeko neurririk hartu al da?	Bai
Zure erakundeak egin al du irisgarritasunaren araudiari edo irizpideei buruzko gida/txosten/eskulibururik?	Bai
Erabiltzaileek hautemandako beharrak jasotzeko sistemarik jarri al dute martxan?	Ez
Ekintzen ezarpenean egindako aurrerapenak	
- Osakidetzak ez du Irisgarritasun Planik; hala ere, osasun-zentroen arabera lehentasun informala du (fokua sarrera-puntuetan jarrita), eta horren arabera, urtero ezartzen dira irisgarritasun unibertsala errazten duten jarduerak. - Hain zuzen ere, Osakidetzak 1.000.000 euroko aurrekontu-partida du urtero irisgarritasuna hobetzeko, 2018tik esleitzen dena. Ekimena Osasun Sailetik abiatzen da, Osakidetza sare osoaren irisgarritasuna hobetzera bideratutako jarduerak bultzatzeko helburuarekin. Urteko aurrekontu-partida horren jatorria Arartekoak 2017an EAEko ospitaleetako irisgarritasun-diagnostikoa argitaratu zuenean dago. Dokumentu hori kritikoa izan zen instalazio batzuen irisgarritasun-baldintzekin. 2023an, inbertsioaren % 86 inguru sarbideak egokitzeko erabili da. - Aldi berean, Osakidetza 2022an hasi zen Administrazio Arloak egokitzten. Jardun zen zentroetan, 2023an begizta magnetikoa instalatu da arretarako mahaietako batean. - Bestalde, Osakidetzak urtero argitaratzen du tokiko korporazioei laguntzak emateko agindua, zentroak egokitzeko (oin berriko obrak, handitzeak, osasun-zentroak edo kontsultategiak eraberritzea...) eta ekipamenduak eta altzariak hornitzeko. Bertan, oztopo arkitektonikoak kentzeko beharrezkoak diren obrak lehenesten dira, bai zentroen kanpoaldean, bai barrualdean, baita zentroen irisgarritasuna ere. 2022an eta 2023an, programaren zenbateko osoa 500.000 eurokoa izan zen. - Osakidetzak, duela urte batzuk, komunen irisgarritasun-irizpideei buruzko eskuliburu edo gida txiki bat egin zuen erakundearen barruan, "Materialen memoria" izenekoa. Materialei	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

buruzko erreferentziazko informazio-dokumentua da, mantentze-lanetako langileei beren obra eta berrikuntzetan laguntzeko eta aholkuak emateko egina (adibidez, tiratzaileei eta heldulekuei, estalkiei, koloreei, tamainei eta distantziei eta abarri buruz).

- Bestalde, erabiltzaileek antzemandako beharrak biltzeari dagokionez, Osakidetzak Paziente eta Erabiltzaileentzako Arreta Zerbitzua (PEAZ) du.
- Azkenik, adierazi behar da irisgarritasuna ez dagoela korporatiboki integratuta Osakidetzan. Osakidetzaren organigrama ESlen (Erakunde Sanitario Integratuak) inguruan egituratzen da, eta horien artean irisgarritasunaren arloan inplikazio handiagoa edo txikiagoa egon liteke.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

f) Turismo, Merkataritza eta Kontsumo Saila

f.1. Basquetour	
TURISMO, MERKATARITZA ETA KONTSUMO SAILA	
IRISGARritasun-ARDURADUNAREN DATUAK	
Lehiakortasun, Kalitate eta Prestakuntza Arloko teknikaria	
Ba al du irisgarritasun planik?	Ez
Plana onartu zen urtea	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du irisgarritasun unibertsala sustatzeko berariazko partida ekonomikorik?	Ez
2023ko aurrekontua	-
Bestelako jarduerak	
Irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik egin al dute?	Bai
Herritarrentzako ekitaldiak, kanpainak, partaidetza prozesuak... antolatu dituzte?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun irizpideak zure erakundean?	Bai
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al zaie?	Bai
Arreta irisgarria sustatzeko neurriak hartu al da?	Bai
Zure erakundeak egin al du irisgarritasunaren araudiari edo irizpideei buruzko gida/txosten/eskulibururik?	Bai
Erabiltzaileek hautemandako beharrak jasotzeko sistemarik jarri al dute martxan?	Bai
Ekintzen ezarpenean egindako aurrerapenak	
Basquetourrek ez du Irisgarritasun Planik, baina ibilbide luzea du EAEko turismo-irisgarritasuna sustatzen, Euskadiko turismo-enpresa eta -helmugetan irisgarritasuna sustatuz. Jarraian, egindako ekintza nagusiak deskribatzen dira. 2005-2009 eta 2009-2012 legegintzaldietan, honako aurrerapen hauek egin ziren: 2007an hitzarmen bat sinatu zuten Eusko Jaurlaritzako Turismo Sailburuordetza eta Euskalitek Euskadiko Turismoaren Irisgarritasun Eredua⁴ sortzeko. "Euskadiko turismoaren irisgarritasun-ereduaren helburua da Euskadiko turismo-eskaintzaren irisgarritasuna hobetzea, pertsonen dibertsitate funtzionala kontuan hartuta eta irisgarritasunaren kontzeptua balio erantsiko eta bikaintasuneko faktore gisa aplikatuta; izan ere, irisgarritasuneko hobekuntzek ia gizarte osoari egiten diote mesede, kalitate, segurtasun eta erosotasun handiagoa ematen baitiete inguruneei eta zerbitzuei".	

⁴ Ikus Euskadiko Turismoaren Irisgarritasun Eredua:

https://www.industria.ejgv.euskadi.eus/contenidos/informacion/modelo_accesibilidad_turistica/e_s_def/adjuntos/090217_Modelo_Accesibilidad_Turistica_Euskadi.pdf

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

- o Hasiera batean, 2007an Ostatueta Irisgarritasunaren Euskal Eredua definitu zen. Ondoren, eredia zabaldu zen: 2008an irisgarritasun-diagnostiko ugari egin ziren jatetxe eta turismo-bulegoetan (200 diagnostiko jatetxe, turismo-bulego eta interpretazio-zentroetan); eta 2009an taberna eta kafetegietan (222 diagnostiko taberna eta kafetegietan).
 - o 2010ean, turismo irisgarriaren zigilua sustatzen eta merkaturatzen hasi ziren. Ereduak bere logotipoa zuen, eta hainbat ikono, desgaitasun zehatzaren arabera (fisikoa, intelektuala, sentsoriala -ikusmenekoa, entzumenezkoa- eta organikoa).
 - o Euskadiko turismoaren irisgarritasun-ereduak establezimendu mota⁵ bakoitzaren baldintza teknikoak zehazten zituen (hotelak eta apartamentu-hotelak, pentsioak, nekazalturismoak eta landetxeak, etab.).
- 2012-2016 legegintzaldian eredia berrikustea erabaki zen, baina 2016-2020 legegintzaldira arte ez zen hori aplikatu. Orduan, Turismo Sailak Basquetourri esleitu zion proiektuaren kudeaketa, eta hark, Sailaren eta ONCE Fundazioaren laguntzarekin, eredia berrikusi zuen. Berrikuspen horren helburua araugintza-eredu batetik zerbitzura bideratutako eredu batera igarotzea izan zen. Euskadiko Turismoaren Irisgarritasun Ereduaren bereizgarriak emateko irizpideak berrikusi ziren eta 18 turismo-baliabide berriz ebaluatu ziren (aurretik emandako bereizgarria oraindik indarrean zutenak).
- 2019an, diagnostikoak egiteari utzi zitzaion, eta irisgarritasunari buruzko prestakuntzaren eta sentsibilizazioaren esparrua indartu zen:
 - o Irisgarritasunari buruzko prestakuntza eman zitzaion eragileei: Euskadiko turismo-lankidetzako erakundeetako langileei (teknikari kudeatzaileak, lehiakortasuneko teknikariak...), turismo-aholkularitzako enpresetako profesionalei (aholkulariak, prestatzaileak, ebaluatzaileak...) eta turismoko, ostalaritzako eta lotutako karreretako titulazioetako ikasleei, turismo-sektorean ardurak dituzten administrazio publikoetako langileei, aldundietako, udaletako eta abarretako langileei. Irisgarritasunaren arloan 69 pertsona trebatzea lortu zen.
 - o Sentsibilizazio- eta prestakuntza-jardunaldiak antolatu ziren 4 azpisektoreetako hiru lurralde historikoetako turismo-enpresentzat: ostatua (hotelak, ostatuak, landetxeak, nekazalturismoak, aterpetxeak eta kanpinak); jatetxe-zerbitzuak (jaketxeak, tabernak eta kafetegiak, upeltegiak, sagardotegiak eta txakolindegia); turismo-informazioko bulegoak eta interpretazio-zentroak. 150 turismo-enpresak parte hartu zuten jardunaldietan.
- 2020-2024 legegintzaldian planteamendu berri bat proposatu da, eta aurrera egin da euskal turismo-lehiakortasunerako eraldaketa jasangarri eta arduratsurantz, Euskal Turismoaren 2020ko Plan Estrategikoaren⁶ esparruan. Horretarako, Turismoko Estatu Idazkaritzak antolatutako lantaldeetan parte hartzen da, besteak beste, turismo-erakundeei kudeaketa, berrikuntza, teknologia, irisgarritasuna eta iraunkortasuna hobetzen lagunduko dien eredu integrala lortzeko.

⁵ Ikus establezimenduen betekizun teknikoak: <https://www.euskadi.eus/eskuragarritasuna/web01-a2turism/eu/>

⁶ Ikus Euskal Turismoaren 2020 Plan Estrategikoa: https://www.euskadi.eus/contenidos/proyecto/plan_estrat_turismo_vasco_2020/eu_def/adjuntos/plan-estrategico-turismo-vasco-2020-eu.pdf

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

- Aldi berean, Basquetour Euskadiko Turismoaren Kode Etikoa⁷ lantzen ari da, Munduko Turismoaren Kode Etikoaren egokitzapenetik abiatuta. Euskal Kodeak 8 printzipio ditu, eta bigarrena berdintasuna, gizarteratzea eta aniztasunarekiko tolerantzia da.
- Euskadiko Turismoaren Kode Etikoaren esparruan, hainbat prestakuntza antolatzen dira irisgarritasunaren arloan (pertsona guztientzako turismoa; turismoaren irisgarritasuna; turismo irisgarria). 624 erakunde prestatzea lortu da. 2023an, irisgarritasunari buruzko prestakuntzarekin jarraitzen da, nahitaezkoa baita Euskadiko Turismoaren Kode Etikoaren jarraipeneko lehen urteko erakunde guztientzat.
- Gaur egun, DTI metodologia (turismo-helmuga adimentsua) EAEko helmugetan (udalerrriak eta eskualdeak) ezartzeko lanean ere ari dira, non 5 ardatz lantzen diren: gobernantza, irisgarritasuna, teknologiak, berrikuntza eta iraunkortasuna. Etorkizunean enpresentzako DTI eredua sortu nahi da.
- 2023an irisgarritasuna hobetzeko aurreikusitako aurrekontua 42.400 €-koa izango litzateke, baina ez dago horretarako berariazko partida ekonomikorik.

⁷ Ikus Euskadiko Turismoaren Kode Etikoa:

<https://basquetour.eus/turismo-euskadi-kode-etikoa.htm>

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

f.2. Kontsumobide	
TURISMO, MERKATARITZA ETA KONTSUMO SAILA	
IRISGARritasun-arduradunaren datuak	
Administrazio eta Zerbitzuen arduraduna	
Ba al du irisgarritasun planik?	Ez
Plana onartu zen urtea	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du irisgarritasun unibertsala sustatzeko berariazko partida ekonomikorik?	Ez
2023ko aurrekontua	-
Bestelako jarduerak	
Irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik egin al dute?	Bai
Herritarrentzako ekitaldiak, kanpainak, partaidetza prozesuak... antolatu dituzte?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun irizpideak zure erakundean?	Bai
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al zaie?	Bai
Arreta irisgarria sustatzeko neurririk hartu al da?	Bai
Zure erakundeak egin al du irisgarritasunaren araudiari edo irizpideei buruzko gida/txosten/eskulibururik?	Ez
Erabiltzaileek hautemandako beharrak jasotzeko sistemarik jarri al dute martxan?	Ez
Ekintzen ezarpenean egindako aurrerapenak	
- Kontsumobidek ez du Irisgarritasun Planik, baina duela gutxi erakundeak hainbat jardura egin ditu irisgarritasuna hobetzeko. Era berean, gaineratu da ez dagoela irisgarritasun unibertsalerako berariazko partida ekonomikorik, irisgarritasuna proiektu bakoitzean zeharka txertatu behar dela ulertzen baita. 2023an zehar, web-orria berregituratzeko prozesuan, testuak berregiteko beharra hauteman da, errazago uler daitezten. Hori dela eta, web edukiak eta komunikabideak landu dira batez ere, mezu argiak eta erraz ulertzeko modukoak zabaltzeko, herritarrei arreta irisgarria bermatze aldera eta erabilgarritasunean eta hizkuntza argian oinarrituta. - Alde horretatik, Irakurketa Erraza SLU irakurketa errazeko enpresa kontratatu da Kontsumitzaileen eta Erabiltzaileen Estatutua irakurketa errazera egokitzeko, 5.850 euroan (gehi BEZa). - Gainera, Prodigioso Volcán enpresa kontratatu da Kontsumobideren web atariko edukiak berridazteko, 14.526 euroan (gehi BEZa). - Bestalde, irisgarritasunari buruzko ikastaroak eman zaizkie teknikariei. Zehazki, Bide, Ubide eta Portuetako Ingeniarien Eskolak antolatutako irisgarritasun unibertsaleko ikastaroan parte hartu da, baita IVApek hizkuntza argiari eta irakurketa errazari buruz egindako ikastaroan ere. - Hain zuzen ere, herritarrekiko komunikazioa ahalik eta argiena izan behar dela kontuan hartzen da beti, eta informazioaren hartzailen aniztasuna ere aintzat hartu beharreko kontua da; horregatik, eduki horiek lantzeko ardura duten teknikariak gai horren inguruan trebatu dira. - Gainera, erakundeak "kontsumitzaile zaurgarriaren" kontzeptua lantzen du, eta erraz ulertzeko testuak idazten ditu kolektibo horrentzat. Gainera, herritarrei arreta eskaintzen die	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

hainbat bitartekoren bidez (aurrez aurrekoa, telefono bidezkoa eta digitala), eta kanpainak hainbat kanaletan argitaratzen ditu (webgunea, newsletterra, irratia, telebista...). Beraz, mezuak jasotzen dituen publikoari egokitzen saiatzen da.

- Azkenik, esan behar da ez dela sistema espezifikorik abiarazi erabiltzaileek hautemandako beharrak eta/edo gabeziak biltzeko, baina uste da teknikarien prestakuntza dela arlo horretako beharrak hautemateko modurik onena.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

f.3. Turismo eta Ostalaritza Zuzendaritza	
TURISMO, MERKATARITZA ETA KONTSUMO SAILA	
IRISGARritasun-arduradunaren datuak	
Turismoa antolatzeko arduraduna	
Ba al du irisgarritasun planik?	Ez
Plana onartu zen urtea	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du irisgarritasun unibertsala sustatzeko berariazko partida ekonomikorik?	Ez
2023ko aurrekontua	-
Bestelako jarduerak	
Irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik egin al dute?	Bai
Herritarrentzako ekitaldiak, kanpainak, partaidetza prozesuak... antolatu dituzte?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun irizpideak zure erakundean?	Ez
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al zaie?	Ez
Arreta irisgarria sustatzeko neurririk hartu al da?	Bai
Zure erakundeak egin al du irisgarritasunaren araudiari edo irizpideei buruzko gida/txosten/eskulibururik?	Ez
Erabiltzaileek hautemandako beharrak jasotzeko sistemarik jarri al dute martxan?	Bai
Ekintzen ezarpenean egindako aurrerapenak	
- Turismo eta Ostalaritza Zuzendaritza Antolamendu Zerbitzuak eta Sustapen Zerbitzuak osatzen dute. 2023an zehar, Turismo eta Ostalaritza Zuzendaritzak irisgarritasun unibertsalaren aldeko jarduerak garatu ditu, nahiz eta Irisgarritasun Planik edo berariazko partida ekonomikorik ez izan. Antolamendu Zerbitzuak hobekuntza hauek egin ditu 2023ko ekitaldian zehar: - Herritarrekiko komunikazioetan erabiltzen diren administrazio-dokumentu batzuk aldatu ditu, eta ulergarriagoak eta irisgarriagoak egin ditu. Horretarako, Antolamendu Zerbitzua harremanetan jarri zen IVAPeke langileekin, arlo horretan orientazioa eskatzeko. Hainbat bilera egin ziren, eta IVAPeke zenbait hobekuntza-proposamen egin zituen. Proposamen horiek erabilitako dokumentu batzuetara eraman ziren, adibidez, zehapen-prozedura hasteko akordioetara. Akordio horiek errazagoak eta ulergarriagoak ziren aldaketak egin ondoren. Gainerako dokumentazioan hobekuntzak egiten jarraitzea da asmoa, herritarrekiko elkarreragina ekarriko dutenak. euskadi.eus webguneko Turismoaren atarian aldaketak eta hobekuntzak egin dira, zehazki, Euskadiko Turismo Enpresen eta Jardueren Erregistroan. Irisgarritasunean oinarritutako azterketa egin ondoren, hainbat hobekuntza-puntu ikusi ziren: oso argiak ez diren edo informaziorik ematen ez duten irudiak ezabatu dira, hizkuntza sinplifikatu da eta informazioa modu logikoagoan eta errazagoan antolatu da herritarrentzat: https://www.euskadi.eus/erregistroa/euskadiko-turismo-enpresa-eta-establezimenduen-erregistroa/web01-a2turism/eu/	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

- o Ekintzailetzarako eta turismo-enpresen lehiakortasunaren hobekuntzarako laguntzekin ere jarraitu da (EMET 2023). Programa honek bi laguntza-lerro ditu:
1. Negozio berriak sortzeko ekintzailetzarako laguntza-lerroa: 6. paragrafoan ezartzen da laguntzak jasotzeko bete beharreko baldintzetako bat dela jendeari irekitako establezimenduak irisgarriak izan beharko direla, Irisgarritasuna Sustatzeko abenduaren 4ko 20/1997 Legean ezarritakoaren arabera. Laguntzaren zenbatekoa: onartutako inbertsioaren % 40, 18.000 eurora arte.

2. Turismo-enpresen lehiakortasuna hobetzeko laguntza-lerroa: Lerro honen xedea da turismo-enpresen lehiakortasuna hobetzea, berrikuntza teknologikoa babestuz, haien turismo-eskaintza hobetuz eta optimizatuz, eta turismo seguru, jasangarri, arduratsu eta irisgarri baterantz egokituz. Horrela, eranskin horren 2.3.2 atalean jasotakoaren arabera, diruz lagunduko dira turismo-enpresek online eskaintzen dituzten instalazioak, zerbitzuak, produktuak eta komunikazio-sistemak, irisgarritasuna errazteko berariaz garatutako teknologiak badira eta desgaitasun funtzional fisikoa, bisuala, entzumenekoa, intelektuala edo organikoa duten pertsona guztiei berdintasun-baldintzetan eskuratzea ahalbidetzen badie. Laguntzaren zenbatekoa: onartutako inbertsioaren % 30, 15.000 eurora arte.

Hurrengo taulak EMETen 2023ko datuak jasotzen ditu, irisgarritasuna errazteko berariaz garatutako teknologiei dagokienez:

Ekintzak	Aurkeztutako eskaerak	Laguntza jaso dutenak	Aurkeztutako inbertsioa	Onartutako inbertsioa	Laguntza
Irisgarritasuna errazteko berariaz garatutako teknologiak txertatzea, turismo-enpresek eskaintzen dituzten online instalazioetan, zerbitzuetan, produktuetan eta komunikazio-sistemetan	5	3	50.831,66€	27.695,66€	8.308,70€

- Bestalde, Turismo eta Ostalaritza Zuzendaritzako **Sustapen Zerbitzuak**, herritarrei zuzendutako ekitaldiei dagokienez, EUSKADIKO TURISMO, MERKATARITZA ETA KONTSUMO SARIEN 2023ko EKITALDIA antolatu du. Sari horiek antolatzeko eta gauzatzeko zerbitzuak kontratzeko oinarri teknikoen pleguak eskatzen du dibertsitate funtzionala duten pertsonen irisgarritasuna bermatu behar dela, ekitaldian dagokion beharrak kudeatuz. Eszenatokiari dagokionez, sarbideak irisgarritasun-arauak bete behar ditu. Azkenik, EAEko hiru hiriburuetatik ekitaldia egingo den lekura bertaratzeko direnak eramateko autobus-zerbitzua egongo da, eta autobus horiek ekitaldira etorriko diren mugikortasun urriko pertsonen beharretara egokituko dira.
- Turismoaren ataria:** Euskadi turismo-helmugaren online estrategiaren esparruan, Sailak <https://turismoa.euskadi.eus> turismo-ataria du, Euskadiko baliabide turistikoak sustatzeko tresna. Tresna horren helburu nagusia da bisitari potentzialarentzat Interneteko informazio-iturri erreferentea eta nagusia izatea, hura erakarri eta fidelizatu nahi baita. Euskadiko turismo-ataria eta hari lotutako sare sozialak mantentzeko, eguneratzeko eta dinamizatzekeo zerbitzua kontratu bidez egiten da. 2023ko martxoaren 8an kontratu berria formalizatu zen,

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

12 hilabeteko egikaritze-epearekin. IRISGARritasunAREN ikuspuntutik, kontratuak enpresari eskatzen dio egiten dituen diseinu guztiek diseinu moldagarria izan dezatela (responsive design), diseinua hainbat gailu eta ebazpenetara egokituz. Gainera, orri, eduki eta diseinu guztiek puntu hauek bete beharko dituzte:

- 1.- Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio Publikoak Interneten duen presentzia-ereduari buruzko ekainaren 8ko 108/2004 Dekretura egokitzea <https://www.euskadi.eus/bopv2/datos/2004/07/0403888a.pdf>. Kontratututako enpresak aipatutako dekretuan ezarritako euskadi.eus-eko tresna orokorraren ingurunean maketatu eta garatu behar du, eta Herritarrak Hartzeko eta Zerbitzu Digitaletako Zuzendaritzak ezarritako estilo-liburuetara eta jarraibideetara egokitu behar du (<http://www.euskadi.eus/webzerbitzua>).
- 2.- Irisgarritasuna eta sektore publikoko gailu mugikorretarako webguneen eta aplikazioen irisgarritasunari buruzko irailaren 7ko 1112/2018 Errege Dekretura egokitzea <https://www.boe.es/buscar/pdf/2018/BOE-A-2018-12699-consolidado.pdf>. Era berean, irailaren 7ko 1112/2018 Errege Dekretuak ezartzen du eduki, orri, dokumentu eta/edo aplikazio guztiek bete beharko dituztela WAIk (Web Accessibility Initiative) <https://www.w3.org/WAI/> AA mailan ezarritako 2.1 Web Edukien Erabilerraztasunerako Jarraibideak (WCAG 2.1).

- **ITOURBASK Turismo Bulegoen Euskal Sarea:** 2023an, Mundakako Turismo Bulegoa Itourbask Sareari atxiki zaio. Itourbask Turismo Bulegoen Euskal Sarea sortzen duen azaroaren 18ko 279/2003 Dekretuaren 5.3.c) artikuluan ezarritakoa betez, bulegoek, sorrera-dekretuan bertan eskatutako baldintzez gain, IRISGARritasunAREN arloan indarrean daudenak ere bete beharko dituzte, batez ere altzarien diseinuari eta jendeari arreta emateko espazioaren banaketari dagokienez ezarritakoak. Ildo horretan, Mundakako bulegoa atxikitzeko prozesuan, sustapen-arloko zerbitzu teknikoek bisita egin zuten bulego horretara, irisgarritasun-baldintzei buruzko arau teknikoak onartzen dituen apirilaren 11ko 68/2000 Dekretuan jasotako eskakizunak betetzen ote ziren egiaztatzeko. Hasieran akats batzuk antzeman ziren -zehazki, jendeari arreta emateko mahaien neurriak-, baina azkenean zuzendu egin ziren. Mundakako Udalak erakusmahai horiek aldatu zituen eta irisgarritasun-arloko egokitasun-ziurtagiria aurkeztu zuen.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

f.4. Merkataritza Zuzendaritza	
TURISMO, MERKATARITZA ETA KONTSUMO SAILA	
IRISGARritasun-ARDURADUNAREN DATUAK	
Merkataritzako zuzendaria	
Ba al du irisgarritasun planik?	Ez
Plana onartu zen urtea	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du irisgarritasun unibertsala sustatzeko berariazko partida ekonomikorik?	Ez
2023ko aurrekontua	-
Bestelako jarduerak	
Irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik egin al dute?	Ez
Herritarrentzako ekitaldiak, kanpainak, partaidetza prozesuak... antolatu dituzte?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun irizpideak zure erakundean?	Bai
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al zaie?	Ez
Arreta irisgarria sustatzeko neurririk hartu al da?	Ez
Zure erakundeak egin al du irisgarritasunaren araudiari edo irizpideei buruzko gida/txosten/eskulibururik?	Ez
Erabiltzaileek hautemandako beharrak jasotzeko sistemarik jarri al dute martxan?	Ez
Ekintzen ezarpenean egindako aurrerapenak	
- Merkataritza Zuzendaritzak ez du irisgarritasun unibertsalaren hobekuntzarako Irisgarritasun Planik, ezta berariazko partida ekonomikorik ere. - Zuzendaritzak ekitaldiak eta kanpainak antolatu ditu, eta horietan irisgarritasun unibertsaleko irizpideak kontuan hartu dira. - Bestalde, Merkataritza Zuzendaritzak laguntza oso indartsua eskaintzen du (4 milioi euro) merkataritzaren sektorerako, ekipamenduetarako, establezimenduen modernizaziorako, etab. Diruz lagundu daitezkeen inbertsioen artean, mugikortasun urriko pertsonen irisgarritasuna erraztuko duten arkitektura-oztopoak kentzeko egindako erreformak sartzen dira.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

g) Kultura eta Hizkuntza Politika Saila

KULTURA ETA HIZKUNTZA POLITIKA SAILA	
IRISGARritasun-ARDURADUNAREN DATUAK	
Kulturaren plangintzako teknikaria	
Ba al du irisgarritasun planik?	Ez
Plana onartu zen urtea	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du irisgarritasun unibertsala sustatzeko berariazko partida ekonomikorik?	Bai
2023ko aurrekontua	85.000
Bestelako jarduerak	
Irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik egin al dute?	Bai
Herritarrentzako ekitaldiak, kanpainak, partaidetza prozesuak... antolatu dituzte?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun irizpideak zure erakundean?	Bai
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al zaie?	Bai
Arreta irisgarria sustatzeko neurririk hartu al da?	Bai
Zure erakundeak egin al du irisgarritasunaren araudiari edo irizpideei buruzko gida/txosten/eskulibururik?	-
Erabiltzaileek hautemandako beharrak jasotzeko sistemarik jarri al dute martxan?	-
Ekintzen ezarpenean egindako aurrerapenak	
- Irisgarritasun unibertsalaren aldeko ekintzetara bideratutako urteko aurrekontua 85.000 eurokoa da, bai 2023an, bai 2024an. Hauek dira Kultura eta Hizkuntza Politika Sailak 2023 eta 2024 urteetarako esleitutako berariazko aurrekontu-partidak: - Kirolak: GAITUZSPORT FUNDAZIOA, GaituzSport programa (berregokitzapen funtzionalaren eta birgizarteratzearen prozesua bultzatzea, osasun globalaren ikuspegitik abiatuta (fisikoa, suspertze psikikoa eta harreman soziala), gaixotasun kroniko desgaitzaileak dituzten pazienteengan. 2023. urtea: 35.000 €; 2024. urtea: 35.000 €. - Ondare Historiko Artistikoa: ESPAINIAKO ITSUEN ERAKUNDE NAZIONALA (ONCE Fundazioa), euskarazko literatura-lanen egokitzapen teknikoak, ikusmen-desgaitasuna duten pertsonen goza dezaten. 2023. urtea: 30.000 €; 2024. urtea: 30.000 €. - Hizkuntza Politika: GORREN ELKARTEEN EUSKAL FEDERAZIOA (EUSKAL GORRAK), EAEko zeinu-hizkuntzari eta haren erabilerari buruzko azterlana: 2023. urtea: 20.000 €; 2024. urtea: 20.000 €. 2023an, irakurketa errazari buruzko ikastaroa eman zaie Saileko teknikariei. Zehazki, liburutegi-zerbitzuko eta administrazioeko beste kidego batzuetako teknikariak bertaratu dira. - Iaz aipatu bazen ere, nabarmentzekoa da 2020an Euskadiko museoetan irisgarritasun-diagnostikoak egiten hasi zirela. 39 museo aztertu ziren irisgarritasun fisikoaren,	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

sentsorialaren eta kognitiboaren ikuspegitik. Dokumentu hori⁸ 2022ko urtarrilean argitaratu zen. Gainera, 2022an zehar, lantalde pilotu bat jarri zen martxan irisgarritasunaren arloan, museoetan eta artearen munduan irisgarritasun unibertsala sustatzeko.

- Kultura Ondarearen arloari dagokionez, kultura-ondareko higiezinaren erregistroan eta berrikuspenean irisgarritasunaren arloko atal espezifikoa sartu da, alderdi hori higiezin guztietan kontuan hartzeko. Ondasunaren tipologia zehazten da, eta adierazten da ea irisgarria den edo posible den hura sustatzeko neurriak ezartzea. Eraikin batzuetan arrapala jar daiteke, irisgarria izan dadin. Beste batzuetan, aldiz, kultura-ondarea kontserbatzeko irizpidea ez dator bat irisgarritasun-irizpidearekin.

⁸ Ikusi Euskadiko Museoen Irisgarritasunaren Diagnostikoari buruzko dokumentua:

[https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/museoak_txostenak/eu_def/adjuntos/1 PARTE_DiagnosAccesibilidadMuseos.pdf](https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/museoak_txostenak/eu_def/adjuntos/1_PARTE_DiagnosAccesibilidadMuseos.pdf)

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

h) Lan eta Enplegu Saila

h.1. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua	
LAN ETA ENPLEGU SAILA	
IRISGARritasun-ARDURADUNAREN DATUAK	
Lanbideko Zerbitzu Orokorretako zuzendaria	
Ba al du irisgarritasun planik?	Ez
Plana onartu zen urtea	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du irisgarritasun unibertsala sustatzeko berariazko partida ekonomikorik?	Ez
2023ko aurrekontua	-
Bestelako jarduerak	
Irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik egin al dute?	Bai
Herritarrentzako ekitaldiak, kanpainak, partaidetza prozesuak... antolatu dituzte?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun irizpideak zure erakundean?	Bai
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al zaie?	Ez
Arreta irisgarria sustatzeko neurririk hartu al da?	Bai
Zure erakundeak egin al du irisgarritasunaren araudiari edo irizpideei buruzko gida/txosten/eskulibururik?	Bai
Erabiltzaileek hautemandako beharrak jasotzeko sistemarik jarri al dute martxan?	Ez
Ekintzen ezarpenean egindako aurrerapenak	
- Lanbidek Irisgarritasun Planik ez badu ere, irisgarritasun unibertsala sustatzeko hainbat neurri ezarri dira. - Zentro laguntzaileei dagokienez, autoebaluaziorako galdetegiak bidali zaizkie zentro laguntzaile guztiei edota laguntzaile izateko hautagai diren zentro guztiei, irisgarritasun unibertsaleko araudira zenbateraino egokitzen diren jakiteko. Lanbideren zentro eta bulego propioei dagokienez, jarduteko balizko beharrak biltzen dira, etorkizuneko hobekuntzarako esku-hartzeak planifikatze aldera. - Lanbideren zentro laguntzaile izateko, 68/2000 Dekretutik datozen irisgarritasun-neurriak bete behar dira. - Gainera, Lanbidek irisgarritasun-gida bat du, prestakuntza-ikastaroak ematen lagundu nahi duten zentro eta erakundeentzat. Gida horrek irisgarritasun fisikoaren, ikusmenekoaren, entzumenekoaren eta adimenekoaren maila ebaluatzeko autoebaluazio-sistemak ezartzen ditu. Lau dibertsitate funtzionaletako bakoitzean irisgarritasun- edo erabilgarritasun-baldintza bete behar da prestakuntzan lagundu ahal izateko. - Era berean, Lanbidek kontratu bat du Euskal Gorrakekin (Pertsona Gorren Elkartearen Euskal Federazioa), entzumen-desgaitasuna duten erabiltzaileei laguntza eta interpretazio-zerbitzuak eskaintzeko, bai Lanbideren orientazio-zerbitzuetan (aholkularitza, lan-orientazioa...), bai prestakuntza-ikastaroetan.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

- Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren jardun-eremuaren esparruan, aurretik hasitako jarduerekin jarraitu da 2023an, eta horien artean nabarmentzekoak dira:
 - o Erabiltzaileekiko komunikazioetan hizkuntza egokitzea eta sinplifikatzea: Prestazio ekonomikoen, laguntzen, tresnen eta zerbitzuen titularrek eta onuradunek informazio osoa, egiazkoa, jarraitua, ulergarria, eskuragarria, nahikoa eta eraginkorra lortzeko duten eskubidea jasotzen da. 2022an helburu horietarako kontratazio bat bazegoen ere, 2023an ez da berriro egin eta baliabide propioekin jarraitzea erabaki da.
 - o Erabiltzaileentzako laguntza-zerbitzua, KZ Gunearen zentroekin lankidetzan eta haien instalazioetan eskabide telematikoak aurkezteko (laguntzak, dirulaguntzak...).
 - o Lanbideren bulegoak pixkanaka modernizatzea.
 - o Lanbideren aplikazio informatikoetan eta web-orrian aldaketak egitea, haren erabilgarritasuna hobetzeko. Une honetan web-orria erabat berritzeko lanean ari dira.
- Bestalde, Lanbidek antolatutako ekitaldiek eta publizitate-kanpainen irigarritasun-irizpideak betetzen dituzte (adibidez, enplegu-azoka bateko standaren diseinua edo inprimatutako materialetan erabilitako koloreak, tipografiak edo karaktereen tamaina, etab.).

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

h.2. Osalan	
LAN ETA ENPLEGU SAILA	
IRISGARritasun-ARDURADUNAREN DATUAK	
Antolakuntza, Administrazio eta Giza Baliabideetako zuzendariordea	
Ba al du irisgarritasun planik?	Ez
Plana onartu zen urtea	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du irisgarritasun unibertsala sustatzeko berariazko partida ekonomikorik?	Ez
2023ko aurrekontua	-
Bestelako jarduerak	
Irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik egin al dute?	Ez
Herritarrentzako ekitaldiak, kanpainak, partaidetza prozesuak... antolatu dituzte?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun irizpideak zure erakundean?	Bai
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al zaie?	Ez
Arreta irisgarria sustatzeko neurririk hartu al da?	Ez
Zure erakundeak egin al du irisgarritasunaren araudiari edo irizpideei buruzko gida/txosten/eskulibururik?	Ez
Erabiltzaileek hautemandako beharrak jasotzeko sistemarik jarri al dute martxan?	Ez
Ekintzen ezarpenean egindako aurrerapenak	
- Osalanek ez du Irisgarritasun Planik, eta ez du irisgarritasun unibertsala sustatzeko berariazko partida ekonomikorik. 2023an, Osalanek 10 ekitaldi antolatu ditu, hala nola, udako ikastaro bat, teknikarientzako, osasun-langileentzako eta abarrentzako hainbat tailer edota bestelako jardunaldiak eta ikastaroak. Nabarmenezkoa da 2023ko apirilean Bilboko Euskalduna Jauregian egindako Laneko Osasun eta Segurtasunari buruzko Nazioarteko V. Biltzarra. Ekitaldietan irisgarritasun fisikoari dagozkion irizpideak bete dira. - Beste irisgarritasun mota batzuei dagokienez, Laneko Osasunari eta Segurtasunari buruzko Nazioarteko V. Biltzarrean, bai inaugurazio-ekitaldian, bai itxiera-ekitaldian, zeinu-hizkuntzaren interpretazioa izan zen. - Oro har, eguneroko jardueran, Osalanek kontuan hartzen du bere eraikinekin eta instalazioekin irisgarritasun fisikoari buruzko arauak betetzen dituztela (arrapalak, igogailuak, etab.). Hala ere, irizpide fisikoetatik harago, ez da bestelako irisgarritasunetara bideratutako jarduera zehatzik egin, "premia bereziak dituzten pertsonen" zuzendutakoak izan ezik, Osalanek enpresentzat garatutako dokumentazioan, prestakuntzan, aholkularitzan eta abarretan arreta berezia jasotzen duen kolektibo espezifiko gisa. Kolektibo kaltebera da, eta tratatu berezia behar du bere lanpostuan.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

i) *Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saila*

i.1. Teknologia, Berrikuntza eta Eraldaketa Digitaleko Sailburuordetza	
EKONOMIAREN GARAPEN, JASANGARRITASUN ETA INGURUMEN SAILA	
IRISGARritasun-ARDURADUNAREN DATUAK	
Berrikuntza teknologikoko programen arduraduna	
Ba al du irisgarritasun planik?	Ez
Plana onartu zen urtea	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du irisgarritasun unibertsala sustatzeko berariazko partida ekonomikorik?	Ez
2023ko aurrekontua	-
Bestelako jarduerak	
Irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik egin al dute?	Ez
Herritarrentzako ekitaldiak, kanpainak, partaidetza prozesuak... antolatu dituzte?	Ez
Kontuan hartu al dira irisgarritasun irizpideak zure erakundean?	-
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al zaie?	Bai
Arreta irisgarria sustatzeko neurririk hartu al da?	Ez
Zure erakundeak egin al du irisgarritasunaren araudiari edo irizpideei buruzko gida/txosten/eskulibururik?	Ez
Erabiltzaileek hautemandako beharrak jasotzeko sistemarik jarri al dute martxan?	Ez
Ekintzen ezarpenean egindako aurrerapenak	
- Teknologia, Berrikuntza eta Eraldaketa Digitaleko Sailburuordetzak ez du Irisgarritasun Planik, eta ez du aurrekontu espezifikorik bideratzen irisgarritasun unibertsala hobetzeko ekintzetara. - Teknologia eta Berrikuntza Zuzendaritzak hainbat laguntza-programa ditu I+G proiektuetarako, eta litekeena da azken urteetan finantzatutako proiektuen artean irisgarritasun unibertsala hobetzeko zerbitzuak edo produktuak garatu izana. Hauek dira laguntza-programa nagusiak: - Hazitek, enpresen I+G laguntzeko programa: urtean 1.000 proiektu inguru finantzatzen dira. - Elkartek, Zientzia, Teknologia eta Berrikuntzaren Euskal Sareko eragileek industria adimendunaren, energiaren eta osasunaren arloetan elkarlanean egindako ikerketarako laguntza-programa: 150 proiektu finantzatu dira. 2023ra arte, proiektuen balorazioan irisgarritasuna ez zen irizpide gisa hartzen. Hala ere, Haziteken 2024ko deialdian, I+G proiektuak baloratzeko irizpide orokorretako batean, "Proposamenaren ingurumen- eta gizarte-inpaktua" izenekoan, proiektuak irisgarritasun unibertsalari egiten dion ekarpena sartu da, orain arte baloratzen ziren gainerako irizpideekin batera, hala nola, proiektuak trantsizio energetiko-klimatikoari eta sozialari egiten dion ekarpena, genero-ikuspegiaren integrazioa eta euskararen garapena. - Bestalde, Saileko pertsona batek irakurketa errazeko prestakuntza-ikastaroa egin du, eta dokumentu eta ebazpen ulergarriagoak sortzen saiatzen ari da.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

j) *Ekonomia eta Ogasun Saila*

EKONOMIA ETA OGASUN SAILA	
IRISGARritasun-ARDURADUNAREN DATUAK	
Zerbitzu zuzendaria	
Ba al du irisgarritasun planik?	Ez
Plana onartu zen urtea	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du irisgarritasun unibertsala sustatzeko berariazko partida ekonomikorik?	Ez
2023ko aurrekontua	-
Bestelako jarduerak	
Irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik egin al dute?	Ez
Herritarrentzako ekitaldiak, kanpainak, partaidetza prozesuak... antolatu dituzte?	Ez
Kontuan hartu al dira irisgarritasun irizpideak zure erakundean?	-
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al zaie?	Ez
Arreta irisgarria sustatzeko neurririk hartu al da?	Ez
Zure erakundeak egin al du irisgarritasunaren araudiari edo irizpideei buruzko gida/txosten/eskulibururik?	Ez
Erabiltzaileek hautemandako beharrak jasotzeko sistemarik jarri al dute martxan?	Ez
Ekintzen ezarpenean egindako aurrerapenak	
<i>Ekonomia eta Ogasun Sailak, funtsean, gainerako sailek eta erakunde autonomoek sustatutako zeharkako administrazio-kudeaketako funtzioak betetzen ditu (kontrol ekonomikoko eskumenak, administrazio-kontratazioa, EAEko aurrekontuak, finantza-politika...), ez du kanpo-zerbitzurik ematen, eta ez du zuzeneko harremanik herritarrekin. Hori dela eta, ez du zuzeneko edo zeharkako jarduerarik egin irisgarritasun unibertsala sustatzeko helburuarekin.</i>	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

k) Hezkuntza Saila

HEZKUNTZA SAILA	
IRISGARritasun-ARDURADUNAREN DATUAK	
Ba al du irisgarritasun planik?	Ez
Plana onartu zen urtea	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du irisgarritasun unibertsala sustatzeko berariazko partida ekonomikorik?	Ez
2023ko aurrekontua	-
Bestelako jarduerak	
Irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik egin al dute?	Bai
Herritarrentzako ekitaldiak, kanpainak, partaidetza prozesuak... antolatu dituzte?	Ez
Kontuan hartu al dira irisgarritasun irizpideak zure erakundean?	-
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al zaie?	Ez
Arreta irisgarria sustatzeko neurriak hartu al da?	Ez
Zure erakundeak egin al du irisgarritasunaren araudiari edo irizpideei buruzko gida/txosten/eskulibururik?	Ez
Erabiltzaileek hautemandako beharrak jasotzeko sistemarik jarri al dute martxan?	Ez
Ekintzen ezarpenen egindako aurrerapenak	
- Sailak ez du zehazten zein jarduerak egin diren irisgarritasuna hobetzeko. 800 ikastetxe dituzte eta asko itunpekoak dira. Gainera, 100 urtetik gorako ikastetxeak dituzte, irisgarritasuna mugatua dutenak. Bestalde, haur eta lehen hezkuntzako ikastetxeak udalen jabetzakoak dira. - Hezkuntza Sailaren ardura peko ekintza zehatzei dagokienez, hala nola hezkuntza-curriculumak egokitzeari dagokionez, ez dute gai hori ezagutzen, eta, nolabehere ere, uste dute oso gai konplexua dela, eta urte asko beharko liratekeela hura lantzeko. Halaber, irisgarritasunaren arloko profil profesionala definitzea prozesu luzea da, eta Enplegu Sailarekin batera egin behar da.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

4.3 Elkarte eta elkargo profesionalen jarduera

a) Arabako Arkitektoen Elkargo Ofiziala

ELKARTEAREN/ERAKUNDEAREN IZENA	
Arabako Arkitektoen Elkargo Ofiziala (COATAraba)	
Irisgarritasunaren arduraduna	
Arkitekto teknikoa	
Ba al du irisgarritasun planik?	Ez
Plana onartu zen urtea	
Aurreikusitako aurrekontua	
Gauzatutako aurrekontua	
Ba al du irisgarritasun unibertsala sustatzeko berariazko partida ekonomikorik?	
2023ko aurrekontua	
Bestelako jarduerak	Bai / Ez
Irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik egin al dute?	Ez
Herritarrentzako ekitaldiak, kanpainak, partaidetza prozesuak... antolatu dituzte? Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak ekitaldi horiek antolatzeko eta garatzeko orduan?	Ez
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al zaie?	Ez
Arreta irisgarria sustatzeko neurririk hartu al da?	Ez
Zure erakundeak egin al du irisgarritasunaren araudiari edo irizpideei buruzko gida/txosten/eskulibururik?	Ez
Erabiltzaileek hautemandako beharrak jasotzeko sistemarik jarri al dute martxan?	Ez
Ekintzen ezarpenean egindako aurrerapenak (Irisgarritasunaren arloan egindako jardueren xehetasuna)	
Elkargokideentzako prestakuntza egin nahi dugu 2024. urtean.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

b) Euskal Herriko Arkitektoen Elkargo Ofiziala

ELKARTEAREN/ERAKUNDEAREN IZENA	
EUSKAL HERRIKO ARKITEKTOEN ELKARGO OFIZIALA (EHAEO)	
Irisgarritasunaren arduraduna	
Elkargoko arkitektoa	
Ba al du irisgarritasun planik?	Ez
Plana onartu zen urtea	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du irisgarritasun unibertsala sustatzeko berariazko partida ekonomikorik?	Ez
2023ko aurrekontua	-
Bestelako jarduerak	Bai / Ez
Irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik egin al dute?	Bai (1)
Herritarrentzako ekitaldiak, kanpainak, partaidetza prozesuak... antolatu dituzte? Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak ekitaldi horiek antolatzeko eta garatzeko orduan?	Bai Bai
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al zaie?	Ez
Arreta irisgarria sustatzeko neurririk hartu al da?	Bai (2)
Zure erakundeak egin al du irisgarritasunaren araudiari edo irizpideei buruzko gida/txosten/eskulibururik?	Bai (3)
Erabiltzaileek hautemandako beharrak jasotzeko sistemarik jarri al dute martxan?	Ez
Ekintzen ezarpenean egindako aurrerapenak (Irisgarritasunaren arloan egindako jardueren xehetasuna)	
(1) EHAEOren Gipuzkoako egoitza berritzeko proiektua idazteko lehiaketa. Irisgarritasun-araudira egokitzea barne hartzen du. Proiektua kontratatzea. Obrak 2024. urtean egingo dira. (2) EHAEOren webgune berria ezartzea (EHAEO Euskal Herriko Arkitektoen Elkargo Ofiziala). (3) Hiri-ingurunearen irisgarritasunari buruzko justifikazio-fitxa egitea, honako hauek barne: 68/2000 Dekretua, Euskal Autonomia Erkidegoko irisgarritasunari buruzkoa - TMA/851/2021 Agindua, uztailaren 23koa, espazio publiko urbanizatueta sartzeko eta horiek erabiltzeko irisgarritasunaren eta diskriminaziorik ezaren oinarritzko baldintzei buruzko dokumentu teknikoa garatzen duena 1544/2007 Errege Dekretua, azaroaren 23koa, irisgarritasunaren eta diskriminaziorik ezaren oinarritzko baldintzak arautzen dituen desgaitasunen bat duten pertsonen garraio bideak eskuratu eta erabiltzeko	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

c) Eginaren Eginenez

ELKARTEAREN/ERAKUNDEAREN IZENA	
EGINAREN EGINEZ, Desgaitasun fisikoa duten pertsonen Arabako elkarte – (elkartean Araba)	
Irisgarritasunaren arduraduna	
Lehendakaria	
Ba al du irisgarritasun planik?	-
Plana onartu zen urtea -- Elkarte-mugimendua gara	
Aurreikusitako aurrekontua	
Gauzatutako aurrekontua	
Ba al du irisgarritasun unibertsala sustatzeko berariazko partida ekonomikorik?	
2023ko aurrekontua (elkarte-programetako bat da)	Bai
Bestelako jarduerak	Bai / Ez
Irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik egin al dute?	-
Herritarrentzako ekitaldiak, kanpainak, partaidetza prozesuak... antolatu dituzte? Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak ekitaldi horiek antolatzeko eta garatzeko orduan?	Bai
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al zaie?	-
Arreta irisgarria sustatzeko neurririk hartu al da?	Bai
Zure erakundeak egin al du irisgarritasunaren araudiari edo irizpideei buruzko gida/txosten/eskulibururik?	Bai
Erabiltzaileek hautemandako beharrak jasotzeko sistemarik jarri al dute martxan?	Bai
Ekintzen ezarpenean egindako aurrerapenak (Irisgarritasunaren arloan egindako jardueren xehetasuna)	
ERAIKUNTZA: <u>LIZENTZIAK.</u> Udalari egindako eskaerari eutsi zaio, hau da, oro har, erabilera-lizentzia eman aurretik, eraikitako eraikin bakoitza proiektu teknikoaren, bere garaian emandako hirigintza-lizentziaren eta aplikatu beharreko araudi osoaren arabera egin dela egiaztatzea, lizentzia hori eman ez dadin alderdi horiek guztiak bete direla egiaztatu arte. Halaber, Eginaren eginez Udalari zuzendu zaio, eraikuntzaren zerbitzuari, erabilera publikoko hainbat establezimenduri emandako lizentziei dagokienez. Izan ere, establezimendu horiek irisgaitzak izanik ireki dira. <u>ETXEBIZITZA</u> Desgaitasuna duten pertsonentzat gordetako etxebizitzaren berri eman da etxebizitza-sustatzaileek bidalitako sustapenetan (Innova, Neinor, Sarkis). Zabalkundearen ondoren, enpresek ziurtagiria eskatzen digute, bazkide bakar batek ere ez duela interesik izan egiaztatzeko. Kasu horietan, Eginaren Eginenez elkarteak idazki bat igortzen du, enkargu hori subsidiarioki bere gain hartu duela eta ahal duen neurrian informazio hori helarazten saiatu dela esanez. Hala ere, eskaintza horren berri emateko administrazio publikoaren beste bide batzuk erabili behar direla uste du (ETXEBIDE, Gizarte Politikarako foru-aldundietako saila, Etxebizitzako Udal Patronatuak, Udal Gizarte Zerbitzuak...), zentro eta zerbitzu horietan zuzenago jaso beharko litzatekeelako etxebizitzaren arloko eskaera.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

Eginaren Eginez elkarteak uste du, bere ohiko bideetan (buletina, webgunea, iragarki-panela) informazioa eman badu ere, horrek ez duela bermatzen desgaitasun fisikoa duten pertsonak (elkarte honen jardueraren hartzaile diren pertsonak) aipatutako eskaintzaren berri izan dutenik eta, beraz, eskaintza horretan interesik ez dutenik. Hori horrela izanik, elkarteak ezin dira izan eskaintza libreko kupoari egokitutako etxebizitza erreserbatuak eta/edo garaje-plazak esleitzeko bermatzaile.

BIZAN JUDIMENDI

Eginaren Eginez elkarteak babesa eman dio Judimendi auzoari auzoko BIZANek (adinekoentzako jardueretan espezializatutako zentro soziokulturalak) egoitza sozial irisgarria izan dezan. Salatu da 31 urte baino gehiago daramatzatela esparru txiki bat erabiltzen, beharrezko baldintzak betetzen ez dituen, ez espazio, ez zerbitzu, ez irisgarritasun aldetik. Udal-gobernuari exijitu zaio pertsonak bere udal-politiken erdigunean jartzeko. Baina aldarrikapen horiek ez dira gauzatzen, eta Judimendi auzoak Osoko Bilkuran aho batez onartutakoa betetzea eskatu du zentro soziokultural duina egiteko.

HAUTESKUNDE-KABINAK

Bai ekainaren 28ko udal eta foru hauteskundeetarako, bai uztailaren 23ko hauteskundeetarako (Kongresua eta Senatua), Elkarteak Probintziako Hauteskunde Batzordearekin eta Hauteskunde Batzorde Zentralarekin egin ditu jarduketak, eta, bi kasuetan, hauteslekuetan jarriko diren hauteskunde-bozketaren kabinak irisgarriak izan daitezen eskatu du, sufragio unibertsala, askea, berdina, zuzeneko eta isilpekoa izateko eskubidea bermatzeko, eskubide hori baliatzen duena mugikortasun urriko pertsona izan edo ez.

Halaber, zuzendariari idatzitako gutuna argitaratu zen EL PAÍS-en ekainaren 18an, Elkarteak presidenteak sinatua, "Boto-eskubidea bermatzea" izenburupean. Gutun hori modu nabarmenean zabaldu zen, bai edizio inprimatuan, bai digitalean:

<https://elpais.com/opinion/2023-06-18/garantizar-el-derecho-a-voto.html#>

OSAKIDETZA, GINEKOLOGIA-KONTSULTAK

Eginaren Eginez elkarteak Arabako ESIra jo du, Gasteizko Salburuako Osasun Zentroko emakumeari arreta emateko instalazioen irisgarritasuna eskatzeko. Eraikuntzari dagokionez zentro modernoa da, eta Emakumeari Laguntzeko Eremua beheko solairuan dago, korridore zabal batekin, eta bertan emaginen eta ginekologiaren kontsultak daude. Arazoa kontsultetako atea zeharkatzen duzunean hasten da, bulego estu batera sartzen zarelako eta ondoan irisgarria ez den esplorazio-gela duelako. Gainera, ez du inolako mobilizazio-elementurik, ezta desgaitasun fisikoa duten emakumeei laguntzeko produkturik ere.

ANTZOKI NAGUSIA ERABERRITZEA

Gasteizko Udaleko Arkitektura Zerbitzuko profesionalekin bildu gara Antzoki Zaharra eraberritu eta handitzeko proiektuari buruzko informazioa biltzeko, eta IDOMek idatzitako proiektua ezagutu dugu. Sarbide bakarra izango du, eta bertan zegoen plataformaren ordez jasogailu bertikala jarriko da. Gainera, besaulki-patioan eta palkoetan erreserbatutako espazioak egongo dira. Halaber, lehentasunez erreserbatutako espazioak egongo dira. Komunek eta aldagelek unitate egokituak izango dituzte. Palkoetako gortinoien ordez, eszena-esparrua kanpoko zaratetatik isolatzea eta akustika hobetzea ahalbidetuko duen beste sistema bat erabiltzea iradoki dugu, baina sistema hori ez dadila oztopo izan, gortinoi horiek manipulatzeko ezinezkoa baita gure kolektiboko pertsonentzat.

AEG POWER SOLUTIONS

Eginaren Eginez elkarteak jakin duenez, AEG enpresak eraberritu egin du Miñao Gutxiko industria-nabea, eta, horren bidez, langileentzako jantokia egokitu da lehen solairuan, baina sarbidea eskaileretatik egin behar da, eta ez dago beste aukerarik.

Honako hau eskatu dugu:

- Enpresan instalatutako jantokiaren irisgarritasun unibertsala ziurtatzea, langileek erabili ahal izateko.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

- Mugikortasun murriztua eta/edo dibertsitate funtzionala duten pertsonen diskriminazio-egoerak ezabatzea.

- **HIRI-INGURUNEA:**

ZABORRONTZIAK

Martxoan salatu genuen, beste behin ere, irisgarriak ez diren zaborrontziak daudela, Irisgarritasun Legeak eskatzen duen mailan hondakinak botatzeko ahorrak ez dutenak, eta askotan, ahoak irisgarriak izan arren, zaborrontzi horiek ezin direla erabili pilatutako hondakin gehiegi daudelako. Era berean, zaborrontziak hustu ondoren etengabe eta sistematikoki gaizki jartzen direla salatu genuen.

Gehienetan, zaborrontziak espaloitik hain urrun egoten direnez, ezinezkoa da hondakinak botatzea galtzadara jaisten ez bada, eta hori, gehienetan, bideraezina da mugikortasun urriko pertsonentzat. Are ulergaitzagoak dira Udalak, jakinaren gainean egonda, galtzadan jarri dituen uharteak, arrapalarik gabe, espaloitik jaitsi eta zaborrontzi horietara hondakinak botatzera hurbildu ahal izateko.

LAUDIO

Eginaren Eginez elkarteak Audioko Udalari adierazi dio ez dituela betetzen Audioko Espazio Publikoa arautzen duen Ordenantza eta uztailaren 23ko TMA/851/2021 Agindua, espazio publiko urbanizatueta sartzeko eta espazio horiek erabiltzeko irisgarritasunaren eta diskriminaziorik ezaren oinarritzko baldintzen dokumentu teknikoa garatzen duena, eta honako hau eskatu du:

- bide publikoak oinezkoentzat direla bermatzea,
- ikusmen- eta/edo mugimendu-desgaitasuna duten pertsonak bide publikoan ibiltzea lehenestea,
- espaloiak eta oinezkoentzako eremuak ez okupatzea oinezkoen ohiko zirkulazioa oztopatzen duten elementuekin.

Era berean, espaloien eta oinezkoen pasabidearen (galtzadaren) arteko kota-aldea duten udalerriko zintarri guztien beharpenak zuzentzeko eskatu dugu.

- **GARRAIOA:**

APARKALEKU-PLAZAK

Gasteizko Udalaren Bizikidetzaren eta Aniztasunaren aurrean, eta Leire Zugazua auzo-sindikoren aurrean, eskatu dugu mugikortasun urriko pertsonentzako aparkalekuek diseinu unibertsala ezar dezatela eta oztoporik gabeko espazioetan koka daitezela: pibotik gabe, bankurik gabe, paperontzirik gabe, zuhaitzik gabe edo seinaleak (batzuetan erdian jartzen dira), baita hiri-altzarien beste edozein elementu ere, mugikortasun urriko pertsonak (gidariak edo bidaiariak izan) ibilgailura igo eta jaistea oztopatzen dutenak.

FORONDAKO AIREPORTUA

Eginaren Eginez AENARI (Sociedad Mercantil Estatal S.A.) zuzendu zaio, Gasteizko FORONDA aireportuko irisgarritasuna hobetzeko eskatuz. Hegazkinetarako sarbidea eskaileretako beldar-aulki batekin egiten da, eta arrisku handia du mugikortasun urriko pertsonentzat eta arreta ematen dieten hegaldiko laguntza-langileentzat. Sistema hori ez da oso duina eta ezta segurua ere, eta aireportua Ambulift guraize-kamioi autonomo batez hornitzeko eskatu dugu, hegazkinen irisgarritasuna bermatzeko. Kontuan izan behar da Gasteizko aireportuak izandako bidaiarien hazkunde nabarmena; izan ere, 2023tik aurrera, hazkunde horri eutsi dio, eta, are gehiago, hazkunde hori areagotu egingo dela aurreikusi da.

ADINEKO PERTSONENTZAKO AUTOBUSAK

BIZAN zentroek adinekoentzako jarduerak antolatzen dituzte, baina jakin dugu horietako batzuentzat ez dela autobus egokiturik jarri, kolektiboko pertsonen parte-hartzea eragotziz. Horregatik, kexa helarazi diogu auzo-sindikori, eta bitartekotza eskatu diogu diskriminazio-egoera hori konpontzeko.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

TAXI BONUA

"Taxi-bonu" gisa ezagunak diren laguntzak, desgaitasunen bat izateagatik garraio publiko kolektiboa erabili ezin duten pertsonentzako laguntzak dira (desgaitasun fisiko zein psikikoa duten pertsonen autonomia, garapen pertsonala eta gizarteratzea bermatzeko laguntzen esparruan).

Beraz, onuradunari garraio bide alternatiboa ematen dion laguntza da, eta, horrela, desgaitasuna duten pertsonak garraio bideak berdintasunez eta diskriminaziorik gabe erabiltzea bermatzen da, desgaitasuna bizitza independente eta autonomoa izateko oztopo izan ez dadin. Foru Aldundiarekin lanean jarraitu dugu programa honen kudeaketa hobetzeko.

TRANBIA

Euskotren lanean ari da Gasteizko tranbiarako unitate sorta berria lizitzatzeko, lineak pixkanaka zabaltzearen ondorioz sortutako beharrei erantzuteko. Hori dela eta, bilera bat izan genuen martxoaren 1ean irisgarritasun-arloa menpean duen José Antonio Gorostiza zuzendariarekin, eta desgaitasun fisikoa duten pertsonentzat irisgarritasuna hobetzeko gure iritziak eta ideiak helarazi genizkion.

Bilera Euskotrenek Ibaiondon dituen instalazioetan izan zen, eta bertan gure ekarpenak jaso ziren; neurri horiek ezartzearen bideragarritasuna ezagutzeko zain gaude.

TUVISA

Hiriko autobusen arrapalekin ohikoak izaten diren zailtasunak ere auzo-sindikora helarazi ditugu, eta hainbat gorabehera nabarmendu dizkiogu.

Bestalde, udal talde politiko baten bidez ekarpenak egin dizkiogu TUVISAren Araudiari, "gurpil-aulkia" terminoa aldatu eta "gurpil-aulkia erabiltzen duten pertsonak" jartzeko.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

d) FEVAS

ELKARTEAREN/ERAKUNDEAREN IZENA	
FEVAS Plena inclusión Euskadi	
Irisgarritasunaren arduraduna	-
Irisgarritasun Planik ba al du?	-
Plana onartu zen urtea	
Aurreikusitako aurrekontua	
Gauzatutako aurrekontua	
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irisgarritasun unibertsala sustatzeko?	
2023ko aurrekontua	
Beste jarduera batzuk	Bai /Ez
Irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik egin al dute?	Bai
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik, etab.? Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak ekitaldi horiek antolatzeko eta garatzeko orduan?	Bai
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al zaie?	Bai
Arreta irisgarria sustatzeko neurririk hartu al da?	Ez
Zure erakundeak egin al du irisgarritasunaren araudiari edo irizpideei buruzko gida/txosten/eskulibururik?	Ez
Erabiltzaileek hautemandako beharrak jasotzeko sistemarik jarri al dute martxan?	Ez
Ekintzen ezarpenean egindako aurrerapenak (Irisgarritasunaren arloan egindako jardueren xehetasuna)	
"Nire botoak balio du" izeneko topaketetan (Donostia, maiatzaren 5a; Bilbo, maiatzaren 9a; eta Gasteiz, maiatzaren 16a) informazio guztia irakurketa errazera egokitu zen. Topaketa horien helburuak honako hauek ziren: adimen-desgaitasuna, garun-paralisia eta autismoaren espektroko nahasmenduak dituzten pertsonen eskubideak aldarrikatzea eta ikusaraztea. - Irakurketa errazeko prestakuntza FEVASeko kide diren erakundeetako profesionalentzat (8 ordu). FEVASeko kide diren 8 erakundetako 12 profesionalak (8 emakume eta 4 gizon) eta Euskadiko Down Sindromea Fundazioko profesional batek parte hartu zuten. Prestakuntza horren helburuak: Irakurketa Errazaren UNE 153101:2018 EX Arauaren ezagutza hobetzea eta erakundeetan irakurketa errazaren erabilera zabaltzea. - Inguruneko irisgarritasun unibertsalari buruzko ikastaroaren bigarren edizioan parte hartzea. Euskal Autonomia Erkidegoko Bide, Ubide eta Portuetako Ingeniarien Elkargoak eta Eusko Jaurlaritzak antolatu dute ikastaro hori. FEVASek 2 modulu eman zituen: (1) Ingurunea eta adimen- edo garapen-desgaitasuna duten pertsonak. (2) Irakurketa errazeko dokumentuen diseinua.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

e) Elkartu

ELKARTEAREN/ERAKUNDEAREN IZENA	
Elkartu, Desgaitasun fisikoa duten pertsonen Gipuzkoako Federazio Koordinatzailea	
Irisgarritasunaren arduraduna	-
Irisgarritasun Planik ba al du?	-
Plana onartu zen urtea	
Aurreikusitako aurrekontua	
Gauzatutako aurrekontua	
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irisgarritasun unibertsala sustatzeko?	-
2023ko aurrekontua	
Beste jarduera batzuk	Bai / Ez
Irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik egin al dute?	Bai
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik, etab.?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak ekitaldi horiek antolatzeko eta garatzeko orduan?	
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al zaie?	Bai
Arreta irisgarria sustatzeko neurririk hartu al da?	Bai
Zure erakundeak egin al du irisgarritasunaren araudiari edo irizpideei buruzko gida/txosten/eskulibururik?	Bai
Erabiltzaileek hautemandako beharrak jasotzeko sistemarik jarri al dute martxan?	Bai
Ekintzen ezarpenean egindako aurrerapenak (Irisgarritasunaren arloan egindako jardueren xehetasuna)	
- Elkartean-ek (Eginaren eginez, Fekoor, Elkartu) egindako ikerketa-proiektua, mugikortasun urriko pertsonen Euskadiko lurraldeak komunikatzen dituzten autobusak erabiltzeko irisgarritasun-baldintzei buruzkoa. - Tknika-Euskadiko LHko Ikerketa Aplikatuko Zentroarekin lankidetzan aritzea etxebizitza adimenduna diseinatzeko proiektuan. - Hernaniko erabilera publikoko establezimenduen irisgarritasun-baldintzei buruzko diagnostikoa. - Erabakiz proiektua (bizitza independentearen ereduan esperimentatzeko etxebizitza). 2023an, desgaitasun fisikoa duten pertsonen parte hartzeko prozesua garatu da, Gipuzkoako hondartzetan eskaintzen den bainu egokituaren zerbitzuaren baldintzak aztertzeko. “2. ohar orokorra: Irisgarritasuna” gida. - Prestakuntza-ekintzak: - Museoetako teknikariak - Mondragon Unibertsitateko produktuen eta zerbitzuen diseinu estrategikoko masterreko ikasleak - Mondragon Unibertsitateko Diseinu Berrikuntza Zentroko (DBZ) ikasleak - Don Bosco Lanbide Heziketako ikastetxeko ikasleak	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

- o

Bide, Ubide eta Portuetako Ingeniarien Elkargoak antolatutako irisgarritasun unibertsalari buruzko ikastaroko ikasleak.

5.

Planaren ezarpenaren ebaluazioa

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

5.1 41 ekintzetan izandako aurrerapen-mailaren aginte-aula

Aurreko kapituluan, Ekintza Planeko 41 ekintza bakoitzeko aurrerapen-maila zehaztu da. Jarraian, aginte aula bat txertatu da, ekintza bakoitzean izandako aurrerapenaren ebaluazioa laburbiltzen duena. Lehenengo zutabea, ekintza bakoitzean egindako balorazioa jasotzen da, eta bigarrenean ekintza horietan lortutako emaitzak.

Gai hau argitzeko, adibide bat jartzen da: 3. ekintzan, erakunde publikoetako irisgarritasunaren arduradunak identifikatzera bideratuta dagoenean, jarduera zehatzak egin dira identifikazio hori lortzeko (lehen zutabearen balorazioa). Hala ere, kontsultatutako erakunde askok irisgarritasun-arduradunik ez dutela egiaztatu da, eta helburua da % 100ek figura hau edukitzea (bigarren zutabearen balorazioa).

Sailkapenari dagokionez, semaforoen sistema erabili da. Egindako jardueren lehen zutabeari erreparatuz, koloreek honako hau adierazten dute:

- Berdez markatutako ekintzak: 2022 eta 2023an abian jarritako ekintzak dira.
- Laranja markatutako ekintzak: aurreikusitako mugarrietako batzuei heltzen hasi dira, baina oraindik martxan jarri beharreko jarduketak daude.
- Azkenik, gorri markatutako ekintzak: martxan jarri gabe dauden eta martxan jarri behar diren ekintzak dira.

Bestetik, bigarren zutabea, ekintza horren bidez lortu nahi diren emaitzak zenbateraino bete diren adierazten da:

- Berdez markatutako ekintzak: emaitza onak izan dituzten ekintzak dira (jardunaldia antolatzea, gida egitea...), nahiz eta hurrengo ekitaldietan ere garatzen jarraitu beharko diren.
- Laranja markatutako ekintzak: aurrerapenak identifikatu arren, nahi den helburua lortu ez dela adierazten dute.
- Gorri markatutako ekintzak: oraindik emaitzak ez dituztela lortu adierazten dute.

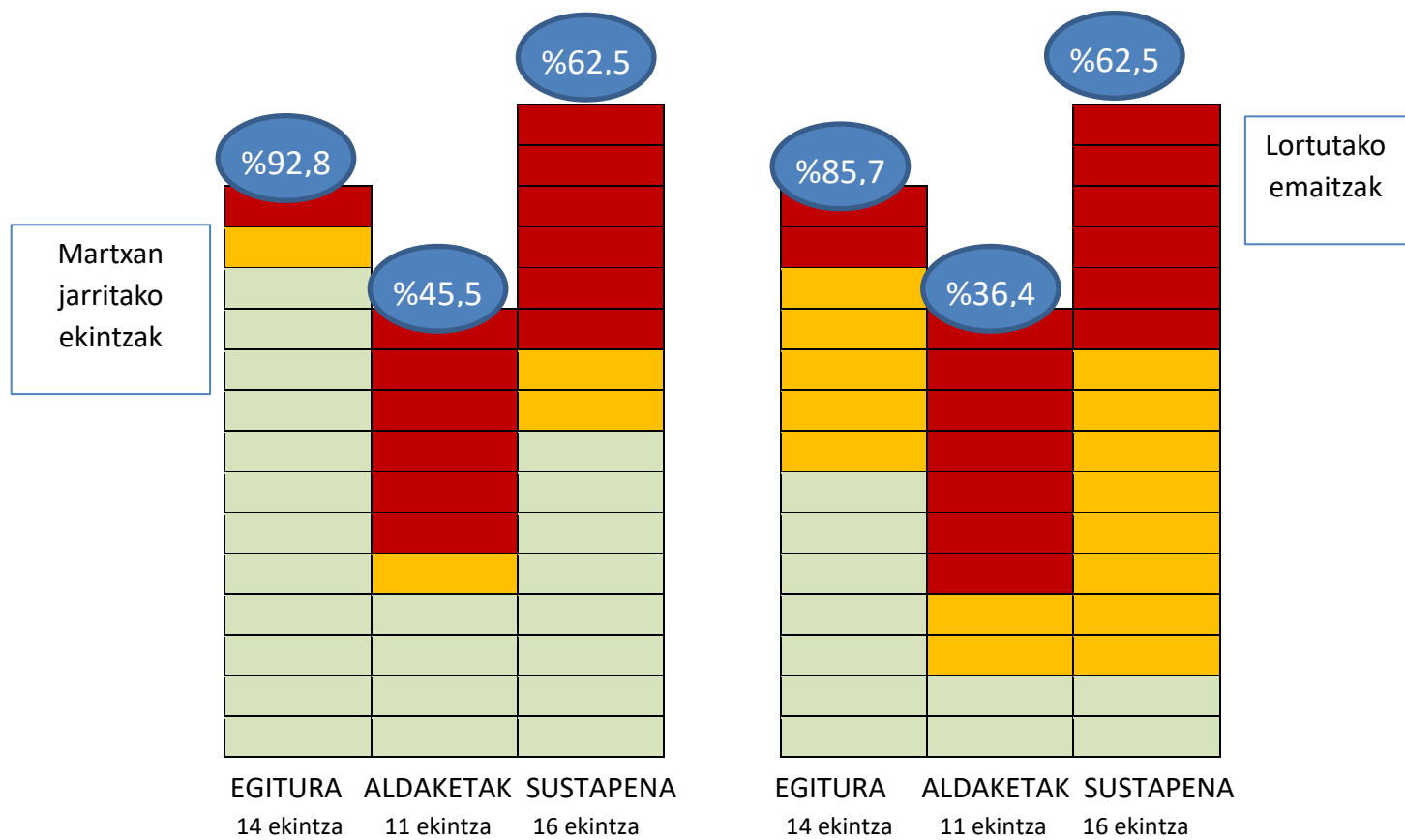
Azkenik, hirugarren zutabe bat gehitu da aurreikusitako programazioari dagokionez. Programazio horrek ebaluazio prozesu honetan lortutako ondorioei erantzuten die, eta xehetasunez azaltzen dira jarraian.

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

5.1 taula Ekintza Planeko ekintzen aurrerapen-mailari buruzko aginte-aula

ARDATZA	EKINTZA	AURRERAPEN-MAILA		PROGRAMAZIOA
		Egindako jarduerak	Emitzak	
1	1. ekintza. ISEKi baliabide ekonomikoak eta giza baliabideak ematea			2022-2025
	2. ekintza. Laguntza- eta aholkularitza-zerbitzua			2023-2025
	3. ekintza. Irigarritasun-arduradunak identifikatzea			2022-2025
	4. ekintza. Lau urteko irigarritasun-planak			2022-2025
	5. ekintza. Irigarritasunaren Euskal Behatokia			2023-2025
2	6. ekintza. Araudiari buruzko lantaldeak definitzea eta diseinatzea			2023-2025
	7. ekintza. Lantaldeak abian jartzea			2022-2025
	8. ekintza. 7. ekintzaren eta 29. ekintzaren txostenak egitea			2022-2025
	9. ekintza. Arauak aplikatzeko eskuliburuak egitea			2022-2025
	10. ekintza. Irigarritasunari buruzko gidak egitea			2022-2025
	11. ekintza. Eskumenak mugatzeko txostena			2023-2025
	12. ekintza. Hautemandako problematikarako irtenbideak diseinatzea			2025
	13. ekintza. Gorabeherak, beharrak eta abar biltzeko sistema			2023-2025
	14. ekintza. Klinika juridikoa diseinatzea			2025
3	15. ekintza. Irigarritasunari buruzko ekitaldiak antolatzea			2024-2025
	16. ekintza. Ekitaldietan irigarritasun-irizpideak behatzea			2023-2025
	17. ekintza. Irigarritasun-eskubideen gutuna idaztea			2024
	18. ekintza. Eskubideen gutunari atxikitze gutunak sinatzea			2024
4	19. ekintza. Eztabaidarako guneak, hitzaldiak, topaketak sortzea			2022-2025
	20. ekintza. Plan guztietan irigarritasunaren ikuspegia txertatzea			2022-2025
	21. ekintza. Hezkuntza-zikloetan irigarritasuna txertatzea			2025
	22. ekintza. Irigarritasun unibertsaleko lanbide-profila definitzea			2025
	23. ekintza. Irigarritasunari buruzko etengabeko prestakuntza-jarduerak			2023-2025
	24. ekintza. Profesionaltasun-ziurtagiriak egokitzea			2025
	25. ekintza. Lanbide-gaitasunak egiaztatzea eta ebaluatzea			2025
5	26. ekintza. Arreta-zerbitzuetan irigarritasuna bultzatzea			2022-2025
	27. ekintza. Arretan jarduteko protokoloak ezartzea			2023-2025
	28. ekintza. Irigarritasuna egiaztatze zerbitzu aditua			2025
	29. ekintza. Eremu desberdinen irigarritasun-katea diagnostikatzea			2023-2025
	30. ekintza. Beharrak eta gabeziak biltzeko sistemak			2022-2025
	31. ekintza. Irigarritasun unibertsalerako aurrekontu publikoak			2022-2023
	32. ekintza. Finantzaketa pribatuko lerroa, irigarritasun-proiektuak			2025
	33. ekintza. Parte-hartze politikoko prozesuaren irigarritasun-katea			2023-2025
	34. ekintza. Hauteskunde-programa irigarriak idazteko konpromisoa			2023-2025
6	35. ekintza. Diseinu unibertsala, enpresak baloratzeko irizpide gisa			2024
	36. ekintza. Finantzaketa publikoko lerroa, irigarritasun-produktuak			2024-2025
	37. ekintza. Eragileen arteko lankidetzarako gune irekiak			2023-2025
	38. ekintza. Autonomia pertsonalerako berrikuntza eta teknologia			2023-2025
	39. ekintza. Pertsonen arretan irigarritasunerako gizarte-programak			2024
	40. ekintza. Gatazkak ebazteko prozedura alternatiboak			2025
	41. ekintza. Prozedura alternatiboetan espezializatutako taldeak			2025

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

a) “Beharrezko egitura sortzea”

Ekintza Plana gauzatu den lehenengo bi urteetan, batez ere, “Beharrezko egitura sortu” multzoko lehenengo bi ardatzei dagozkien ekintzak jarri dira martxan. Multzo honetan aurreikusitako 14 ekintzetatik 12 daude martxan aurrerapen-maila ezberdinarekin. Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiak berak definitzen duen bezala, beharrezkoa da egitura bat edukitzea, behar diren aldaketak gauzatu daitezen, eta nahi diren emaitzak lortzeko.

Ekintza horietako gehienak ezartzea ISEK-en beraren erantzukizuna da. Hala ere, beharrezkoa da administrazio publiko guztien inplikazioa; izan ere, gainerako ekintzak lortzeko, ezinbestekoa da lidergo instituzionala eta politikoa izatea, irisgarritasun unibertsalaren aldeko apustu eta konpromiso argiarekin.

Plana gauzatu den lehenengo bi urteetan, erakunde publikoetako irisgarritasun-arduradunak identifikatzen saiatu da. Harremanetan jarri da udal, foru-aldundi eta Eusko Jaurlaritzako sail guztiekin. Harreman horri esker, Estrategia eta Ekintza Plana zabaldu ahal izan dira, hain zuzen, agerian geratu den gaitako bat Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren eta haren Ekintza Planaren existentzia eta inplikazioak oro har ez ezagutzea izan baita. Erakunde publiko gehienek ez zuten haien berri, eta, beraz, prozesu horrek haien gaineko ezagutza, irisgarritasun unibertsalaren kontzeptua, zeharkakotasuna eta abar zabaltzeko balio izan du.

2022an, hainbat informazio-saio orokor egin zitzaizkien erakunde guztiei, hala nola 2022ko ekainean egin zen informazio-webinarra, ekintza-plana Euskadiko udalen artean zabaltzeko. 2023an, talde espezifikoetan egindako lanean sakondu da, entitateei indarrean dagoen araudia ezagutu eta aplikatzen laguntzeko.

Ekintza Plana bi urtez gauzatu ondoren, erakunde publiko guztietan irisgarritasun-arduradunak izateko beharra egiaztatu da, bai garatzen ari diren jarduerak ezagutzeko, bai irisgarritasuna administrazio publikoaren eremu guztietan presente egon behar duen zeharkako gai gisa bultzatzeko.

Egindako kontaktuei esker egiaztatu ahal izan da oso erakunde gutxik dutela irisgarritasunaren arloko arduradunaren figura. Kasu gehienetan, solaskidea besterik ez da, eta bere arloaz arduratzen da (batez ere hirigintza), baina ez erakunde publikoaren gainerako arloez.

Erakunde publikoekin bi urtez harremanetan egon ondoren, eta 2022ko ebaluazio-txostenean adierazi zen bezala, ikus daiteke irisgarritasuna oztopo arkitektonikoak kentzearekin lotzen dela neurri handi batean; horregatik, kasu gehienetan, irisgarritasunaren arduradunak udal-arkitektoak dira.

Eusko Jaurlaritzako sailei dagokienez, 11 sailetatik 10etan identifikatu dira irisgarritasun-arduradunak (hainbat pertsona sail bakoitzeko, lan-eremu guztietan).

Sailen arteko lan-mahaia eratu da, eta bi aldiz bildu da 2023an. Bilera horiek aukera ematen dute ezagutza eta jardunbide egokiak partekatzeko eta Eusko Jaurlaritza osoan, zeharka, irisgarritasun unibertsaleko ekintzak inplementatzen aurrera egiteko.

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

Beharrezkoa da foru-aldundietan eta udal handienetan ere mahai horiek sortzea, erakunde horietan irisgarritasun unibertsala bultzatzen aurrera egiteko.

Iazko ebaluazioan adierazi zen bezala, udaletako irisgarritasun-plan gehienak oso zaharrak dira, eta ez da horien betearazpenaren jarraipenik egiten. Udalek irisgarritasuna hobetzeko jarduketak egin dituzte beharren arabera, plan horiei lotuta egon gabe.

Irisgarritasun-plan asko daude, eta Eusko Jaurlaritzaren finantzaketa-lerroak azaltzen du hori, 2020ra arte plan horiek egiteko dirulaguntzak ematen aritu baita.

2023ko azaroan, Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailak aparteko laguntzak emateko agindua onartu zuen. Agindu horren bidez, toki-erakundeentzako salbuespenezko dirulaguntzak arautu eta horietarako deialdia egin zen, Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralen bidez Euskadiko Irisgarritasun Unibertsaleko Estrategia ezartzeko eta plan horiek barne hartzen dituzten jarduketak gauzatzeko. Dirulaguntza horiek bost milioi euroko aurrekontua izango dute (milioi bat 2024ko urteari dagokio, bi milioi 2025ekoari eta gainerakoa 2026koari).

Beraz, laguntza horien babesarekin egiten diren plan berriak ISEKek landutako ereduaren arabera egin beharko dira, eta jarraipena eta ebaluazioa egin beharko zaie.

Aipatzekoa da Barakaldo izan dela eredu horri jarraiki irisgarritasun unibertsaleko plana egiten hasi den lehenengo udala. Zehazki, 2023ko azaroan hasi zen prozesua, parte hartzeko lehen mahaien bitartez. Mahai horietan, herritar guztiei eman zaie parte hartzeko aukera, eta arreta berezia jarri da desgaitasuna duten pertsonengan.

Guztira dirulaguntzen 90 eskaera jaso dira, eta, beraz, 2024an eta 2025ean irisgarritasun unibertsala udal osorako zeharkako gai gisa hartuko duten plan berriak onartzea espero da.

"Beharrezko egitura sortzea" ekintza-multzo honen barruan, mugarrietako bat izan da ISEKek "Irisgarritasunaren Euskal Behatokia" sortzea. Behatokia euskal gizartearen artean irisgarritasun unibertsalaren garrantzia zabaltzen saiatuko da, pertsona guztiek espazio, produktu eta zerbitzuetara sarbidea izan dezaten. Webgunea komunikazio-bide garrantzitsua izango da; izan ere, informazioa eta prestakuntza emateaz gain, herritarren iritziak, kontsultak, iradokizunak eta hautemandako gorabeherak bilduko ditu, Ekintza Planean jasotako ekintza hauek betez: 2. ekintza "Laguntza- eta aholkularitza-zerbitzua", 5. ekintza "Irisgarritasunaren Euskal Behatokia" eta 13. ekintza "Gorabeherak eta beharrak biltzeko sistema".

Web-orriak sei atal ditu:

- **Zer da?** Atal horretan, gainera, Behatokiaren funtzioak, misioa, ikuspegia eta printzipioak azaltzen dira.
- **Dokumentazioa eta araudia.** Dokumentazioa, araudia, nazioarteko aintzatespenaren estandarrak eta ohiko galderak biltzen ditu.
- **Gaurkotasuna.** Atal honetan irisgarritasunari buruzko albiste nabarmenenak eta ekitaldi interesgarriak jasotzen dira.
- **Herritarren parte-hartzea:** Irisgarritasunaren Euskal Behatokiak herritarren eta intereseko eragile guztien parte-hartzea sustatzen du, komunitatean irisgarritasuna bultzatzeko. Ponentziei, lantaldeei eta inkestei buruzko informazioa dago hemen.

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

- **Diagnostikoa.** Modu gardenean eta argian erakusten du Euskadin garatutako irisgarritasun-ekintzei buruz Irisgarritasunaren Euskal Behatokiak bildutako informazio guztia.
- **Berrikuntza.** Udalek eta erakunde publiko edo pribatuek abian jarritako "Jardunbide Egokien" adibideak jasotzen dira, baita hirugarren sektoreak garatutako ekintzak ere, inguruneek, zerbitzuek eta produktuek egunetik egunera oztopo gutxiago izan ditzaten.

Bestalde, "Beharrezko egitura sortzea" izeneko lehenengo bloke honetan, ISEKek hainbat ekintza abiarazi ditu, datozen urteetan ere garatuko direnak:

- Esperientzia positibotzat jotzen da **ponentzia espezifikoak** egitea, hala nola Ekintza Plana gauzatu den lehenengo bi urteetan garatutako bi ponentziak. Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralak egiteko gida lantzeko 2022an egindako ponentziari, araudiari buruzko ponentzia gehitu behar zaio 2023an. Bi kasuetan, lankidetzeta-metodologia jarraitu da, ISEKeko kideen eta kanpoko beste eragile batzuen parte-hartzearekin.
- Ponentzia bakoitzean 4 lan-saio egin dira, eta, amaitzeko, gida bana egin da:
 - Gida bat, erakundeei Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralak (IUPI) egiten laguntzeko.
 - Eta bestea, irisgarritasunari buruzko araudiaren interpretazioa eta aplikazioa errazteko.
- Araudiari buruzko ponentziari esker, halaber, hiru fitxa espezifiko egin ahal izan dira lankidetzan:
 - Irogailuen fitxa
 - Oinezkoen pasabideen fitxa
 - Oinezkoentzako ibilbide irisgarrien fitxa
- Gida horien erabilgarritasunak bultzatuta, parte-hartzaile guztien balorazio onarekin, ISEKek 2024an ponentzia horrekin jarraitzea erabaki du, beste 9 fitxa eginez. Fitxa horiek 3 saiotan garatuko dira lankidetzan.
- Gainera, ISEK herri-administrazioek helarazitako premietako bati erantzuten ari zaio: beren lan-eremuetan irisgarritasun unibertsala errazten lagunduko dieten gida praktikoak izateko beharrari. Helburu horrekin, eta 10. ekintza betez ("Irisgarritasunari buruzko gidak egitea"), 2 gida egin dira:
 - Irakurketa errazari buruzko gida
 - Herritarrentzako arreta-bideen irisgarritasunari buruzko jarduera-protokoloa (2023an egiten hasi, eta 2024ko urtarrilean amaitu da)

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

b) "Beharrezko Aldaketak"

Ekintza Planaren bigarren multzoa, "Beharrezko aldaketak" izenekoa, bi ardatzetan banatzen da: "Erantzukidetasuna eta partaidetza" eta "Irisgarritasunean trebatzea". Multzo horretan sartzen diren 11 ekintzetatik 5etan aurreratu da. Multzo honetako ekintza gehienak udalen, foru-aldundien, Eusko Jaurlaritzako sailen edo irisgarritasunaren alde lan egiten duten erakundeek erantzukizuna dira.

Bestalde, ISEKek aurrera egin du erakunde publikoei irisgarritasunari buruzko prestakuntza ematen. Hala, nabarmentzekoa da 2023ko apirilaren 26an eta 27an, EUDELekin eta IVAPEkin lankidetzan, prestakuntza eskaini zitzaizela Euskadiko udalei: "Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategia udal-politika eta -zerbitzuetan":

- Prestakuntza horren helburua izan da ikasleak trebatzea irisgarritasun unibertsalaren kontzeptua udal-jarduerara eramateko.
- Prestakuntzan 24 udaletako 44 pertsonak hartu zuten parte.
- Parte-hartzaileek positiboki baloratu zuten ekintza, eta prestakuntza-jarduera gehiagotan parte hartzeko interesa adierazi zuten.

Bi urte hauetan, egiaztatu da prestakuntza funtsezko zutabeetako bat dela Euskadin irisgarritasun unibertsala ezartzeko bidean aurrera egiteko. Hori dela eta, 2024ko lehen hiruhilekoan prestakuntza-plan bat egitea aurreikusten da, hurrengo bi urteetan (2024an eta 2025ean) garatu beharreko prestakuntza-jarduerak bilduko dituen.

Gainera, ISEKek irisgarritasun unibertsaleko hainbat material didaktiko egin ditu:

- Udalei eta Eusko Jaurlaritzako sailei emandako prestakuntza-saioetarako egindako materiala.
- Irakurketa errazari buruzko gida
- Herritarrentzako arreta-bideen irisgarritasunari buruzko jarduera-protokoloaren gida
- 2024an bi gida berri egitea aurreikusi da

Bestalde, Estrategia, Ekintza Plana, Euskadiko Irisgarritasun Unibertsalaren Behatokia eta Jardunbide Egokiak zabaltzeko asmoz, ISEK irisgarritasunari buruzko jardunaldia antolatzen hasi da: "Euskadi irisgarria: denok batera". Jardunaldi hori 2024ko ekitaldian egitea aurreikusten da.

Gainerako eragile arduradunek garatutako ekintzei dagokienez, erakundeak antolatutako jardunaldi, ekitaldi edo partaidetza-prozesuen identifikazioan aurreratu da nagusiki, pertsona guztien parte-hartzea bermatuko duten irisgarritasun-irizpideak kontuan hartzen ari ote diren jakiteko. Era berean, irisgarritasun unibertsalari buruzko prestakuntza-jardueretan parte hartu duten erakundeak identifikatu dira.

Multzo honi dagokionez, honako alderdi hauek nabarmendu behar dira:

- Herritarrentzako ekitaldi edo prozesu parte-hartzaileak antolatzen dituzten erakunde gehienek irisgarritasun fisikoko irizpideak hartzen dituzte kontuan. Beharrezko irisgarritasun-baldintzak betetzen dituzten lokalak aukeratzen dituztela adierazi dute. Kasu batzuetan, ekitaldiaren antolaketa-zerbitzua enpresa bati kontratatzen zaio, eta erakunde publikoak ez daki zer irizpide jarraitu diren, baina ulertzen dute beteko zirela.

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

- Irisgarritasun sentsorialaren eta irisgarritasun kognitiboaren irizpideei dagokienez, ekitaldiak antolatu dituzten erakundeek herenak adierazi du kontuan hartu dituela.
- Erakunde gehienak ez dira gai esateko zenbat ekitaldi antolatu diren, batez ere udal handiagoetan edo jarduera asko antolatzen dituzten sailetan. Emandako informazioak barne hartzen du antolatutako jardueretan irisgarritasun fisikoari, kognitiboari eta sentsorialari lotutako irizpideak bete diren edota zeinu-hizkuntzako interpretea erabili den.
- Horregatik, "irisgarritasun-irizpideekin antolatutako ekitaldien kopurua" jatorrizko adierazlea aldatu da, "irisgarritasun-irizpideekin ekitaldiak antolatu dituzten erakundeek kopurua" adierazleagatik.
- Prestakuntza-jarduerari dagokienez, udal txikienetan ia ez da antzeman irisgarritasunari buruzko prestakuntza eman den kasurik.
- Irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastaroetan parte hartu duten 34 udal (horietatik 24 udalek ISEKek emandako prestakuntzan parte hartu dute) eta Eusko Jaurlaritzako 8 sail/zuzendaritza edo sozietate publiko identifikatu dira.
- Nabarmenezkoa da Bilboko Udalak egindako prestakuntza-ekintzak, bai emandako ikastaroen gaiak askotarikoak direlako, bai ikastaroetan parte hartu duten pertsonen kopurua handia delako.
- Multzo honetan sartu diren eta irisgarritasunean trebatzea helburu duten gainerako ekintzak sakonagoak dira, eta Hezkuntza Sailaren eta Lanbideren ardura dira. Gaur egun, Sailarekin izandako harremanen arabera, oso zaila da ekintza horiek abian jartzea, aldez aurretik konpromiso politikoa behar baitute. Programazioan 2025. urterako uzten dira ekintza horiek.

c) "Irisgarritasuna sustatzea"

Ekintza Planaren hirugarren multzoa da honakoa, eta bi ardatz ditu: "Irisgarritasuna sustatzea" eta "Berrikuntzaren bidezko irtenbideak". Kasu honetan, 16 ekintzetatik 10 jarri dira martxan.

Multzo horri dagokionez, ISEKek ezarritako ekintza hauek nabarmendu behar dira:

- Egiaztatu da erakunde publiko askok ez dakitela zer irizpide hartu behar dituzten kontuan arreta irisgarria bermatzeko. Horregatik, 2023an **herritarrentzako arreta-bide bakoitzerako** (aurrez aurrekoa, telefono bidezkoa/BackOffice eta digitala) **jarduera-protokoloei buruzko gida** egin da. Gida hau Irisgarritasunaren Euskal Behatokiaren webgunean zabalduko da, eta posta elektronikoz banatuko zaie erakunde publiko eta pribatu guztiei. Era berean, administrazio publikoko langileei zuzendutako prestakuntza-ekintza bat egitea aurreikusten da (ekintza hori 2024ko lehen hiruhilekoan egin beharreko Prestakuntza Planean sartuko da).
- **Irisgarritasun unibertsalaren arloan berrikuntza sustatzeko ekintzak** bultzatu ditu. Horiek horrela, berrikuntzaren arloko lantalde bat jarri da abian; lehenengo aldiz 2023ko azaroan bildu zen, eta bilera horretatik ondorio garrantzitsuak atera ziren. Lantalde horretan parte hartu zuten Eusko Jaurlaritzako sailetak eta foru-aldundietako laguntza-programen kudeatzaileek, desgaitasunen bat duten pertsonen elkarteek, unibertsitateak eta teknologia-enpresek.

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

- o Egiaztatu zen gaur egun berrikuntzarako dauden programen artean ez dagoela irisgarritasun unibertsala sustatzeko berariazko programarik. Gainera, balorazio-irizpideen artean irisgarritasunaren kontzeptua ere ez da sartzen.
- o Nabarmentzekoa da Hazitek 2024 programaren hurrengo deialdian proiektuak irisgarritasun unibertsalari egiten dion ekarpena sartu dela "Proposamenaren ingurumen-eta gizarte-inpaktua" baloratzeko irizpidean. Orain arte, proiektuak energia-, klima- eta gizarte-trantsizioei egindako ekarpena, genero-ikuspegiaren integrazioa eta euskararen garapena baloratzen ziren. I+G+b-ko proiektuetan irisgarritasun unibertsala ikusarazteko aurrerapauso garrantzitsutzat jotzen da.
- o Talde honetatik 2024an garatu beharreko ekintza batzuk atera dira:
 - Irisgarritasunaren arloan berritzeko lerro espezifikoak sortzea
 - Irisgarritasunaren klusterra sortzea
 - Enpresa berritzaileen eta Hirugarren Sektoreko elkarten artean ikuspegiak partekatzeko bilera bat egitea
 - Irisgarritasunaren aldagaia sartzeko berrikuntzarako laguntzen deialdien pleguetan
 - Hautemandako intereseko gabeziaren batean Erosketa Publiko Berritzailea abiarazteko aukera aztertzea.
- Beste eragile batzuei dagokionez, nabarmentzekoa da Etxebizitza, Lurzoru eta Arkitektura Sailak Alokabizi proiektua garatu duela, Euskadiko Zientzia eta Teknologia Planak (ZTBP 2030) finantzatuta. Lankidetzaproiektu honek etxebizitza irisgarriagoak eta inklusiboagoak sortzera bideratutako ikerketa-ildoak barne hartzen du. Alokabideren alokairu sozialeko etxebizitza babestuen parkeko eraikin guztiak diagnostikatu dira, eta etxebizitzaren barrualdea diagnostikatzen ari dira. Gainera, soluzio teknologikoak ikertzen ari dira, hala nola ikuspen murriztua duten pertsonentzako indukzio-plaka.
- Bestalde, **31. ekintzaren** helburua da erakunde publiko guztiek **urteko aurrekontuaren zati bat gordetzea irisgarritasun unibertsala ezartzeko proiektuak gauzatzeko**. Hori funtsezko ekintza da, aurrekonturik gabe ezin izango baita inolako jarduketarik egin. Hala ere, erakunde askok adierazi dute ez dutela irisgarritasunerako berariazko partidarik, nahiz eta irisgarritasuna hobetzeko jarduketak egiten ari diren. Beste behin ere, erakunde publikoek irisgarritasun-jarduketetarako baliabideak planifikatu eta bideratu behar dituztela ikusi da.
- **Arreta-zerbitzuen irisgarritasunari dagokionez (26. ekintza)**, egiaztatu da Eusko Jaurlaritzak jarduera asko egin dituela administrazioaren eta herritarren arteko harreman-eredua hobetzeko. Herritarren Arretarako eta Zerbitzu Digitaletarako Zuzendaritzak eta Gobernu Irekiaren Zuzendaritzak irisgarritasuna eta erabilgarritasuna hobetzen laguntzen duten tresnak garatu dituzte: hizkuntza argiko eta irakurketa errazeko dokumentuak, ahozko testuak, zeinu-hizkuntza, bideoen azpigituluak, Insuit, Svisual, etab.

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

- Era berean, kudeaketa bateratuko eraikinak berritzeaz arduratzen den Baliabide Orokorren Zuzendaritzak hainbat jarduketa egin ditu aurrez aurreko arretan irisgarritasuna bermatzeko.
- Hala ere, egindako aurrerapenak gorabehera, uste da lan handia dagoela egiteko, eta komeniko litzateke sail batzuetan aplikatutako jardunbide egokiak Eusko Jaurlaritzak osora zabaltzea. Sailen arteko mahaia egindako bilerei esker, jardunbide egoki horiek partekatu ahal izan dira, eta nabarmentzekoa da Eusko Jaurlaritzako Justizia Zuzendaritzak egindako " Desgaitasuna duten Pertsonen Justiziarako Sarbidea Errazteko Plana".
- Azkenik, egiaztatu da Zuzenean zerbitzuak eta Irekiak sistema bat dutela erabiltzaileek hautemandako beharrak eta/edo gabeziak jasotzeko (**30. ekintza**).
- Udalei dagokienez, erabiltzaileek identifikatutako premiak eta gabeziak jasotzeko sistema bat ezarrita duten kasu gutxi hauteman dira, baina gehienek herritarren postontzia aipatzen dute, non gorabehera horiek jaso daitezkeen.
- Ekintza hau Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralen lanketarekin bultzatu eta lerrokatu behar da. Plan horiek herritarren beharrak jasotzen dituzten eta desgaitasuna eta/edo irisgarritasun-zailtasun bereziak dituzten pertsonen parte hartzen duten partaidetza-prozesuei jarraiki egin beharko dira .

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

5.2 Ekintza Planeko adierazleen aginte-aula

Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren Ekintza Planak 80 adierazle ditu guztira, ekintzen ezarpenaren jarraipena egiteko. Dokumentu honen hasieran adierazi den bezala, eskuragarri dagoen informazioak ez du zehaztutako adierazle asko zenbatesteko aukerarik ematen.

Kasuren batean, adierazlea zertxobait aldatu da, bere kalkulua egin ahal izateko: esaterako, “irisgarritasun irizpideen arabera antolatutako ekitaldien kopurua”, ordez, “irisgarritasun irizpideen arabera ekitaldiak antolatu dituzten erakundeek kopurua” jarri da. Izan ere, erakunde gehienek ez dute egindako ekitaldien erregistrorik, eta, beraz, ez dira horiek kuantifikatzeko gai. Baina ekitaldi horien antolamenduan irisgarritasun fisikoaren, sentsorialaren edo kognitiboaren irizpideak bete dituztela esan dezakete. Halaber, adierazle berriren bat gehitu da.

Beste kasu batzuetan, adierazleari ezin izan zaio baliorik eman, gaur egun ezin delako jakin zenbateraino aurreratu den. Beraz, lehen aipatu den bezala, Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren lehen Ekintza Plana ezartzeko ebaluazioa kualitatiboagoa da, eta hemen kalkulaturako adierazleek ekintzetako batzuetan izandako aurrerapen-mailaren hurbilketa bat eskaintzen dute, baina ez dira ebaluazio honen alderdirik garrantzitsuena.

Kalkulatutako adierazleei dagokienez:

- Irisgarritasunaren arduraduna duten 201 udal identifikatu dira (guztizkoaren % 80,1), nahiz eta askotan ez den lan horiek egiteko ardura duen figura, baizik eta solaskide-lanak egiten ditu, udalerrian egin diren irisgarritasun-jarduerei buruzko informazioa emateko.
- Eusko Jaurlaritzako sailetan, irisgarritasunaren 21 arduradun identifikatu dira 11 sailetatik 10etan.
- Euskadiko 251 udaletatik, 229k (% 91) uneren batean Irisgarritasunari buruzko Lau Urteko Plana egin dute.
- Gainera, Euskadiko 34 udalek (% 13,5) 2020 eta 2023 bitartean onartutako Lau Urteko Irisgarritasun Plana dute.
- Aurreikusitako aurrekontuari buruzko informazioa eman duten 122 planetan aurreikusitako guztizko aurrekontua 453 milioi eurokoa da.
- Bestalde, egikaritze-datuak eman dituzten 81 irisgarritasun-planetan aurreikusitako guztizko aurrekontua 311,5 milioi eurokoa da.
- Egikaritze-datuak eman dituzten 81 irisgarritasun-planetan gauzatutako aurrekontua 69,8 milioi eurokoa da (aurreikusitako guztizkoaren % 22,4).
- Kontsultatutako erakundeek 2023an irisgarritasun unibertsaleko jardueri esleitutako urteko guztizko aurrekontua 40,9 milioi eurokoa da (52 entitateen datuak).
- ISEKek 228 kontsulta erantzun ditu 2023an
- Lau lantalde sortu dira 2023an:
 - Erakundeei irisgarritasunari buruzko araudia interpretatzen eta aplikatzen lagunduko dien gida egiteko lantaldea. Lantalde horrek 4 saio egin ditu, eta 20 erakundetako 30 pertsonak parte hartu dute.

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

- o Sailen arteko mahaia, esperientziak eta jardunbide egokiak partekatzeko eta dokumentazioa eta administrazio-izapideak homogeneizatzen saiatzeko. 2 saio egin dira, eta 21 zuzendaritza/sozietatetako 27 pertsonak parte hartu dute.
 - o Irisgarritasunaren arloko berrikuntza-taldea. Saio bat egin da, eta 17 erakundetako 25 pertsonak parte hartu dute.
 - o Udalekin egindako lantaldea. Prestakuntzako lehen saio bat egin da, eta 24 udaletako 44 pertsonak parte hartu dute.
- Araudiari buruzko 4 laguntza-eskuliburu egin dira, eta irisgarritasuna esparru guztietan txertatzeko 38 gida identifikatu dira. Gainera, ISEKek 2 gida egin ditu, bata irakurketa errazari buruzkoa eta bestea arreta irisgarria emateko protokoloei buruzkoa.
- Bi prestakuntza-ikastaro eman dira: udalei eta Eusko Jaurlaritzako sailei.
- Jardunaldiak eta ekitaldiak antolatzeke orduan irisgarritasun-irizpideak bete dituzten 50 erakunde identifikatu dira.
 - o Ekitaldiren bat antolatu duten erakundeen % 74,6k irisgarritasun fisikoari lotutako irizpideak hartu ditu kontuan
 - o Ekitaldiren bat antolatu duten erakundeen % 32,8k irisgarritasun sentsoari lotutako irizpideak hartu ditu kontuan
 - o Ekitaldiren bat antolatu duten erakundeen % 31,3k irisgarritasun kognitiboari lotutako irizpideak hartu ditu kontuan
 - o Ekitaldiren bat antolatu duten erakundeen % 17,9k zeinu-hizkuntza erabili dute.

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

5.2 taula Ekintza Planeko adierazleen aginte-aula

ARDATZA	Ekintza	Adierazlea	2022	2023
1.1	2	Laguntza- eta aholkularitza-zerbitzuak emandako aholkularitzen kopurua	266	228
1.1	3	Udaletan identifikatutako irisgarritasun-arduradunen kopurua	173	201
	3	% guztizkoaren gainean	% 68,9	% 80,1
1.1	3	Irisgarritasun-arduraduna duten Eusko Jaurlaritzako sailak	8	10
1.1	3	Eusko Jaurlaritzako irisgarritasun-arduradunen kopurua	16	21
1.1	4	Lau urteko irisgarritasun-programak dituzten erakunde publikoen kopurua	228	229
1.1	4	% guztizkoaren gainean	% 91	% 91
	4	Azken lau urteetan onartutako lau urteko irisgarritasun-programak dituzten udalen kopurua	47	34
1.1	4	Erakunde publikoen lau urteko planetan aurreikusitako urteko aurrekontua	430.834.803 €	453.010.929 €
	4	Planaren gauzatze-datuak eman dituzten lau urteko planetan aurreikusitako urteko aurrekontua	282.247.824 €	311.478.520 €
1.1	4	Irisgarritasunaren arloan gauzatutako aurrekontua	63.132.803 €	69.827.176 €
1.1	4	Erakunde bakoitzaren lau urteko programaren betetze-mailaren ehunekoa	% 22,4	% 22,4
1.1	5	Eremu bakoitzaren irisgarritasun baldintzei buruzko txosten eta diagnostiko zehatzen kopurua	--	--
1.1	5	Plan eta zerbitzu sektorialetan sartutako jarraipen-adierazleen kopurua	--	--
1.1	5	Webguneen erabilerraztasuna berrikusteko eta egiaztatzeko egindako txostenen kopurua EN 301 549:2018 arauaren arabera: "IKT produktu eta zerbitzuetaarako irisgarritasun-baldintzak"	--	--
1.1	5	Euskadiko irisgarritasun unibertsalari buruzko informazioa duen webgunearen trafikoa	--	--
1.1	7	Sortutako lantaldeen kopurua	1	4
1.1	7	Egindako lan-saioen kopurua	4	8
1.1	7	Lantaldeetan parte hartzen duten erakundearen kopurua	17	82
1.1	7	Lantaldeetan parte hartu duten pertsonen kopurua	26	126
1.1	9	Araudiari buruzko laguntza-eskuliburuaren kopurua	3	4
1.1	10	Hainbat eremutan irisgarritasuna txertatzeko identifikatutako giden kopurua	36	40
1.2	11	11. ekintzari lotutako txostena egitea	--	--
1.2	13	Jasotako gorabeheren kopurua	--	--
1.2	13	Organo eskudunari birbideratutako gorabeheren kopurua	--	--
1.2	13	Konpondutako gorabeheren kopurua	--	--
1.2	14	Klinika juridiko espezializatua sortzea	--	--
2.1.	15	Irisgarritasunaren eredua zabaltzeko administrazio publikoei zuzendutako jardunaldi/kanpaina kopurua	--	--
2.1.	15	Parte hartzen duten eragileen kopurua	--	--
	15	Sektore publikoko webguneen eta aplikazio mugikorren irisgarritasun-araudiari buruzko zabalkunde-programetan parte hartzen duten sailen eta erakundearen kopurua (1112/2018 Errege Dekretua)	--	--
2.1.	16	Irisgarritasun-irizpideen arabera ekitaldiak antolatu dituzten erakundearen kopurua	47	50

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

ARDATZA	Ekintza	Adierazlea	2022	2023
2.1.	16	Irigarritasun fisikoko irizpideen arabera ekitaldiak antolatu dituzten erakundeen %	% 75,8	% 74,6
2.1.	16	Irigarritasun sentorioraleko irizpideen arabera ekitaldiak antolatu dituzten erakundeen %	% 32,2	% 32,8
2.1.	16	Irigarritasun kognitiboko irizpideen arabera ekitaldiak antolatu dituzten erakundeen %	% 27,4	% 31,3
2.1.	16	Zeinu hizkuntza erabiliz ekitaldiak antolatu dituzten erakundeen %	% 16,1	% 17,9
2.1.	17	Pertsonen Irigarritasun Eskubideen Gutuna	--	--
2.1.	18	Irigarritasun unibertsalaren estrategiari atxikitze gutunen kopurua	--	--
2.1.	18	Irigarritasun unibertsalaren estrategia sinatu duten erakundeen kopurua	--	--
2.1.	19	Udalek egindako partaidetza-saioen kopurua, auzoak eta inguruak hobetzeko, irigarritasun zailtasun bereziak dituzten pertsonen parte hartze zuzenarekin	--	--
2.1.	19	Partaidetza-saioetan parte hartzen duten erakundeen kopurua	--	--
2.2	21	Ikasketa-programetan txertatutako irigarritasun unibertsalari buruzko erreferentziak	--	--
2.2	21	Hezkuntza-zikloetan zabaltzeko garatutako material didaktikoa	--	--
2.2	21	Ikasleekin egindako partaidetza-jardunaldien kopurua, irigarritasun unibertsalera hurbiltzeko	--	--
2.2	22	Irigarritasun unibertsaleko lanbide-profila sortzeari buruzko txostena-azterlana	--	--
2.2	22	Irigarritasun unibertsalean espezializatzeko ikastaroen kopurua	--	--
2.2	23	Hainbat eremutako prestakuntzetarako irigarritasunari eta zeharkako diseinu unibertsalari buruzko material didaktikoa sortzea eta argitaratzea	--	3
2.2	23	Emandako ikastaroen kopurua	--	2
2.2	23	Ikastaroetan parte hartu duten hainbat arlo profesionaleko ikasleen kopurua	--	71
2.2	23	Hizkuntza argiari eta irakurketa errazari buruzko prestakuntza kopurua eta ekintza-programa horretan prestatutako pertsonen kopurua, herritarrei oro har zuzendutako zerbitzu edo programen erabilgarritasuna hobetzeko.	--	27
2.2	23	Zeinu hizkuntzako ikastaroen kopurua eta horietan parte hartu duten pertsonen kopurua	--	--
2.2	23	Edukia (ekipamenduak) eta erabilera-espazio fisikoak (arkitektura, diseinua...) sortzen dituzten profesionalentzat egindako material didaktikoa zabaltzea. Araudi eta protokolo argiei buruzko gida.	--	3
2.2	23	Sare Sozialeko edukiak eta dokumentu irigarriak sortzeko eta bezero-ingurunean erabilgarritasun- eta irigarritasun-teknikak aplikatzeko prestakuntza espezifikoaren kopurua eta prestatutako pertsonen kopurua. Edukia (ekipamenduak) eta erabilera-espazio fisikoak (arkitektura, diseinua...) sortzeko prestakuntza espezifikoaren kopurua eta prestatutako pertsonen kopurua.	--	--

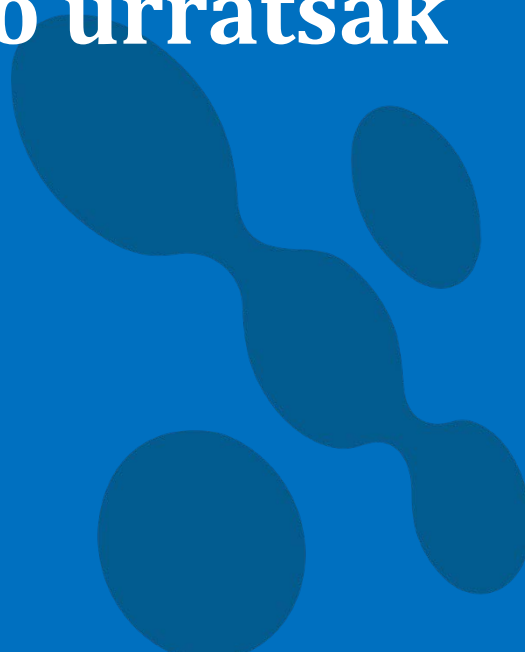
5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

ARDATZA	Ekintza	Adierazlea	2022	2023
2.2	25	Esperientziaren bidez eskuratutako lanbide-gaitasunen egiaztapenen kopurua	--	--
3.1	26-28	Identifikatutako aurrez aurreko zerbitzu publikoen kopurua. Irisgarrien %	--	--
3.1	26-28	Identifikatutako telefono bidezko arretarako zerbitzu publikoen kopurua. Irisgarrien %	--	--
3.1	26-28	Identifikatutako egoitza elektronikoen kopurua. Irisgarrien %	--	--
3.1	26-28	Identifikatutako argitaratutako edukien kopurua (edozein euskarritan). Irisgarrien %	--	--
3.1	29	Egindako diagnostikoen kopurua	--	--
3.1	29	Prestatutako pertsonen kopurua	--	--
3.1	29	Ezarritako lantaldeen kopurua	--	--
3.1	30	Beharrak biltzeko abian jarritako sistemen kopurua	--	1
3.1	31	Irisgarritasun unibertsaleko proiektuei esleitutako administrazio publikoen aurrekontuen kopurua	50	52
3.1	31	Esleitutako aurrekontuen bolumen osoa	25,64 M€	40,87 M€
3.1	32	Sortutako finantzaketa-lerro pribatuen kopurua	--	--
3.1	32	Sortutako finantzaketa-lerroen bolumen osoa	--	--
3.1	33	Hautesleku irisgarrien kopurua	--	--
3.1	33	Boto-txartel irisgarriak dituzten hauteskunde %	--	--
3.1	34	Hauteskunde-programa irisgarrien kopurua	--	--
3.2	35	Irisgarritasuna ikertzeko eta berritzeko aurrekontu publiko eta pribatua	--	--
3.2	36	Diseinu unibertsala txertatzeagatik finantzatutako edo mentorizatutako enpresa, produktu edo zerbitzu berrien kopurua	--	--
3.2	37	Irisgarritasunerako gizarte-teknologiako berrikuntza gune irekien kopurua	--	1
3.2	37	Parte hartzen duten eragileen kopurua	--	25
3.2	39	Finantzatutako arreta-programen eta proiektuen kopurua	--	--
3.2	39	Pertsonen arretan irisgarritasuna garatzen laguntzen duten programetarako aurrekontua	--	--
3.2	39	Metodologiak berritzeko eta pertsona guztientzako zerbitzuak emateko lerro espezifikoaren kopurua	--	--
3.2	40	Sistema alternatibo horiek herritarrei zabaltzeko kanpainen kopurua	--	--
3.2	40	Mekanismo horien bidez esku hartutako gatazken kopurua. Epaitutako kasuen gaineko %	--	--
3.2	41	Profesional espezializatuen kopurua	--	--
3.2	41	Profesionalak eta taldeak espezializatzeko egindako prestakuntza-saioen kopurua	--	--

6.

Gomendioak eta hurrengo urratsak

6. GOMENDIOAK ETA HURRENGO URRATSAK

6.1 Gomendioak

Egindako ebaluazioari esker, Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren lehen Ekintza Planaren ezarpenean aurrera egiteko gomendio hauek eman daitezke:

1. **Erakunde publiko guztietan irisgarritasun unibertsala sustatzeko komunikazio ofiziala egitea: "Euskadi irisgarria: denok batera".**

Ekintza Plana ezarri den bi urte hauetan, irisgarritasunaren arduradunak identifikatzeko zailtasun handiak nabarmendu dira. Gainera, oraindik ere oso ohikoa da entitateek irisgarritasuna oztopo arkitektonikoak kentzearekin lotutako gaiekin soilik identifikatzea, eta haien erantzukizuna ez dela uste izatea. Hori dela eta, beharrezkotzat jotzen da ISEken esparruan antolatzen hasi den moduko ekitaldi bat egitea, irisgarritasun unibertsala denok batera egin beharreko konpromisoa izan behar duela agerian uzteko.

2. **Irisgarritasun unibertsaleko arduradunaren profila argitzea.**

Lehenago ikusi den bezala, udalen kasuan, profil desberdinetako irisgarritasunaren arduradunak identifikatu dira, baina oro har arkitektoaren eta arkitekto teknikoaren profilak dira nagusi. Kasu gehienetan, pertsona horiek adierazi dute ezin direla erakunde osoaren irisgarritasunaren erantzule izan, eta, edonola ere, alkatetzaren erabakia izan beharko litzatekeela uste dute.

Hori dela eta, udalei jarraibideak ematea gomendatzen da, beren entitatean irisgarritasun unibertsala behar bezala kudeatzeko.

3. **Sailen arteko batzordeak sortzea foru-aldundietan eta udal handienetan, irisgarritasun unibertsala lantzeko.**

Foru-aldundietan eta udalik handienetan (hiriburuetan, esaterako) funtzionatzeko modua Eusko Jaurlaritzarenaren antzekoa izan beharko litzateke. Komenigarritzat jotzen da Eusko Jaurlaritzan erabilitako dinamika errepikatzea, mahai bat eratuz, non arlo guztiak ordezkatuta egongo diren eta irisgarritasun unibertsala erakunde osoaren zeharkako gai gisa landuko den.

4. **Estrategia eta Plana ahalik eta gehien zabaltzen jarraitzea.**

Txosten honetan zehar aipatu den bezala, Euskadiko Irisgarritasun Estrategiaren eta haren Ekintza Planaren existentzia eta inplikazioak oso ezezagunak direla egiaztatu da. Egikaritzearen lehen bi urteetan egindako jarduerari esker, Estrategia hori erakundeengana hurbildu ahal izan da, baina beharrezkoa da lan horrekin jarraitzea, Plana ezartzeak dakarren erantzukidetasuna uler dadin.

5. **Irisgarritasunari buruzko Lau Urteko Planak egitea eta horien jarraipena eta ebaluazioa bultzatzea.**

Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza Sailak planak egiteko duela gutxi emandako aparteko dirulaguntzari esker, udalek irisgarritasun unibertsaleko plan integralak (IUPI) egingo dituztela aurreikusten da. Baina plan horiek egitea bezain garrantzitsua da planaren gauzatzeari buruzko jarraipen zorrotza egitea. Egiaztatu da udal askok irisgarritasun-planak egiten dituztela, baina oso gutxi dakitela zenbateraino gauzatu diren. Beraz, ISEKek plan horien jarraipena eta ebaluazioa bultzatuko du, haien gauzatze-maila ezagutzeko.

6. GOMENDIOAK ETA HURRENGO URRATSAK

6. **Erakunde guztiek urteko aurrekontua izan dezaten bultzatzea, irisgarritasun unibertsala hobetzeko ekintzak egiteko.**

Erakunde, sail eta arlo guztiek beren Irisgarritasun Plana izatea da helburua, baina, aldezturik, gomendagarria da irisgarritasun unibertsalerako aurrekontu-partida izatea.

7. **Gidak eta jarduera-protokoloak egin daitezten bultzatzea eta daudenak zabaltzea, erakundeei ekintzak ezartzen eta araudia aplikatzen laguntzeko.**

Plana gauzatu den lehenengo bi urteetan, irisgarritasunari buruzko lau gida egin dira partaidetza-prozesuen bitartez. Egiaztatu denez, bai udalek bai Eusko Jaurlaritzako sailek laguntza eskatzen dute ekintza-plana ezartzeko. Horregatik, garrantzitsutzat jotzen da gidak ahalik eta gehien zabaltzea (geuk egindakoak eta elkarteek eta beste erakunde batzuek egindakoak), bai eta arlo eta erakunde guztietarako jarduera-protokolo komunak egitea ere, hala nola herritarrei arreta irisgarria emateko jarduera-protokoloa (dagoeneko egina), edo irisgarritasun-irizpideekin ekitaldiak antolatzeke protokoloak.

8. **Prestakuntzaren garrantzia azpimarratzea.**

Agerian geratu da prestakuntza oinarrizko zutabeetako bat dela, euskal gizartean irisgarritasun unibertsala ahalik eta gehien ezartzeko bidean aurrera egin nahi bada. Horregatik, gomendatzen da 2023an hasitako prestakuntza-ekintzekin jarraitzea, eta beste urrats bat ematea, ISEK-en irisgarritasunari buruzko prestakuntza-plana eginez, 2024an eta 2025ean egin beharreko ekintza guztiak jasoko dituen.

9. **Irisgarritasun unibertsalaren berrikuntza bultzatzen jarraitzea.**

2023an lantalde bat jarri da abian, irisgarritasun unibertsalean berrikuntza bultzatzeko. Interesgarritzat jotzen da lantalde horrekin jarraitzea, kide berriak sartuz eta foro honetatik sortu diren ekintza interesgarriak garatuz: irisgarritasuna berrikuntzarako laguntzak baloratzeko irizpideetan txertatzea; irisgarritasun-berrikuntzarako laguntzen ildo espezifikoak sortzea eta irisgarritasunaren klusterra sortzea.

6. GOMENDIOAK ETA HURRENGO URRATSAK

6.2 Hurrengo urratsak

Bosgarren kapituluko aginte koadroan, epe laburrean abian jarri nahi diren ekintzen programazioa ezarri da. Ondoko taula hauetan, ekintza bakoitzean egin beharreko jarduera zehatza zehazten da.

a) Beharrezko Egitura

“Zer egitura behar den azken helburuak lortzeko beharrezkoak diren aldaketak egiteko, zer kudeaketa egon behar den, zer lidergo, zer funtzio, ekintzen zer jarraipen eta nola indartu behar den esparru juridikoa”.

1. ARDATZA	GOBERNANTZA: IRISGARritASUNAREN KUDEAKETA	
ILDOA	E1.1	Lidergo instituzionala eta politikoa izatea, eta Irigarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren Ekintza Planaren egitura arduraduna sortzea
1. ekintza	ISEKi baliabide ekonomikoak eta giza-baliabideak ematea IKEI+ILUNION aldi baterako enpresa batasunaren laguntza teknikoarekin jarraitzea	abian
2. ekintza	Irigarritasunaren Behatokian jarriko den laguntza- eta aholkularitza-zerbitzuaren jarduera-protokoloa	abian
3. ekintza	Entitate publikoetako irigarritasunaren arduradunak identifikatzea Irigarritasunaren arduradunaren profila eta haren eginkizunak argitzea Sailen arteko informazio- eta sentsibilizazio-saioak foru-aldundietan eta hiriburuetako udaletan Sailen arteko saioa irigarritasunaren arduradun gisa identifikatutako Eusko Jaurlaritzako sailtako pertsonekin	abian
4. ekintza	Erakundeek Irigarritasun Unibertsaleko Plan Integralak egin ditzaten sustatzea, batez ere udalen esparruan.	abian
ILDOA	E1.2	Irigarritasunari buruzko informazioa eta ezagutza sortzea eta partekatzea
5. ekintza	Irigarritasunaren Euskal Behatokiaren webgunea abian jartzea Laguntza- eta aholkularitza-zerbitzua abian jartzea (2. ekintza) Gorabeherak, gabeziak eta beharrak jasotzeko zerbitzua abian jartzea (13. ekintza) Irigarritasunaren Euskal Behatokiaren webgunea zabaltzea Behatokiaren web orrian egindako dokumentuak zabaltzea Behatokian edukiak sortzea (albisteak, dokumentazioa, ekitaldiak, etab.) Behatokian prestakuntza-pilulak sartzea	abian
2. ARDATZA	ESKUBIDEAK BERMATZEKO ESPARRU JURIDIKOA	
ILDOA	E2.1	Araudia berrikustea, kontzeptuak argitzeko eta jarduteko irizpide uniformeak ezartzeko
7. ekintza	Araudiari buruzko ponentzia abian jartzea: 2023an hasitako lanekin jarraitzea Gida eta fitxak egitea eta banatzea 9 fitxa gehiago egitea, 2024ko apirilean, ekainean eta irailean egingo diren hiru saiotan	abian
7. ekintza	Pertsona gorrei buruzko lantalde espezifiko abian jartzea	2024
7. ekintza	11. ekintza + 29. ekintza Gaikako lantaldeak, <u>irigarritasun katearen eskumenak, araudia eta diagnostikoa aztertzeke</u> Diagnostikoak administrazio arduradun bakoitzaren erantzukizuna dira. Lantaldean, konpetentziak eta araudiaren aplikazioa argitu beharko lirateke, eta diagnostikoa egitea erraztu eta bultzatu. Eremu bakoitzean irigarritasuna txertatzeko gidak egitea ere bultzatuko da (10. ekintza). Bi eremu hauetako batetik hastea proposatzen da:	abian

6. GOMENDIOAK ETA HURRENGO URRATSAK

	<u>Mugikortasuna eta garraioa</u>: inguruneak, geltokiak eta geroalekuak, ibilgailuak, informazioa -geltokiak eta geroalekuak, ibilgailuak, webguneak-, erabiltzaileentzako arreta, laguntza pertsonalak. <u>Osasuna</u>: ingurune eraikia, emandako zerbitzuak, tresnak, prozedurak.	
ILDOA	E2.2	Araudia behar bezala interpretatzen eta aplikatzen lagunduko duten tresnak eta mekanismoak prestatzea
9. ekintza		Araudiaren aplikazioa errazteko gida abian
10. ekintza		7. ekintzan aztertutako sektore-eremuari buruzko irisgarritasun-katearen gida. 2023-2024an argitaratzeko aukera Identifikatutako gidak zabaltzea 2024
ILDOA	E2.3	Araudia betetzeko figurak eta eskumenak sortzea

b) Beharrezko Aldaketak

"Zer aldaketa egin behar diren pertsonengan, erakunde publiko eta pribatuetan, jarreretan, balioetan, ikuspegian, gaikuntzan, ingurune irisgarria eraikitzeko eta azken helburuetara iristeko"

3. ARDATZA	ERANTZUKIDETASUNA ETA PARTAIDETZA	
ILDOA	A1.1	Gizarte osoarekin irisgarritasunaren balioak partekatzea
15. ekintza		Estrategiarekiko konpromisoaren ekitaldi ofiziala "Euskadi irisgarria: denok batera" jardunaldia 2024
15. ekintza		Estrategia eta Ekintza Plana erakunde pribatuen artean zabaltzea: abian - Banketxeak - Ostalaritza / sukaldaritza - Telefonia konpainiak
15. ekintza		Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralak egiteko gida zabaltzea abian
15. ekintza		IUPlen prestaketaren eta gauzatzearen jarraipena 2024
ILDOA	A1.2	Erakundeak erantzukide egitea irisgarritasun unibertsalaren balioetan
17. ekintza		Pertsonaren Irisgarritasun Eskubideen Gutuna (Arartekoa) 2024
18. ekintza		Irisgarritasun Eskubideen Gutunari eta Irisgarritasun Unibertsalaren Estrategiari atxikitzeko eskaera 2024
ILDOA	A1.3	Kontsulta publikoko eta partaidetzako ekimenak bultzatzea
4. ARDATZA	IRISGARITASUNEAN TREBATZEA	
ILDOA	A2.1	Hezkuntza-zikloetan irisgarritasunean trebatzea
ILDOA	A2.2	Irisgarritasun unibertsalaren arloan profesionalak gaitzea
23. ekintza		Prestakuntza-plana 2024
23. ekintza		Beste erakunde batzuentzako prestakuntza-ekintza: Aldundiak, Eusko Jaurlaritza. 2024
23. ekintza		Euskal Herriko Ordezkaritzako Bide, Ubide eta Portuetako Ingeniarien Elkargoak egindako Irisgarritasun Unibertsalari buruzko Ikastaroaren bigarren edizioa garatzen laguntzea. abian
ILDOA	A2.3	Irisgarritasun unibertsalaren arloan pertsonak duten ezagutza eta esperientzia formalki aitortzea

6. GOMENDIOAK ETA HURRENGO URRATSAK

c) *Irisgarritasuna sustatzea*

“Izaera dinamikoa duten ekintzak inplementatu behar dira, jarraitzeko asmoa dutenak, eredu berri bat, harremanak izateko modu berri bat bultzatuko dutenak, eremu guztietan irisgarritasuna bermatuko dutenak, irtenbide zehatzen bidez, erronka berrietara egokitu daitezkeenak eta berrikuntza teknologiko eta sozialaren laguntzarekin.”

5. ARDATZA	IRISGARRITASUNA SUSTATZEA	
ILDOA	S1.1	Administrazioaren eta herritarren arteko harreman-eredu irisgarria sustatzea
27. ekintza		Arreta mota bakoitzerako (aurrez aurrekoa, telefono bidezkoa) jarduera-protokoloak abian
ILDOA	S1.2	Panaren eremu guztietan irisgarritasuna bermatzea
ILDOA	S1.3	Irisgarritasuna sustatzeko ekintzak finantzatzea
31. ekintza		Irisgarritasunarekin lotutako ekintzetarako aurrekontu publikoak erreserbatzea eta egindako jardueren jarraipena egitea. Excel tresna bat egitea (irisgarritasunaren aginte koadroa), erakunde publikoetan Ekintza Planeko jardueri buruz egiten diren irisgarritasun-jardueri buruzko informazioa biltzeko.
ILDOA	S1.4	Parte-hartze politikoa bermatzea
33. ekintza 34. ekintza		Hurrengo hauteskundeak baliatzea parlamentuan ordezkaritza duten indar politiko guztien konpromisoa lortzeko eta hauteskunde-programak irakurketa errazean idazteko. Hauteslekuen, boto-txartelen eta abarren irisgarritasuna sustatzea.

6. ARDATZA	BERRIKUNTZAREN BIDEKO IRTENBIDEAK	
ILDOA	S2.1	Irisgarritasunari irtenbide teknologikoak emango dizkion gizarte- eta enpresa-sare sendoa sortzen laguntzea
37. ekintza		- Irisgarritasunean berritzeko taldearekin hasitako lanekin jarraitzea - Irisgarritasunaren arloko berrikuntza-ildo espezifikoak sortzea - Irisgarritasunaren klusterra sortzea
ILDOA	S2.2	Gizarte-berrikuntzaren bidez laguntza- eta arreta-ereduak bultzatzea
ILDOA	S2.3	Formula alternatiboen bidez gatazkak prebenitzea eta konpontzea